

ADVERTIMENT. L'accés als continguts d'aquesta tesi queda condicionat a l'acceptació de les condicions d'ús establertes per la següent llicència Creative Commons: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=ca>

ADVERTENCIA. El acceso a los contenidos de esta tesis queda condicionado a la aceptación de las condiciones de uso establecidas por la siguiente licencia Creative Commons: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=es>

WARNING. The access to the contents of this doctoral thesis it is limited to the acceptance of the use conditions set by the following Creative Commons license: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=en>

Tesi doctoral

**Els informatius territorials de TVE a
Catalunya.
El programa *L'Informatiu* (1986-2016)**

Autor: Pere Buhigas Cardó
Direcció: Dra. Belén Monclús Blanco
Dr. Josep Maria Martí Martí

Facultat de Ciències de la Comunicació
Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat
Doctorat en Comunicació Audiovisual i Publicitat
Juliol de 2024

Als meus pares, Rosa i Pere

A la Carme, l'Arnau i la Jana

A la meva germana, Maria Rosa

A la padrina, Leonor

A totes les persones bones que m'han acompanyat a la vida

AGRAÏMENTS

Aquesta tesi ha estat possible per la contribució de moltes persones, que des dels seus àmbits de coneixement, m'han acompanyat en el camí.

El meu agraïment al departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Facultat de Comunicació de la UAB per les orientacions, la paciència i sobretot per l'ànim que m'han traslladat al llarg d'aquest anys. En especial al professor Josep Maria Martí, amb qui vaig començar aquest treball, però que sobretot és un referent en la meua vida acadèmica i en la professional. Ens uneix la passió per la ràdio i els mitjans de comunicació audiovisuals. Gràcies al seu tarannà proper i positiu he pogut vèncer els moments de crisi que sorgeixen en tota feina feixuga.

A la professora Belén Monclús li agraeixo que hagi fet possible la finalització de la tesi. La seva direcció ha estat imprescindible per arribar a bon port. Amb ella he superat el pànic de qui escrivint la darrera pàgina, es repensa la primera. Gràcies Belén per totes les facilitats i per acompanyar-me en el camí amb tanta implicació.

Gràcies especialment a la meua família, per les moltes hores que no hem compartit mentre el pare estava enfeinat amb la tesi.

A RTVE li agraeixo que m'hagi donat una vida professional tant intensa, variada i llarga. Voldria que aquesta tesi doctoral també sigui un reconeixement a tots els meus companys i companyes de Sant Cugat, amb els que he compartit moltes hores d'informatius i de televisió. Especialment a Dolors Gonzalo i Miguel Atienza, de la Unitat de Documentació, Arxiu i Videoteca de RTVE a Catalunya per la seva ajuda en la recerca de materials per a la tesi.

Agraeixo també als meus companys i companyes docents de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC) el seus ànims i orientacions, que m'han ajudat a fer més fàcil el camí.

Finalment, a tots els periodistes que lluiten per la veritat i que sovint es juguen la vida, els agraeixo que contribueixin a fer un món millor.

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ.....	10
1.1. Presentació.....	10
1.2. Justificació del tema d'investigació.....	11
1.3 Objecte d'estudi.....	20
1.4 Objectius de la recerca, Hipòtesi i Preguntes d'investigació.....	25
2. MARC TEÒRIC.....	30
2.1 Enfoc i paradigmes de recolzament.....	30
2.1.1. Perspectives metodològiques.....	31
2.1.2. El funcionalisme i les principals teories sobre els efectes dels mitjans de comunicació de masses.....	33
2.2 Els estudis sobre televisió.....	43
2.3 Format dels informatius diaris d'actualitat.....	45
2.4 Les notícies televisives.....	47
2.5 Selecció de la informació.....	52
2.6 Classificació de les notícies.....	57
2.7 La imatge de la notícia.....	59
2.8 Personatges de les notícies.....	61
2.9 Notícies en relació a l'estructura del telenoticiari.....	62
2.10 Estudis precedents sobre informatius de televisió.....	63
3. METODOLOGIA.....	67
3.1 Mètodes i Tècniques d'investigació.....	67
3.1.1 Investigació documental.....	68
3.1.2 Entrevista en profunditat.....	70
3.1.2.1 Testimonis entrevistats.....	71
3.1.3 Anàlisi de contingut.....	72
3.1.3.1 Mostra i Protocol d'anàlisi.....	73
3.2 Estructura de la investigació.....	76
4. EVOLUCIÓ DE LA TELEVISIÓ DE L'ESTAT A CATALUNYA.....	78
4.1 Governança de la televisió estatal.....	78
4.1.1 RTVE i la política espanyola.....	78
4.1.1.1 De l'Ente Público a la Corporación.....	80
4.1.1.2 Eliminació de la publicitat i reducció del pressupost.....	83
4.1.1.3 Direccions Generals i Presidències de RTVE.....	84
4.1.1.4 Les direccions d'Informatius.....	88

4.1.1.5 Model territorial de RTVE.....	89
4.1.2 La televisió, moneda de canvi de la política	100
4.1.2.1 RTVE Catalunya i els pactes per la governabilitat	102
4.2 El Centre de Producció de Programes de TVE a Catalunya	113
4.2.1 Primera etapa: Miramar	113
4.2.1.1 El <i>circuit català</i> pren volada	120
4.2.2 Segona etapa: Sant Cugat	125
4.2.2.1 Nou impuls i <i>el canalet</i>	127
4.2.2.2 Els 50 anys de TVE a Catalunya	138
4.2.3 Estructura productiva. Organització interna	144
4.2.3.1 Impacte dels dos ERO sobre la plantilla	145
4.2.3.2 Els informatius de TVE, en dues llengües.....	149
4.2.3.3 Dels inicis a la transició política. Contribució als informatius estatals.	149
4.2.4 La “desconnexió”, programacions precursors	151
4.2.5 Augmentar la desconnexió. El tercer canal	157
4.2.6. Programes informatius produïts per TVE a Catalunya.....	163
5. ELS INFORMATIUS TERRITORIALS DE TVE A CATALUNYA. ESTUDI DEL PROGRAMA L'INFORMATIU.....	173
5.1 Característiques dels informatius territorials.....	173
5.1.1 Telenoticiaris en català. Creació del programa <i>L'Informatiu</i>	174
5.1.2 Encaix dins de la programació estatal	181
5.1.3 Supressió de la informació internacional	182
5.1.4 Els horaris d'emissió i la durada del programa	184
5.1.5 Les diferents etapes.....	165
5.1.6 El seguiment per part dels espectadors. Audiències	168
5.1.7 Presentadors i presentadores.....	170
5.2 Estructura, estils i escaletes dels informatius territorials	173
5.2.1 Rutines de producció	174
5.2.2 Definició d'estils i nomenclatura	176
5.2.3 Localització del material a estudiar	179
5.3 Determinació del període d'estudi	180
5.4 Característiques de la mostra.....	181
5.5 Variables a considerar	186
5.5.1 Horari d'emissió i durada del programa	186
5.5.2 Nombre de notícies, durada i estructura temàtica.....	187
5.5.3 Estils utilitzats i temps d'imatge	188

5.5.4 Quadre resum	189
6. ESTUDI DE LA MOSTRA. Anàlisi dels informatius seleccionats.....	191
6.1 Extensió del text. Anàlisi i resultats	191
6.2 Anàlisi de la resta de variables prefixades. Resultats	194
7. CONCLUSIONS	203
8. BIBLIOGRAFIA	214

Nota: Aquesta tesi doctoral té un Annex en suport amb el material del treball de camp i altres documents.

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1. Dates clau del procés de transició política a Espanya, de la dictadura a la democràcia. Presidents a Espanya i a Catalunya	80
Figura 2. Etapes dels governs democràtics a Espanya i a Catalunya. UCD: Unión de Centro Democrático	80
Figura 3. Llocs de l'alta direcció de RTVE	86
Figura 4. Text específic de l'organització territorial de RTVE recollit en la Secció VI, Capítol II, Articles 13, 14 i 15 de la Ley 4/1980, de 10 de enero, de Estatuto de la Radio y la Televisión	92
Figura 5. Fets que han tingut un impacte directe sobre el centre de TVE a Catalunya	107
Figura 6. Responsables orgànics del Centre de Producció de Programes de TVE a Catalunya (1987-2023)	111
Figura 7. Estudis Miramar de TVE a la muntanya de Montjuïc l'any 1959	114
Figura 8. Programa inaugural de TVE a Catalunya el 14 de Juliol de 1959	116
Figura 9. Diari La Vanguardia 27/6/1983 amb la programació del darrer dia d'emissió des de Miramar.....	124
Figura 10. Article d'opinió de J. M ^a Baget, Más lejos del Mediterráneo, a La Vanguardia 27/06/1983.....	124
Figura 11. Instal·lacions actuals de TVE a Catalunya a Sant Cugat del Vallès (2009)	125
Figura 12. Programació en català de la primera i la segona de la temporada 1982-1983	126
Figura 13. Fotogrames extrets de l'emissió del programa 23 d'abril de 1987.....	128
Figura 14. Logotip de TVE a Catalunya 1988.....	131
Figura 15. Taula comparativa de l'audiència de L'informatiu migdia i el TN de TV3 els anys 2002 i 2003	133
Figura 16. Cronologia dels quatre intents al llarg de la història per desenvolupar un canal propi de TVE en català produït a Catalunya.....	137
Figura 17. Cartell i eslògan de la celebració "50 anys d'una gran companyia", que es va poder veure en diferents actes i banderoles al carrer.....	139
Figura 18. Collage dels principals presentadors dels primers 50 anys.....	143
Figura 19. Plantilla de treballadors de RTVE a Catalunya de totes les categories (1956-2016)	144
Figura 20. Comparativa del cost per càpita de les principals televisions europees.....	145
Figura 21. Evolució del deute de RTVE entre 1991 i 2006	146
Figura 22. La nova temporada 1978-79 al circuit català de TVE	150

Figura 23. Relació de les hores de desconnexió del “circuit català” entre els anys 1964 i 1981	152
Figura 24. Distribució de les hores de programació del Circuit Català per trimestres a l’any 1981	152
Figura 25. Programació del Circuit Català, primer trimestre de 1981	153
Figura 26. Graells de programació del segon, tercer i quart trimestre de 1987.....	155
Figura 27. Article a El País anunciant la creació d’un tercer canal de TVE per Catalunya	157
Figura 28. Graells de programació de TVE Catalunya corresponents al quart trimestre de 1989	158
Figura 29. Graells de programació de l’any 1991.....	159
Figura 30. Distribució de la plantilla de redactors d’informatius en el període 2001-2006	160
Figura 31. Relació de les hores de desconnexió en català (1976-2020)	161
Figura 32. Programes de l’àrea d’informatius de TVE a Catalunya 1959-2020.....	164
Figura 33. Percentatges sobre el total de producció d’informatius segons la tipologia dels programes.....	168
Figura 34. Distribució històrica dels programes informatius produïts per TVE a Catalunya segons la tipologia	168
Figura 35. Percentatges sobre el total de producció per subgèneres informatius.....	169
Figura 36. Distribució històrica dels programes informatius produïts per TVE a Catalunya segons el subgènere	169
Figura 37. Fotograma de l’animació que identificava la desconnexió de Catalunya de la programació estatal (1983)	175
Figura 38. Gènesis dels telenoticiaris en català. Cronologia i fets remarcables del model implementat per TVE a Catalunya (1959-2016)	177
Figura 39. Programació de televisió publicada a La Vanguardia el 27 de Juny de 1983.....	185
Figura 40. Model de presentació de dades referides als informatius objecte d’estudi.....	186
Figura 41. Plantilla final de presentació de les dades de nom, durada i horari, referents als informatius objecte d’estudi	187
Figura 42. Distribució dels horaris i durada dels informatius de TVE a Catalunya. Informatius del migdia (1959–2016).....	188
Figura 43. Distribució dels horaris i durada dels informatius de TVE a Catalunya. Informatius del vespre a La2 (1978-2004)	194
Figura 44. Noms que han tingut els noticiaris de La1 en desconnexió territorial en català	166
Figura 45. Durada dels informatius territorials de La1 en minuts (1975-2016).....	167

Figura 46. Durada en minuts de l'informatiu principal de La1 segons els anys	168
Figura 47. Audiències de L'Informatiu entre els anys 1997 i 2020	169
Figura 48. Evolució de l'audiència de L'Informatiu migdia en percentatge de share (1995-2020)	169
Figura 49. Imatges dels presentadors i presentadores de L'Informatiu (1987).....	170
Figura 50. Imatges dels presentadors i presentadores de L'Informatiu (1987-2016)	171
Figura 51. Disponibilitat digital i tecnologia del suport de diferents períodes	179
Figura 52. Relació de fets ressenyables del període estudiat amb les direccions de RTVE i signe polític del govern espanyol.....	180
Figura 53. Dates seleccionades per a mostra	182
Figura 54. Disponibilitat i observacions sobre el material disponible al servei de Documentació de RTVE a Catalunya	183
Figura 55. Mostra final seleccionada amb el número identificatiu de RTVE per la seva localització i informacions addicionals de context.....	185
Figura 56. Model de fitxa amb la informació bàsica fonamental de cada programa	187
Figura 57. Descriptors temàtics.....	188
Figura 58. Fitxa per quantificar el nombre de peces de cada programa i el temps només imatge o de presència de presentadors i reporters en pantalla	189
Figura 59. Fitxa resum amb els valors de cada programa i també amb la mitjana de cada sèrie d'informatius corresponents a una setmana	190
Figura 60. Valors de confiança ofert per SONIX en la transcripció de L'informatiu VI000491265 corresponent al dia 6 d'octubre de 2016	191
Figura 61. Valors obtinguts del nombre de paraules per programa i el càlcul del nombre de paraules llegides per minut	192
Figura 62. Nombre de paraules llegides respecte de la durada total del programa (paraules/minut).....	193
Figura 63. Fitxa de dades generals de L'Informatiu de 1987	194
Figura 64. Reconstrucció de l'escaleta del programa L'Informatiu del 23 d'abril de 1987.....	195
Figura 65. Estructura temàtica de L'Informatiu de 23 d'abril de 1987	195
Figura 66. Estils i temps d'imatge a partir de l'escaleta de L'Informatiu de 1987	196
Figura 67. Resum de les dades extretes de l'Informatiu del 23 d'abril de 1987 (en percentatges)	197

Figura 68. Valors obtinguts per cadascuna de les variables. Les tres primeres columnes corresponen a informatius únics del seu any i la resta a la mitjana dels cinc analitzats per cada setmana de la mostra	198
Figura 69. Valor mitjà de la distribució del temps total de la sèrie completa de l'Informatiu entre les variables de presència en càmera i només imatge. Valor arrodonit sense decimals ..	199
Figura 70. Comparativa del pes de la imatge i la presència en càmera dels presentadors en cada sèrie	200
Figura 71. Evolució del valor del nombre de paraules per notícia	200
Figura 72. Nombre de notícies per minut de programa	201
Figura 73. Percentatge de temps d'imatge, sense presentadors ni reporters.....	201
Figura 74. Percentatge de temps de presentadors i reporters visibles davant la càmera.....	202
Figura 75. Percentatges temàtics en el període estudiat.....	202

ÍNDIX DE QUADRES

Quadre 1 comparatiu dels diferents factors de context de la programació anterior al període democràtic i durant la transició (1956-1981).....	171
Quadre 2 comparatiu dels diferents factors de context externs i interns del programa L'Informatiu (1983-2016).....	172

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Relació de testimonis entrevistats.....	72
--	----

1. INTRODUCCIÓ

Des de la seva arribada a Espanya l'any 1958, la televisió ha estat un factor determinant en l'orientació i el desenvolupament de la societat, primer com a instrument al servei de la dictadura franquista, després com a eina impulsora de la transició política i finalment com a element indispensable per consolidar la democràcia. Han passat seixanta anys des d'aquelles imatges de ciutadans agrupats davant d'un aparador per veure el nou invent consistent en una caixa de fusta que mostrava persones a dins que et parlaven. Primer va ser la sorpresa i la fascinació individual per tot allò que sortia d'un aparell mai vist i, en poc temps, la possibilitat de compartir l'experiència de manera grupal, amb la família, els amics o els veïns, a casa o en els nombrosos teleclubs que varen aparèixer en els quals la gent es reunia per veure els programes oferts per la televisió. No és estrany doncs que una de les primeres coses que es varen poder veure fos un partit de futbol entre el Barça i el Real Madrid (Iriarte, 2012). Després el desig de posseir un televisor propi es va anar obrint pas i tot i la dificultat d'aconseguir-los al ser un objecte d'importació i també d'elevat cost. En pocs anys, el nou invent pensat per l'entreteniment va començar a estar a les llars i a ocupar un lloc principal que modificaria per sempre més la dinàmica dels entorns personal, de parella o familiar.

1.1. Presentació

L'impacte social de la televisió com a nou mitjà de comunicació ha estat molt alt i les ciències socials han tingut que fer espai per encabir un nou camp d'estudi que permeti explicar com s'intercanvia la informació entre els individus i com aquests mecanismes afecten a la societat. La comunicació s'entén avui en dia com un procés social fonamental i, per això, el seu estudi i l'exercici en llibertat són considerats indispensables en una societat plenament democràtica.

Les ciències de la comunicació encara són un camp jove dins de les disciplines que integren el conjunt de les ciències socials. Altres com la política, la sociologia, la història o la pedagogia tenen ja molt més recorregut i les teories que les desenvolupen també són fruit de molt més temps d'observació i estudi (Ibáñez, 2000). En definició però, els objectius de la comunicació són assimilables als d'aquestes altres ciències. En

unes i altres es tracta d'estudiar una forma més de la interacció de l'home en el sistema social utilitzant l'observació i el mètode científic.

Tot i la joventut a la que fèiem referència, en el darrer mig segle s'han desenvolupat un gran nombre de teories de la comunicació que ajuden a comprendre el lligam entre els processos comunicatius individuals i el conflicte social de cada moment. El marc fonamental ja va ser descrit pels investigadors nord-americans Claude Shannon i Warren Weaver l'any 1949 quan van identificar les parts fonamentals del procés de comunicació. Aquest model ha estat la referència sobre la que s'ha recolzat tota una construcció de teories i estudis que de manera transversal incorporen des de les ciències clàssiques com la política o la psicologia a les més recents com la lingüística o la semiòtica. Aquesta trajectòria que definien Shannon i Weaver (1949) destacant com a elements fonamentals del procés de comunicació a l'emissor i el receptor, amb una codificació i descodificació del missatge té en l'element central el mitjà de comunicació o canal. Poc es podia imaginar fa seixanta anys que justament aquesta peça de l'engrenatge tindria un desenvolupament tant meteòric com el que s'ha produït, fins el punt de tenir que determinar si el mitjà és realment el missatge com d'una manera m'atreveixo a dir revolucionària, van expressar McLuhan i els teòrics de l'Escola de Toronto (1964).

El procés comunicatiu té doncs d'una banda una forta imbricació amb el desenvolupament tècnic, especialment amb les telecomunicacions i d'un altra ha donat origen a diferents línies d'estudi social com són el periodisme, l'audiovisual, la publicitat i els mitjans de comunicació. I serà en aquest darrer aspecte en el que cal emmarcar aquesta tesi doctoral, tot i que com veurem durant el seu desenvolupament, també hi estan implicades les altres modalitats d'estudis de la comunicació.

1.2. Justificació del tema d'investigació

Televisió Espanyola (TVE) va començar la producció de programes a Catalunya amb la inauguració del estudis de Miramar el dia 14 de juliol de 1959 (Baget, 1994). El primer programa emès des d'aquest centre va ser realitzat als jardins de l'edifici i presentat per José Luis Barcelona. Era l'inici d'una història que s'apropa al seixanta cinquè aniversari i de la qual encara queden moltes coses per conèixer i per explicar.

Tota la programació dels primers anys era en llengua castellana i la major part de produccions tenien per finalitat contribuir a augmentar el nombre d'hores d'emissió de la única televisió que els ciutadans del país podien sintonitzar. També hi havia raons d'organització de la pròpia empresa, ja que els estudis de Madrid no tenien prou capacitat per tant volum de feina (RTVE, 2008). Així, Miramar es va convertir aviat en el segon centre de producció de TVE. Sempre ha tingut una gran importància, tant per la qualitat dels programes que s'hi han fet, com per la vàlua dels professionals que hi han treballat (Munsó, 1980; Giró, 1991; Baget, 1994, 1999; Peralta, 2003; González, 2013; López, 2022).

La primera emissió de televisió en català va ser una obra de teatre *La ferida lluminosa* de Josep Mª de Segarra (1964), oficialment doncs, la televisió en llengua catalana va començar amb aquesta peça a TVE el 27 d'octubre de 1964 (González, 2013). Va ser el punt de partida de molts anys de programes en català. Un monopoli que va durar fins 1983 al inaugurar-se Televisió de Catalunya, la televisió pública autonòmica coneguda com TV3. Aquest mateix any els vells estudis de Miramar van ser substituïts per unes noves instal·lacions a Sant Cugat del Vallès, però les aspiracions de convertir la segona cadena de TVE en un "canalet" amb tota la programació en català ja s'havien esfumat (Giró, 1993). Des de llavors els estudis de Sant Cugat han continuat com una gran "fàbrica" de programes de televisió per tot l'Estat espanyol i també han mantingut una programació en català, que tot i no ser de moltes hores a la setmana, segueix tenint un nombre sensible d'espectadors.

Un dels valors que aporta TVE a Catalunya és la contribució als informatius d'àmbit estatal. És en aquesta especialitat dels programes d'informació que tant els centres de producció de Miramar com Sant Cugat tenen una llarga experiència. Des del 3 d'octubre de 1977 que es va emetre *Miramar*, el primer telenoticiari en català, fins avui, s'han succeït molts informatius amb diferents noms, horaris i formats, que són el reflex en cada cas del moment social i polític del país, però que també posen de manifest els avenços tècnics i la pròpia evolució del periodisme audiovisual.

Per estudiar aquest camí llarg i no sempre fàcil de les emissions de TVE des de Catalunya i en llengua catalana cal tenir present aspectes com el context polític en cada etapa històrica, tant a Catalunya com a Espanya. Aquest fet és rellevant per la influència

directa que pot haver tingut el signe i l'orientació programàtica dels partits en el poder sobre la governança de la radiotelevisió pública estatal (Pérez Ornia, 1989; Bustamante, 2006; Soengas, 2007; Soengas i Rodríguez Vázquez, 2015). D'altra banda, l'estudi de vectors propis dels programes informatius al llarg del temps, com l'hora d'emissió, la durada, el nombre de notícies, la forma de presentar-les, així com l'estructura d'aquests programes ens poden oferir dades noves sobre les seves característiques i l'evolució que pot haver tingut en el decurs dels anys.

Aquesta tesi doctoral vol mostrar les característiques fonamentals que han tingut aquests informatius en català en diferents èpoques, estudiant el context, identificant i quantificant factors formals que els defineixin i les principals variacions que s'hagin pogut produir amb els anys. Ja el treball de recerca previ elaborat per l'autor d'aquesta tesi (Buhigas, 2013) va confirmar l'existència d'una línia d'investigació en aquest camp i, per tant, aquest estudi que el/la lector/a té avui entre les mans és una continuació de la recerca endegada en aquell moment. La hipòtesi que es plantejava en aquell treball preliminar que podríem valorar com a pre-test és que els informatius diaris de televisió són programes que han variat significativament l'estructura i les seves característiques al llarg dels anys. Creiem que els produïts en català per TVE són un bon exemple d'aquesta evolució i que l'estudi amb detall d'elements com l'estructura, la paraula i la imatge pot demostrar alguns dels canvis que s'han produït en aquesta tipologia de programes.

Entre els professionals de la televisió, hi ha una opinió dividida sobre si els telenoticiaris d'avui són gaire diferents als dels seus inicis. Es vol investigar a través de diversos indicadors si s'han produït canvis importants que hagin pogut percebre els espectadors i en què han consistit, però sense perdre de vista el context empresarial i polític que han viscut.

Televisió Espanyola és un organisme públic estatal i per aquesta raó ha estat sotmès als canvis d'orientació que s'han anat produint a les institucions polítiques, principalment Govern de la nació y Corts Generals, al llarg de les catorze legislatures¹ de la encara jove democràcia espanyola. Aspectes com la territorialitat expressada en hores d'emissió, pressupost i autonomia de gestió, han estat condicionants de gran

¹ Legislatures de les Corts Generals espanyoles fins abril de 2024.

importància sobre la programació de la ràdio i la televisió públiques, aspectes als quals els programes informatius produïts a TVE Catalunya no han estat aliens. Un altra vector a tenir en compte ha estat la major o menor sensibilitat per la llengua catalana, que ens podem arriscar a dir que ha estat conseqüència directa de la conjuntura política del moment i estretament lligada a les necessitats dels partits de l'arc parlamentari espanyol d'arribar a acords amb el partits nacionalistes per tal d'obtenir els vots de suport a les seves investitures i/o accions polítiques.

Com exemple d'aquests escenaris condicionants, podem citar l'episodi recent viscut el 8 de gener de 2019, quant de manera sobtada y en plena negociació dels Pressupostos Generals de l'Estat, amb el president Pedro Sánchez necessitat del suport dels partits independentistes PDECat (Partit Demòcrata Europeu Català) i Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), l'administradora única de RTVE, Rosa María Mateo, anunciés multiplicar per quatre en dos anys el nombre d'hores d'emissió en català de TVE, d'una tacada². Bé, en realitat, caldria puntualitzar que durant 2019, any de celebració del seixantè aniversari de TVE a Catalunya, ja es du a terme un fort impuls, duplicant les 20,5 hores setmanals fins llavors de programes en català en el conjunt de les graelles, incrementant sobretot el nombre de programes a La2 i situant la producció en català en 40 hores setmanals, una xifra superior a les dues dècades precedents. Això sí, sense que aquestes iniciatives puguin arribar a suposar cap pertorbació al lideratge dels mitjans de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV)³.

Aquesta manera d'expressar la sensibilitat d'un govern envers la llengua i la cultura d'un país, sigui per un just reconeixement o com a moneda de canvi en la negociació d'uns pressupostos generals de l'Estat, és a dir, sigui quin sigui el motiu, situa les emissions en català de televisió de l'estat com un assumpte de l'agenda pública. Com a tal, l'objecte que s'ha volgut investigar admet una visió científic-social per l'impacte que té sobre el conjunt de la societat receptora dels canvis en els mitjans de comunicació

² Anunci de Rosa Mª Mateo, Administradora Única Provisional de RTVE en l'acte de presentació de la nova programació als estudis de Sant Cugat del Vallès al setembre de 2019.

³ Manuel de Luna a *El Periódico* del 10 de gener de 2019 manifesta que "Aquesta important potenciació del circuit català té com a finalitat, en paraules de Rosa Mª Mateo «(...) No podemos competir con TV3 pero sí nos gustaría compartir espectadores»". (*El Periódico*, 10/01/2019).

<https://www.elperiodico.cat/ca/tele/20190109/rosa-maria-mateo-anuncia-mes-hores-en-catala-a-tve-7236202>

a conseqüència de l'aplicació d'una determinada política. I aquesta qüestió sens dubte no és una circumstància singular que afecta únicament a la corporació RTVE, sinó que qualsevol raonament o discussió que puguem fer al respecte, amb molta probabilitat serà extensiu, obrint el focus, a d'altres emissions territorials i també a les televisions de titularitat pública i d'àmbit de difusió autonòmica o municipal. Serà doncs important recollir dades i testimonis que ens orientin sobre la coincidència en el temps i sobre l'efecte d'algunes decisions polítiques que potser han marcat la marxa de l'activitat desenvolupada a TVE Catalunya, els seus programes i especialment els informatius en català.

Hi ha moltes referències que posen de manifest la rellevància del tema que es vol abordar, les quals es recullen en les properes pàgines d'aquesta tesi doctoral. No obstant, una recent a destacar la trobem en el programa *Salvados*⁴, on Jordi Évole i Mercedes Milà mantenen un breu diàleg a la porta dels antics estudis de televisió de Miramar, ara un hotel de luxe. La conversa gira a l'entorn de la pèrdua de pes de la televisió estatal feta des de Catalunya, no només per la quantitat i pel seu reconegut talent innovador, sinó també per la "cohesió social" en paraules d'Évole, que suposa una televisió feta des de diferents punts de l'Estat.

Aquest és el diàleg que mantenen Mercedes Milà (MM) i Jordi Évole (JE) a LaSexta:

JE: *Yo creo que aquí, yo tengo la teoría...igual es una tontería. Desde aquí, desde Barcelona, Catalunya, se hacía mucha televisión para toda España.*

MM: *Sí, sí, sí.*

JE: *Y eso es una cosa que se ha dejado de hacer. Yo creo que esas cosas van mal. Para la cohesión de una sociedad tienen que producirse programas desde diferentes puntos. Yo creo que ahora, aquí sólo se produce lo de Jordi Hurtado⁵. En otra época se producía lo de La Trinca, lo de Rosa María Sardá...*

MM: *Muchas cosas.*

JE: *No sé.*

MM: *Muchas cosas, incluso teatro, series. Todo eso.*

JE: *Yo creo que eso no ha ido bien.*

MM: *Había una producción muy potente en Barcelona.*

⁴ Programa *Salvados*, emès per La Sexta el 15 d'abril de 2018.

⁵ Es refereix al programa líder d'audiència de La2, *Saber i Ganar*, presentat per Jordi Hurtado i produït als estudis de TVE a Sant Cugat.

JE: *¿Tú sabes que hoy en Miramar se va a volver a hacer televisión?*

MM: *¿no?, ¿de verdad?*

JE: *Sí, contigo y conmigo.*

Només és un exemple, dels molts que podríem reproduir que posen de manifest que hi ha una televisió de l'Estat a Catalunya, que s'expressa en castellà i en català, sobre la que encara queda molt per explicar i també que es tracta d'un objecte d'estudi vigent i d'actualitat.

Tant de la roda de premsa a Barcelona de l'administradora única de RTVE, Rosa Maria Mateo, com del diàleg de Mercedes Milà amb Jordi Évole es poden deduir si més no, que estem davant d'un assumpte de rellevància social. Estem davant d'un tema d'interès públic perquè els mitjans de comunicació prestin un servei públic i també perquè ens estem fixant en una empresa de titularitat pública, finançada quasi exclusivament amb fons públics a través dels Pressupostos Generals de l'Estat. I no només aquestes qüestions objectives el fan important. També hi ha unes circumstàncies que li donen una projecció social que no podem obviar. Jordi Évole fa referència a una hipotètica contribució a la cohesió de la societat i Rosa María Mateo a l'aspiració de "compartir" espectadors amb TV3. L'impacte social que té i que ha tingut TVE a Catalunya envers la societat catalana i l'espanyola a través dels seus programes no sempre ha estat prou visible.

Possiblement la voluntat d'utilitzar el mitjà com a instrument polític al servei de partits i governs, central o autonòmic, ha fet que la gestió tingués una certa opacitat, una calculada ambigüitat i una clara voluntat de no deixar rastre de les decisions que s'anaven prenent, com s'explica més endavant en aquest mateix treball. No hi ha per tant una documentació històrica interna abundant que es pugui consultar i que reflecteixi les decisions organitzatives o de producció de programes que s'han anat produint al llarg de sis dècades. Tanmateix sembla a la vista del arxius que cada pocs anys l'empresa hagi començat de nou. No estem davant d'una documentació històrica amb absències com diria Bonaventura de Sousa (2006) a l'obra *Sociologia de les absències*, sinó que pràcticament no ha existit mai. No és que els escrits, les planificacions, els pressupostos i les programacions de TVE a Catalunya estiguin ocultes però ordenades, a l'espera que algú les rescati de l'oblit, sinó que lamentablement no

existeixen. Per tant, no estem davant de la invisibilitat d'una documentació sinó davant del desafiament de reconstruir una història de mig segle quasi al complet. Endinsar-se en el coneixement de tot allò que fa referència a la televisió de l'Estat a Catalunya en aquestes condicions obliga a una particular predisposició de l'investigador que en moltes ocasions veurà limitada la seva observació per falta de dades i fonts documentals prou fiables, així com la dispersió i l'escassa continuïtat en el temps d'aquelles que sí s'han conservat.

Existeix molt poca bibliografia sobre TVE a Catalunya. Pràcticament reduïda a llibres que tenen com enfoc principal la història de la televisió, tant a Catalunya com en el conjunt espanyol. Diversos autors, en menor o major profunditat i extensió han tractat el tema (Arias, 1965; Baget, 1993, 1994; Bustamante, 2006; Díaz, 1994, 2006; Faus, 1995; Gubern, 1965; Marín, 2003; Moragas, 2006; Palacio, 2001; Peñafiel, 2005; Prado, 2004; Rueda i Chicharro, 2006; Rodríguez Márquez, 1992; Ruiz del Olmo, 1997; Vazquez Montalbán, 1973; entre d'altres). També hi ha alguns reculls en commemoració dels 18, els 40, els 50 o els 60 anys de presència de la televisió de l'Estat a Catalunya. I en els darrers anys han vist a la llum tres tesis doctorals que hi fan referència: una d'Antoni Vidal (2012) titulada *El servei públic audiovisual y la construcció de l'Estat autonòmic: RTVE 1980-2006*; la de Ferràn González (2013) específicament sobre *El teatre en català a TVE (1964-2005)*; i la que possiblement sigui la que aporta més informació sobre els programes de TVE a Catalunya, la de Francesc Manuel López Chaves titulada *Evolució històrica de Televisió Espanyola a Catalunya: Estudi i anàlisi de la producció de programes a TVE Catalunya* (2021). I poca cosa més. Existeix doncs un buit bibliogràfic important sobre el conjunt de Televisió Espanyola a Catalunya. No hi ha cap indici que s'hagin estudiat específicament amb rigor acadèmic els programes d'entreteniment, ni la important producció en temàtica infantil i d'esports. Aquest panorama ja és prou preocupant amb els aspectes descrits, però encara ho és més quan descobrim que tampoc els programes informatius realitzats des de TVE Catalunya han estat mai estudiats en conjunt. És sorprenent comprovar que no hi ha estudis que donin llum sobre els molts programes informatius en català produïts a TVE a Catalunya, més enllà d'episodis puntuals sobre informacions o capítols de programes que han tingut un impacte inusual per la seva singularitat, com el programa *Camaleó* per citar un

exemple.⁶ En concret els informatius diaris, coneguts com a “telenoticiaris”, produïts al centre de TVE a Catalunya no han estat estudiats en profunditat. I és en aquest terreny que es desenvolupa la present tesi doctoral. Hi ha referència d’estudis sobre els informatius de televisió en general i també dels de TVE de emissió “nacional” per a tot l’estat des de l’inici de la seva emissió fins a l’actualitat (Aguilera, 1985; Barroso, 1992; Campos Freire, Cebrián, 1998, 2004; García Avilés, 1999; 2007; Maciá, 1981; Marín, 2004; Monclús, 2011; Rodríguez Pastoriza, 2003; Sanabria, 1994; Saperas i Gifreu, 1995; Soengas 2007, 2015; Soengas, Elías i López Cepedas, 2018; Soengas i Rodríguez, 2018; Soengas, Rodríguez i Campos Freire, 2023; Vicente Mariño, 2007, 2009; entre d’altres). Els *Telediarios* sí han estat objecte d’estudi des de diferents punts de vista de les ciències socials. També trobem algun estudi sobre les rutines de producció dels centres territorials de TVE (Domínguez, 2017), però cap d’ells són extrapolables als informatius en català de l’emissora pública, sigui per les característiques pròpies del producte televisiu o per la dimensió del Centre, que sobrepassa en molt el de qualsevol altre territori autonòmic.

Aquestes circumstàncies ja justifiquen per si soles la pertinència de la recerca que es vol realitzar, però també hi ha un altre raó de pes que m’impulsa a dur-la a terme i és el meu propi interès en el tema. Vaig ingressar per oposició a RTVE l’any 1979 i he estat pràcticament sempre vinculat a l’àrea d’informatius de la ràdio (RNE) o de la televisió (TVE). Si bé és cert que he desenvolupat diferents ocupacions i m’he ubicat en diferents destinacions funcionals i geogràfiques dins de l’empresa, sempre he seguit d’aprop la trajectòria dels informatius territorials en català. Aquesta mirada des de dins de la pròpia empresa durant més de quatre dècades, em dona una perspectiva privilegiada que considero pot enriquir aquesta investigació. És cert que es pot pensar que en algun moment hi podria haver un condicionant de subjectivitat que trenqués l’obligada distància entre els fets i el subjecte que investiga, però en el cas de la recerca que es proposa, possiblement sigui millor córrer aquest risc que abstenir-se de fer una aportació, per modesta que sigui, a un espai vacant d’estudis específics.

⁶ El programa *Camaleó* (1991) va ser un fals documental (mockumentary) en català, emès el 5 d’abril de 1991, que va impactar als espectadors al simular un especial informatiu en el que s’anunciava l’assassinat del president de la URSS, Mijail Gorbachov. El programa va ser concebut com un experiment per posar a prova la forta creença que els televidents tenen en els continguts informatius de televisió.

Amb aquesta tesi doctoral es pretén aportar coneixement sobre la trajectòria dels programes informatius de TVE a Catalunya entre 1986 i 2016, i també fer una aproximació a com eren abans de la creació de TV3 i com han sigut després. Evidentment no pretenem estudiar els informatius de totes les èpoques ni de tots els canals. Tampoc tots els aspectes que configuren un telenoticiari, des de la producció a la posada en escena passant per la redacció, l'edició o la realització. I molt menys conèixer totes les decisions empresarials, polítiques o socials que els han fet ser d'una determinada manera en cada moment de la seva història. Només pretenem obrir alguna via de coneixement sobre aquests productes televisius, pioners en llengua catalana, que perviuen a pesar de les moltes dificultats que han travessat al llarg de la seva existència. Hi ha un lligam indiscutible entre la societat catalana i els informatius en català de TVE, moltes vegades reconeguts erròniament com els de La2. Potser sigui un malalt amb una salut de ferro o tal vegada estiguem assistint a la darrera etapa o tot al contrari a l'inici de la seva refundació dins del nou entorn digital.

La present recerca té la dificultat de buit documental que ja hem comentat, i això sens dubte és una important limitació. Ho intentarem suplir amb documents aïllats de la pròpia empresa i amb publicacions internes. També la premsa serà un gran suport; *El País*, *El Periódico de Catalunya* i principalment *La Vanguardia* per la seva extensa hemeroteca, així com diverses revistes especialitzades, entre elles *Capçalera* del Col·legi de periodistes de Catalunya, ens ofereixen dades i reflexions que també incorporarem. L'instrument més valuós però que podrem tenir entre les mans, observar i esmicolar, és sens dubte les gravacions que es conserven dels propis informatius. D'aquí traurem el gruix de la informació. Una circumstància que en aquest cas és especialment favorable a l'autor gràcies a la facilitat d'accés de què disposa donada la vinculació laboral amb l'empresa on es desenvolupa l'activitat que es vol estudiar. Per alguns apartats s'ha comptat amb testimonis de primer nivell involucrats en l'objecte d'estudi amb un valor excepcional pels objectius d'aquesta tesi doctoral, que en definitiva busca fer aportacions al coneixement existent i obrir noves línies de investigació.

1.3 Objecte d'estudi

El nostre objecte d'estudi és *l'Informatiu* territorial de Televisió Espanyola a Catalunya. Durant els primers anys de les emissions de programes informatius a la televisió pública de l'Estat, aquestes tenien caràcter de difusió nacional, és a dir, per tot el territori espanyol. Va ser uns anys després quan es va veure la conveniència, o l'oportunitat política, d'oferir notícies en català. Inevitablement en aquell moment la tecnologia no permetia altra cosa que la seva difusió d'àmbit territorial, en aquest cas, circumscrita a les quatre províncies catalanes. Per a ser fidels a la història com veurem més endavant els primers informatius per Catalunya van ser en castellà, però durant un període de temps molt curt i, per tant, no significatiu per l'estudi que pretén fer aquesta tesi.

Amb una visió àmplia de tota la trajectòria a Catalunya de la televisió pública estatal, els informatius han tingut un pes important, tant per la producció destinada al consum local en català, com per l'aportació als *Telediarios* i altres programes informatius de difusió estatal.

Els informatius de TVE destinats a l'audiència catalana han tingut diferents formulacions, tant pel que fa al seu contingut com a la seva estructura. En el cas que ens ocupa només prestarem atenció a un sol títol, *L'Informatiu*, a un determinat període, de 1986 a 2016, a l'emissió en un sol canal, la primera cadena de TVE. Aquest és el programa principal d'informació d'actualitat diària i el que més temps porta en antena. Queden per tant exclosos de l'estudi els programes informatius precursors dels telenoticiaris tal i com els coneixem avui dia, i que s'identificaven amb d'altres formats i noms, com ara *Giravolt*, *Teledues* o *Crònica*, entre d'altres. Tampoc considerarem els emesos els caps de setmana, els emesos per La2 o els que varen existir en la franja matinal. Aquest darrer cas durant un període de temps breu.

Podem intuir que aquests canvis al llarg del temps responen fonamentalment a dos factors. D'una banda, la lògica evolució de la tecnologia implicada en la producció de televisió, la qual ha anat modificant substancialment les maneres de fer periodisme al canviar les rutines de treball. Ens referim principalment als platós, la il·luminació o el grafisme. I també a la possibilitat de fer connexions en directe o editar fàcilment allò enregistrat en diferents suports i tipus de càmera. En aquest aspecte les possibilitats tecnològiques del final del període temporal que volem estudiar res s'hi assemblen a les

de l'inici observat, trenta anys abans. L'altre causa de canvi en la formulació dels informatius cal buscar-la en l'evolució de la pròpia empresa, tant pel que fa a la força del treball com a la submissió a les decisions polítiques conseqüència de la seva titularitat pública estatal i dels equilibris i pactes polítics entre administracions. Lògicament també la desaparició del monopoli i la irrupció de TV3 (1983) i de les televisions locals ha multiplicat l'oferta d'informació en català i endurit la lluita per l'audiència. A través d'un acurat treball de camp sobre material original ens proposem obtenir indicadors prou clars d'aquests canvis, investigant en les dues línies expressades.

Fixem doncs un objecte d'estudi força concret, amb una clara delimitació tant conceptual com temporal i alhora amb moltes variables, que s'hauran de seleccionar per assegurar la viabilitat del treball que ens proposem dur a terme.

S'ha realitzat inicialment una revisió bibliogràfica per introduir-nos en la matèria i que ha estat fonamental per definir el context del nostre estudi. No es parteix doncs de zero sinó que disposem d'un coneixement preliminar sobre el naixement de la televisió a Catalunya i en el conjunt d'Espanya, el desenvolupament de la informació televisiva en general i específicament en català, des de Televisió Espanyola a TV3 passant per les moltes experiències de televisió local i municipal que ha viscut el nostre país. També està al l'abast estudis sobre la conjuntura política i la influència d'aquesta sobre els mitjans de comunicació de masses en diferents moments històrics, des de la dictadura franquista a la transició i la democràcia. Diverses publicacions com anuaris, revistes especialitzades i la premsa escrita permeten extreure també un molt interessant volum de dades que no és possible obtenir per altres vies amb tanta precisió documental i ubicació temporal.

Tot i així, no faríem honor a la veritat sinó destaquéssim que hi ha molts més treballs publicats que fan referència a TV3 que a TVE. I aquesta circumstància ens condueix a pensar que encara hi ha coses a dir sobre el tema perquè, tot i els anys transcorreguts des dels inicis de la informació en català al mitjà televisiu, les característiques de casos concrets i l'evolució del format ha estat poc explorat. Confiam que aquesta tesi doctoral pugui afegir coneixement sobre aquests programes televisius en concret, però per extensió sobre la pròpia història del mitjà a Catalunya.

Hi ha una circumstància que no volem deixar passar per alt. La proximitat física de l'autor a les fonts primàries utilitzades ha permès aflorar documents interns de RTVE, que reforcen la pretensió d'originalitat de la tesi. Són materials de valor per apropar-se a les finalitats de la investigació. L'any 2024 es compleixen 65 anys de les primeres emissions de TVE a Catalunya i a cada aniversari l'arxiu d'imatges està més digitalitzat, facilitant enormement la localització de materials, fins i tot el descobriment d'inèdits. També a cada any que passa surten a la llum noves fotografies, graelles de programació i documents, fins aleshores perduts en armaris i calaixos. En aquest sentit cal destacar la iniciativa de crear un Museu de la Televisió que ja camina des de 2016 i que any rere any va millorant la seva exposició (TMBroadcast, 2021). Gràcies a aquesta proposta de rescat de material dispers, hem pogut disposar d'algun dels documents que es publiquen en aquesta tesi. També ha estat una tasca d'anys de l'autor de remoure papers i carpetes a molts racons i despatxos dels edificis que conformen el complex del Centre de Producció de Programes de TVE a Sant Cugat del Vallès.

El desenvolupament de la televisió a Espanya i a Catalunya en particular ha tingut uns moments clau amb un gran interès per part dels ciutadans. Així podem assenyalar el pas al color, l'arribada de les televisions privades i autonòmiques o més recentment la digitalització i la tecnologia IP (Internet Protocol). Els programes informatius de televisió són el nostre camp d'estudi. En aquest camp, els estudis recents incideixen especialment en les àrees de programació, nous formats, anàlisi i gestió de continguts i aplicació de noves tecnologies. La digitalització ha obert un enorme territori inexplorat que obre multitud de debats inèdits i concentra la producció de treballs de recerca. La multiplicació de l'oferta local de productes audiovisuals i la mundialització no només han canviat les rutines de productores i canals de televisió, sinó que han obert un nou camp temàtic d'anàlisi que era impensable fa unes dècades quan només ens nodríem dels mitjans de comunicació tradicionals (Larrégola, 1998; Bustamante, 1999; Prado, 2003, 2005). En aquest context, es podria pensar que el treball que proposem no té aquestes característiques que el fan d'actualitat com els exemples anteriors, però creiem que no és així. És evident que ens proposem fer un treball de tipus històric. Una recerca basada en dades del passat, potser per períodes si podem detectar coincidències o canvis, però en definitiva es tracta d'estudiar successos que no són en cap cas del temps present. Ara

bé, si com sembla, avui dia es manté una voluntat de preservar la programació en català de TVE a Catalunya, el coneixement dels informatius amb una perspectiva ampla pot ser d'utilitat per implementar noves fórmules informatives. Sabrem d'on venim amb més precisió.

No es tracta però només de fer un recull de dades i buscar-ne la correlació. Justament una de les característiques que acompanyen en tot moment al periodisme, i d'una manera transversal a totes les ciències socials, és la necessitat irrenunciable d'ubicar els fets empírics en el seu context. Per tant, en tot moment busquem el context com a suport d'historicitat de l'objecte d'estudi. Caldrà doncs reconstruir la història especialment en dues direccions. D'una banda la governança de la pròpia RTVE en els seus nivells estatal y autonòmic. Des de les primeres eleccions democràtiques els ciutadans hem vist com a cada canvi de signe polític del govern, s'ha canviat també la direcció de la ràdio i la televisió. També en el cas de Catalunya, l'efecte dels pactes polítics. Intentarem veure a través de les escaletes dels informatius i d'altres variables si els canvis en la governança han conduït a canvis significatius i visibles en els informatius territorials. També si la variació a la baixa de la plantilla de treballadors a tingut cap efecte sobre la redacció i, per tant, també sobre el producte informatiu. L'altra direcció té a veure amb les possibles decisions estratègiques derivades de la competència, l'audiència o la incorporació de noves tecnologies a les rutines de producció.

En aquest terreny de la influència i la subordinació política sobre els mitjans de comunicació, especialment els de titularitat pública trobem diversa bibliografia, també centrada a Catalunya. Hem pogut recuperar algunes publicacions del Consell Assessor de RTVE, que és un òrgan del Parlament de Catalunya⁷, que fan visibles aquestes tensions a les que periòdicament s'ha vist sotmès el centre i especialment la producció de programes informatius.

Evidentment aquest treball no té la voluntat d'analitzar una qüestió tant complexa com la causa-efecte de les decisions polítiques sobre els telenoticiaris de

⁷ El Consell Assessor de RTVE a Catalunya està format per 13 membres, amb mandat per una legislatura. Referència normativa: *Decret 198/1982, del 7 de juliol, aprovant el text refós de la Llei reguladora del Consell Assessor de RTVE a Catalunya (art. 6)*. Disponible a: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=7396>

quatre dècades i menys en la seva expressió territorial en català. Però sí en el context més general possible fer-nos algunes preguntes que ara o en el futur puguin obrir altres línies d'investigació.

La realitat social és molt complexa i, per tant, no podem abordar totes les variables que condicionen un mitjà de comunicació, que encara que propietat de l'Estat, no deixa de funcionar com una gran empresa qualsevol en molts aspectes de la gestió diària. Tampoc podem analitzar decisions polítiques de gran envergadura només amb un coneixement superficial de les decisions. Ni per suposat, la lletra petita dels pactes de governabilitat entre la Generalitat de Catalunya i el Govern espanyol pel què fa a les televisions. Així hi tot, la recerca feta pot oferir alguns indicis, ni que siguin provisionals.

Ens apropem a l'objecte d'estudi d'aquesta tesi, l'Informatiu territorial de TVE a Catalunya, amb la voluntat de donar valor al treball informatiu que han realitzat els treballadors de TVE al llarg de dècades, i també al reconeixement d'un programa que va ser pioner en les emissions en català i que ha sobreviscut a canvis polítics, socials i de competència. No és el nostre objectiu fer un informe complet de quaranta anys de televisió perquè seria un despropòsit donada la seva complexitat pels nombrosos factors que hi juguen, sinó també per l'extensió donada la gran quantitat de variables que hi entrarien en joc. Tot treball implica una selecció i un criteri i és en aquest punt on la pròpia vivència de l'autor, des de dins de la pròpia Televisió Espanyola, es pot valorar com una distorsió de la realitat i per tant problemàtica per l'estudi que es vol realitzar, però també té el valor de ser una immersió en el propi objecte d'estudi durant molts anys, un factor que facilita la contextualització d'allò que estem estudiant, tant conceptual com temporalment, aportant una visió de naturalesa etnogràfica al ser testimoni i participant d'allò estudiat en determinats moments. Aquest treball suposa una contribució al coneixement que es té sobre la televisió a Catalunya i més en general sobre una de les més valorades expressions del mitjà televisiu com és el tractament de la informació. Tot i això, no es pot obviar que un projecte de recerca que abraça un període de temps llarg presenta algunes limitacions, la principal de les quals és la dispersió del material utilitzat i les sèries incompletes en algunes de les variables analitzades. L'altra, la no disponibilitat d'alguns dels protagonistes de cada període que poguessin aportar el seu testimoni i coneixement. Això, i el biaix que pot produir una

selecció subjectiva de les persones son factors que també cal tenir present tot i que com és lògic, l'autor ha actuat amb la màxima honestat intel·lectual possible.

1.4 Objectius de la recerca, Hipòtesi i Preguntes d'investigació

El propòsit d'aquesta tesi doctoral és, d'una banda, fer una reconstrucció històrica dels programes informatius de TVE produïts a Catalunya i, d'una altra, esbrinar si tenen un model propi característic que s'hagi mantingut amb el pas del temps i quina ha estat la seva evolució. Aquests objectius orienten la recerca de material i el treball de camp i estan presents en cadascun dels passos que s'han anat donant. Però també volem incidir en altres aspectes que ajudin a entendre perquè els informatius de TVE a Catalunya han perdut en trenta anys (1986-2016) tres quartes parts dels seus espectadors i el 80 per cent de la quota de pantalla⁸. Així doncs, un tercer objectiu és determinar quines han estat les causes aquest declivi i quines circumstàncies han fet que deixés de ser una referència informativa per la societat catalana.

Tenim a disposició moltes gravacions dels informatius, però la falta de documentació escrita fa que els testimonis dels professionals que han fet i que en alguns casos encara fan l'informatiu siguin d'una gran importància. Més quant en la majoria de casos han tingut distintes ocupacions i responsabilitats dins de la redacció d'informatius. A tots els testimonis en primera persona d'aquests informatius els hem demanat aspectes concrets de les rutines de producció del programa *L'Informatiu*. Però també els hem formulat preguntes i demanat opinions sobre TVE a Catalunya en general, la influència política, l'espai audiovisual català i la percepció social dels informatius territorials. En el rerefons d'aquestes entrevistes està el trobar alguna resposta a diverses preguntes d'investigació que ens fem, tot i que també estan presents en el fil argumental de la tesi doctoral.

Hi ha diversos indicadors d'una important i sostinguda pèrdua de pes dels informatius en català produïts per TVE. Es podria pensar que la creació de TV3 és el factor que justifica de manera absoluta aquest declivi. No obstant, es planteja en aquesta recerca que la situació actual és fruit de la concurrència i acumulació de múltiples circumstàncies, tant externes com la política, com internes derivades de la

⁸ L'evolució de les audiències per anys s'explica en les figures 47 i 48 de l'apartat 5.1.6.

gestió de la pròpia empresa. I que aquestes han estat determinats per *l'Informatiu* en diferents moments de la seva història. No hi ha gaires programes de televisió que puguin ser observats al llarg d'un període de més de tres dècades. *L'Informatiu* n'és un i el seu estudi ha de permetre veure'n la pròpia definició del programa i detectar els possibles canvis que s'hagin produït i que puguin recolzar la hipòtesi plantejada. La recerca sobre les característiques del programa i els canvis que hagi pogut experimentar al llarg dels anys, hauria d'oferir algunes dades rellevants sobre les característiques i la pròpia història dels informatius territorials de la televisió pública estatal a Catalunya. En tot cas, aquesta tesi doctoral vol ser també una aportació al coneixement de la història de TVE a Catalunya.

Els treballadors de RTVE a Catalunya coincideixen a manifestar que al Centre de Producció sempre ha existit una força interna innovadora per la creació de programes i una suma de talent professional que s'ha mostrat a la societat de manera intermitent. Informativament, els noticiaris en desconexió volen tenir un perfil propi que els diferenciï d'altres ofertes. Aquests programes han volgut destacar, però sembla que no han tingut la fortuna que es mereixien a conseqüència de diversos factors com el control polític, els canvis freqüents en la governança de l'empresa, les traves a un creixement asimètric de la producció entre Catalunya i la resta de comunitats autònomes i l'erràtica distribució dels recursos econòmics i de personal, entre d'altres. **La nostra hipòtesi principal és que el programa de notícies *L'Informatiu* ha patit factors externs i interns que l'han fet inestable, però que tot i aquesta circumstància, s'ha mantingut amb unes característiques similars al llarg dels anys. Alhora ha evolucionat amb una personalitat pròpia, però poc diferenciada.** Justament les preguntes d'investigació formulades ens aproparan a les diverses claus que permeten interpretar aquests factors condicionants, però també els continguts, l'estructura i la posada en escena del programa en diferents etapes. Ens proposem investigar si el programa *L'Informatiu* de l'any 2016 és igual que el de l'any 1986 i si aquesta diferència, en cas d'existir, és recessiva i pot haver estat causada per diversos factors, que pretenem analitzar també. Així doncs, per dur a terme aquest estudi, s'han formulat les següents preguntes d'investigació:

PI 1: Com ha afectat la governança de TVE als informatius territorials produïts a Catalunya i especialment a *L'Informatiu*?

- El govern de l'empresa, el que s'anomena com a governança, ha estat històricament sotmesa al control de partits polítics i governs. Mesures com la supressió de la publicitat i les successions reduccions de l'aportació econòmica de l'Estat han deixat amb freqüència el pressupost de RTVE en números vermells i com a conseqüència a la Corporació en la necessitat d'endeutar-se mitjançant crèdits o altres períodes en veritables dificultats per gestionar la seva activitat. Es vol determinar com aquest factor ha pogut afectar al nostre objecte d'estudi.

PI 2: Quines han estat les conseqüències de les decisions empresarials de TVE en relació als programes informatius produïts a TVE Catalunya i en particular a *L'Informatiu*?

- Internament, les successives direccions de Madrid i també de Sant Cugat, han implementat diferents models d'organització interna, a més a més de veure's obligats a ajustar-se a pressupostos minvants any rere any i a variacions importants de la plantilla com va suposar els dos ERO, dels anys 1993 i 2006. Es pretén identificar com la gestió empresarial ha incidit en el nostre objecte d'estudi durant el seu període d'emissió.

PI 3: Com han determinat les estratègies programàtiques de TVE respecte als programes informatius territorials produïts a Catalunya i especialment a *L'Informatiu* al seu encaix programàtic i a les seves característiques formals d'inserció en la graella?

- L'encaix de la programació en català dins de una programació d'àmbit estatal dels dos principals canals de TVE, ha estat sotmesa a freqüents canvis. La graella territorial no ha tingut la necessària estabilitat durant dècades que hagués estat desitjable per consolidar una oferta que pogués ser reconeguda fàcilment per l'audiència. Això ha produït també canvis en els horaris d'emissió, durada i definició dels informatius territorials. Es vol identificar com aquestes tensions han determinat no només l'encaix programàtic del nostre objecte d'estudi, sinó també els seus trets diferencials d'inserció en la graella.

PI 4: Quina ha estat l'evolució de les principals característiques a nivell formal i de contingut de *L'Informatiu* des de l'inici de la seva emissió fins al 2016?

- La concepció i l'estructura del programa *L'Informatiu* ha estat objecte de nombrosos canvis al llarg dels anys. Les diferències han afectat a factors com els horaris d'emissió, durada, arquitectura del programa, criteris d'edició, continguts temàtics, presentadors, posada en escena, grafisme i recursos tècnics emprats. Aquests noticiaris de tipus "regional" en el cas de Catalunya han estat influïts també per la necessitat de la redacció d'atendre la cobertura de les notícies en dues llengües i així poder contribuir informativament als *Telediarios* d'àmbit estatal. Una tasca no exempta d'equilibris constants donades les diferències socio- culturals i lingüístiques de les dues audiències. Es pretén definir aquests aspectes diferencials de l'objecte d'estudi al llarg del temps i els canvis esdevinguts.

Més enllà de les qüestions que s'aborden en aquestes preguntes d'investigació, també cal tenir present que el seguiment de les emissions en català de TVE ha anat baixant progressivament al llarg dels anys i especialment l'audiència de *L'Informatiu*, que era el noticiari líder en la dècada dels anys vuitanta. I això ha anat passant tant durant els governs del PP com del PSOE al cap davant de les institucions de l'Estat. Paral·lelament, l'audiència de TV3 i dels seus TNs ha anat pujant i consolidant-se com a líders indiscutibles a Catalunya des de l'any 2010 (3cat.cat, 2023). Ens agradaria que aquesta tesi doctoral pogués ser útil també per apuntar quines han estat les circumstàncies que han pogut contribuir al fet que els telenoticiaris de TVE fets a Sant Cugat, hagin deixat de ser una referència informativa per la societat catalana.

La investigació vol anar més lluny que un estudi històric i cronològic dels programes informatius de TVE a Catalunya en català i, en particular, de *L'Informatiu*. Es tracta d'estudiar quins patrons han marcat l'estructura interna d'aquests programes al llarg dels anys i quins factors han pogut influir en la seva evolució. Aquests aspectes podrien donar claus per entendre i valorar la importància social que han tingut aquestes emissions en cada moment de la història recent de Catalunya.

El propòsit de la investigació que desenvolupa aquesta tesi doctoral té una justificació a curt i també a llarg termini. En l'espai temporal més proper pot ser útil per enriquir amb noves dades alguns aspectes del coneixement existent sobre la història de TVE a Catalunya i els seus informatius. En altres casos servirà per disposar d'una visió més ordenada d'aquesta mateixa matèria que pot facilitar estudis posteriors.

2. MARC TEÒRIC

Els noticiaris televisius són un objecte d'estudi abastament observat des de l'àmbit acadèmic i investigador. En el cas dels informatius territorials de parla catalana i en una corporació pública estatal, aquest interès científic és encara un camp per explorar en més deteniment que el que se'n desprèn dels pocs estudis i publicacions existents. Cal identificar doncs quin és el marc teòric en què ens movem i també els estudis precedents sobre la comunicació televisiva, que ens faciliti l'aportació de coneixement científic referit als noticiaris.

En primer lloc, es dur a terme una aproximació a l'enfoc i paradigmes de recolzament en els quals s'emmarca aquesta tesis doctoral. En aquest sentit, s'aborden els paradigmes metodològics i la perspectiva teòrica funcionalista i les seves principals teories, especialment aquelles relacionades amb els efectes del mitjans de comunicació i la configuració de l'*agenda-setting*. En segon lloc, s'aborden els estudis sobre televisió i, particularment, els principals aspectes que han centrat l'interès de la comunitat científica a nivell estatal i internacional. Aquests aspectes fan referència a qüestions de naturalesa orgànica en relació al nostre objecte d'estudi com el format dels informatius diaris d'actualitat, les notícies televisives, la selecció de la informació, la classificació de les notícies, la imatge i els personatges de les notícies i la seva relació a l'estructura del noticiari. Finalment, es fa un repàs als estudis precedents sobre els informatius de televisió al nostre país i, especialment, als treballs precedents sobre RTVE i TVE Catalunya.

2.1 Enfoc i paradigmes de recolzament

Thomas Kuhn (1975) a la seva obra *Estructura de les revolucions científiques* defineix el terme paradigma com “una concepció general de l'objecte d'estudi d'una ciència, dels problemes que cal estudiar, del mètode que cal emprar en la recerca i de les formes d'explicar, interpretar o comprendre, segons el cas, els resultats obtinguts per la investigació”(p.26). Segons Menéndez (1996), el paradigma actua com un exemple-model acceptat que inclou lleis, teories, aplicacions e instrumentacions d'una realitat.

2.1.1. Perspectives metodològiques

La consideració de que un paradigma és un esquema teòric, o una via de percepció i comprensió del món, que un grup de científics ha adoptat, ens permetrà emmarcar teòricament la investigació feta en aquesta tesi doctoral. Tot i que la terminologia per a denominar els paradigmes és àmplia, parlarem de paradigma positivista, interpretatiu i sòcio-crític com a tres categories que recullen i clarifiquen millor el sentit de les perspectives d'investigació.

Al paradigma positivista també se l'anomena quantitatiu. L'objectiu que es persegueix i el resultat que s'obté es considera objectiu i factual, es basa en l'experiència i és vàlid per tots els temps i llocs, amb independència de qui el descobreix. En el positivisme, els enunciats científics són independents de les finalitats i valors dels individus. La funció de la ciència es limita a descobrir les relacions entre els fets. Aquí, el món social existeix com un "sistema de variables" i aquestes són elements diferents i analíticament separables en un sistema d'interaccions on té una gran importància definir les variables i que les mesures que es fan d'aquestes siguin fiables.

Aquest paradigma positivista o empíric, també anomenat quantitatiu o racionalista, sorgeix de les ciències naturals i s'extrapola a les ciències socials. Una de les pretensions d'aquest paradigma és sostenir que les prediccions són una explicació del fet. Segons Menéndez (1996), les seves característiques fonamentals són:

- La seva orientació és "prediccionista". Allò important és plantejar una sèrie d'hipòtesis, és a dir, predir que alguna cosa succeirà i després comprovar o verificar que així va passar.
- La relació investigador-objecte d'estudi és aparent. No reproduceix el fenomen estudiat tal qual es dona en la realitat externa i sota el supòsit que l'objecte passiu té existència pròpia, independentment d'allò que estudia.
- El mètode de coneixement científic és l'experiment. El qual es recolza en l'estadística, que és una manera de quantificar, verificar i mesurar tot, sense comptar amb cadascun dels elements que componen el tot.

Com a corrent filosòfica, el positivisme parteix del supòsit que tota ciència ha de ser neutra, imparcial i objectiva i manté que s'han d'utilitzar els procediments naturals de la ciència per estudiar els fets. A la segona dècada del segle XX, la corrent del

positivisme lògic intenta combinar l'imperialisme⁹ idealista subjectiu amb l'anàlisi lògic del saber. Investiga l'estructura lògica del coneixement científic amb la finalitat de descobrir el contingut empíricament comprovat.

A diferència, el paradigma interpretatiu és el qualitatiu. És centra en l'estudi dels significats de les accions humanes i de la vida social. En aquest sentit, Taylor i Bogdan (1986) entenen que l'investigador vol entendre els fenòmens des de la pròpia perspectiva de l'actor. Aquest paradigma intenta substituir les nocions científiques d'explicació, predicció i control del paradigma positivista per les nocions de comprensió, significat i acció. Mentre que la característica ontològica -naturalesa de la realitat- en el paradigma positivista és la dada, la tangibilitat o la fragmentació, en el model interpretatiu és la construcció, l'holística, i la multiplicitat.

Així doncs, en ciències socials existeixen diverses alternatives metodològiques, però dues fonamentalment: la perspectiva humana-qualitativa, que s'interessa per l'anàlisi individual i concret i la perspectiva científica-quantitativa, que es fixa especialment en l'explicació, en la mesura objectiva dels fenòmens socials. Les dues perspectives metodològiques quantitatives i qualitatives proporcionen un marc filosòfic i metodològic concret per l'estudi de les realitats socials; prenent en compte un paradigma com una "imatge" bàsica de l'objecte d'una ciència que ens indica que haurem de definir allò que es pretén estudiar.

Passant a un grau més de concreció, una investigació s'ubica com quantitativa quan es redueix a mesurar variables en funció d'una magnitud o quantitat determinada. Els aspectes que caracteritzen una investigació quantitativa passen pel mesurament sotmès al criteri de confiabilitat i validesa. I permet l'ús de les matemàtiques que reproduïx numèricament les relacions entre els subjectes i els fenòmens. La investigació qualitativa per la seva part se centra en que la qualitat es manifesta per mitjà de les propietats d'un objecte. Les característiques més rellevants d'aquest tipus d'investigació són la interpretació que es dona als casos i fenòmens, els quals no són expressats a través de números ni estadístiques, sinó utilitzant criteris de credibilitat, transferibilitat i confirmabilitat. En aquesta investigació s'utilitzen múltiples fonts i

⁹ L'Imperialisme considera l'experiència sensorial com una font de coneixement, aquí les dades són enregistrades a través de tècniques objectives fonamentals en principis matemàtics i estadístics, és a dir, que les dades ocupen un lloc privilegiat.

metodologies per estudiar un sol problema o tema. L'anàlisi se centra en la descripció dels fenòmens i les causes observades. Segons el tipus d'investigació es pot denominar; històrica, descriptiva, explorativa, correlacional, explicativa, qualitativa, comparativa, etc.

Resumidament podem dir que la investigació és l'instrument pel qual la ciència aconsegueix arribar al coneixement científic. El propòsit final de la recerca no és altre que descobrir principis que generin procediments, presentin resultats, per després ser aplicats en diversos camps i en aquest cas concret en el de les ciències socials. En aquest sentit, es fa necessària la pertinència social dels treballs d'investigació, que donin resposta als problemes plantejats en la investigació.

Amb l'objecte d'obtenir una visió integral de la realitat social i facilitar respostes als problemes que es volen abordar, proposem per al desenvolupament d'aquest treball de tesi la integració dels paradigmes quantitatius i qualitatius, és a dir realitzar la investigació amb les dues òptiques. El nostre marc d'actuació en aquest treball seguirà doncs el paradigma positivista-interpretatiu.

La modalitat del tema de la tesi és monogràfica donada la seva amplitud, històrica pel seu abast temporal i aplicada per la relació amb la pràctica. També empírica en quant a la naturalesa del procediment d'observació de la realitat utilitzat. Utilitzarem l'anàlisi documental d'alguns dels elements i característiques d'interès científic. I establim relacions entre les característiques o variables que serviran per fer comparacions, el grau i signe d'aparició i variació conjunta, així com les diferents propietats que caracteritzen el fenomen. En l'apartat metodològic (Capítol 3, Metodologia) es detallen els diferents mètodes i tècniques qualitatius i quantitatius emprats per dur a terme aquesta tesi doctoral.

2.1.2. El funcionalisme i les principals teories sobre els efectes dels mitjans de comunicació de masses

Les teories sobre els efectes dels mitjans de comunicació de masses han centrat bona part de l'interès dels investigadors en els darrers cent anys, fins i tot, considerat com el principal i dominant paradigma en l'àmbit dels estudis en comunicació (Bryant i Zillmann, 1996; Eveland, 2003). Com indica Moragas (1985b), l'estudi dels efectes del mitjans de comunicació de masses ha estat l'objecte d'estudi que caracteritza a la Mass

Communication Research (MCR), una corrent nascuda als Estats Units arrel de l'expansió de la ràdio i la premsa escrita i amb la posada en marxa de la política del New Deal (1933),¹⁰ el desenvolupament de les campanyes electorals dels anys 40 i la preparació per l'entrada a la Segona Guerra Mundial (Moragas, 1985a). L'aforisme positivista "conèixer per preveure, preveure per poder" ha dominat la història de la Mass Communication Research des dels seus orígens en els anys 20 del segle passat fins ara (Rodrigo, 1989). Aquesta corrent s'emmarca en el funcionalisme, perspectiva teòrica derivada de la sociologia funcionalista d'acord a les premisses d'Émile Durkheim i Talcott Parsons (Murdock, 2015). En la seva aplicació a l'àmbit comunicatiu, els mitjans de comunicació en tant que institució social desenvolupen un important rol al contribuir a la cohesió i la continuïtat de la societat. El funcionalisme analitza els mitjans de comunicació de masses en relació a les funcions que aquests compleixen per a la societat. En aquest sentit, la primera contribució és la de Harold Lasswell, coneguda com el "paradigma de Lasswell", basada en les cinc preguntes claus que analitzen qualsevol procés comunicatiu: «qui? (l'emissor), diu qué? (el missatge), a través de quin canal? (el mitjà), a qui? (el receptor) i amb quin efecte? (l'impacte)». A més, el sociòleg nord-americà va identificar les tres principals funcions dels mitjans de comunicació en la societat: 1. Vigilància de l'entorn, que fa referència a la recopilació i disseminació d'informació; 2. Relació dels components de la societat per produir una resposta a l'entorn, que implica interpretar la informació i promoure el consens; i 3. Transmissió del patrimoni social, que es refereix a la comunicació de normes, valors i pràctiques culturals a les noves generacions (Lasswell, 1985).

Del treball de Lasswell sobre l'estudi de la propaganda política en la Primera Guerra Mundial i els seus efectes en els ciutadans (la seva obra de referència és *Propaganda in the World War* publicada al 1927), es fonamenta la Teoria de l'Agulla hipodèrmica (o bala màgica), que es pot considerar la primera teoria de la MCR sobre els efectes dels mitjans de comunicació. Aquesta teoria afirma que el missatge dels mitjans és una "bala" disparada des de la "pistola" dels mitjans al "cap" de l'espectador, és a dir, els mitjans injecten els seus missatges directament a una audiència passiva, la

¹⁰ Per *New Deal* es coneix el conjunt de reformes econòmiques i socials aplicades sota l'administració del president Franklin Delano Roosevelt entre 1933 i 1938, per lluitar contra els efectes de la Gran Depressió.

qual no pot escapar de la seva influència. D'aquesta manera, la manipulació és possible perquè davant d'un poder enorme dels mitjans de comunicació no hi ha cap element de resistència.

La segona contribució ve de la mà de Paul F. Lazarsfeld i els seus treballs en el mitjà radiofònic respecte a com la ràdio esdevenia una nova plataforma publicitària per la disseminació dels missatges electorals a la dècada dels anys 40 del segle passat (Moragas, 1985b). Els primers treballs de Lazarsfeld es centraven en determinar fins a quin punt es podia canviar l'opinió dels votants. Els seus resultats qüestionaven el poder il·limitat dels mitjans de comunicació de masses plantejat al paradigma de Lasswell. Fet que es constata en l'estudi dut a terme per Lazarsfeld conjuntament amb Bernard Berelson i Hazel Gaudet al 1940 i publicat en la seva obra de referència *The People's Choice. How the Voter Makes Up his Mind in the Presidential Campaign* al 1944. El seu treball sosté que els efectes dels *mass media* són menys poderosos del què es pensava inicialment, argumentant que els mitjans influeixen en l'audiència de manera limitada degut a factors com l'exposició selectiva, la percepció selectiva i la retenció selectiva. A més, els efectes dels mitjans són intervinguts per la interacció interpersonal i els líders d'opinió (Lazarsfeld, 1985).

L'aportació de Lazarsfeld, Berelson i Gaudet dona lloc a la Teoria del flux de comunicació en dos etapes o Teoria del doble flux (Two-Step Flow Communication), on la influència dels mitjans de comunicació de masses no depèn de la relació directa de l'audiència amb els mitjans, sinó que la informació circula des dels mitjans als líders d'opinió (primera mediació) i dels líders d'opinió als individus (segona mediació) (Bryant i Zillmann, 1996). Precisament uns anys més tard, Lazarsfeld i Elihu Katz acoten el concepte de la influència dels líders d'opinió en la seva obra de referència *Personal influence: The Part Played by People in the Flow of Communication* publicada al 1955, on no només ratifiquen que els líders d'opinió filtren i reinterpreten els missatges per la resta d'individus, sinó que els individus són més propensos a canviar d'opinió quan estan en grup que estan sols i, per tant, els líders d'opinió tenen un rol estratègic en la formulació de les opinions del grup (Bryant i Zillmann, 1996).

Una altra de les aportacions significatives de Lazarsfeld a la MCR i a l'estudi dels efectes dels *mass media* va ser el seu article publicat al 1948 conjuntament amb Robert

K. Merton, titulat “Mass Communication, Popular Taste and Organized Social Action”, on els autors afirmen que els mitjans de comunicació de masses compleixen funcions tant manifestes (buscades i reconegudes) com latents (no buscades ni reconegudes) a la societat. A més, Lazarsfeld i Merton defineixen el concepte de “narcotització disfuncional” que es refereix a com l’exposició excessiva als mitjans pot portar a l’apatia en lloc de l’acció, ja que les persones senten que estan fent alguna cosa productiva simplement en consumir informació (Lazarsfeld i Merton, 1985).

Els treballs de Lazarsfeld, Berelson, Gaudet, Katz i Merton, iniciats a la dècada dels anys 40 del segle passat, són els ciments del model dels efectes limitats dels *mass media*, els quals es completen fins a la dècada dels anys 60 amb els estudis d’altres autors com Hovland, Festinger, Levy, Moreno, Lewin, Kappner, De Fleur i Ball-Rokeach (Rodrigo, 1989). Aquest model es fonamenta en el principi d’exposició, percepció i retenció selectives, com explica Rodrigo: “Los individuos tienden a exponerse a las comunicaciones que concuerdan con sus opiniones e intereses. Además interpretan los mensajes de acuerdo con sus predisposiciones. Por último, los individuos recuerdan predominantemente aquellos mensajes que les son favorables. La teoría del supuesto impacto directo de los mensajes massmediáticos es, obviamente, descartada.” (1989, p. 59).

Les crítiques al paradigma dominant del model dels efectes limitats dels mitjans de comunicació de masses en l’estudi de la comunicació, encapçalat per Lazarsfeld entre les dècades dels anys 40 i 60 del segle passat (Katz, 1987), no es van fer esperar. En paral·lel al desenvolupament de la MCR, sorgeix també a la dècada dels anys 40 una nova corrent d’investigació amb una visió alternativa que qüestiona tant els mètodes com les finalitats dels estudis de la MCR. Es tracta de la Teoria de l’Escola de Frankfurt que també examina els efectes dels mitjans, però centrant-se més en l’anàlisi de qui controla els *mass media* i en la naturalesa comercial del sistema comunicatiu en el qual s’exerceix aquest tipus de comunicació pública (Saperas, 1985). Els seus principals representants són Adorno, Horkheimer, Benjamin, Marcuse i, posteriorment, Habermas (Moragas, 1985a). Aquesta nova corrent té com a bases el marxisme, el psicoanàlisi i la crítica a la societat capitalista del segle XX. En aquest context, els seus estudis entenen que els mitjans de comunicació de masses són empreses que funcionen

dins de la lògica del sistema capitalista i com a institucions que cooperen en la seva reproducció. Identifiquen i denuncien les estratègies de manipulació i persuasió dels *mass media* per sostenir un sistema (el capitalisme) basat en la desigualtat i el domini de classe, on els mitjans són instruments ideològics que reproduïen els valors de la cultura de masses que garanteix el manteniment del *statu quo* (Rodrigo i Estrada, 2008).

El concepte “indústria de la cultura”, establert per Adorno i Horkheimer en la seva obra de referència *Dialektik der Aufklärung (Dialèctica de la Il·lustració)* publicada al 1944, es fonamenta en el fet que la cultura també s’industrialitza i es converteix en una mercaderia. En aquest context, impera la cultura de masses, entès com el conjunt d’objectes, bens i serveis culturals produïts per les indústries culturals, el quals van dirigits a un públic divers, sotmesa a les necessitats del sistema de producció i també als interessos comercials dominants (Horkheimer i Adorno, 2006). En aquest escenari, els mitjans de comunicació en comptes de contribuir a desenvolupar el pensament crític de les persones, provoquen mentalitats rígides i alienades. Els ciutadans no són conscients de la seva posició social, de les estructures d’opressió que els envolten, dels valors que es transmeten com si fossin els únics possibles, ni tan sols del caràcter ideològic del discurs mediàtic que consumeixen (Rodrigo i Estrada, 2008).

Una segona corrent crítica al paradigma dominant establert per la MCR va ser l’Interaccionisme simbòlic de l’Escola de Chicago, sorgida als Estats Units també a la dècada dels anys 20 del segle passat i en el context de l’aparició de l’opinió pública moderna. Aquesta corrent, emmarcada en el paradigma interpretatiu, es fonamenta en la comprensió de la societat a través de la comunicació. Els seus principals representants són Cooley, Lippmann, Park, Mead i Blumer (Igartua i Humanes, 2004). L’Escola de Chicago es basa en la premissa que les persones actuen cap a les coses segons el significat que tenen per a elles, i aquests significats es deriven de la interacció social. Consideren que la comunicació és la base de tota relació social i que els significats es construeixen a través de la interacció. Així aquesta corrent planteja la comunicació com un procés simbòlic fonamental pel desenvolupament i manteniment de la societat, allunyant-se així del model clàssic emissor-missatge-receptor (Igartua i Humanes, 2004). Els significats compartits i els símbols són fonamentals en la comunicació i en la construcció de la realitat social, així analitzen el rol dels *mass media* en la configuració

de l'opinió pública i la naturalesa social de la vida contemporània. L'Escola de Chicago reconeix el potencial del mitjans de comunicació per fomentar la integració social, formar l'opinió pública i facilitar noves formes d'interacció en el context de les societats urbanes modernes (Azpurúa, 2005).

A partir dels anys 60 del segle passat, s'inicia una revisió dels plantejaments teòrics derivats tant de la MCR com de les corrents crítiques de l'Escola de Frankfurt i l'Escola de Chicago s'incorporen nous temes de recerca i es canvia la forma d'entendre el procés comunicatiu. Aquest nou enfoc és denominat "New look" per Blumer i Gurevitch (1982, p. 245). En aquest nou enfoc l'audiència adquireix un rol actiu en l'atribució de significats, els missatges són polisèmics, és a dir, subjectes a múltiples interpretacions o decodificacions, i el procés comunicatiu no és unidireccional (Igartua i Humanes, 2004). En aquest context, s'inicia una nova etapa en els estudis emparats en la MCR que s'inicia a partir de la dècada dels 60 del segle passat fins al nou mil·lenni. En paraules de Mauro Wolf, el postulat d'aquest nou enfoc és "la tornada al poder dels mitjans" (1994, p. 48), però ara els efectes d'aquests es produeixen sota condicions limitades. El sociòleg italià afegeix que en aquesta fase de "reavaluació" del poder dels *mass media*, l'estudi dels seus efectes es centra en les influències a llarg plaç i no únicament sobre cada individu, sinó en la totalitat del sistema social o en part del mateix, destacant el rol protagonista del mitjà televisiu en el nou entorn comunicatiu. En aquest sentit, Igartua i Humanes (2004) determinen que l'interès científic més que plantejar-se l'existència dels efectes dels mitjans de comunicació, es centra en el com, quan i per què es produeixen aquests efectes. Els principals representants d'aquesta nova etapa són Mazzoleni, Blumer, Tuchman, McQuail, Katz i Noelle-Neumann, entre d'altres (Rodrigo, 1989). Com sosté la tesis de Blumer: "la televisión, la radio y la prensa poseen un notable poder en el campo del conocimiento, dada su enorme capacidad de influir en la formación de la 'visión del mundo' de los sujetos, y al nivel institucional, gracias al enorme público que tienen, y con el que los políticos deben contar" (1979, p. 65, citat a Rodrigo, 1989, p. 62).

En aquest context, es desenvolupen per tant, les teories sobre els efectes indirectes amb una visió més matisada i complexa dels efectes mediàtics. En són un exemple la Teoria de la Disfunció d'Innovacions d'Everett M. Rogers (1962), la Teoria de

la Construcció Social de la Realitat de Peter L. Berger i Thomas Luckmann (1966), la Teoria de l'*Agenda-Setting* de Maxwell McCombs i Donald Shaw (1972), la Teoria dels Usos i Gratificacions de Elihu Katz, Jay G. Blumer i Michael Gurevitch (1973), la Teoria del Cultiu de George Gerbner i Larry Gross (1976), la Teoria de l'Ús i Dependència dels Mitjans de Sandra Ball-Rokeach i Melvin DeFleur (1976), el Model de Probabilitat d'Elaboració de Richard E. Petty i John T. Cacioppo (1986), les teories del Maneig Emocional, de la Empatia i de la Transferència de l'Excitació de Dolf Zillmann (1988, 1991a i 1991b, respectivament), la Teoria del *Framing* de Robert Entman (1993), la Teoria de l'Espiral del Silenci de Noelle-Neumann (1995), la Teoria Sòcio-Cognitiva d'Albert Bandura (1996), la Teoria de l'Exemplificació de Dolf Zillmann i Hans-Bernd Brosius (2000), el Model de Capacitat Limitada de Processaments dels Missatges Mediàtics de Annie Lang (2000), la Teoria del Transport Narratiu de Melanie C. Green i Timothy C. Brock (2002), la Teoria Disposicional de Arthur A. Raney (2003) i el Model de Processament Heurístic de l'Efecte de Cultiu de L.J. Shrum (2004), entre d'altres (Bryant i Zillmann, 1991; Igartua, 2006).

D'entre totes elles, volem destacar la Teoria de l'*Agenda-Setting* (o establiment de l'agenda) definida per McCombs i Shaw (1972) per la seva relació directa amb la recerca i l'objecte d'estudi d'aquesta tesi doctoral perquè com indica McQuail (1991), una de les funcions principals del *mass media* és el de proveir informació als ciutadans i, en aquest particular, les notícies són l'ingredient fonamental dels mitjans i de les seves poques aportacions originals. En el nou context d'estudis dels efectes del mitjans de comunicació, l'aportació de McCombs i Shaw és considerada com un nou model "omnicomprensiu i integrador" (Rodrigo, 1982, p. 62). El propi McCombs va definir-la de la següent manera:

"La teoría de la agenda setting –o fijación del orden temático– mantiene que el modo en que la gente ve el mundo –la prioridad que dan a ciertos temas y cualidades a costa de otros– está influida de una manera directa y mensurable por los medios de difusión. Aunque los periódicos, la televisión y otros medios de comunicación colectiva no sean la única influencia, veinticinco años de investigación han mostrado que, individual

y colectivamente, ejercen una influencia poderosa” (McCombs i Evatt, 1995).¹¹

McCombs i Shaw van iniciar els estudis de l'Agenda-Setting durant la campanya presidencial dels Estats Units al 1968 a Chapel Hill (Carolina del Nord) amb l'objectiu d'analitzar els efectes cognitius d'aquesta campanya electoral sobre l'opinió pública. Per fer-ho van dur a terme un anàlisi de contingut de totes les notícies relacionades amb la campanya electoral i els seus candidats a cinc diaris, dos canals de televisió i dues revistes de periodicitat setmanal, així com van entrevistar a un centenar de votants indecisos per determinar quins eren els temes de la campanya política que consideraven més importants (McCombs i Shaw, 1972). Aquest primer estudi, no va poder provar empíricament la funció de l'*Agenda-Setting*, però si va evidenciar que existien les condicions necessàries per a aquesta es produís. Des del primer estudi de Chapell Hill, realitzat a finals de la dècada dels 60 del segle passat, fins als primers anys del nou mil·lenni, McCombs xifra en més de 400 els estudis empírics que s'han dut a terme, avalant així que la Teoria de l'establiment de l'agenda és “un efecto sólido y extendido de la comunicación de masas” (2006, p. 81).

En termes generals, es pot afirmar que la Teoria de l'*Agenda-Setting* es fonamenta en dos postulats principals: primer, la selectivitat dels mitjans, els quals compten amb una agenda o temari propi; i segon, l'efecte que aquesta agenda pot tenir sobre l'opinió dels ciutadans o l'agenda pública (Dearing i Rogers, 1996).

Ràpidament la Teoria de l'establiment de l'agenda es va estendre dins i fora dels Estats Units, ja fos de la mà dels seus pares fundadors, principalment de McCombs, com d'altres col·laboradors seus o fins i tot altres nous investigadors. En aquest sentit, cal destacar els treballs de Downs, Zucher, Winter i Eyal, Zhu i Dearing i Rogers que van contribuir notablement a l'evolució de la teoria (Monclús, 2011). Aquesta proliferació i expansió dels estudis sobre l'*Agenda-Setting* va donar peu a múltiples hipòtesis i perspectives provocant un cert caos entre la comunitat científica (Rodrigo, 1989). El propi McCombs (2006, p. 71) va elaborar una taxonomia per posar ordre que va

¹¹ <https://revistas.unav.edu/index.php/communication-and-society/article/view/35616/32019>
[Consulta: 15/02/2024]

denominar “Tipologia d’Acapulco”. Aquesta tipologia agrupa les diferents tendències en quatre perspectives ordenades a través de dos dimensions (McCombs, 2006, p. 72-73):

- Perspectiva I “Competició”: aquells estudis que analitzen l’agenda en la seva totalitat per determinar la seva incidència en l’agenda pública.
- Perspectiva II “Autònoma”: aquells estudis que analitzen també l’agenda en la seva totalitat, però centrant-se en l’agenda de cada individu.
- Perspectiva III “Història natural”: aquells estudis que observen el grau de correspondència entre l’agenda mediàtica i l’agenda pública al llarg del temps en relació a un únic tema.
- Perspectiva IV “Retrat cognitiu”: aquells estudis que analitzen la rellevància d’un únic tema en cada individu.

De la hipòtesis inicial de la Teoria de l’*Agenda-Setting* es desprèn que la cobertura informativa que els mitjans donen a un tema afecta al què l’audiència pensa respecte a ell (Ghanem, 1997). Però l’expansió i evolució dels estudis basats en la teoria van demostrar que “La *agenda setting* no se refiere sólo a los temas, sino que incluye las imágenes y las perspectivas. Tiene que ver con cómo se produce la transferencia de la prominencia, y no sólo la prominencia de los asuntos sino también la prominencia de los aspectos de esos temas” (McCombs i Evatt, 1995)¹². Aquest nou enfoc es coneix com “segon nivell” i es fonamenta en el fet que els *mass media* no només ens diuen sobre quins temes hem de pensar, sinó també els hi atorguen significat (atributs), és a dir, què hem de pensar d’ells (McCombs, 2006).

Reflexionar sobre la Teoria de l’*Agenda-Setting* implica abordar aquests dos nivells o dimensions de la teoria, la qual no ha estat exempta de crítiques des de la seva primera formulació i al llarg de la seva expansió i proliferació. Com indica Monclús,

“El volumen de críticas que ha suscitado la teoría de la Agenda-Setting des de 1972 hasta la actualidad (...), no deben entenderse como un signo de debilidad de la misma, sino al contrario. El minucioso examen al cual se ha visto sometida se entiende en parte por la trascendencia internacional que la teoría ha adquirido desde su formulación. Estas críticas han servido en

¹² <https://revistas.unav.edu/index.php/communication-and-society/article/view/35616/32019>
[Consulta: 15/02/2024]

ocasiones para que evolucionase y perfeccionase sus planteamientos metodológicos y teóricos, convirtiéndose así en una de las corrientes investigadoras sobre los medios de comunicación de masas más consolidada, extendida y longeva en el panorama científico contemporáneo” (2011, p. 68-69).

A part de les crítiques, també cal destacar les interconnexions que la teoria ha tingut amb altres conceptes i teories. En paraules de McCombs, “Incorporated concepts include status conferral, stereotyping, image building and gatekeeping. Theoretical complements to agenda setting include cultivation analysis and the spiral of silence. And attribute agenda setting links the theory with framing” (2005, p. 546). En aquest sentit, Les teories del *Framing* (Entman, 1993), *Priming* (Iyengar i Kinder, 1987) o *Agenda-Building* (Cobb i Elder, 1971) són teories veïnes a l'*Agenda-Setting* que molts investigadors han volgut integrar dins de l'expansió de la Teoria de l'establiment de l'agenda, però que d'altres investigadors en defensen la seva individualitat (Monclús, 2011). No és objectiu d'aquesta tesis doctoral entrar en aquesta qüestions referides a les crítiques o les interconnexions a l'*Agenda-Setting*, però sí considerem necessari mencionar-ho.

El nou entorn digital i el desenvolupament d'Internet planteja nous reptes a l'estudi de l'establiment de l'agenda, però també noves oportunitats. En aquest sentit, McCombs (2005, 2006) considera que els desafiaments als quals s'hagin d'enfrontar els futurs estudis emmarcats en aquesta teoria ho hauran de fer des de qualsevol de les cinc fases del procés comunicatiu identificats al llarg del seu desenvolupament: la influència de l'agenda dels mitjans informatius en l'agenda pública (“Basic Agenda Setting effects”); la influència de l'agenda d'atributs en l'agenda pública (“Attribute Agenda Setting effects”); el paper de la necessitat d'orientació i altres condicions contingents a l'hora de realçar o restringir la seva influència (“Psychology of Agenda Setting Effects”); la influència d'agendes externes sobre l'agenda de cadascun dels mitjans informatius (“Sources of the media agenda”); i les conseqüències de tota aquesta activitat d'establiment de l'agenda en les actituds, opinions i comportament del públic (“Consequences of Agenda Setting effects”).

A mode conclusiu d'aquest apartat, dues consideracions finals. Primera, la perspectiva funcionalista ha estat fonamental per entendre com els mitjans operen dins la societat. No només ha permès als investigadors analitzar els efectes directes dels missatges mediàtics, sinó també les múltiples formes en que els mitjans contribueixen al funcionament de la societat en el seu conjunt, estudiant tant les funcions positives com els possibles efectes negatius o disfuncionals del mitjans. L'enfoc funcionalista en els estudis de comunicació destaca com els *mass media* no només informen, eduquen i entretenen, sinó també desenvolupen un rol crucial en la socialització, la cohesió social i el manteniment de l'ordre social.

Segona, l'àmbit d'estudi de la MCR i dels efectes del mitjans de comunicació continua vigent més que mai amb els nous reptes i oportunitats que es plantegen en l'actual i futur ecosistema digital, mutiplaforma i connectat. L'impacte de les xarxes socials i les plataformes digitals, la desinformació i *fake news*, la tecnologia i automatització en la producció de notícies, la diversitat, inclusió i representació en els mitjans, entre d'altres, són qüestions que els investigadors en comunicació hauran d'atendre a curt, mig i llarg termini.

Aquestes dues consideracions finals estan intrínsecament lligades al nostre objecte d'estudi.

2.2 Els estudis sobre televisió

Les qüestions relatives a la naturalesa i l'abast dels efectes dels mitjans de comunicació de masses és des de fa temps objecte d'interès per part dels científics socials. És un dels casos en els que l'interès de la ciència reflecteix la importància que la pròpia societat atribueix a un conjunt de fenòmens.

La investigació sobre els mitjans de comunicació s'ha enfrontat des del principi a dos tipus de problemes. El primer d'ells està actualment resolt, i es tractava de la demostració empírica dels efectes dels mitjans en diferents àmbits de la conducta. El segon problema encara perdura, i és el que fa referència a l'escassetat de resultats a l'hora de proporcionar explicacions adequades dels processos que hi ha entre el flux de la comunicació de masses i els seus efectes demostrats.

La valoració dels mitjans en el seu conjunt radica en la rellevància social de les operacions que realitzen, i aquestes estan totalment acceptades per la societat i la professió periodística. No obstant, malgrat el visible estatus dels mitjans en la societat actual, moltes de les qüestions relacionades amb la naturalesa, profunditat i amplitud dels seus efectes no es poden resoldre, ja que no es poden ubicar dins d'una teoria general de la comunicació de masses (Igartua, 2006). Malgrat tot, sí que sabem que la revolució audiovisual del món modern ha produït espectaculars efectes culturals. Fa un segle un ciutadà podia tenir coneixement dels grans esdeveniments polítics, però molt rarament podia conèixer les seves imatges, és a dir, la seva presència icònica del fet. En canvi, avui recordem el primer pas de l'home a la Lluna o el cop d'estat de Tejero, en termes específicament icònics. Tot i així, més que un esdeveniment sabut és una presència visual, gràcies a la televisió. Però la televisió és un mitjà icònic molt especial, amb molt més poder i influència que els altres mitjans amb imatges que la van precedir: la televisió va ser “el mitjà” de la societat del segle XX.

De forma general, es considera que la televisió cobreix dues necessitats: la primera d'elles és l'evasió i l'altra és la informació. Però tot es complica quan aquestes dues necessitats es barregen. Es podria arribar a la conclusió que el noticiari televisat no està fet per informar, sinó per distreure, per captar audiència. Una línia de recerca que compta amb una trajectòria llarga i consolidada en la comunitat acadèmica i científica tant dins com fora d'Espanya (per ordre cronològic Tuchman, 1983; González Requena, 1989; Lang, 1999; Graber, 1994; Puente, 1994; Starks, 1997; Grabe *et al.*, 2000, 2001, 2003; Langer, 2000; Patterson, 2000; Lozano, 2004; Rodríguez Pastoriza, 2003; Prado, 2003; Cebrián, 2004; Hendriks *et al.*, 2005, 2008; García Avilés, 2007; Thussu, 2007; Uribe i Gunter, 2007; Luzón i Ferrer, 2007; Harrington, 2008; Monclús i Vicente Mariño, 2009; Monclús, 2011; Ferrer, 2012; Ferrer, Luzón i Sinta, 2012; entre d'altres). Tanmateix, el que ha implicat les elevades audiències és una heterogeneïtat cultural i alhora la necessitat, per part de les empreses comunicatives, de satisfer a tothom per igual, provocant una homogeneïtat del contingut televisiu. D'altra banda, la competitivitat entre canals de televisió ha generat una relació entre la informació i la publicitat, de manera que dins dels espais informatius a vegades també s'inclou la publicitat. Alhora, els informatius s'han convertit en un ingredient de prestigi i

identificació de les cadenes de televisió (Vicente Mariño i Monclús, 2009; Monclús, 2011).

2.3 Format dels informatius diaris d'actualitat

Partint de les conclusions del treball d'Immaculada Gordillo (2009) podem dir que la televisió, com a fenomen de masses, posseeix una funció prioritàriament narrativa. De la mateixa manera, els telenoticiaris hereten del seu suport audiovisual la capacitat per construir-se en un discurs narratiu. Segons Gordillo, la lògica narrativa del telediari es manifesta en el seu desenvolupament estructural; així és com el sumari funciona a mode d'índex dels continguts informatius del programa, com les notícies s'organitzen en blocs temàtics mitjançant un criteri narratiu, com els presentadors saluden i s'acomienen emmarcant el discurs i com l'informatiu té un sentit estructurat gràcies al principi -amb salutació, sumari i notícia de portada-, i el final -amb última notícia i acomiadament-. Per la seva banda, Cebrián entén els telenoticiaris com "unos programas que se estructuran mediante un conjunto de noticias, más o menos ubicadas dentro de blogs o secciones" (Cebrián, 1992, p. 472). La seva idea d'ordre dins d'unes estructures prèviament marcades, es relaciona amb la de Gordillo (2009); els dos conclouen que el discurs del telediari té sentit narratiu. També Vilches (1993) en el seu estudi ja pressuposa que el telenoticiari té un aspecte i un valor narratiu, i ho articula en dos nivells: l'aspecte narratiu de la informació i l'aspecte de la narració visual. En el primer nivell, estableix qui i com diu la informació (direcció, redacció, realització, presentadors, producció), així "l'enunciador del telediari" es transforma en un informador que a la seva vegada relata les notícies a través dels seus propis actors, d'un temps propi del mitjà de comunicació i d'un espai" (Vilches, 1993, p. 207). Els segon nivell que defensa l'autor, es refereix al significat de les imatges, i el considera important, perquè hi intervenen parts del nivell narratiu de la informació, com l'editor del telenoticiari.

Per la seva banda, Aguilera (1985) explica com els *enunciadors del telediari* articulen un factor de gran importància per l'emissió de les notícies, com és el llenguatge informatiu. La televisió posseeix un llenguatge propi i específic, i l'autor el situa com element de gran importància per la transmissió de qualsevol fet.

A mode previ, Aguilera (1985) descriu dos aspectes essencials per a aquesta emissió: un d'ells és la velocitat de la informació i l'altre és l'espectacularització de la

mateixa, una característica estretament lligada amb les imatges. L'autor conclou que els elements que configuren el llenguatge audiovisual són la selecció espacial i la selecció temporal. Com a protagonistes de cada àmbit, Aguilera situa l'enquadrament com a base de l'espai televisiu i, al muntatge, com a eina funcional per entendre el temps mediàtic.

Per la seva part, Gordillo considera que el llenguatge audiovisual està format per la simbiosi entre les imatges i l'àudio, ja que com escriu:

“Oblidar aquesta consideració es caure en l'error, perquè hi ha autors que consideren la banda d'imatges independentment de la sonora. L'aspecte audiovisual requereix una lectura sincrònica de tots els elements que coincideixen en un moment determinat i una altra lectura diacrònica mitjançant la qual els elements sincrònics es relativitzen pels elements anteriors i posteriors; la significació audiovisual sorgeix de la doble lectura” (Gordillo, 2009, p. 3).

En aquesta línia Barrosso (1996) també assumeix el llenguatge audiovisual com una combinació entre imatges i so, i critica els errors que cometen alguns estudiosos al no entendre la imatge i el so com un conjunt amb un significat global i unitari.

Una de les grans diferències informatives del telediari respecte els seus antecessors, els noticiaris cinematogràfics, és que el primer està obert a l'emissió en directe, el que fa que aquesta estructura oberta contempli l'imprevist, i l'informatiu entri en la zona d'alt risc comunicatiu, o com diu Gubern “la zona del risc de la transgressió o de l'error irreversible” (1965, p. 343). De la mateixa manera, Ramonet (2002) explica com la televisió, en els seus inicis, va saber treure profit del mite que representava el directe, doncs segons l'autor: “La transmissió en directe augmentava també la credibilitat de les notícies, i feia que la televisió, gràcies al telediari, fos un mirall de la realitat, el fidel reflex del món” (Ramonet, 2002, p. 34).

Complementàriament, és Gordillo (2009) qui planteja que els telenoticiaris tenen trets en comú amb altres estructures televisives que no tenen la informació estricta com element primordial, sent ella l'única que ho argumenta de forma detallada. L'autora explica com l'estructura narrativa del telediari no està tant allunyada de l'estructura narrativa de la telenovel·la com ens creiem avesats. Gordillo ho demostra, per exemple,

exposant l'ús del suspens que es fa en els serials televisius, i el compara amb el suspens que es produeix en els informatius quan és l'hora del sumari i de la notícia d'obertura. Una de les altres comparacions que realitza gira al voltant de la trama i la posada en escena. Gordillo diu que en els “culebrots televisius” les trames es repeteixen, de la mateixa manera que els personatges i els llocs on transcorre l'acció; l'autora compara aquests trets amb la repetició d'algunes notícies, en les que els protagonistes i els llocs on es desenvolupa l'acció són arxiconeguts per l'espectador, com La Moncloa, el Parlament, Washington... Gordillo també estableix una relació amb altres programes de no ficció. Segons l'autora, el que més crida l'atenció són les semblances que té la presència del narrador en un pla mitjà, que es dirigeix al públic gràcies a la funció apel·lativa de la mirada a càmera i del seu discurs verbal, però el tipus de programes que s'aproximen més als telenoticiaris són els d'informació rosa:

“Los programas sobre la vida de los famosos tienen muchos elementos en común con los informativos. Desde la franja horaria escogida hasta la utilización de un sumario que precede a una serie de noticias desarrolladas a partir de una presentación por parte de los narradores principales, que actúan como conductores del programa” (Gordillo, 2009, p. 92).

Altrament, Aguilera destaca la sintaxi televisiva com la forma invariable pròpia de la televisió, ja que com ell escriu: “La sintaxi de la televisió fa que els aspectes variables que venen de l'exterior es constitueixin en informació” (1985, p. 193). És també ell qui elabora una llista, prou clara, amb els principals elements visuals sobre els que descansa la sintaxi de la televisió. N'enumerarem els més importants: el presentador principal, les imatges fixes i en moviment, les imatges sonores i mudes, les imatges comentades pel presentador o per una veu en off, les imatges en directe o en diferit, entre altres elements (Aguilera, 1985). En definitiva, són els conductors i les imatges els elements més representatius de la sintaxi televisiva.

2.4 Les notícies televisives

Des del punt de vista de l'anàlisi, la notícia és sens dubte la unitat principal que configura un telenoticiari “el elemento sobre el que recaen gran parte de las fases del proceso productivo realizadas en esta actividad -obtención de la materia prima y su posterior

manipulación para ser adaptada al mercado de consumo-, es decir, la noticia” (Aguilera, 1985, p. 179).

Seguint la valoració d'Aguilera, la notícia és l'eix central sobre el qual han de girar tots el estudis sobre informatius. Per Tuchman (1983) la notícia és un bé de consum permanent que ha de ser produït fresc cada dia i que depèn de les activitats en curs en quant a la seva matèria prima. D'altra banda, Gordillo assegura: “Las noticias son microhistorias situadas dentro de la historia general que desarrolla el informativo en el que se incluyen” (2009, p. 47). El telediari, un cop considerat com a discurs unitari, no pot desprendre's d'una lògica narrativa dominant. La lògica narrativa es posa de manifest en el transcurs estructural del telediari, doncs el sumari crida l'atenció i serveix d'índex de la resta de continguts, el conductor organitza el discurs, les notícies estan organitzades en blocs temàtics. L'informatiu diari de televisió està format per una trama enunciativa i vàries trames atòmiques, segons la nomenclatura de Gordillo. La trama enunciativa té unes funcions específiques, i entre d'altres, és l'encarregada de ser el fil conductor que enganxi les diverses trames atòmiques -l'argument de la trama enunciativa és dels més recurrents per considerar l'informatiu com un discurs narratiu-. Al voltant d'ella, s'intercalen diferents trames atòmiques: trama de portada, trama temàtica, trames variables, trames fixes... Les trames atòmiques es distingeixen de l'enunciativa en la varietat de personatges, narradors, espais i temps reflectits en ella. Concretant, s'anomenen trames atòmiques a totes aquelles trames que apareixen dins d'un informatiu, exceptuant les que es desenvolupen dins del plató principal i estan protagonitzades pel conductor principal. Així doncs, podem dir que cada trama atòmica conté diverses notícies.

Considerem important el fet d'entendre el concepte de trames atòmiques, ja que dins d'elles s'estructuren alhora diferents notícies, per això explicarem, resumidament, la classificació que fa Gordillo (2009) sobre les trames atòmiques. La seva tipologia s'estructura en deu punts:

1. Trama de portada, la qual té un valor informatiu més gran que la resta, doncs en ella es destaquen les diferents trames atòmiques.
2. Trama temàtica, com aquella que aglutina en el seu interior les diferents trames atòmiques variables amb el mateix argument com a denominador comú. Els

blocs temàtics més importants que es configuren són els de notícies internacionals, nacionals, econòmiques, socials i esportives.

3. Trames variables són les notícies que s'engloben dins dels diferents blocs temàtics, caracteritzats per la seva brevetat i per tenir una estructura bastant constatat.
4. Trames fixes, com aquelles seccions dins de l'informatiu de cada emissora que sempre apareixen.
5. Trames satèl·lit, que són les que necessiten les altres trames per tenir sentit, i complementen les trames de portada, generalment.
6. Trames improvisades, les que responen al caràcter obert del telenoticiari.
7. Trama d'entrevistes.
8. Trames d'opinió -entenem que explícites.
9. Trames de sumari.
10. Trames breus, normalment situades al mig dels informatius. Cada trama atòmica, un cop desenvolupada en l'espai i en el temps, es tanca i no torna a aparèixer al llarg de *l'Informatiu*.

Els paràmetres espai-temporals¹³, com elements narratius, són altament importants per l'estudi de qualsevol telediari. El telenoticiari se situa en un present, marcat pel directe del presentador, i en relació a l'espai, els límits venen imposats per l'espai del plató, que és fix, estàtic i limitat. Pot semblar així, que l'eix espai-temporal del telediari sigui senzill -situar a l'espectador, en el pla de l'enunciació, en un aquí i ara, que servirà de referència per relacionar altres espais i temps desenvolupats-, però cal tenir en compte que a vegades el procés de l'enunciació es multiplica. Succeeix quan el presentador, situat dins de l'espai concret del plató, cedeix el seu espai a altres espais i altres temps des dels que s'explica l'enunciat. El mateix passa amb la relació temporal que manté el temps amb l'enunciació, ja que aquest sol ser d'anterioritat, en la seva majoria, però val a dir que, a voltes, es narren notícies en simultaneïtat amb el seu desenvolupament, i que d'altres s'avancen als fets. En l'anàlisi de les notícies, el que és important és conèixer l'espai de l'enunciat. Aquest espai es correspon amb l'espai de la

¹³ Els sociòlegs Sorokin (1889-1968) i Merton (1910-2003), van estudiar les relacions entre l'espai i el temps, aplicant-ho a les investigacions sobre fenòmens socials.

notícia que està narrat en cada moment pel conductor. Aquest espai de l'enunciat es caracteritza per la seva varietat –perquè variarà en funció del nombre de notícies que inclogui l'informatiu- i multiplicitat, doncs dins d'una mateixa notícia podem trobar més d'un espai de referència. Alhora, dins de l'espai de l'enunciat podem trobar diferents tipus:

1. Un d'ells és l'espai determinat, que és definit, concret i específic, tant de forma visual com audiovisual, i es refereix a una informació concreta. La notícia està il·lustrada amb imatges específiques de la informació. Si la veu en *off* descriu les imatges, es caurà en la consideració d'un espai redundant.
2. Espai imaginari, aquell que no es mostra amb imatges però sí que es recrea verbalment.
3. Espai simulat, mitjançant rètols, mapes, fotografies o altres signes icònics, que normalment són estàtics.
4. Espai atemporal, és el produït quan, en el lloc on s'ha desenvolupat la notícia, no hi ha res més que el testimoni del lloc mateix, i s'utilitza l'espai com a escenari per explicar els fets.
5. Espai metafòric i metonímic, com l'espai representat per un símbol convencional, universalment conegut, que representen el subjecte, lloc, temps de la notícia.
6. Espai fals de la informació, com l'espai que no mostra correlació d'imatges amb la banda sonora. L'espai recreat icònicament no serveix de referència exacta.

De la mateixa manera, també caldrà considerar la metodologia de Casetti i Chio (1999) per l'anàlisi de discursos audiovisuals i específicament per la televisió. A partir de la seva proposta, podem conèixer la relació que s'estableix entre les notícies i l'estructura del programa i entre les notícies i els moviments de càmera, és a dir, les imatges internes que formen la banda visual de les notícies. Segons el seu sistema existeixen tres eixos al voltant dels qual es desenvolupa l'espai:

1. Eix present/absent: la relació entre l'espai enquadrat, espai *in* i l'espai que no ho està, espai *off*. En aquesta relació ens podem trobar amb un espai de l'enunciació on –el conductor avança la informació que dona pas a la notícia– o amb un espai de l'enunciació *off*– ni l'estudi ni el presentador apareixen visualment, només se sent la veu en *off* del conductor– Eix estatisme/dinamisme: explica les relacions

que es produeixen entre el moviment de la càmera i el moviment dels personatges:

- a. Espai estàtic, normalment el del plató. L'estatisme es pot trencar amb ràfegues i amb el muntatge ràpid i àgil de les imatges que formen les notícies.
 - b. Espai estàtic-mòbil. És la conseqüència de voler trencar l'espai fixe. Apareix l'estatisme de la càmera fixa amb el moviment de les figures enquadrades.
 - c. Espai dinàmic-descriptiu. És el moviment de la càmera en relació directa amb el de la figura. A vegades el valor del moviment del personatge protagonista de la notícia s'imposa sobre la qualitat de les imatges.
 - d. Espai dinàmic-expressiu. En aquest espai és la càmera i no el personatge qui decideix que s'ha de mostrar. És l'espai menys usat en els informatius per la seva càrrega estètica.
2. Eix orgànic/inorgànic. Explica que l'espai que guarda més grau d'organització en el telenoticiari és el plató.

La connexió entre espai i temps és indissoluble, doncs els dos són conceptes que s'articulen de forma unitària en la configuració narrativa del discurs. El temps és una categoria del discurs, i no hem d'oblidar que en els informatius apareix una doble dimensió del temps: el temps del discurs i el temps real del fet. De la mateixa manera, les relacions temporals en un discurs com el telediari es poden estudiar al voltant de tres coordenades, com són l'ordre, la durada i la freqüència. Tanmateix, per alguns autors, com Vilches (1989), la consideració del temps com a factor de realisme és important, ja que la identificació del telediari com a referent real de la realitat li ve donada per la relació que té amb el concepte de simultaneïtat temporal. Vilches argumenta que la sensació de present que té l'audiència en quant als personatges, als successos, és important, i atorga a l'informatiu una credibilitat suprema. Alhora, reconeix que, a vegades, el present és molt enganyós, doncs les imatges de l'actualitat d'una notícia es barregen amb les d'altres moments, és a dir, els personatges que apareixen es veuen en altres circumstàncies diferents, anteriors a les que s'estan narrant. Gordillo afegeix la

seva reflexió i diu: “En un telediari és més important la funció narrativa que la de representació de la realitat” (2009, p. 114).

2.5 Selecció de la informació

El destacat sociòleg francès Pierre Bourdieu, contribuï significativament a la nostra comprensió del periodisme i els mitjans de comunicació. Va analitzar com diverses forces socials, inclosos interessos econòmics i culturals, condicionen les pràctiques i el contingut periodístic. El treball de Bourdieu va posar de relleu el paper dels periodistes com a "gatekeepers"¹⁴ de les notícies, que determinen quina informació es difon al públic i com es presenta.

“Quisiera contar cosas que no lo son tanto, de visibles. Quiero exponer cómo la televisión puede esconder mostrando. Lo hace cuando muestra algo diferente de lo que debería mostrar, y cuando muestra lo que debe mostrar, pero de modo que lo noticiable pasa inadvertido o parece insignificante, por lo que no corresponde a la realidad” (Bourdieu, 1997, p. 24).

Aquesta reflexió ens remet al concepte de selecció de les notícies i del valors noticiosos (News values theory), una línia de recerca àmpliament abordada per la comunitat científica (per ordre cronològic Lippmann, 1922; Østgaard, 1965; Galtung i Ruge, 1965; Rosengren, 1970; Shulz, 1976, 1982; Tuchman, 1978; Kepplinger, 1989; Shoemaker i Reese, 1994; Shoemaker, 1996; Newhagen, 1998; Allern, 2002; Sparks, 2002; entre d'altres), ja que és el primer pas en la construcció de la realitat que els mitjans de comunicació de masses fan diàriament a l'explicar a l'audiència allò que ha succeït al món, finalitat principal del nostre objecte d'estudi. En aquest sentit, els valors noticiosos, concepte encunyat per Walter Lippmann (1922), expliquen perquè uns fets esdevenen en notícies i, per tant, tenen visibilitat, mentre d'altres no. En aquest procés, Lippmann planteja que els mitjans de comunicació tenen un paper fonamental ja que intervenen com a *gatekeeper*, és a dir, com a seleccionador d'allò que és important i ens representen la realitat. En la seva obra de referència *Public Opinion*, publicada al 1922,

¹⁴ En català, "gatekeepers" es pot traduir com a "porters de les notícies" o simplement "porters". El terme fa referència als professionals del periodisme que actuen com a filtres o portes d'entrada al flux d'informació que arriba al públic. Juguen un paper clau en la determinació de quines notícies són considerades importants i dignes d'atenció.

no només estableix els fonaments per l'estudi de l'opinió pública, sinó que també estableix la concepció de l'«estereotip» i explica com es forma i manipula d'opinió pública i com els mitjans de comunicació de masses tenen un rol fonamental en aquesta transmissió de la realitat i en la imatge que els ciutadans tenen del món a través del «pseudo-entorn» que creen els mitjans com *gatekeepers*, ja que el coneixement dels ciutadans sobre la realitat és molt limitada i gràcies als mitjans es poden conformar una opinió sobre allò que passa al món, és a dir, a la realitat que no coneixen de primera mà.

L'aportació de Lippmann en relació als mitjans de comunicació com a constructors de la realitat i la seva funció de *gatekeepers* és la pedra angular de les teories posteriors desenvolupades per la Mass Communication Research en relació als efectes del mitjans de comunicació de masses en la societat en el paradigma funcionalista detallat anteriorment. En aquest sentit, la selecció de les notícies és un element clau en aquesta transmissió de la realitat mediatitzada pels programes d'informatius d'actualitat diària. Per aquest motiu, entre tots els instruments metodològics sobre la televisió, sobresurten per la seva extensió els dedicats a l'anàlisi de contingut quantitatiu, i entre ells els que analitzen les notícies. La sociòloga nord-americana Gaye Tuchman¹⁵ és una de les impulsores de l'estudi de l'estructura latent de les notícies. L'autora ha dedicat la seva vida professional a l'estudi de la notícia com a construcció social de la realitat. Dit d'una altra manera, ha contribuït a estudiar com els informadors determinen els fets i emmarquen els esdeveniments, propiciant debats necessaris per la societat. Tuchman també es va plantejar el paper que juguen els mitjans de comunicació en l'establiment d'us temes que marquen l'ordre del dia: “Els tòpics als que se'ls hi dóna més importància per part dels mitjans de comunicació seran, probablement, els tòpics que els públics identifiquin com a qüestions més importants del dia” (1978, p. 14).

En la mateixa línia, altres autors com Vilches expliquen els efectes de l'*agenda-setting* dins de l'estratègia comunicativa, com una de les grans aportacions dutes a terme pels anglosaxons en l'estudi de la informació en el mitjans de comunicació. Amb la introducció de l'estudi de l'*agenda-setting* s'intenta anar més enllà de la quantificació de la

¹⁵ Gaye Tuchman ha estat professora de sociologia a la Universitat de Connecticut. És autora del llibre *Making News: A Study in the Construction of Reality* (1978), una obra de referència sobre la producció de notícies al tractar-se d'un dels estudis pioners etnogràfics en aquest camp d'estudi.

informació donant valor a la organització temporal del discurs dels fets. Així, l'ordre de les notícies pot ser cronològic, anacrònic -els diferents blocs temàtics s'organitzen per criteris periodístics, no temporals- i circular, el punt de sortida l'arribada és el mateix, descontextualitzada, es vol superar l'estudi de l'esdeveniment aïllat com a notícia, per integrar-lo en els seus diferents contextos.

En el cas de la informació televisiva, l'aplicació de l'*agenda-setting* té un efecte directe sobre els espectadors, ja que en teoria, els telediaris marquen l'ordre del dia segons el punt de vista de l'interès de l'audiència. Els criteris d'importància per la selecció de tota la informació que arriba a la redacció, units al concepte de visibilitat de les notícies, segons la seva organització dins de l'informatiu, constitueix el concepte de tematització. Segons Mauro Wolf, la tematització vol dir: "ubicar-lo en l'ordre del dia de l'atenció del públic, concedir-li la importància adequada, subratllar la seva centralitat i la seva significativitat respecte el curs normal de la informació no tematitzada" (citada a Vilches 1989, p. 35). Així, la tematització és una forma de selecció que fa que l'audiència focalitzi el seu interès en certs temes.

Però, en quins criteris es basen les estructures internes de les redaccions per la selecció de les notícies? És a dir, quin és el *gatekeeping* o la rutina de la construcció de la realitat dels informatius?

Un dels primers treballs realitzats al territori espanyol en aquesta línia de recerca va ser el de Villafañé, Bustamante i Prado, recollit en el seu llibre *Fabricar Noticias. Las rutinas productivas en radio y televisión*¹⁶, publicat al 1987, on els autors descriuen així el *gatekeeping*: "És un procés complex, fonamentalment per les diferències de dimensió entre la gran oferta d'esdeveniments susceptibles de convertir-se en notícies, i l'escassa demanda d'aquestes que el temps mig d'un telediari demana" (Villafañé, Bustamante i Prado, 1987, p. 71). Altres autors han pensat que el que afegeix complicacions a la selecció és l'heterogeneïtat dels esdeveniments. Però l'opinió més estesa pels investigadors, respecte a les dificultats que comporta la selecció de les notícies, remet als criteris de rellevància o noticiabilitat, en funció dels què ha de basar-se la selecció.

¹⁶ El títol *Fabricar noticias* fa pensar en el concepte de producció en cadena, al fet que les notícies "es fabriquen". L'obra engloba també algunes de les crítiques que s'han fet al periodisme en termes de comercialització amb la informació i la homogeneïtzació dels continguts.

L'estudi de Villafañé, Bustamante i Prado té com a primera conclusió que l'*imput* informatiu que rep el telenoticiari és elevat, i el periodista ha de seleccionar. En aquest punt és on entren en acció els criteris de selecció de les notícies, mitjançant els quals un esdeveniment és converteix en notícia¹⁷. El tres autors manifesten que “Els criteris de selecció informativa són fórmules de racionalització de la producció, i no difereixen molt des les que es fan servir en altres activitats professionals” (Villafañé, Bustamante i Prado, 1987, p. 73). El mètode que van fer servir els autors per determinar quines eren les variables de selecció de la informació, van ser la tècnica de l'observació participant i la del disseny experimental. Van demostrar que les variables responsables de la selecció de la informació eren les següents: 1. Notorietat del subjecte; 2. interès majoritari; 3. Conflicte; 4. Quantitat d'afectats; 5. Disponibilitat i accessibilitat ; 6. Qualitat de les imatges; 7. Altres variables de selecció.

La investigació de Villafañé, Bustamante i Prado (1987) va destacar que la variable més decisiva és la notorietat del subjecte. En les notícies seleccionades amb aquest criteri, es detecta que el protagonisme del personatge anul·la altres dimensions de la informació televisiva, com pot ser el relat sonor i el de les imatges.

La segona variable en importància és l'interès majoritari, tot i que es van quedar amb el dubte sobre si és universalment compartida la consideració de temes d'interès general. La variable del conflicte, la tercera en importància, té la peculiaritat que provoca sensació d'instabilitat a l'audiència, ja que l'espectador rep nombroses informacions sobre incidents que es produeixen al món, però cap d'ells correctament contextualitzat. Els autors també van concloure que la variable de la quantitat d'afectats és la que té un ús més homogeni en tots els mitjans de comunicació.

Per altra banda, Villafañé, Bustamante i Prado, van estudiar també els criteris de selecció relatius al producte informatiu, és a dir, els criteris que no tenen en compte el contingut de la notícia -perquè les variables anteriors sí que tenien en compte el contingut-. Aquests són: 1. L'índex d'informació prevista; 2. La proximitat; 3. La freqüència; 4. La informació gravada; i 5. L'índex de disponibilitat/accessibilitat.

¹⁷ Tuchman (1983) entén el concepte de noticiabilitat com el conjunt de requisits que s'exigeixen als esdeveniments. Des del punt de vista de l'estructura del treball en els aparells informatius i des del punt de vista de la professionalitat del periodistes per determinar l'existència pública de notícies.

Respecte la primera variable, la d'informació prevista, els investigadors van trobar que de cada cent notícies emeses només cinc eren d'informació no prevista, és a dir, que a l'hora de facilitar les tasques de producció dels telenoticiaris, el criteri de previsibilitat és important, doncs agilita el procés de producció de tota empresa informativa.

Respecte a la variable de proximitat, en alguns casos els autors van detectar que és un dels criteris determinants a l'hora d'incloure o excloure notícies, doncs també té ha veure amb la disponibilitat dels equips de redacció i càmeres.

Pel que fa a la variable de freqüència, és a dir, el criteri que indica la correspondència entre el temps del noticiari i el temps de l'esdeveniment, també conclouen que és una de les variables que determina la inclusió o exclusió de les informacions.

Per últim, les variables d'informació gravada i accessibilitat, estan relacionades, en el sentit que les informacions que ofereixen una major disponibilitat tenen normalment una cobertura directe en quant a imatges.

Seguint amb els estudis de Villafañé, Bustamante i Prado (1987), el desequilibri conceptual que hi ha entre els continguts dels informatius espanyols ve donat pels diversos criteris de selecció de les notícies. Comenten que de la selecció informativa se'n deriva una jerarquia de valors que només tenen en compte els esdeveniments que es refereixen a fets polítics i econòmics. Així, s'estableix una classificació dels valors segons diferents criteris:

1. Criteris substantius: com la importància, notorietat del subjecte, impacte de la notícia sobre la nació, l'interès general, la quantitat de persones implicades directament en l'esdeveniment noticiable, la duració del fet noticiable, la seva evolució futura i l'interès per part de l'audiència, que pot créixer davant fets imprevistos.
2. Criteris relatius al producte: segons la, disponibilitat del material adequat a les característiques del mitjà. També inclou les formes de presentació, la qualitat, l'acció, el ritme, la claredat, la novetat, la brevetat, entre altres.
3. Criteris relatius al mitjà: com a conseqüència de la peculiaritat ideològica, econòmica, d'organització del treball... Al mitjà li interessa aplicar criteris

homogenis i constants, ja que afavoreix la seva credibilitat i la seva rutina d'estandardització en el procés de producció.

4. Criteris relatius al públic: sobre la incidència del públic en la noticiabilitat de les informacions, i inclòs el tipus de programa.
5. Criteris relatius a la competència: doncs la competitivitat influeix en l'expansió dels horaris d'emissió, i s'aguditza el fenomen de la fragmentació, com també ha provocat que en els últims vint anys hi hagi una major espectacularització de la informació, ja que cal desmarcar-se de la resta de cadenes. Aquests criteris són els que responen a la busca de prestigi i diferenciació.

“A la televisió, la guerra d'Orient Pròxim, l'assassinat d'un líder polític [...] es consumeixen en el mateix recipient i en la mateixa situació comunicativa que el telefilm d'aventures o la publicitat d'un detergent. Com a resultat, la informació, fragmentada, heteròclita, efímera i evanescent es banalitza, a diferència de la informació impresa que pot ser rellegida i meditada pausadament. El telespectador [...] se sent com un subjecte en aparença omnivident, encara que en realitat tot el que veu ha estat seleccionat i manufacturat per experts que el fan veure els que ells volen i de la forma que volen que ho vegi” (Gubern, 1965, p. 367).

Així és com el catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Romà Gubern, a partir dels estudis dels germans Lang, critica la manera de seleccionar els fets noticiables, i com en general, rebutja el procés actual de producció de les notícies.

Finalment afegir que tota selecció implica l'adopció d'un punt de vista concret per part del *gatekeeper*. Per Gordillo (2009) aquest factor es responsable tant del què apareix explícitament en qualsevol discurs narratiu, com del que no apareix i inclou altres conceptes com la focalització que es deriva de la relació entre el narrador i els personatges protagonistes d'una història.

2.6 Classificació de les notícies

Existeixen moltes possibles classificacions de les notícies. Diversos autors, segons el criteri que hagin seguit, ofereixen una manera d'ordenar-les en funció de la variable que

s'esculli. Veiem la de Tuchman i la proporcionada per Cebrián Herreros. La primera és la que ofereix Tuchman (1983), on s'estableixen cinc categories de notícies:

1. Notícies dures: Es refereix a successos potencialment disponibles per l'anàlisi i la interpretació. Els esdeveniments pre-programats (debat parlamentari) o improgramats (un incendi). La seva caducitat és gairebé diària.
2. Notícies toves: Conegudes també com notícies de relats d'interès humà. Tuchman explica que mentre la notícia dura es refereix a qüestions importants, la notícia tova es remet a aspectes interessants.
3. Notícies súbites: els esdeveniments estan improgramats, i han de ser programats amb rapidesa.
4. Notícies en desenvolupament: es refereixen a situacions emergents. Els fets però, s'han de reconstruir i quanta més informació es conegui, més precisa serà l'explicació del fet.
5. Notícies de seqüència: els esdeveniments estan preprogramats, i aquest tipus de notícia facilita el control del treball, perquè els successos d'aquest tipus de notícies es preveuen.

L'altre ordre el proporciona Cebrián Herreros (1992), qui classifica les notícies segons les seves característiques internes i en relació a l'espai visual. Trobem diversos tipus:

1. Notícies d'esdeveniments i successos: amb imatges en directe.
2. Notícies sobre documents escrits: no es disposa de la imatge; el que apareix en pantalla és la imatge del document ressaltant les parts més significatives. Requereix l'ajuda de la infografia.
3. Notícies sobre sentències i documents jurídics: les imatges destaquen elements de la sentència, també amb l'ajuda de la infografia. Mai es desenvolupen totalment les pàgines de la sentència, doncs el llenguatge i la brevetat del format televisiu no ho permeten.
4. Notícies basades en organismes institucionals, empresarials: la informació s'acompanya d'imatges atemporals.
5. Notícies sobre reunions, tractats, pactes: normalment les imatges que apareixen són anteriors o posteriors al fet.

6. Notícies d'agenda: el fet encara no s'ha produït, per això les imatges de la notícia que s'anticipa en el temps anunciant el fet, són del lloc on es produirà la situació informativa.
7. Notícies basades en imatges d'agència: notícies que normalment venen muntades, pel que el periodista no sap quin ha estat el procés de selecció.
8. Notícies basades en xifres o estadístiques: l'espectador visualitza a la pantalla les xifres, de manera que se li presenten de forma seqüencial.
9. Notícies basades en documents sonors: el valor informatiu recau en el so. La imatge que acompanya la cadena sonora telèfon, un magnetòfon, la fotografia d'alguna persona.
10. Notícies biogràfiques: la notícia consisteix en la imatge de la persona en qüestió més les dades que aporta el periodista.

Aquestes classificacions encara són vigents avui en dia tot i els anys transcorreguts des de la seva formulació i necessàries a l'hora d'analitzar els programes informatius

2.7 La imatge de la notícia

Barroso (1992) considera especialment important la imatge en els telenoticiaris i, per això, estableix uns criteris de realització audiovisual. L'autor comenta que els aspectes fílmics i estètics del procés de producció de la informació s'evidencien en les decisions sobre el mode i les característiques de les imatges registrades, a més de les operacions de presentació. Barroso prioritza la imatge i el muntatge com a elements importants pel desenvolupament audiovisual.

El pla és la unitat mínima del muntatge, a partir del qual s'estructura l'articulació sintàctica del discurs és la unitat bàsica i essencial de la narració, però manca de sentit sinó es relaciona amb la resta de plans, de tal manera que es configura una estructura discursiva a través dels plans.

Les qüestions essencials de la producció de la imatge són: l'enquadrament, la composició, la durada i llegibilitat, el poder resolutiu, el tamany de la imatge, la profunditat del camp i el moviment de la càmera. A continuació, abordem aquests aspectes:

1. Enquadrament/punt de vista: “Enquadrar alguna cosa, en una fulla de paper o en el visor d'una càmera, significa fer que allò que es representa cobri existència, senyalant l'objecte explícitament” (Gubern, 1965, p. 131). L'enquadrament és un acte de selecció de la realitat, delimitat pels extrems de la pantalla i com diu Barroso: “inevitablemente unido a la voluntad del autor que hace alarde de los acontecimientos con tan sólo mostrar un aspecto del mundo referencial desde un determinado punto de vista” (1996, p. 681). Enquadrar és doncs, també una manera de seleccionar la part de la realitat.
2. Composició del pla: Barroso (1996) diu que les regles de composició de la imatge responen a una necessitat de recuperar la percepció de l'espectador de sensació de volum de la realitat, però sobretot remarca que la composició del pla compleix la funció conativa, ja que dirigeix significat a través de la creació de centres d'interès i atenció. Alhora, la composició del pla té connotacions estètiques i creatives, així com també ajuda a mantenir el ritme narratiu.
3. Llegibilitat del pla i duració: la durada del pla està marcada pels propis límits del temps televisiu. La durada del pla ha de permetre la llegibilitat de les imatges. No hi ha un criteri definit sobre quina ha de ser la duració dels plans de les notícies.
4. Poder resolutiu i nitidesa: la resolució de la imatge és una capacitat de reproduir el detall mínim amb nitidesa. En clau tècnica, la resolució està determinada pel número de línies que conformen la imatge.
5. Tamany: respon a la noció de distància que s'estableix entre la càmera i els subjecte enquadrat.
6. Profunditat de camp: determina l'espai de la posada en escena en el que es desenvolupen els esdeveniments i desplegaments dels personatges amb la total nitidesa de la imatge filmada.
7. Moviments de càmera: el desplegament de la càmera cola labora amb el canvi de punt de vista. L'efecte permet descobrir diverses facetes del subjectes. Els moviments de càmera tenen funcions descriptives i expressives.

Cal anotar l'acotació que fa Barroso quan escriu que el caràcter seqüencial de la imatge audiovisual televisiva fa que la imatge en sí no tingui valor, i que s'hagin de

considerar tots els paràmetres ara esmentats. De la mateixa manera, la valoració de les imatges haurà d'englobar-se dins la concepció de seqüència.

El coneixement d'aquests aspectes, si no bé no té una incidència directe en l'estudi d'aquesta tesi doctoral, sí que és d'interès complementari el seu coneixement de cara a la realització del treball de camp, que requerirà l'anàlisi d'un important nombre de programes informatius, on la imatge és un element fonamental del discurs.

2.8 Personatges de les notícies

Un dels elements que hi ha implícits en la composició del pla són els personatges. A banda dels conductors principals i d'altres presentadors que es situen fora des les accions desenvolupades, trobem un altre tipus de personatges molt important en els telediaris, els protagonistes de les notícies, convertint-se en els eixos sobre els que gravita la informació. Gordillo (2009) classifica varis tipus de personatges que apareixen com a protagonistes de les notícies d'un informatiu:

1. Personatges fixes: aquells que surten sovint en els telenoticiaris: el president del govern, ministres, esportistes, etc. Són personatges coneguts per l'espectador. Generalment, solen formar part de l'esfera institucional.
2. Personatges eventuais: aquelles persones que són notícia per un fet concret. El seu protagonisme sol ser d'una sola jornada. L'espectador no reconeix el seu nom.
3. Personatges fixes-eventuals: aquells que ocupen una notícia, més o menys esporàdica, que s'estén en el temps durant setmanes o mesos.

Els personatges protagonistes de les notícies, solen ser personatges definits de forma unidimensional, ja que la notícia només destaca un sol aspecte de la possible complexitat d'una forma de ser i d'actuar, a diferència dels personatges fixes, que tendeixen a ser descrits amb major complexitat. La consideració del personatge com a persona, obliga a considerar-lo com a individu únic, irreductible. Tot i que també cal afegir una altra distinció, doncs depenent de l'acció que duen a terme en la notícia, poden ser personatges actius o passius.

De la mateixa manera que s'ha expressat en l'apartat anterior, el coneixement d'aquesta classificació només té un interès secundari, però ens ajudarà a decidir i ajustar quines variables seleccionarem en la part d'estudi quantitatiu d'aquesta tesi doctoral.

2.9 Notícies en relació a l'estructura del telenoticiari

Si l'estructura del telediari està basada en un conjunt de notícies relacionades per una sèrie d'elements narratius, la relació entre uns fragments i uns altres serà, en moltes ocasions, aportada per l'espectador mateix, ja que en l'edició de l'informatiu es creen nous significats, al juxtaposar-se unes notícies amb altres. Les relacions que s'estableixen entre les notícies que componen un telediari poden ser de dos tipus:

1. Relacions de contigüitat: s'estableixen a l'associar dues o més notícies en funció dels mateixos protagonistes o referents d'informació.
2. Relacions de semblança: al relacionar un determinat esdeveniment amb altres diferents, en funció d'una certa analogia de sentit.

Val a dir que l'enriquiment dels valors significatius, gràcies a la posada en relació d'unes notícies amb les altres, és un camp d'estudi obert per a sociòlegs i analistes del fet comunicatiu, com afirma Gordillo (2009).

Cal destacar que el telediari sol establir una selecció jeràrquica de notícies. Les notícies que més sobresurten del dia s'avancen i tenen un desenvolupament complet, inclòs fora del seu bloc corresponent. Dins d'aquest aspecte, també incideix la competitivitat entre canals televisius, el que fa, que per demostrar l'última hora a l'espectador i l'audiència, es trenqui l'organització per blocs. D'aquesta manera, les notícies s'avancen segons el desenvolupament de la informació, i s'utilitzen per crear expectatives abans de donar pas a la publicitat. Cebrián Herreros (1998) també diu que s'ordena a les notícies per generar ritmes d'interès i varietat. Per a Barroso (1996), encara que considera que les notícies venen agrupades per temes -que a la vegada són presentats amb un cert ordre i depenent de criteris subjectius d'estil o atractius per l'audiència-, aquest ordre i agrupament és freqüentment transgredit per oferir, en primer lloc, notícies que s'entenen de gran interès informatiu. A vegades, segons Barroso, aquests "salts lògics", serveixen per crear moments de distensió i d'interès de cara al públic, i per establir també relacions temàtiques i causals entre diverses notícies.

Amb tot, podem concloure amb la premissa inicial: l'informatiu diari de televisió és un discurs configurat narrativament. El significat global d'un informatiu de televisió depèn de l'organització de l'eix sintagmàtic i de l'eix paradigmàtic, ja que la narrativitat dins del telenoticiari supera la noció de notícia per considerar-se globalment com un discurs complet.

2.10 Estudis precedents sobre informatius de televisió

Una de les motivacions d'aquesta tesi doctoral és contribuir a omplir un espai de la història de la comunicació social al nostre país que ha estat poc estudiat. Sorprèn descobrir aquest terreny erm de treballs acadèmics sobre la ràdio y la televisió de l'Estat a Catalunya si per altra banda sabem que TVE va ser la pionera en català i és àmpliament reconegut que ha tingut un paper rellevant en el desenvolupament social y democràtic del seu àmbit d'influència. Sobre la història de la televisió, tant a Espanya com a Catalunya, s'han publicat nombrosos llibres, treballs i estudis que de manera cronològica o focalitzant en algun període o circumstància concreta aporten un ampli coneixement del desenvolupament del mitjà en els més dels seixanta anys que han passat des de l'inici de les emissions regulars. Autors com Arias (1965), Gubern (1965), Vázquez Montalbán (1973), i especialment Josep Maria Baget Herms (1975, 1993, 1994, 1999, 2003) han investigat abastament aquesta matèria tant a Espanya com a Catalunya.

També Enrique Bustamante (1989, 2006) és un referent en el coneixement històric de la ràdio i la televisió a l'Estat espanyol. La seva obra recull amb detall des de les primeres passes del mitjà fins a la consolidació dels models públics y privats que conviuen actualment.

Altres importants investigadors de les ciències socials han contribuït a la consolidació d'una memòria dels mitjans audiovisuals, especialment en relació al període d'estudi que abasta aquest treball. Així trobem les aportacions d'autors com Maria Corominas i Montserrat Llinés (1988), Pérez Ornia (1989), Lorenzo Díaz (1999, 2006), Ángel Faus (1995), Miquel de Moragas i Emili Prado (2006), entre d'altres. Tots ells han anat explicant els alts i baixos de l'acceptació del nou mitjà, el context i les circumstàncies socials i polítiques que han acompanyat el seu desenvolupament. No són els únics, algunes aportacions com les de Lluís de Carreras (1987), Manuel Palacio (2001, 2006, 2024) o Felipe Vila-San Juan (1981) ajuden a configurar una visió general àmplia.

El cas és que amb el naixement de TV3, els estudis en profunditat s'han centrat en aquesta televisió, deixant de banda a TVE a Catalunya, més enllà de protagonisme històric inqüestionable que li correspon i la relació d'aquesta amb el desenvolupament d'altres actors de la comunicació del país. No existeix una tesi doctoral, que de manera monogràfica expliqui la trajectòria de les emissions en català de la televisió pública estatal a Catalunya. Això sí, en molts treballs de recerca sobre TV3 i la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), podem trobar referències a la Corporació RTVE i a TVE a Catalunya. La una no es pot explicar sense l'altra televisió, per cronologia, desenvolupament, competència per conquerir mercat i creativitat en la programació, per conflicte d'interessos, per impacte social o també com a instruments utilitzats maldestrament pel poder polític. Un exemple de repàs ampli a la història de TV3 n'és la tesi doctoral de Elisabeth García Altadill (1991), on hi trobem múltiples referències a TVE, derivades de la indissociable part d'història comuna.

Les cadenes generalistes abasten programes de tots els gèneres; noticiaris, entreteniment, ficció, esports i retransmissions rellevants. Sobre els continguts i la programació de les televisions trobem també un ampli catàleg d'autors que recullen i repassen la producció de programes tant a nivell estatal com a Catalunya. Ens hem fixat en aquells treballs sobre els informatius de televisió que ens poguessin donar una base teòrica per després abordar amb més seguretat el nostre objecte d'estudi, encara que no es tracti d'un gran informatiu nacional sinó d'un informatiu territorial de menor format. Treballs com els de Barroso (1992) i Villafañe, Bustamante i Prado (1987) descriuen les rutines de producció dels informatius de televisió i són una magnífica guia per determinar les variables que cal utilitzar en investigacions sobre aquest gènere de programes. Especialment interessants han resultat ser per adquirir les bases teòriques per aquesta tesi doctoral, les contribucions de Belén Monclús (2011) i Virginia Luzón (2001) sobre l'evolució del format en els principals informatius generalistes espanyols en el primer cas i sobre l'impacte d'Internet sobre les rutines productives en el cas de TV3 en el segon. I de manera més àmplia també es fa una interessant aportació al coneixement de la dinàmica i oferta televisiva a Catalunya en el treball de tesi de M. Carmen Peiró (1998).

La història de la televisió a Espanya ha estat durant un quart de segle exclusivament la de Televisió Espanyola. Després, amb l'arribada de TV3 (1983) i dels canals privats (1989), aquesta història continua en paral·lel amb tota la oferta televisiva actual. Per tant, no és estrany que no hi hagin gaires estudis històrics amb un títol específic sobre TVE, ja que la trobem abastament explicada en els treballs referits genèricament a la televisió a Espanya. No obstant, la celebració dels 50 anys de RTVE el 2006 va ser una oportunitat per revisar i ampliar en algun cas els successos que conformen la trajectòria del mitjà televisiu des de la seva inauguració en el conjunt d'Espanya i també a Catalunya. Així trobem el treball realitzat per grup de recerca "Televisión-Cine: memoria, representación e industria (TECMERIN)" de la Universidad Carlos III de Madrid, sota la direcció del catedràtic Manuel Palacio, i RTVE i diverses publicacions de la pròpia RTVE. També cal fer esment de tesis com la d'Alfonso Morales (2012), "La transformación de RTVE desde la VII legislatura. Legislación, digitalización y financiación", que han donat llum sobre les etapes per les que ha passat RTVE.

Una de les característiques que fan RTVE singular dins de l'espai audiovisual espanyol és la seva estructura territorial. Tretze centres territorials i els centres de producció de programes de Catalunya i Canàries conformen la xarxa a data de tancament d'aquesta tesi doctoral. També en aquest cas el nombre d'estudis acadèmics per reflectir el què és i el què ha estat la televisió estatal de proximitat en cada comunitat autònoma, deixa un balanç modest. L'aproximació més completa a la importància d'aquesta estructura descentralitzada la trobem a la tesi doctoral d'Antoni Vidal (2012), on fa un repàs exhaustiu de la contribució de RTVE a la cohesió territorial i a la consolidació de la democràcia a Espanya en general. I respecte de la història dels centres territorials, només el de Castella i Lleó ha estat motiu d'un estudi profund dut a terme per Domínguez (2017), així com el de Galícia, objecte d'una tesi doctoral que compara les rutines de producció dels informatius del centre territorial de TVE en aquesta comunitat amb les de la televisió autonòmica TVG a càrrec de Vaz Guerrero, (1999). De la resta, només Catalunya ha estat objecte de diferents estudis acadèmics, possiblement per la seva condició de segon centre de producció de programes de l'Estat i pel pes polític d'aquesta autonomia.

Així trobem tres llibres de referència, que monogràficament entren a descriure o valorar en diferents etapes històriques el paper de RTVE a Catalunya. Un primer recull detallat dels programes que es produïen el va fer Joan Munsó Cabús (1980), un home de ràdio i de televisió que va desenvolupar la seva vida professional entre RNE i TVE, realitzant una destacada bibliografia sobre alguns aspectes de la “casa” en els inicis dels programes de televisió en català. El conflictes de televisió a Catalunya (Giró, 1991) i especialment el recull d’articles del Consell Assessor de RTVE (Castellnou, 2004) ofereixen informació imprescindible de context per entendre l’evolució de la televisió a Catalunya en dues èpoques importants pel desenvolupament del mitjà.

Finalment, cal mencionar tres tesis doctorals, realitzades per treballadors de RTVE a Catalunya, que incideixen directament en l’activitat de producció televisiva en català de TVE. En el primer cas, Miquel Peralta (2003) fa un estudi de les cròniques televisives del viatges institucionals del President de la generalitat Jordi Pujol i, per tant, s’endinsa en l’àrea d’informatius de Sant Cugat del Vallès, aportant indicacions sobre les característiques de la producció de telenoticiaris en català. I entre les tesis doctorals més recents trobem la que és també la primera que de manera exhaustiva explica al complet un gènere de programes fets a RTVE a Catalunya i en català. Ferran González (2014), en el seu treball sobre el teatre en català fa sens dubte una aportació molt rellevant a la història de la televisió a Catalunya, més si es té en compte que durant dècades aquest tipus de programes van ser una marca d’identitat, tant de Miramar, els estudis de l’Hospitalet o de Sant Cugat. Les darrera tesi doctoral coneguda que té una incidència important en el relat de la història de RTVE a Catalunya és la de López Chávez (2021). A més a més d’un recorregut general per les etapes Miramar i Sant Cugat, el treball fa una important aportació històrica de llistat i classificació de tots els programes produïts a Catalunya i emesos a TVE, tant territorialment com en l’àmbit estatal. Queda fora de l’estudi els programes informatius diaris i és, en aquest sentit, que la present tesi doctoral adquireix un valor afegit per quan incideix en aquesta àrea fonamental de la producció televisiva, contribuint a una visió de conjunt inèdita fins ara en els estudis acadèmics sobre aquesta matèria i aportant també una classificació de tots els programes informatius emesos en català des de RTVE a Catalunya.

3. METODOLOGIA

La investigació duta a terme en aquesta tesi doctoral es fonamenta en una triangulació metodològica a partir de diversos mètodes d'investigació qualitius i quantitatius (Wimmer i Dominik, 1996), circumstància que ha permès analitzar el nostre objecte d'estudi de forma polièdrica. En aquest sentit, els mètodes qualitius han estat la investigació documental i les entrevistes en profunditat realitzades, mentre que el mètode quantitatiu ha estat l'anàlisi de contingut. El plantejament metodològic definit té com a finalitat dur a terme una investigació descriptiva d'aproximació històrica. Així, la metodologia emprada s'ha basat en la realització d'un anàlisi de contingut dels informatius territorials en català de TVE a Catalunya des d'una aproximació quantitativa, mentre que l'aproximació qualitativa s'ha concretat en el recull històric i contextual a partir de fonts documentals i d'entrevistes amb els protagonistes directes en relació al nostre objecte d'estudi, utilitzant el protocol testat ja en el treball de recerca de l'autor (Buhigas, 2013).

Aquesta tesi, per tant, no és el resultat d'un exercici d'experimentació social, sinó que s'emmarca en la categoria d'estudis històrics en l'àmbit de la comunicació. Es tracta doncs d'obtenir evidències a través de la recollida i interpretació de dades sobre fets reals, l'observació i l'experiència dels testimonis entrevistats. Una part molt important d'aquesta investigació consisteix en l'anàlisi documental, tant de material escrit com de programes de televisió enregistrats. Estem davant doncs de l'oportunitat de fer una tasca descriptiva i analítica d'elements i característiques d'interès científic.

3.1 Mètodes i Tècniques d'investigació

Aquesta tesi doctoral fonamenta el seu desenvolupament en l'estudi d'uns fets històrics, el seu context, i la focalització en una tipologia concreta de programes informatius com a objecte d'anàlisi. Per aquest motiu, s'utilitzen mètodes propis de l'anàlisi documental basats en l'anàlisi qualitatiu de documents, altres fonts primàries i la interrogació de subjectes socials relacionats amb l'objecte d'estudi, és a dir entrevistes en profunditat semiestructurades. En concret, la recerca s'ha dut a terme mitjançant el recurs de la hemeroteca, la interpretació de multitud de documents interns de TVE i l'anàlisi del contingut, tant escrit com audiovisual, dels programes informatius d'interès. Per

elaborar la part de revisió i ampliació de la història de RTVE a Catalunya s'ha recorregut també a consultar les publicacions anteriors sobre el tema. Especialment per contrastar l'exactitud de dates, noms i seqüències cronològiques dels esdeveniments, per tant, en aquesta part s'ha recorregut a la utilització de fonts secundàries.

3.1.1 Investigació documental

Como defineix Baena, "la investigación documental es una técnica que consiste en la selección y recopilación de información por medio de la lectura y crítica de documentos y materiales bibliográficos" (1980, p. 72). Per la seva part, Valles (2007) destaca que la investigació documental implica l'ús de la informació disponible sigui quin sigui el seu caràcter documental i constitueix un pas obligat en la investigació documental social. Per la naturalesa i finalitat d'aquesta tesis doctoral, aquest mètode d'investigació ha estat fonamental. És a través de la lectura, anàlisi i observació de diferents tipologies de documents (Valles, 2007) que s'ha dut a terme aquesta investigació documental. En aquest sentit, s'han cercat documents literaris (anuaris, memòries, biografies, documents oficials, arxius, publicacions periòdiques, diaris, revistes, etc.), documents numèrics (com resultats d'audiències) i documents audiovisuals (els informatius analitzats). S'ha optat per prioritzar les fonts primàries i quan no ha estat possible s'ha hagut per recórrer a fonts secundàries. En alguns casos, aquesta tasca de recerca documental ha estat laboriosa i complexa.

A mode d'exemple, al no existir a TVE Catalunya un registre d'emissions anterior a 1997 i, conseqüentment, no poder oferir dades tot el període estudiat, s'ha recorregut a la consulta hemerogràfica detallada de les pàgines de televisió dels diaris que oferien aquesta informació. S'ha establert tanmateix un criteri per consultar la programació de TVE a Catalunya consistent en prendre una setmana completa del mateix període temporal de cada any. D'aquesta manera es poden esbrinar qüestions relacionades amb l'encaix de les emissions territorials en la programació general, els noms dels programes informatius, els horaris d'emissió i la durada dels programes entre d'altres variables. Per aquesta tasca, s'han creat dues plantilles on es recullen diferents dades d'interès. La primera recull informació sobre la cronologia dels telenoticiaris de TVE a Catalunya. És la que es mostra a continuació i es pot veure completa a la figura 38 a l'apartat 5.1.1 i recull les següents variables:

Any	Nom de l'Informatiu de la Primera Cadena	Llengua	Observacions	Nom de l'Informatiu de la Segona Cadena	Llengua	Altres programes informatius	Estudis on es produeix	Dates significatives

Per tal de registrar les dades d'altres variables d'interès s'ha dissenyat una segona taula que recull la ubicació dels informatius en català dins de la programació general de la cadena. El format segueix una estructura per anys i recull el nom de l'informatiu, l'horari, la durada i la cadena d'emissió. A continuació es reproduïx una part d'aquesta plantilla, la qual es pot veure completa a la figura 40 a l'apartat 5.1.4:

ANY	MATI					TARDA			
	Nom	Hora inici	Hora final	Durada		Nom	Hora inici	Hora final	Durada
1959									
Dilluns		hh.mm	hh.mm	mm			hh.mm	hh.mm	mm

Per facilitar l'anàlisi i reduir el nombre de dades s'ha creat una tercera taula resum, agrupant els dies feiners de cada any i segregant els caps de setmana. És presenta completa a la figura 41 a l'apartat 5.1.4 i aquesta n'és un mostra:

	MIGDIA											
	Dilluns a Divendres				Dissabte				Diumenge			
Any	Nom	Inici	Fi	Durada	Nom	Inici	Fi	Durada	Nom	Inici	Fi	Durada

Les fonts consultades han estat principalment l'hemeroteca de *La Vanguardia* i la d'*El Periódico de Catalunya*, directament o a través del servei d'hemeroteca de la UAB. El període consultat va de l'any 1959 al 2016 i, en concret, la secció "Televisión y Radio".

Una altre recurs d'investigació ha estat la documentació dispersa que s'ha localitzat en diferents àrees de TVE a Sant Cugat. Concretament el departament de Documentació i Arxiu, la biblioteca de l'Institut Oficial de Ràdio i Televisió (IORTV) i també la secretaria de Direcció del Centre. Dels serveis centrals de Madrid, s'han

requerit dades al departament de Recursos Humans, la secretaria de Contenidos Generales i el departament d'Audiències.

Per l'anàlisi del contingut dels programes informatius s'ha revisat el material disponible al departament de Documentació i Arxiu de TVE a Sant Cugat. A partir d'aquesta informació, s'han seleccionat i localitzat els 28 programes de *L'Informatiu*, emesos entre l'any 1986 i 2016, que formaran part de la mostra analitzada. Les característiques de la mostra es detallen en l'apartat 5.4 d'aquesta tesi doctoral i es detallen a la figura 55, de la qual a continuació es reproduïx l'encapçalament:

Data Identificador arxiu RTVE	Identificació	Director/a i Cap d'informatius TVE Catalunya	Partits als governs D'Espanya i de la Generalitat	Interès de la mostra
----------------------------------	---------------	--	---	----------------------

Per tal d'estudiar el contingut dels 28 informatius, s'ha obtingut una còpia de cadascun. A partir del seu visionat, ha estat possible reconstruir manualment l'escaleta amb el registre temàtic de cada notícia, la seva durada, l'estil periodístic i el temps dedicat a la presència de presentadors en càmera o només d'imatge a pantalla completa. No cal dir que ha estat un procediment molt laboriós pel seu caràcter artesanal. Per obtenir un altra informació rellevant s'ha transcrit l'àudio a text mitjançant un programa informàtic (SONIX). Això ha permès comptabilitzar el nombre de paraules i amb aquesta informació creuar dades d'interès per aquesta investigació.

Tots aquest mètodes i tècniques d'investigació es desenvolupen amb detall en el capítol 5 d'aquesta tesi doctoral. S'ha escollit fer-ho d'aquesta manera per facilitar la comprensió del lector al situar en un mateix capítol cada protocol, la seva aplicació i els resultats obtinguts.

3.1.2 Entrevista en profunditat

Com defineixen Varguillas Carmona i Ribot de Flores, una entrevista en profunditat "se caracteriza por una conversación personal larga, no estructurada, en la que se persigue que el entrevistado exprese de forma libre sus opiniones, actitudes, o preferencias sobre el tema objeto estudio (2007, p. 250). D'entre les seves avantatges, Valles (2007) destaca que aquest mètode qualitatiu té un estil especialment obert que permet l'obtenció d'una gran riquesa informativa en les paraules i enfocaments aportats pels entrevistats. L'autor afegeix que en el cas de l'entrevista en profunditat semi-estructurada, la

tipologia realitzada en aquesta investigació, l'investigador pot també dur a terme la clarificació i el seguiment de preguntes i respostes en una interacció més directa, personalitzada, flexible i espontània que l'entrevista estructurada o d'enquesta (Valles, 2007). Així doncs, junt amb la investigació documental, l'entrevista ha estat l'altre component metodològic fonamental en aquesta tesi doctoral.

En aquest particular, una important font d'informació primària han estat els testimonis de professionals de RTVE a Catalunya que varen participar en diferents tasques a la redacció d'informatius de Sant Cugat i, en particular, en el programa *L'Informatiu*, objecte d'estudi. La seva aportació és un component de gran utilitat a l'anàlisi, ja que poden aportar valoracions que no trobarem en els documents escrits i que, a més a més, poden contribuir en gran manera a la reconstrucció i contextualització de fets i circumstàncies ocorregudes molt temps enrere. En concret, s'ha entrevistat a periodistes que varen viure d'aprop fets concrets que han tingut efecte sobre la governança de RTVE a Catalunya. El seu testimoni també és rellevant perquè són professionals d'una llarga trajectòria a RTVE i, per tant, amb la perspectiva necessària per valorar els fets amb una visió històrica. A més a més, alguns d'ells, bé perquè es van deixar l'empresa ja fa anys, o perquè es van acollir a una jubilació, estan lliures de cap vincle amb RTVE i, conseqüentment, no hi ha cap factor que pogués condicionar les seves opinions.

3.1.2.1 Testimonis entrevistats

S'han realitzat 10 entrevistes en profunditat, amb un qüestionari semiestructurat de dues parts. Una comú a tots els testimonis sobre l'activitat de RTVE a Catalunya i una segona sobre vivències de l'entrevistat respecte a qüestions concretes. Sense una planificació prèvia, s'ha requerit el testimoni de cada una de les persones entrevistades en la mesura que el desenvolupament de la tesi doctoral anava plantejant aquelles qüestions concretes a les que calia buscar resposta amb les explicacions de les persones que les podien donar. El registre de les entrevistes realitzades és el següent:

Taula 1. Relació de testimonis entrevistats

Nom i Cognoms	Càrrec i vinculació amb l'objecte d'estudi	Data i lloc de realització de l'entrevista	Modalitat
Xavier Sitjà	Sots director i presentador de L'Informatiu Cap de Setmana 1987-1990.	Sant Cugat, 20 febrer 2019	Presencial
Carles Bassolas	Editor de L'Informatiu de 1988 a 1990.	Sant Cugat, 20 gener 2020	Presencial
Francesc Novell	Editor i presentador de L'Informatiu en diferents etapes	Barcelona, 15 de maig 2023	Virtual
Nuria Garrido	Editora de L'Informatiu i subdirectora d'informatius de TVE a Catalunya	Barcelona, maig 2022	Presencial
Joaquim Guzmán	Editor de L'Informatiu Migdia en diferents etapes.	Sant Cugat, 2020	Presencial
Dolors Elias	Redactora i darrera responsable d'informació internacional de TVE a Catalunya	Sant Cugat, 2020	Presencial
Francesc Cruanyes	Presentador i editor de L'Informatiu en diferents etapes	Barcelona, 2024	Presencial
Dolors Gonzalo	Cap Unitat Documentació, Arxiu i Videoteca Fons Documental RTVE	Sant Cugat, 2022	Presencial
Miguel Atienza	Responsable de gestió de l'Arxiu de Sant Cugat..	Sant Cugat, 2023	Presencial

Font: elaboració pròpia.

3.1.3 Anàlisi de contingut

En paraules d'Iguartua, l'anàlisi de contingut és “una tècnica de investigació que permete descobrir el ADN de los mensajes mediáticos, dado que dicho análisis permite reconstruir su arquitectura, conocer su estructura, sus componentes básicos y el funcionamiento de los mismos” (2006, p. 181). Wimmer i Dominick (1996), afegeixen que l'anàlisi de contingut permet també analitzar tants els significats (què es diu) com els significants (com es diu) i fer-ho de forma sistemàtica, objectiva i quantitativa. Per aquests motius, s'ha optat per aquest mètode per analitzar les característiques formals i continguts de l'objecte d'estudi d'aquesta tesis doctoral. Així, s'aborda l'anàlisi quantitatiu dels informatius territorials de TVE a Catalunya, específicament del programa *L'Informatiu* en el període comprès entre l'any 1986 y el 2016.

Dels informatius territorials no es conserven gaires documents a les instal·lacions de TVE a Sant Cugat del Vallès en proporció al volum de producció i els anys que porta en funcionament la televisió a Catalunya. Tampoc existeix la totalitat del material visual emès, si bé cal destacar que en els darrers anys el departament de Documentació i Arxiu

de TVE a Sant Cugat ha fet una important tasca de recuperació, catalogació i digitalització dels programes conservats en diferents formats. No es disposa d'una documentació escrita sistematitzada que permeti conèixer detalls de les produccions de la cadena, com podia ser un registre històric d'emissions, graelles de programació o un arxiu d'escaletes dels programes. Així doncs, una tasca imprescindible per abordar el treball ha estat la recollida, classificació i valoració del material dispers que en molts casos és incomplet o amb deficiències com programes sense àudio o retolació pel que fa a les gravacions més antigues que es conserven. Per tant, una de les tasques de recerca d'aquesta tesi doctoral ha consistit en la localització de documents referents a la programació i de les imatges de vídeo corresponents a l'objecte d'estudi.

3.1.3.1 Mostra i Protocol d'anàlisi

Per la mostra de programes de *L'Informatiu* s'han seleccionat 28 peces emeses entre els anys 1986 i 2016. Tres són informatius aïllats, que corresponen als anys 1987, 1990 i 1995 i els 25 restants formen part de cinc sèries de cinc programes cadascuna, corresponents a informatius de dilluns a divendres d'una mateixa setmana. Corresponen als anys 1997, 2001, 2005, 2008 i 2016. La tria s'ha fet atenent a anys en què s'ha produït algun canvi polític, els dos expedients de regulació d'ocupació (ERO) i la disponibilitat dels programes a estudiar. A l'apartat 5.4 es detalla tot el procés seguit per determinar i seleccionar la mostra.

Un cop s'ha disposat de les gravacions dels 28 informatius, s'ha visionat amb detall cada informatiu. Durant aquest procés s'ha construït l'escaleta del programa i amb la informació extreta, s'ha seguit un protocol d'anàlisi consistent en nodrir quatre fitxes d'anàlisi amb dades que corresponen a 17 variables, que són les que s'han considerat per l'estudi. Tot i que a l'apartat 5.5 s'explica amb detall el procediment seguit, es reproduïx a continuació el disseny de les fitxes utilitzades i les variables considerades.

a) Fitxa identificativa del programa

Número	Variable	Definició
1	Títol	<i>L'Informatiu Migdia</i>
2	Data d'emissió	
3	Hora d'Emissió	
4	Durada en minuts	
5	Presentadors/es	
6	Realitzador/a	
7	Editor/a	

Reproducció de la Figura 56. Model de fitxa amb la informació bàsica fonamental de cada programa

Font: elaboració pròpia.

b) Fitxa de l'estructura i aspectes formals del programa

Número	Variable	Definició
	Durada total del programa l'informatiu	
8	Nombre de notícies	
9	Nombre de notícies per minut de programa	
10	Temps d'imatge en vídeo (sense presentadors)	
11	Temps d'imatge sense vídeo (presentadors y reporters visibles)	
12	Percentatge d'imatge de presentadors i reporters respecte de la imatge en vídeo que l'acompanya	
13	Nombre de paraules locutades	
14	Nombre de paraules locutades respecte del nombre de notícies	
15	Nombre de paraules locutades respecte de la durada total del programa	

Reproducció de la Figura 59. Fitxa resum amb els valors de cada programa i també amb la mitjana de cada sèrie d'informatius corresponents a una setmana

Font: elaboració pròpia.

Per l'estil de les peces, s'ha utilitzat una altra fitxa d'anàlisi amb la categorització pròpia basada en la pràctica professional conforme a les següents categories.

Número	Estils	Nombre de peces	Temps d'imatge presentadors i reporters	Temps d'imatge vídeo
16	Capçalera i cortinetes			
	Titulars			
	CAM (Presentadors plató)			
	CONNEX (Directes reporters)			
	CAM-BETA (Presentadors plató amb imatge o gràfics) 2/3 (*)			
	CONNEX-BETA (Reporters exteriors amb imatges o gràfics) 2/3 (*)			
	BETA (Vídeos editats o declaracions)			

Reproducció de la Figura 58. Fitxa per quantificar el nombre de peces de cada programa i el temps només imatge o de presència de presentadors i reporters en pantalla
Font: elaboració pròpia.

c) Fitxa del contingut del programa

En aquest cas s'ha adoptat una categorització pròpia, però a partir de les variables dels informes sobre l'audiovisual elaborats pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC)

Número	Tema	Durada en minuts	Nombre de notícies
17	Societat		
	Cultura		
	Internacional		
	Política		
	Economia		
	Meteorologia		
	Esports		

Reproducció de la Figura 57. Descriptors temàtics, seguint una classificació reduïda similar a la utilitzada pel CAC en els seus informes sobre l'audiovisual a Catalunya, però amb menys nombre de camps
Font: elaboració pròpia.

3.2 Estructura de la investigació

El pla de treball de la investigació s'ha desenvolupat en varies fases. Una primera conceptual de disseny de la investigació, una posterior d'empírica amb el protocol d'anàlisi a seguir i una tercera analítica (Igartua, 2006). En cadascuna d'elles s'han realitzat unes tasques concretes que es descriuen a continuació:

- Recerca documental sobre la història de TVE a Catalunya, utilitzant fonts internes sempre que ha estat possible, tant escrites com orals, combinades amb les publicacions i estudis preexistents.
- Elaboració de quadres i mapes sincrònics que permetin relacionar en el temps l'espai polític amb altres paràmetres de la governança del Centre de Producció.
- Búsqueda de graells de programació que ens ofereixin dades sobre la durada i l'horari d'emissió de *L'Informatiu*.
- Recerca documental, audiovisual i bibliogràfica dels programes informatius de TVE a Catalunya des de la primera emissió l'any 1959 fins desembre de 2016.
- Inventari i localització del material que s'ha determinat estudiar. En concret dels informatius dels que es disposa de còpia digitalitzada. Tant dels que es pot considerar formalment com telenoticiaris (*Crónica*, *Miramar*, *L'Informatiu*) com els precursors que eren programes informatius de reportatges (*Panorama*, *Mare Nostrum*, etc. del 1968 al 1974).
- Localització de referències de l'encaix d'aquesta programació territorial en les emissions en cadena.
- Extracció de les dades dels noms, durades i horaris d'emissió dels telenoticiaris estatals i territorials. Aquesta tasca s'ha fet prenent com a font la pàgina de programació de ràdio i televisió publicada a *La Vanguardia* i *El Periódico*.
- Elaboració d'un quadre resum dels diferents equips de direcció que hi ha hagut tant a Miramar com a Sant Cugat des de 1959, dividit en tres grans períodes; franquisme, transició i època democràtica. En concret es reflecteixen els noms i dates entre les quals han exercit la seva funció els directors i els caps d'informatius i de programes.
- Classificació dels informatius en català anteriors a 1975, per extreure dades que permetin contextualitzar el període d'inici d'estudi d'aquesta tesi doctoral.

- Mapa de correlació entre els canvis de govern a Espanya i a Catalunya, així com els períodes de mandat dels directors generals de RTVE o Presidents de la Corporació darrerament. S'han buscat també documents que ajudin a analitzar si aquests nomenaments en un marc polític concret, van suposar una presa de decisions que afecten als informatius territorials de TVE a Catalunya.
- Cronograma lligat amb l'anterior amb els nomenaments de Directors d'informatius a Madrid, directors del CPP de TVE a Sant Cugat i també del director d'informatius territorial.
- Impacte dels ERO sobre la plantilla de redacció de TVE a Catalunya.
- Recopilació de dades d'audiència.
- Anàlisi d'una mostra de 28 programes de *L'Informatiu* entre l'any 1987 i 2016. S'han triat en funció del material disponible i també seguint un criteri d'interès intern, laborals com a conseqüència de l'aplicació de dos ERO o per ser coincident amb alguna circumstància política rellevant. La mostra considera 17 variables i les característiques es detallen en el capítol 5 d'aquesta tesi doctoral.

4. EVOLUCIÓ DE LA TELEVISIÓ DE L'ESTAT A CATALUNYA

Televisió Espanyola a Catalunya és un gran centre de producció de la Corporación RTVE. Des de fa sis dècades emet continguts en català i castellà, essent un punt de referència per a la informació, la cultura i l'entreteniment a Catalunya. Primer des dels estudis de Miramar i després a Sant Cugat del Vallès, s'han fet programes emblemàtics i realitzat cobertures informatives de tots els moments clau de la història recent del país. En la seva evolució es manifesten diversos factors que han causat impacte sobre la programació. La política i la gestió interna de la pròpia empresa, han condicionat freqüentment el volum de la producció, les hores de desconnexió en català i les mateixes graelles de programació.

4.1 Governança de la televisió estatal

La televisió de l'Estat Espanyol va començar de manera regular l'any 1956 a Madrid, set anys després s'emetien seixanta dues hores setmanals des del Paseo de la Habana i els estudis de Prado del Rey encara eren un projecte. Aquesta seu principal de RTVE al municipi de Pozuelo de Alarcón va ser inaugurada pel general Franco el 18 de juliol de 1964. Llavors, a Espanya es fabricaven 315.000 televisors a l'any i la graella de programació s'anava ampliant quasi mes a mes, sobretot amb programes d'esports i d'entreteniment.

4.1.1 RTVE i la política espanyola

A Espanya, el desenvolupament de la televisió no ha estat parell al de la resta de països europeus avançats (Belaus, 1988; Bustamante, 2006). La situació política general i especialment la manca de llibertats derivada del franquisme van traduir-se en una televisió al servei de la propaganda del règim. Posteriorment, el manteniment durant anys del monopoli televisiu va produir un naixement tardà dels canals privats i una autorització-potser forçada en alguns casos- de canals autonòmics que fossin el reflexe del territori en el qual estan ubicats i al qual d'alguna manera representen, en tant que són de titularitat pública.

Vist de manera estricta, la televisió de l'Estat espanyol neix en plena dictadura. L'any 1935 es va fer la primera norma de desenvolupament de la "Ley de Radiodifusión" en la que es declarava que l'Estat tenia el monopoli sobre la televisió. La ràdio va seguir

un procés diferent perquè les emissores privades van ser pioneres en el mitjà. En un principi Televisió Espanyola va ser un servei administratiu amb personalitat jurídica pròpia.

Durant els anys seixanta, la televisió es va constituir en un dels mitjans més eficaços al servei de la política, però de la convenient al Règim, doncs el principal objectiu de la propaganda franquista era que el ciutadà “no es fiqués en política” (Palacio, 2009). El fet que TVE aparegués en plena dictadura i alhora fos monopoli exclusiu de l'Estat, determinarà les línies d'actuació del mitjà i també posteriorment la seva estructura interna.

Des d'un principi, els programes es seleccionaven en funció de les necessitats ideològiques del Règim en cada moment. L'any 1959 va néixer el *Telediario*, un programa que pel gran interès que ha despertat en els espectadors, sempre ha estat controlat pel poder polític, directe o indirectament: “La designació dels seus directors, afegit a la censura implícita de greus conflictes socials eren la manifestació més clara de la política del moment” (Cipriani, 1982). L'eficàcia de TVE com a vehicle ideològic es recolzava principalment en tres factors: la ocultació d'informació, el baix nivell cultural de gran part de l'audiència i el bombardeig ideològic a través de la programació. D'aquesta manera el Règim quedava “protegit” gràcies al control que exercia el mitjà sobre els ciutadans, especialment fora de les grans ciutats, als que no hi arribava cap altre font d'informació. La transició va portar Espanya de la dictadura a la democràcia i ja en llibertat, tots els ciutadans vàrem poder votar i elegir els nostres representants a les institucions.

Les següents figures mostren les fites més rellevants de la transició a la democràcia i les grans etapes dels governs democràtics a Espanya i de la Generalitat de Catalunya.

Figura 1. Dates clau del procés de transició política a Espanya, de la dictadura a la democràcia. Presidents a Espanya i a Catalunya

DATA	ESDEVENIMENT
1958-1975	Franquisme
Novembre 1975	Mor Franco. Inici transició política
Juliol 1976	Adolfo Suárez president
Desembre 1976	Referèndum per la transició política
Juny 1977	Primeres eleccions democràtiques. Guanya UCD
Desembre 1978	S'aprova la Constitució Espanyola
Gener 1981	Dimiteix Adolfo Suárez
Octubre 1982	El PSOE guanya per majoria absoluta

Font: elaboració pròpia.

Figura 2. Etapes dels governs democràtics a Espanya i a Catalunya. UCD: Unión de Centro Democrático

ESPANYA			CATALUNYA		
ANYS	GOVERN	PRESIDENT	ANYS	GOVERN	PRESIDENT
1977-1982	UCD	Adolfo Suárez	1977-1980	Govern provisional	Josep Tarradellas
1982-1996	PSOE	Felipe González	1980-2003	CIU (CDC + UDC)	Jordi Pujol
1996-2004	PP	José María Aznar	1980-2003	CIU (CDC + UDC)	Jordi Pujol
2004-2011	PSOE	J.L. Rodríguez Zapatero	2003-2006	PSC + ERC + IC	Pasqual Maragall
			2006-2010	PSC + ERC + IC	José Montilla
2011-2015	PP	Mariano Rajoy	2010- 2016	CDC	Artur Mas
2016-2018			2016- 2018	JxC	Carles Puigdemont
2018-2024	PSOE	Pedro Sánchez	2018- 2020	JxC	Quim Torra
			2021-2024	ERC	Pere Aragonès

Font: elaboració pròpia.

4.1.1.1 De l'Ente Público a la Corporación

A l'any 1959 es tornaven fent la programació Miramar i el Paseo de la Habana. Era l'època de l'escassetat d'imatges filmades i la censura del règim franquista, feien que els

primers *Telediarios* fossin una versió dels noticiaris¹⁸ de Radio Nacional. Jesús Álvarez i David Cubedo llegien les notícies. Poca era la informació en aquella televisió. Els anys 50 són els dels primers passos del nou mitjà i els 60 els de l'expansió. Fraga Iribarne veia la televisió com un mitjà per fer propaganda (Baget, 1992). Prado del Rey el va inaugurar Franco al 1964. Després va venir el magnetoscopi. Es gravaven musicals i dramàtics i es crea la segona cadena, el UHF (1965).

Al 1968 Narciso Ibáñez Serrador triomfa amb *Historias para no dormir*. I el 21 de juliol de 1969 es dona en directe l'arribada de l'home a la lluna. Valerio Lazarov introdueix un nou concepte de realització televisiva, basat en l'ús constant del zoom i del moviment ràpid de la panoràmica (Barroso, 1996) i el 1968 i 1969 Espanya té grans èxits al Festival d'Eurovisió. El règim franquista necessitava un aparador on mostrar Espanya com un país que s'estava modernitzant i Eurovisió era un marc indiscutible.

Als 70 es donen passos cap a la democràcia a partir d'un antic règim que es presenta renovat. Governa Adolfo Suárez i el major producte de TVE és el programa *Crónicas de un Pueblo* (1971). I 1973 és l'any de l'estrena del concurs *Un, dos, tres*, de Chicho Ibáñez Serrador (1972). Triomfen comunicadors com José María Íñigo amb el seu recordat *Estudio Abierto* (1970) i Félix Rodríguez de la Fuente amb els programes de fauna i naturalesa. En dramàtics, obté un gran èxit la ficció de producció pròpia *El Conde de Montecristo* (1969), adaptació de la novel·la d'Alejandro Dumas, interpretada per Pepe Martín, Emma Cohen, José María Escuer i Pablo Sanz.

Pío Cabanillas posa a Juan Rosón al capdavant de TVE (1974). El novembre de 1975 mor Franco i la proclamació del rei Joan Carles I es retransmet per televisió en PAL Color. És l'època de *Heidi* i *Barrio Sésamo* a infantils. Lalo Azcona explica el sistema electoral (1977). La segona meitat dels 70 és de grans èxits per la televisió. *La casa de la pradera*, *Curro Jiménez* (1976), *La Clave* (1966), amb José Luís Balbín, el primer en abordar temes considerats tabú, com el divorci.

Als anys 80 van ser intensos informativament. El 23 de febrer de 1981 era director d'informatius Iñaki Gabilondo. Un any després el Campionat Mundial de Futbol

¹⁸ Aquests noticiaris de Radio Nacional (RNE) rebien el nom col·loquial de "El parte", en referència a les notícies diàries ofertes durant la Guerra Civil elaborades pel bàndol nacional.

va portar nova tecnologia per TVE i es va inaugurar Torrespaña per la producció d'informatius.

Calviño és el primer director nomenat pel PSOE. Poc després destituïria a José Luís Balbín, poc favorable al referèndum de 1986 d'entrada d'Espanya a l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN). És l'època de *Falcon Crest*. El mateix any, a Calviño el va succeir Pilar Miró, la primera directora general de RTVE. Va impulsar sèries de producció pròpia i sorgeixen estrelles com Júlia Otero i Jesús Hermida, que estrena la programació matinal. A la graella trobem grans èxits com *Verano Azul* (1981), d'Antonio Mercero.

L'etapa de Pilar Miró al capdavant de l'Ente iniciada el 17 d'octubre de 1986, va suposar un gir important en la trajectòria de la ràdio i la televisió pública de l'Estat. Es va dissenyar un nou organigrama per implantar amb la finalitat de resoldre el problema de la infrautilització del personal, la definició de funcions i l'aplicació de noves rutines de producció entre d'altres mesures. El director de TVE era Jesús Martín Benítez. Al capdavant dels serveis informatius hi va ser Julio de Benito, qui va reestructurar també aquesta àrea a partir de gener de 1987, l'any del polèmic referèndum d'entrada a l'OTAN. S'emetien tres edicions del *Telediario* i l'informatiu matinal *Buenos días* (CRTVE, 1987). S'oferien a les 15:00h, a les 20:30h (a l'estiu a las 21:00h) i una tercera cap a les 23:30h. A més a més i com a novetat més destacada de l'època és l'aparició de l'informatiu *Buenos Días*, de 7:30h a 9:00h i dos "avances informativos" de cinc minuts cadascun, a les 12:30h i a les 17:30h. L'aposta per una extensa programació informativa va ser tant decidida que mai no va ser superada en nombre d'hores fins que es va inaugurar el Canal 24h, dedicat íntegrament a la informació. El nombre d'empleats de TVE en aquell moment era de 5.321 persones¹⁹.

El 1983, TVE perd el monopoli televisiu i sis anys després, el 1989, comença el repartiment de l'audiència amb les noves televisions privades. Continuarà TVE perdent els drets esportius i la Red de Difusión²⁰ durant el mandat de Luis Solana com a màxim responsable de RTVE.

¹⁹ La plantilla actual és d'aproximadament 6.600 persones (dada facilitada per RTVE, desembre 2023).

²⁰ La Red de Difusión va ser la part de RTVE encarregada de la gestió dels equips tècnics d'emissió i també de la distribució dels senyals de televisió i de ràdio.

Als 90, a Jordi García Candau li toca conduir televisivament els grans espectacles dels Jocs Olímpics (JJOO) de Barcelona i de l'Expo de Sevilla durant 1992. Els beneficis econòmics però passen a ser pèrdues i dèficit d'exploració. La programació, comandada per Ramón Colom, es veu supeditada a les dades d'audiència, amb una lluita ferotge pel *share*. Trobem programes com *Quién sabe dónde* amb Paco Lobatón o l'entreteniment amb Raffaella Carrà. Com a mostra, un document intern d'anàlisi titulat *Història de TVE*:

“En informativos, Televisión Española no consigue quitarse el estigma de televisión gubernamental. Durante los últimos años de gestión socialista, el control lo tiene María Antonia Iglesias, periodista de carácter fuerte y muy criticada por el Partido Popular. Su relevo, tras la victoria electoral del PP en 1996 es Ernesto Sáenz de Buruaga. Las críticas y denuncias por el control político en los Telediarios siguieron, solo que en sentido contrario” (TVE, 1996)²¹.

4.1.1.2 Eliminació de la publicitat i reducció del pressupost

Un altre canvi transcendent que va afectar tota l'estructura de la Corporació RTVE i, per tant, també els centres de producció i territorials va ser la supressió de la publicitat. El 2009 es va aprovar la nova llei de finançament de la Corporación de Radio y Televisión Española (*Ley 8/2009, de 28 de agosto, de financiación de la Corporación de Radio y Televisión Española*, BOE, núm. 210). En el preàmbul de la citada llei es diu:

“Renunciar definitiva e inmediatamente a los ingresos publicitarios y pasar a un sistema único de financiación basado en ingresos públicos, amortiguando situaciones de inestabilidad propias de los procesos de transición y consiguiendo que los efectos de la reducción publicitaria en RTVE se dejen sentir lo antes posible en el mercado televisivo. Y esa es la finalidad de la presente ley” (BOE, 2009, núm. 210, p. 4).

I afegeix: “un efecto dinamizador del sector que también pretende esta medida” (BOE, 2009, núm. 210, p. 4).

²¹ Font: *Història de TVE*. Document intern d'anàlisi.

Convé insistir en la importància d'aquesta llei perquè la delicada situació en la que es troba avui l'oferta de continguts i les dificultats tant de gestió com estructurals de RTVE en són conseqüència directe. Obligacions com: "La Corporación no podrá utilizar ningún ingreso [...] para sobrecoartar frente a competidores por los derechos sobre contenidos de gran valor comercial" (BOE, 2009, núm. 210, p. 6) o la limitació total d'ingressos per qualsevol concepte a 1.200 milions d'euros anuals. Només s'accepten patrocinis d'esdeveniments esportius i culturals però minorant els ingressos per aquest concepte de les compensacions consignades als Pressupostos Generals de l'Estat. El text també està ple de limitacions i obligacions sobre la programació dels diferents canals de la televisió pública estatal.

Aquesta norma legal ha suposat un abans i un després en el funcionament de la corporació. Les limitacions es van estendre per totes les àrees de producció y d'operacions, es van aturar tots els plans d'expansió previstos i es va entrar en un període de reducció general de tota l'activitat. D'aquesta manera, a TVE a Catalunya va desaparèixer el departament comercial, fins llavors molt actiu. Al no poder reduir la despesa de personal significativament, ni la general de manteniment de les instal·lacions, se'n van ressentir els capítols pressupostaris d'inversions i especialment de producció de programes, donat que és la única variable possible de modificar a curt termini.

4.1.1.3 Direccions Generals i Presidències de RTVE

És possible que no es pugui explicar documentalment la probable subordinació de les successives direccions a estratègies i directrius polítiques, normalment indicades per els partits polítics amb majoria i els mateixos governs en cada legislatura o etapa, tant a escala estatal com referit a Catalunya.

Tampoc ha estat en el propòsit d'aquesta tesi intentar-ho. Ara bé, de les entrevistes personals en profunditat realitzades es desprèn que aquesta intromissió de la política sobre la televisió i especialment sobre la informació de la televisió pública ha existit, bé de manera consumada o en forma de temptativa. La intensitat però ha estat diferent segons els partits governants, també depenent dels moments de les legislatures i dels pactes per aconseguir majories que permetessin la governabilitat.

Un indicador de l'interès de la política per controlar la ràdio i la televisió pública espanyola és l'elevat nombre de persones que han ocupat la Direcció General (o Presidència) de RTVE en els relativament pocs anys d'existència de l'organisme comptats des de la recuperació de la democràcia.

Una simple divisió indica que la durada mitjana del mandat (1975-2024) ha estat de 2,28 anys. Pel què fa als qui han ostentat la direcció d'informatius és de 2,47 anys. Si fem la mateixa valoració quantitativa a Catalunya, la mitjana de les direccions de TVE o de RTVE ha estat de 2,28 anys i les d'informatius de 2,40 anys.

Per suposat, unes direccions han resistit millor que altres la pressió de la política i amb més o menys afany han intentat treballar per una desitjable equidistància de les diferents tendències, fins i tot arriscant en alguns casos la seva posició directiva. Per tant, es conclou que les direccions d'informatius han estat més estables que les direccions de gestió de l'empresa. I la permanència dels càrrecs territorials, igual o lleugerament superior als centrals de l'estructura.

La Figura 3 presenta la relació dels llocs d'alta direcció de RTVE des dels seus orígens (1945) fins al moment de redacció d'aquesta tesi doctoral (2024). Cal destacar que s'han exclòs els períodes en que la presidència ha estat exercida de manera rotatòria pels membres del Consell d'Administració.

Figura 3. Llocs de l'alta direcció de RTVE

Denominació del càrrec	Responsable	Període exercit	Partit en el Govern	Direccions TVE	Direccions Informatius
Directores generales de Radiodifusión y Televisión (1956-1977)	Alfredo Guijarro Alcocer	1945-1951			
	Jesús Suevos Fernández	1951-1957		José Ramón Alonso	
	José María Revuelta Prieto	1957-1962		Mariano Ozores	
				Victoriano Fernández Asís	
	Roque Pro Alonso	1962-1964		José Luis Colina	
	Jesús Aparicio-Bernal Sánchez	1964-1969		Luis Ezcurra Carrillo	
	Adolfo Suárez González	1969-1973		Luis Ángel de la Viuda	
	Rafael Orbe Cano	1973-1974		Joaquín Bordiu	
				Fernando Gutiérrez	
	Juan José Rosón Pérez	1974-1974		Luis Buceta	
	Jesús Sancho Rof	1974-1975			
	Gabriel Peña Aranda	1975-1976			
	Rafael Ansón Oliart	1976-1977		Rafael Ramos	
Director general del Organismo Autónomo RTVE (1977-1981)	Fernando Arias-Salgado Montalvo	1977-1981		Miguel Martín García	
Directores/as generales del Ente Público RTVE (1981-2007)	Fernando Castedo Álvarez	1981-1981		Miguel Angel Toledano	
	Carlos Robles Piquer	1981-1982		Manuel Calvo Hernando	
	Eugenio Nasarre Goicoechea	1982-1982	UCD	Miguel Angel Gozalo	Juan Roldán(oct 1982) José Luis Balbín(febrer 1983)
	José María Calviño Iglesias	1982-1986	PSOE (1982-1996)	Antonio López	Enrique Vázquez (sep 1983)
				Ramón Criado	Enric Sopena (oct 1985)
	Pilar Miró Romero	1986-1989		Jesús Martín	Julio de Benito
Luis Solana Madariaga	1989-1990			J. Manuel	

				Alfonso Cortés Cabanillas	Diego Carcedo
	Jordi García Candau	1990-1996		Ramon Colom Esmatges	María Antonia Iglesias
	Mónica Ridruejo Ostrowska	1996-1997	PP 1996-2004	Jorge Sánchez Gallo	Ernesto Sáenz de Buruaga
	Fernando López Amor	1997-1998		Ángel Martín Vizcaíno	Javier González Ferrari
	Pio Cabanillas Alonso	1998-2000		José Ramón Díez Férez	
	Javier González Ferrari	2000-2002		Álvaro de la Riva Reina	Alfredo Urdaci
	José Antonio Sánchez Domínguez	2002-2004		Juan Jesús Menor Sendra	
	Carmen Caffarel Serra	2004-2007	PSOE 2004-2012	Manuel Pérez Estremera	Fran Llorente
Presidentes de la Corporación de RTVE (2007-2019)	Luis Fernández Fernández	2007-2009		Javier Pons	
	Alberto Oliart Saussol	2009-2011		Santiago González	
	Leopoldo González-Echenique	2012-2014	PP 2012-2018	Ignacio Corrales	Julio Somoano
	José Antonio Sánchez Domínguez	2014-2018		José Ramón Díez Férez Eladio Jareño	José Antonio Álvarez Gundín
Administradora Única Provisional de la Corporación RTVE	Rosa María Mateo	2018-2021	PSOE 2018-2021	Eladio Jareño (2016-2019)	Begoña Alegría
					Josep Vilar
				David Valcarce (2019)	Enric Hernández (2019)
Presidente de RTVE	José Manuel Pérez Tornero	2021-2022	PSOE+UP 2021-2024	Se suprime esta posición en el organigrama (2021)	Esteve Crespo
					Josep Vilar
Presidenta provisional de RTVE	Elena Sánchez Caballero	2022-2024		No existe esta posición en el organigrama	Josep Vilar
Presidenta interina RTVE	Concepción Cascajosa Virino	2024-	PSOE	No existe esta posición en el organigrama	Josep Vilar

4.1.1.4 Les direccions d'Informatius

L'organigrama de RTVE ha estat des de la seva creació un instrument de poder i contrapoder. Dos centenars²² de càrrecs directius mouen aquest gran vaixell que és la ràdio i la televisió pública de l'Estat. Fins l'arribada a la presidència de José Manuel Pérez Tornero (2021), l'estructura s'ha construït sobre un reduït Comitè de Direcció format per la direcció de la ràdio (RNE), la de la televisió (TVE), la Secretaria General, el Cap del Gabinet de Presidència i les direccions de programes i informatius. En diferents èpoques també hi ha format part les direccions tècniques (actualment operacions) i de personal (ara recursos humans). De totes elles però, la d'informatius, sempre ha estat en el punt de mira de la classe política i diana per llençar-hi totes les crítiques de tractament esbiaixat, partidisme o menysteniment de singularitats i sensibilitats socials o territorials. És per aquest motiu que més enllà del nomenament de director general o el president de RTVE hagi estat sempre una tasca molt complicada trobar una direcció d'informatius de la radiotelevisió pública que encaixi en la situació política que se'n deriva de cada canvi de govern. No hauria de ser així. Caldria respectar que el professional que ocupi el lloc pugui treballar amb autonomia i sense pressió de cap tipus. Malauradament per la qualitat dels mitjans i en darrera instància de la pròpia democràcia, no és d'aquesta manera (Ruiz, 2007).

La realitat és que el poder que acumula la persona que pot decidir sobre la conveniència o no de donar les notícies i el tractament que se'ls hi dona és molt gran (Soengas, 2007; Rodríguez, 2015). La possibilitat d'influir en l'opinió pública és enorme i la responsabilitat que se'n deriva fa que només algunes persones molt preparades i amb un perfil concret puguin desenvolupar aquesta feina amb èxit. Durant les quatre dècades que l'organització terrorista ETA va estar activa, els diferents directors d'informatius de la televisió anaven constantment acompanyats de guardaespalles, normalment personal de la guàrdia civil o la policia nacional, assignada a aquesta tasca de protecció.²³ Només aquest fet, ja dona una idea de l'alt risc del càrrec i de la predisposició que havia de tenir qui acceptava la responsabilitat per treballar, viatjar, i

²² L'organigrama directiu i d'Alts càrrecs estava format l'any 2011 per 211 persones. Font: Maldita a través d'informació facilitada per RTVE en virtut de la Llei de Transparència.

²³ Coneixement fruit de l'experiència professional de l'autor en relació a l'objecte d'estudi.

viure sempre sota la vigilància del personal de seguretat. Aquesta situació també va ser viscuda pels directors generals o presidents de RTVE.

Així doncs, la direcció d'informatius de la televisió ha estat sempre objecte de polèmica. Organitzar una oferta de continguts atractiva i alhora resistir les pressions externes i també internes que acompanyen el càrrec, no és una feina gens fàcil. En una redacció formada històricament per unes 500 persones, entre periodistes, reporters gràfics, realitzadors, producció i d'altres categories professionals, és inevitable que es creïn també grups amb diferents punts de vista sobre el tractament dels continguts o la pròpia organització de la redacció. Històricament a TVE les àrees han estat: societat, nacional (política espanyola), internacional, economia, cultura, esports i meteorologia (Guzmán, 2005). El pes dels responsables d'edició i de les àrees han estat determinants per definir en cada moment la personalitat del *Telediario* i també de la major o menor aportació de continguts des de l'estructura territorial i les redaccions dels dos centres de producció de programes.

4.1.1.5 Model territorial de RTVE

Radiotelevisió Espanyola s'enorgulleix de la seva estructura territorial²⁴. Hi té motius, perquè és la única cadena de radiodifusió que disposa de seus i emissores a tot el territori de l'Estat. Actualment disposa de dues seus centrals, Prado del Rey i Torrespaña a Madrid; dos centres de producció de programes, a Sant Cugat del Vallès i Las Palmas de Gran Canaria; i 17 centres territorials dels que formen part també les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla. A més a més, totes les capitals de província i algunes altres ciutats del territori insular i peninsular disposen d'unitats informatives que serveixen tant al serveis centrals i territorials com a les emissores de ràdio que hi ha instal·lades en els mateixos indrets. Es tracta doncs d'una xarxa extensa que arriba a tots els racons del país i que constitueix la malla més túpida que té una empresa de radiodifusió a Espanya. Aquesta estructura però no ha nascut de la nit al dia, sinó que és conseqüència de diferents decisions que s'han pres al llarg de dècades i que l'han anat desenvolupant el model fins adquirir la forma i dimensió actuals. Els treballadors sempre han destacat la fortalesa d'aquesta implantació territorial com una de les "joies" de la radiotelevisió

²⁴ *Manifiesto por la estructura territorial de RTVE*. Document del Comité Intercentros de CRTVE. 11/12/2022.

pública a preservar, ja que la fa singular. L'elevat cost que suposa el seu manteniment ha fet però que en diversos moments de la història de RTVE s'hagi posat en discussió el tamany de la seva estructura. Al final de cada crisi sempre a prevalgut el convenciment que contribueix de manera destacada a la vertebració territorial i social de les comunitats que conformen l'Estat espanyol. Per descriure el desenvolupament de l'estructura territorial de RTVE ens hem recolzat en diverses fonts, entre les que destaquem les tesis doctorals de Carmen Domínguez (2017) i d'Antoni Vidal Carretero (2012), ambdós vinculats laboralment a RTVE. Les seves aportacions són d'especial rellevància per aquesta tesis doctoral.

La televisió del franquisme va néixer amb vocació centralista, però molt aviat aquest nou invent, que es recolzava de manera decidida en els avenços tècnics en la transmissió de senyals elèctrics, va fer que l'any 1964 es fes la primera desconexió territorial de la televisió a Espanya "amb motiu de les festes de la mercè del 1964, TVE va emetre en circuit tancat per a Catalunya un programa especial en català en el que es recollien aspectes històrics y anecdòtics de la Diada" (Baget, 1999, p. 35).

Cinc anys abans, el 15 de febrer de 1959 s'havien inaugurat els estudis de Miramar a Barcelona (la primera emissió va ser el 14 d'abril de 1960) i l'any 1964, es va posar en funcionament a Canàries el que ha estat el segon centre de producció de programes de TVE²⁵ (RTVE, 1969).

Al tombar de la dècada dels 70, es van crear els centres regionals de València, Andalusia a Sevilla, País Basc a Oviedo i Galícia a Santiago de Compostela. Aquest impuls cal atribuir-lo a Adolfo Suárez²⁶. Una acció que va tenir un impacte positiu en els programes informatius:

"El trabajo de las delegaciones territoriales permitió aumentar la presencia de noticias de toda España en los Telediarios y de esta manera se dieron los primeros pasos para una tímida descentralización informativa. A pesar del fuerte centralismo de la televisión española también se puede rastrear algunos pequeños cambios en la programación del momento" (Domínguez, 2017, p. 30).

²⁵ No va ser operatiu fins Mitjans dels anys 70 amb la possibilitat d'enllaçar amb la península mitjançant satèl·lits de comunicació.

²⁶ Va ser director general de Radiodifusión y Televisión de 1969 a 1973.

Encara hauria de passar alguns anys més fins que l'aprovació de la Constitució l'any 1978 validés el nou règim democràtic, que té un dels seus pilars en la descentralització que proclama l'Estat de les Autonomies, per l'articulació territorial d'Espanya. TVE es va anar adaptant al nou model polític:

“A partir de ese momento TVE impulsó un nuevo plan de descentralización y los centros regionales de TVE fueron abriendo ventanas para las desconexiones de sus propios informativos y poco a poco también para la emisión de otros programas dedicados a dar a conocer las señas de identidad de las nuevas comunidades” (RTVE, 1976, p. 44).

Als anys 80 es varen inaugurar els centres territorials de Navarra (1981), Múrcia (1982), Castella i Lleó (1984), Cantàbria (1984), Madrid (1985), La Rioja (1986), Castella-la Manxa (1989) i Extremadura (1989). Como indica Enrique Bustamente,

“el «tratamiento regional de los programas» marcaría la hoja de ruta de la nueva configuración territorial de TVE en el proyecto de Estatuto jurídico para la radio y televisión pública que elaboró el consejo rector de televisión. La aprobación en 1980 del Estatuto de RTVE y la creación del Ente Público, dentro del nuevo marco constitucional y de pluralismo político en España, fue el espaldarazo a «la reforma democrática radiotelevisiva»” (2006, p. 83).

L'objectivitat, veracitat i imparcialitat de les informacions passarien a ser tres pilars que haurien de regir l'activitat informativa de RTVE, juntament amb la separació entre informació i opinió (RTVE, 2010). Ara bé, el nou text legal que hauria de regir la ràdio i la televisió públiques estatals, va seguir expressant una idea radial amb l'epicentre a Madrid, amb poca autonomia de gestió pels centres territorials i també pels dos grans centres de producció de programes (CPP)²⁷, de Catalunya i Canàries. A més a més amb una poca definició de les seves funcions. I no va ser fins 1981, quan el director general de RTVE, Fernando Castedo (BOE, núm. 11, 12/10/1980), va promoure la construcció de nous centres territorials i una important autonomia informativa. El problema per TVE és que també va obrir la porta a la cessió de la gestió d'un canal autonòmic –Tercer Canal– a cada Comunitat Autònoma.

²⁷ CPP són les sigles de Centro de Producción de Programas.

El concret, l'Estatut de RTVE²⁸ dedica la secció VI a explicar l'organització territorial de RTVE, com es mostra a la figura 4.

Figura 4. Text específic de l'organització territorial de RTVE recollit en la Secció VI, Capítol II, Articles 13, 14 i 15 de la Ley 4/1980, de 10 de enero, de Estatuto de la Radio y la Televisión

Sección VI. De la organización territorial de RTVE

Artículo trece

RTVE, a través de su organización territorial, deberá elaborar una propuesta de programación específica de radio y televisión que será emitida en el ámbito territorial de la nacionalidad o región que corresponda, salvaguardando el porcentaje y distribución de las horas establecidas para la programación nacional que el gobierno fijara anualmente a propuesta conjunta del Consejo de Administración y del Director General de RTVE.

Artículo catorce

Uno. En cada Comunidad Autónoma existirá un delegado territorial de RTVE nombrado por el Director General de RTVE, oído el órgano representativo que con estos fines se constituya en la Comunidad Autónoma. En su caso, existirá también un director de cada uno de los medios (RNE, RCE Y TVE,) nombrados por el Director General de RTVE.

Dos. El Delegado Territorial estará asistido por un Consejo Asesor nombrado por el órgano de gobierno de la Comunidad Autónoma, y cuya composición se determinará por ley territorial. El Consejo Asesor estudiará las necesidades y capacidades de la Comunidad Autónoma en orden de la adecuada descentralización de los servicios de radio y televisión y en especial de la sociedad estatal RCE, y formulará, a través del Delegado Territorial, las recomendaciones que estime oportunas al Consejo de Administración de RTVE.

Artículo quince. El Delegado Territorial, previa audiencia del Consejo Asesor de la Comunidad Autónoma, elevará al director general de RTVE una propuesta anual sobre la programación y el horario de emisión en el ámbito territorial correspondiente. El Director General de RTVE, junto con su informe, someterá la propuesta al Consejo de Administración de RTVE.

Font: *Boletín Oficial del Estado (BOE, núm. 11, 12/01/1980).*

Aquesta norma legal concreta que caldrà elaborar una proposta de programació territorial de ràdio i televisió, la qual haurà de ser en horaris i distribució horària fixada anualment per la Direcció General de RTVE i el Consell d'Administració. Aquest punt de l'Estatut de RTVE només es va complir parcialment, sent en la pràctica una decisió derivada i conseqüència de la programació que en cada moment es volia fer a nivell estatal:

“RTVE, a través de su organización territorial, deberá elaborar una propuesta de programación específica de radio y televisión que será emitida en el ámbito territorial de la nacionalidad o región que corresponda, salvaguardando el porcentaje y distribución de las horas establecidas para la programación nacional que el Gobierno fijará anualmente a propuesta conjunta del Consejo de Administración y Director general de RTVE” (BOE, núm. 11, 12/10/1980, Ley 4/1980, Art. 13, p. 846).

La Ley 4/1980, de 10 de enero, de Estatuto de la Radio y la Televisión també establia que el Delegat Territorial de l'Ens Públic a la comunitat i un Consell Assessor farien una proposta anual de programació territorial segons la capacitat de producció a

²⁸ Ley 4/1980, de 10 de enero, de Estatuto de la Radio y la Televisión (BOE, núm. 11, 12/01/1980).

cada autonomia, com es recull en l'article 15 de la citada llei: "El Delegado territorial, previa audiencia del Consejo Asesor de la Comunidad Autónoma, elevará al Director General de RTVE una propuesta anual sobre la programación y el horario de emisión en el ámbito territorial correspondiente" (BOE, 12/01/1980, núm. 11, Ley 4/1980, Art. 15, p. 846).

L'existència d'aquesta estructura territorial va obligar a crear dins de l'estructura directiva de RTVE una posició de suport i control dels centres distribuïts per les autonomies. Així, a partir de 1987, la direcció de Centros Territoriales va assumir el paper de distribuir els recursos humans i de pressupost entre tots els fins llavors anomenats "centros regionales". Tant Canàries com Catalunya, per la seva importància i tamany mai han estat sota la tutela d'aquesta direcció. La seva consideració de Centres de Producció els ha permès dependre directament de la direcció de TVE, o un càrrec assimilable, com succeeix en l'actualitat²⁹.

L'interès per disposar de centres territorials dins de l'estructura de la televisió estatal obeeix a diverses raons. D'una banda, i la principal, generar un gran volum de notícies per nodrir els *Telediarios* de cobertura nacional. Però també es podria pensar que d'aquesta manera s'exerceix el control polític sobre la informació d'actualitat a cada autonomia, a través de les desconexions. Altres serien disposar en el seu moment d'uns ingressos publicitaris extra i ocupar un espai per dificultar el pas a les televisions autonòmiques emergents. No es pot obviar però que hi va haver una lloable voluntat de contribuir a la cohesió social i territorial en un Estat de les autonomies que encara estava en construcció.

Durant la dècada dels 80³⁰, es varen posar en funcionament tres televisions autonòmiques; Euskal Telebista (ETB, 1983), Televisió de Catalunya (TV3, 1983) i la Televisió de Galícia (TVG, 1985). L'any 1989 s'hi van afegir tres més: Canal Sur a Andalusia, Telemadrid a la Comunitat de Madrid i Canal 9 a València. En total, sis televisions autonòmiques en funcionament davant de 17 centres territorials de Televisió Espanyola, incloent els CPP de Catalunya i Canàries. Després vindrien la Televisión Canaria (inicialment Televisión Autónoma de Canarias, TVAC) l'any 1999 i el 2001, la

²⁹ RTVE (10/11/2022). Estructura organizativa. CRTVE. Document intern.

³⁰ El 5 de gener de 1984 es va publicar la Ley 46/1983, de 26 de diciembre, reguladora del tercer canal de televisión (BOE, núm. 4, 05/01/1984).

Castilla-La Mancha Televisión (CMT). Així es va anar creant una nova oferta televisiva de proximitat, mentre TVE anava perdent pistonada. En primer lloc, cal tenir present que la decisió presa per Televisió Espanyola en relació a la seva presència, distribució i rol dels seus centres territorials no es va correspondre al model de televisió establert per altres gran televisions públiques europees, ja que les seves circumstàncies eren també particulars. Com afirma Manuel Palacio:

“La cobertura de las diversas sensibilidades de los pueblos de la península es desde el primer momento uno de los aspectos claves de la transición en TVE (...) (Con los centros ya creados) hubiera sido posible poner en marcha una tercera cadena de TVE formada por emisoras regionales, como en ese tiempo se hizo en Francia o Italia. Pero los motivos para abrir los centros regionales tuvieron más que ver con las políticas de la hegemonía del estado central que con lo que se iba configurando como España de las autonomías, algo que luego acarreará problemas en las comunidades que crearon canales autonómicos. Dígase, asimismo, que los partidos que gobernaron Cataluña y el País Vasco tras las respectivas elecciones en sus territorios mostraron su interés por tener una cadena propia y para nada una delegación del tercer canal de TVE”. (2012, p. 247).

En segon lloc, les noves televisions públiques autonòmiques tenien també uns clars objectius a aconseguir: “El nacimiento de los primeros canales autonómicos buscaba no sólo influir en la normalización lingüística de los territorios con lengua propia sino en el conocimiento y sobre todo en la profundización del propio autogobierno, lo que acrecentó el interés político de algunos gobiernos autonómicos por diseñar su propio sistema mediático” (Domínguez, 2017, p. 55).

En particular, el naixement de TV3 (Televisió de Catalunya) va suposar una important sotragada per la plantilla de TVE a Catalunya, que no sols veia amenaçada l'hegemonia televisiva que havia gaudit fins llavors, sinó també el futur dels seus llocs de treball.

Dos cents professionals de TVE a Sant Cugat van fer públic, a finals de novembre de 1983, amb Jose Maria Calviño llavors director general de RTVE, un document crític sobre la situació de TVE a Catalunya, que prèviament havien lliurat a Pere Felis, director

de TVE a Catalunya. Se'l coneix com l'*Informe Miramar*. El seu contingut era coincident amb les reivindicacions de l'equip de gestió del Centre: concessió d'un horari de major audiència, presència de la producció d'aquest circuit en la producció estatal, creació de delegacions a altres punts de la geografia catalana, definició d'una plantilla estable en funció de les necessitats del circuit, informatització d'algunes àrees com arxiu, administració i redacció i necessitat de dinamitzar el Consell Assessor de RTVE del Parlament català.

El llavors alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, va oferir públicament el seu suport a les reivindicacions, però el Delegat del Govern, Martí Jusmet, va considerar que la proposta de la direcció de TVE a Sant Cugat, s'havia produït d'una manera "extraoficial, al marge que el delegat del Govern es mostri favorable a aquestes peticions" (Vidal, 2012, p. 210).

TVE a Sant Cugat és un bon exemple de les dificultats que ha viscut l'estructura territorial de RTVE a causa de l'actitud centralitzadora emanada de les direccions centrals de Madrid, que unes vegades ha estat més restrictiva i d'altres més laxa. I una coincidència, tant del PSOE com el PP, que han barrat en diverses ocasions les reivindicacions fetes des del centre de producció de Catalunya. En paraules de Vidal:

"La persistència de TVE a Catalunya d'aconseguir una quota d'autonomia proporcional al paper d'aquesta comunitat a Espanya, així com el potencial del centre, va veure's frustrat al 1987 per el Consell d'Administració de RTVE, sent Pilar Miró directora general [...] es va rebutjar el marc de 1987 la proposta de desconnexió de dues hores i mitja per TVE a Catalunya. La resolució del Consell es fonamentava en criteris homogeneïtzadors i centralistes al considerar que la desconnexió afectava al caràcter estatal de RTVE [...] Pilar Miró va ser l'alt càrrec de RTVE que va mostrar major sensibilitat cap a la realitat autonòmica d'Espanya i el paper cohesionador i vertebrador de RTVE. A l'agost de 1988 va anunciar, amb l'oposició de la majoria del Consell d'Administració, la creació d'un tercer canal de televisió per Catalunya, TVE-2 Catalunya. La seva posada en marxa mai es duria a terme per falta de voluntat política" (Vidal, 2012, p. 211-212).

La negativa a les pretensions de Sant Cugat va fer que tot l'equip directiu del centre, encapçalat per Pere Felis, dimitís. L'escrit de dimissió justificava l'acció per la impossibilitat de fer que TVE Catalunya fos cada cop millor, circumstància que es deia, també seria bona per Catalunya i Espanya (*El País*, 1987).

Aquesta pressió, a Catalunya i totes les comunitats, va fer però que TVE reforcés la seva oferta de desconnexions territorials, incrementant també les plantilles. I val a dir que en general i específicament a Catalunya, els primers anys després dels naixement de les televisions autonòmiques, la televisió pública estatal va seguir tenint bones dades d'audiència. I en aquelles comunitats on no es va crear una televisió pròpia, els centres territorials van assumir d'alguna manera aquest rol a través de la seva programació regional.

Poc després, la *Ley 10/1988, de 3 de mayo, de Televisión Privada* (BOE, núm. 108, 05/05/1988), promoguda pel govern socialista de Felipe González, obria les portes de l'ecosistema televisiu espanyol a la televisió comercial, trencant així el monopoli públic imperant fins el moment, fet que va repercutir tant a nivell empresarial com programàtic (Prado, 1992) dels diferents canals televisius operants a partir d'aquell moment. Concretament l'any 1990, van començar a emetre tres televisions privades: Antena 3, Telecinco i Canal Plus. Amb aquestes noves televisions es tancava el mapa televisiu espanyol i la transició des d'un model de monopoli a un model democràtic públic i privat, com sosté Díaz: "Ya está configurada la televisión en España. Una televisión estatal de carácter público, unos canales privados y un tercer grupo de televisiones autonómicas agrupadas en la Federación de Organismos de Radio y Televisión Autonómicas (FORTA)" (2006, p. 29).

Un nou problema per TVE es va presentar quan per efecte de la competència, van augmentar les dificultats per la captació de publicitat, conduint a una crisi sense precedents del model de finançament del mitjà públic, que cada cop feia més imprescindible disposar de més recursos provinents dels pressupostos de l'Estat, tant per cobrir la despesa d'explotació, com per fer front a un endeutament creixent. Aquestes dificultats econòmiques, aviat van tenir el seu efecte negatiu sobre els centres territorials, evitant ampliar els temps de desconnexions.

El sorprenent, és que uns anys abans, el 1983, durant la direcció de José María Calviño, s'havia renunciat a la subvenció de l'Estat, pensant-se que amb la publicitat n'hi hauria prou. Com explica Palacio:

“El Estatuto hablaba de un ‘modelo mixto’ (de financiación) sin establecer límites en cuanto a subsidios públicos o a ingresos procedentes de la publicidad. Sin embargo, el primer gobierno socialista, animado por el crecimiento del mercado, tomó la sorprendente decisión, a contracorriente del resto de Europa, de suprimir las subvenciones estatales. Es difícil hacer una lectura de esta decisión, que tuvo profundas consecuencias para el futuro”. (2012, p. 23)

Amb aquesta situació damunt de la taula, el director general de RTVE, Jordi García Candau des de febrer de 1990, va haver de tornar a demanar una subvenció pública suficient i elaborar un Pla de Viabilitat, que va consistir en una retallada de l'organigrama i plantejar el primer expedient de regulació d'ocupació (ERO), que preveia la jubilació anticipada i voluntària de 1.700 treballadors (Munsó Cabús, 2001). L'endeutament va conduir a un estancament primer i a una reducció després del paper de la programació en desconnexió del centres territorials com indiquen Bustamante i Domínguez, respectivament: “Una vez frustrados los intentos de crear un tercer canal regionalizado a partir de ellos, la estructura territorial de TVE fue perdiendo fuerza en esta década” (Bustamante, 2013, p. 127); i “entre las causas se cita la propia crisis financiera de RTVE y el hecho de que el PSOE abandonara su política inicial de veto a los terceros canales de las comunidades autónomas” (Domínguez, 2017, p. 205).

Aquesta situació va precipitar un canvi molt significatiu del model de televisió pública que TVE havia desenvolupat sobre l'estructura d'uns centres territorials, amb importants retallades de programació i adaptant-se més si cap a les necessitats de la programació nacional. Com evidencia la tesi doctoral de Domínguez: “disminuyen los programas de la parrilla territorial, se mantienen los informativos regionales y aumenta el tiempo dedicado a los Servicios Informativos Centrales y a otros programas de emisión nacional” (2017, p. 212).

L'arribada del Partit Popular (PP) per primera vegada al govern d'Espanya el 3 de març de 1996, encapçalat per José María Aznar, va suposar un nou gir en la marxa de

l'Ens Públic RTVE i de les televisions que havia anat creant cada comunitat. L'estratègia del PP era reduir el deute i privatitzar les televisions autonòmiques (Barrera, 2005). La nova directora general de RTVE, l'economista Mónica Ridruejo, va elaborar un ambiciós Pla de reconversió, que no va arribar a ser dut a terme davant de l'elevat cost econòmic i social que plantejava. Aquesta directora general va dimitir al cap de nou mesos, al veure que la seva proposta era rebutjada (González Ibáñez, 1997).

La va succeir en el càrrec Fernando López Amor, que va seguir l'estratègia d'incentivar baixes voluntàries i jubilacions anticipades per reduir la plantilla de manera significativa. A aquesta tasca hi va contribuir decisivament que l'Ens Públic RTVE passés a formar part de la Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (SEPI), un organisme que aixopluga nombroses empreses públiques de gran tamany, moltes d'elles deficitàries o amb importants deutes acumulats. La dependència de la SEPI ha marcat la gestió de RTVE des d'aquell moment fins el dia d'avui (Segovia, 2014).

L'any 2006 es va aprovar el segon expedient de regulació d'ocupació, l'anomenat pacte de "*Los Peñascales*"³¹, que va suposar la sortida de 4.140 treballadors en dos anys. Aquest segon ERE, pilotat per l'empresa Boston Consulting va tenir un gran impacte sobre l'estructura territorial, ja que, a més a més de ser indiscriminat sobre la plantilla, va primar la pervivència de les àrees dels serveis centrals. Com explica Vidal:

"La SEPI considerava la plantilla com la causa del dèficit estructural de RTVE. En conseqüència, va aplicar un ERE fixant com a únic criteri l'edat de 52 anys per la sortida del Grup. Les principals unitats afectades van ser els centres territorials i de producció de TVE i de RNE, a més a més de de les emissores locals d'RNE, veient en conjunt reduïdes les seves plantilles en més d'un 40% de treballadors. En canvi, l'afectació dels serveis centrals de RTVE va resultar molt inferior, no arribant al 20% i corresponent aquest percentatge a personal administratiu" (2012, p. 403).

La conseqüència va ser que els centres territorials es van reduir a unitats de producció dels serveis centrals, amb una única desconexió al dia, de dilluns a divendres

³¹ *Los Peñascales* és el nom de la població propera a Madrid on es van celebrar les reunions.

per la emissió d'un informatiu per la primera cadena d'aproximadament mitja hora de durada.

L'aplicació del segon l'ERE s'inscriu dins de la reforma dels mitjans públics que el president del govern del PSOE, José Luis Rodríguez Zapatero, va impulsar durant el seu mandat. Es va crear un Consell d'experts per la reforma dels mitjans de comunicació públics, i se li va encarregar la redacció d'un informe per elaborar una nova llei de RTVE (EFE, 2004). Va estar presidit per Emilio Lledó i hi formaven part Enrique Bustamante, Victoria Camps, Fernando González Urbaneja y Fernando Savater. Al final però, només algunes de les recomanacions van ser tingudes en compte al Congrés (Gómez, 2006). Tot i les desavinences polítiques, el juny de 2006 es va aprovar la *Ley 17/2006, de 5 de junio, de la radio y la televisión de titularidad estatal* (BOE, núm. 134, 06/06/2006), que va suposar la creació de la Corporación RTVE, en substitució de l'antic Ente Público RTVE, vigent des de 1980. La nova llei defineix el paper que ha de tenir l'estructura territorial:

“La Corporación RTVE contará con la estructura territorial necesaria para atender la adecuada prestación de sus funciones de servicio público, proveer de contenidos regionalizados a la realidad estatal, contribuir al desarrollo de la cohesión interterritorial, atendiendo al hecho insular y las condiciones de las regiones ultraperiféricas. Las desconexiones se harán en la lengua propia de las CC.AA” (BOE, núm. 134, 06/06/2006, Art. 7, p. 8).

Al final de l'ERO, la plantilla s'havia reduït un 32% en el conjunt de la Corporació però en el cas dels centres territorials, la reducció va ser del 42%³². Catalunya i Canàries van tenir un tractament específic però també molt negatiu pel manteniment de la seva capacitat productiva. La plantilla total de treballadors de RTVE l'any 2018 era de 6.458 treballadors (Statista, 2024). Un nombre que s'ha mantingut amb poques variacions com a conseqüència dels compromisos d'estabilització de la plantilla acordats entre la direcció i el comitè d'empresa a Los Peñascales i que fixava la plantilla en 6.400 treballadors. El compromís de programació pels centres territorials és en 2018 de fer un informatiu diari de vint minuts de durada i proporcionar suport informatiu a la redacció central. En el cas dels dos centres de producció i, especialment, Sant Cugat, no hi ha una

³² Dades facilitades pel Comitè d'Empresa de TVE.

norma escrita i és l'acord entre la direcció del centre i la direcció central el què estableix en cada moment la producció a realitzar, tant territorial com estatal, en funció del pressupost assignat cada any³³.

4.1.2 La televisió, moneda de canvi de la política

Els mitjans públics de ràdio i de televisió sempre han estat en el punt de mira del poder polític, convençuts els dirigents que la seva gestió pot influir decisivament en la percepció de la ciutadania sobre l'acció dels governs (Bustamante, 2006; Palacio, 2009; Prado, 1991). La utilització partidista dels mitjans és doncs una temptació recurrent vist des de l'expectativa electoral de les diferents opcions polítiques. En el cas de Catalunya, a la distribució simple ideològica entre d'esquerres i dretes, s'hi afegeix una segona dimensió en funció del grau de nacionalisme. Així doncs el tauler de la política catalana es mostra més complex que el de la política espanyola. En segon lloc, la fragmentació del vot per l'efecte del gran nombre d'opcions polítiques que concorren a les eleccions ha implicat des de l'inici de la democràcia fins els nostres dies una important dificultat per conformar majories sòlides tant en les Corts Generals com en el Parlament de Catalunya. Així doncs, els partits polítics al govern o amb aspiracions de governar s'han vist abocats a convèncer a la ciutadania de la bondat de les seves accions directament a través dels mitjans públics o a negociar entre ells per tal de repartir-se el poder o aconseguir el suport que donés estabilitat a una legislatura, estatal o autonòmica.

A la història de RTVE s'han produït diferents casos d'utilització del mitjà per part del poder que han tingut un impacte social rellevant. Un dels primers en democràcia i més sonats va ser el referèndum d'entrada d'Espanya a la OTAN (1986), procés que s'havia iniciat durant el govern de la Unión de Centro Democrático (UCD) encapçalada per Adolfo Suárez. Per la seva aprovació va ser decisiu el canvi de posició del Partido Socialista Obrero Español (PSOE) liderat per Felipe González, que de l'oposició radical va passar a una posició favorable quan ja estava instal·lat al govern. El llavors director general de RTVE, José María Calviño va posar tota la maquinària de la radiotelevisió pública al servei del missatge favorable a l'adhesió a l'OTAN, tan nacionalment, com territorialment.

³³ Coneixement fruit de l'experiència professional de l'autor en relació a l'objecte d'estudi.

Per tal de reconstruir alguns dels quals fem esment en aquest capítol de la tesi, hem entrevistat a tres periodistes que varen tenir responsabilitats editorials durant molts anys a la redacció de TVE a Catalunya: Xavier Sitjà³⁴, Carles Bassolas³⁵ i Queco Novell³⁶. El seu testimoni contribueix també a la verificació dels fets que s'exposen, juntament amb el suport d'altres fonts documentals.

Sobre el cas concret de l'adhesió a l'OTAN, Sitjà explica com es va viure des de la redacció de RTVE a Catalunya:

“Els periodistes no erem especialment militants de cap opció política però sí el director d’informatius, Enric Sopena, ho era del PSOE, després a Madrid va ser un dels executors de l’entrada d’Espanya a l’OTAN. En aquell temps Pere Felis era el director del Centre, bon gestor i militant del PSC.” (Comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

A Catalunya ja s’havia viscut un episodi anterior de pressió política sobre els mitjans, que possiblement va ser el rerefons d'algunes decisions transcendents per a la televisió pública catalana, que es van prendre posteriorment. Ens referim al cas Banca Catalana (1984), que va afectar directament a Jordi Pujol, llavors President de la Generalitat de Catalunya i líder de Convergència i Unió (CiU). Xavier Sitjà ho recorda així:

“En una època de monopoli televisiu, TVE es converteix en una <eina> del govern a Catalunya. Un exemple n’és el judici de Banca Catalana, on vàrem tenir [la redacció de TVE] un paper de pressió per desacreditar a Jordi Pujol. També es comença a parlar llavors de la corrupció de CIU. Per influència del PSOE però també per una influència social de que el mitjà tenia que contribuir a la democràcia positivament.” (Comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

I afegeix:

“A la primera investidura de Jordi Pujol fèiem l’informatiu <comarques> sense TV3 encara (1983 i 1984). Eren els primers programes informatius on

³⁴ Entrevista personal a Xavier Sitjà, sotsdirector i presentador de *L’Informatiu Cap de Setmana* 1987-1990 i corresponsal de TVE a Moscou 1990-1992.

³⁵ Entrevista personal a Carles Bassolas, periodista de TVE a Catalunya de 1988 a 2019 i editor de *L’Informatiu* en diferents etapes.

³⁶ Entrevista a Queco Novell. Presentador i editor de *L’Informatiu* a la dècada dels anys 90.

hi havia directes. Jo vaig fer la transmissió, vaig entrevistar Pujol i ja llavors em va dir en algun moment el famós 'ara no toca'" (Sitjà, comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

A Jordi Pujol segurament li va quedar gravat aquest episodi de pressió periodística i potser va condicionar la seva relació futura amb el mitjà de l'Estat a Catalunya. Altres exemples d'utilització dels mitjans de comunicació públics per part del poder han estat de gran impacte per la ciutadania, com la crisi del Prestige (2002) (Maldita Hemeroteca, 2022), la guerra d'Iraq (2003) (Cebero, 2021), o els atemptats de l'11M a Madrid (2004), on la pressió sobre la línia editorial va ser exercida pels governs del Partit Popular (PP).

4.1.2.1 RTVE Catalunya i els pactes per la governabilitat

A l'agost de 1996, una jove enginyera, Aurora Catá va ser nomenada directora de RTVE a Catalunya. Els padrins van ser la directora general Mónica Ridruejo i el ministre d'indústria Josep Piqué. No tenia cap experiència en el sector audiovisual i va rellevar al veterà periodista Enric Sopena. Convergència i Unió governava a Catalunya i donava suport al PP a Madrid per assegurar la governabilitat de l'Estat. *El Periódico* de l'1 d'Agost de 1996 a la pàgina de televisió i ràdio es recullen unes declaracions del President de la Generalitat, Jordi Pujol, arran del nomenament de Catá: "No parece que sea una persona que vaya a ir contra Catalunya. Lo importante del centro de Sant Cugat es la imagen que da al resto de España. Lo fundamental es pues, quien será el jefe de informativos" (*El Periódico*, 1996). I afegeix la notícia: "Fuentes de CiU se reafirmaron que esa figura será escogida por la coalición" (*El Periódico*, 1996).

Segurament aquest és el moment més evident en què la televisió és utilitzada com a moneda de canvi en tota la trajectòria de RTVE a Catalunya. Per aquest motiu, val la pena tractar aquest episodi amb un cert detall.

El 26 d'abril de 1996, el Partit Popular va obtenir el compromís de CiU per donar suport a la investidura de José María Aznar com a nou president del govern d'Espanya, després de 50 dies de negociacions. Les eleccions generals del 3 de març de 1996 havien donat la victòria al PP però sense la majoria suficient per formar govern i desbancar al líder socialista Felipe González. Les negociacions les varen pilotar el vicesecretari general

del PP, Rodrigo Rato i el portaveu parlamentari de CiU, Joaquim Molins. Però per arribar a l'acord entre els dos partits va ser necessari també que Jordi Pujol i José María Aznar es reunissin fins a tres vegades en cinc setmanes. Una informació de l'agència EFE ho explicava així:

“Durante más de catorce horas de conversaciones secretas, a las que hay que sumar numerosos contactos telefónicos, los líderes de CIU y del PP trazaron los ejes de un acuerdo que los técnicos y negociadores de las dos formaciones se han encargado de concretar y dar forma en numerosos y maratonianos encuentros” (EFE, 26 d'abril de 1996).

Les dues primeres entrevistes entre els dos líders van ser a Madrid el 17 i el 31 de març de 1996. La tercera també a Madrid però fora de la ciutat. Al final es va signar l'anomenat “Pacte del Majestic” doncs és l'hotel on es van reunir les dues delegacions el 28 d'abril de 1996 per rubricar l'acord que hauria de facilitar la investidura de José María Aznar com a president del Govern d'Espanya el 4 de maig de 1996 (Pastor, 1996). Tres anys abans, el 6 de juny de 1993, CiU havia donat suport al govern del PSOE de Felipe González, tenint a Carlos Solchaga i Miquel Roca de negociadors sent portaveus parlamentaris de les seves respectives formacions polítiques. Crida l'atenció que ni González ni Aznar van voler reunir-se mai a Catalunya durant les negociacions i que sempre va ser el president de la Generalitat qui es desplaçava a Madrid. No costa gaire d'imaginar per les declaracions de Jordi Pujol citades anteriorment que el control de televisió espanyola a Barcelona va formar part de les negociacions del pacte d'investidura. Pel veterà periodista de TVE, Xavier Sitjà, aquest acord polític condicionarà l'acció futura de la televisió de l'Estat a Catalunya:

“El Pacte del Majestic és el punt d'inflexió. Es deixa de competir amb TV3 i també és l'inici de la recentralització amb el PP. Els directius s'adapten a les necessitats de Madrid i no a les de Catalunya. A partir d'aquest moment i durant dècades, deixen de barallar-se amb Madrid” (Comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

El 6 de juliol de 1996, el diari *Avui* destapa que CiU i PP consensuen el nom del productor de televisió Francesc Pou com a director de TVE-Catalunya i que també pacten el cap d'informatius de Sant Cugat i el del director de RNE a Catalunya (Montferrer, 1996,

p. 63). Per dirigir els informatius es va proposar al director general de Promoció Cultural del departament de Cultura de la Generalitat, Jaume Serrats, i per dirigir Ràdio Nacional, al cap d'informatius d'Onda Rambla, Ramon Mateu. La negociació segons la crònica del referit diari, la va pilotar el secretari d'Estat de Comunicació, Miguel Ángel Rodríguez i el secretari de la Presidència de la Generalitat, Joaquim Triadú. Faltava l'aprovació dels nomenaments per la directora general de Radiotelevisió Espanyola, Mónica Ridruejo. Els mitjans escrits catalans se'n feien ressò de l'acord en les edicions del dia després (*La Vanguardia*, 07/07/1996). Aquest mitjà afegeix que la llista d'altres possibles candidats a dirigir les instal·lacions de Sant Cugat eren Ramón Pedrós, cap de premsa del President de la Generalitat i Pere Artigas, adjunt de Jordi Vilajoana en la direcció general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i anterior director adjunt de Catalunya Ràdio. Amb aquests candidats quedaven prou clares les intencions de control de CiU sobre la televisió. De fet, el partit de Pujol mai havia amagat el desig de controlar la televisió de l'Estat a Catalunya "i així s'expressava de manera explícita en el programa electoral de la coalició on es defensava que la gestió de TVE a Catalunya passés a dependre de la Generalitat" (Boix Angelats, 1996). Resumidament, el pacte en paraules del membre del Comitè d'Acció Política del PSC, Josep Maria Sala, va consistir en que "el PP se queda con los puestos de directores de RNE y TVE en Cataluña, mientras que CiU nombra a los jefes de informativos", segons declaracions recollides al diari *El Mundo* (10/07/1996, p. 17). El fins llavors director de RNE a Catalunya, Josep Maria Balcells va denunciar públicament que el seu recanvi era "merament polític i no responia a motius professionals" (*Avui*, 10/07/1996, p. 59).

La directora general de RTVE, Mónica Ridruejo, va proposar Francesc Pou com a persona de consens entre CiU i PP per ocupar la direcció de Sant Cugat. CiU va donar per bona la proposta tot i que no era cap dels noms de la seva terna i el PP a canvi acceptava el nomenament de Serrats Ollé com a cap d'informatius. Una notícia de l'agència EFE-Catalunya del dia 8 de Juliol de 1996 anunciava el nomenament de Pou i de Ramón Mateu a RNE per l'endemà i afegia "los nombramientos han sido consensuados por la dirección nacional del Partido Popular y el gobierno de la Generalitat, según Fuentes de CiU consultades por EFE". Però aquest anunci no es va arribar a complir pel que fa a la televisió. Francesc Pou, que residia i tenia negocis audiovisuals a Califòrnia, va rebutjar

la oferta i poc després declararia³⁷ que “el grado de presión política es delirante para aceptar ese cargo” i els nomenaments es van retardar per falta de candidat a la direcció. L'evidència pública d'aquest difícil consens entre PP i CiU va desfermar les protestes de l'oposició d'Iniciativa per Catalunya-Els Verds (IC-EV), encapçalada per Rafael Ribó, qui va demanar explicacions al Parlament i al Congrés per “la concepción que se tiene, desde CiU y desde el PP, de cómo tienen que ser los medios de comunicación públicos” (*El Mundo*, 10/07/1996). Per la seva part, el PSC va denunciar “el cambalche político que pone en evidencia en intercambio de cargos entre PP y CIU” (Díez, 18/07/1996, p. 53) i el “repartiment de cromos polítics” (Sala, citat a *Avui*, 10/07/1996, p. 59) en paraules del dirigent socialista Josep Maria Sala, que afegia “el tema ha arribat a un nivell de politització sense precedents i sense cobrir les aparences, el què és absolutament negatiu” (*Avui*, 10/07/1996, p. 59). Mentre es desencallava el pacte per ocupar la direcció de televisió, el periodista i cap d'informatius d'Onda Rambla, Ramon Mateu, va ser nomenat director de Ràdio Nacional d'Espanya (RNE) a Catalunya. Amb el suport del nou director de RNE, Javier González Ferrari i sense crítiques per part dels socialistes, que no el veien una persona de partit. Ràdio4 era a punt de celebrar els seus primers 20 anys d'existència i Mateu declarava que es farien canvis a Ràdio4, s'incrementaria la participació a la programació estatal i es rellançaria la radiofórmula de notícies Radio5.

A finals de juliol es nomena Aurora Catà com a directora de RTVE a Catalunya, a principis de setembre encara no hi havia més que especulacions sobre qui seria la persona responsable dels informatius. La proposta inicial promoguda per CiU de nomenar Jaume Serrats, exdirector de Promoció Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat en substitució de la periodista Carme Páez, va decaure. Xavier Sitjà descriu aquesta època com un autèntic desembarcament del signants del pacte a RTVE Catalunya:

“CiU en el Majestic va intentar governar TVE a través de Josep Sans i altres. Va permetre que TV3 s'emportés els arxius de TVE. Va ser el cavall de Troia de CiU a TVE. En aquella època arriben a Sant Cugat la Susana Griso, l'Aurora Catà i d'altres. Es tractava que els informatius de TVE a Catalunya reflectissin

³⁷ *El Periódico* (20/7/1996).

el pacte [del Majestic] positivament. Valentín Villagrasa³⁸ feia de cremallera. Em vaig refugiar al cap de setmana.” (Comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

També l'editor d'informatius, Carles Bassolas, confirma alguns fets rellevants que van succeir, com la còpia de milers d'hores d'imatges de l'arxiu de Sant Cugat per nodrir el banc d'imatges de la recent nascuda TV3:

“Jordi Pujol no va pactar la nostra desaparició, però vàrem veure a en Ramon Pellicer al Telediario, a Jaume Barberá, a Josep Puigbó en diferents programes de TVE i a Josep Sans a la direcció d'informatius. També se'ns van emportar l'arxiu històric. Varen crear programes idèntics, com el Catalunya Avui, creant confusió de cadenes a l'espectador. En resum, hi ha hagut moltes maniobres en contra de Sant Cugat” (Comunicació personal, 29 de gener de 2020).

I conclou que “els de TV3 vinguessin a TVE en la primera majoria absoluta d'Aznar, no va tenir cap altre explicació que la intencionalitat política, i podria ser per control polític” (Bassolas, comunicació personal, 29 de gener de 2020).

L'objectiu d'una independència informativa no admet el doble joc que s'ha fet tot sovint practicant una falsa equidistància. El Comitè d'empresa de RTVE a Catalunya, els sindicats de manera individual i, en els darrers anys, el Consell d'Informatius estatal han denunciat periòdicament la ingerència dels poders polítics en l'activitat periodística. Com a exemple aquest paràgraf extret d'una publicació sindical:

“Hem denunciat massa vegades el control que el govern exerceix sobre TVE i la manipulació informativa, que ve de lluny. No l'ha inventada el Partit Popular, per bé que la barroeria emprada en qüestions com la vaga general, el <cas Prestige> o la Guerra d'Iraq ha assolit límits mai vistos. Si, des de Sant Cugat, hem pogut escapar a la uniformitat dels Telediarios i fer uns informatius més plurals, ha estat gràcies als professionals d'aquest centre” (Sindicat de Periodistes de Catalunya a RTVE, 02/04/2003).

³⁸ Valentín Villagrasa fou director d'Informatius de TVE a Catalunya de 1999 a 2001.

Val a dir que en aquell moment encara no s'havia aprovat un "Estatut de Redacció" ni un òrgan que actués de comitè professional. A continuació, s'enumeren alguns dels fets rellevants que ha viscut el centre de producció.

Figura 5. Fets que han tingut un impacte directe sobre el centre de TVE a Catalunya

Any	Fet rellevant per TVE Catalunya	Caps de Govern
1959	Inauguració dels estudis de Miramar. Inici de TVE-Cat. Tots els programes són en castellà.	Francisco Franco
1964	Inici de l'emissió de programes en català.	Francisco Franco
1975	S'estrena <i>MIRAMAR</i> , el primer programa informatiu diari en català de la televisió.	Carlos Arias Navarro
1983	PSOE guanya les primeres eleccions. TVE Barcelona es trasllada de Montjuïc a Sant Cugat (27 de juny). Comença l'emissió de <i>Comarques</i> . Inici emissions TV3. Final del monopoli de TVE.	Felipe González
1984	Primer telenoticiari a TV3 (16 de gener). Els informatius de TVE comencen a enregistrar-se en format Betacam. CiU obté majoria absoluta a les eleccions autonòmiques (29 d'abril).	Felipe González
1985	Increment de producció estatal des de Sant Cugat.	Felipe González
1986	Inici de <i>L'Informatiu</i> . Referèndum OTAN. PSOE obté majoria absoluta a les eleccions generals (juny 1986).	Felipe González
1988	Autorització a les televisions privades. A Catalunya, inauguració del C33. Eleccions autonòmiques, CiU majoria absoluta (29 de maig).	Felipe González
1989	El PSOE guanya les eleccions generals (29 d'octubre).	Felipe González
1993	Pacte de governabilitat PSOE-CiU.	González-Pujol
1993	Primer ERO a RTVE.	Felipe González
1996	Pacte de governabilitat PP-CiU "Pacte del Majestic".	Aznar-Pujol
1997	Primera data amb registres de <i>L'Informatiu</i> a l'arxiu de RTVE.	José María Aznar
2000	PP Majoria absoluta. Final pacte CiU-PP.	José María Aznar
2006	Segon ERO a RTVE.	J.L. Rodríguez Zapatero
2009	Supressió de la publicitat a TVE.	J.L. Rodríguez Zapatero
2011	Creació arxiu ARCA dels fons de RTVE.	Mariano Rajoy

Font: elaboració pròpia.

La Generalitat es va dirigir al Parlament perquè fos aquest que demanés a les Corts Espanyoles de fer una llei per crear un tercer canal de televisió a Catalunya. Una cosa que ja preveia l'Estatut d'Autonomia (Llei Orgànica 4/1979, de 18 de desembre, d'Estatut d'Autonomia de Catalunya, Article 16.3). El que havia estat director de TVE a Catalunya, Agustí Farré, era ara el Director General de Mitjans de Comunicació de la Generalitat i l'encarregat de pilotar l'operació. En realitat el projecte de Pujol era més ambiciós i volia crear un *holding* de comunicació format per “una televisió catalana”, els diaris *Avui* i *El Correo Catalán* i una xarxa de ràdio (Quintà, 1983; Guimerà, 2018).

La intencionalitat d'aquest projecte comunicatiu, segons Pujol, era política (Guimerà, 2018). Millor, electoralista, en paraules d'Amat:

“Com a teló de fons cal indicar la proximitat de les eleccions (1984). Els socialistes posseeixen una important carta amb la gran presència a l'organització a Catalunya de la televisió pública estatal. Es tracta d'una presència dominant, que preocupa molt a Pujol, donada la influència dels programes i butlletins informatius d'àmbit català” (2020, p. 147).

En una sessió de control al Parlament de Catalunya, Alfons Quintà, el periodista i advocat triat per Pujol per engegar el projecte de la televisió pública autonòmica catalana i primer director de TV3, manifestava que “No volem una televisió casolana i folklòrica que parli de Catalunya des de Catalunya. Volem una televisió professional i institucional que parli de tot des d'una perspectiva catalana” (Quintà, 1983). TV3 va néixer doncs com una televisió amb intenció universal i alhora que servís per recuperar la identitat cultural i lingüística, estroncada pel franquisme. Afegeix: “no serà un canal de tercera, ni un canal regional” (Amat, 2020, p. 147). Com sosté Guimerà:

“Dentro del proyecto de la CCRTV, la joya de la corona era TV3. Pujol entendió muy pronto que la televisión era uno de los principales canales usados por la población para acceder a información y entretenimiento. Asimismo, entendió que era un instrumento de influencia de primer orden. Por eso dedicó esfuerzos y recursos para hacerla una televisión de referencia.” (2018, p. 337).

José María Calviño, que és el nou director general amb el PSOE a La Moncloa, veu que perdrà el monopoli informatiu de la televisió però no es produeix cap reacció

significativa, possiblement perquè és incapaç d'endevinar l'abast de la transformació en el sector audiovisual català que suposarà la posada en funcionament de TV3 i de Catalunya Ràdio. A l'abril de 1983 es col·loca la primera pedra dels estudis de Sant Joan Despí, la seu de la futura TV3, al mes següent s'aprova la Llei 10/1983, de 30 de maig, de creació de l'ens públic Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i de regulació dels serveis de radiodifusió i televisió de la Generalitat de Catalunya, i al mes de setembre emet per primera vegada TV3. Com s'ha indicat prèviament, el director és el periodista i advocat Alfons Quintà. Bassolas en fa aquesta valoració:

“Jordi Pujol tenia molt clar com havia de ser TV3. Fa coses com doblar la sèrie Dallas en català, que incideixen molt en la societat catalana. Nosaltres a TVE vàrem quedar marginats. Els seus primers programes eren antropològics, però nosaltres no teníem el suport de Madrid perquè no veien la necessitat d'una televisió completa en català” (Comunicació personal, 29 de gener de 2020).

Vist amb el temps hi ha qui es pregunta si TV3 va acabar sent la televisió del president Jordi Pujol amb la mateixa visió patrimonial que va manifestar en d'altres actuacions del seu llarg mandat. Per Josep M. Baget, “TV3 ha connectat amb la societat civil catalana i ha desenvolupat una valuosa tasca d'integració, però la seva capacitat de penetració en els sectors castelloparlants ha estat en general limitada” (*La Vanguardia*, 21/12/2003, p.11). I caldria afegir que el model d'èxit, de modernitat i de programació ha estat sustentat durant més de tres dècades per una plena identificació entre la televisió catalana i la base social nacionalista que la segueix. No ha estat urbana ni metropolitana, i això per si mateix ja ha exclòs un grup molt important de la població de Catalunya. Per Carles Bassolas, TVE va deixar tot l'espai a TV3 al seguir una pauta autonomista:

“Televisió Espanyola va crear el model de televisió en català, que els ciutadans van percebre i valorar en un moment històric. Després s'ha perdut per altres ofertes, sobretot per una TV3 molt potent, una televisió integral amb una propaganda molt estudiada, que ha ocupat un forat que involuntàriament hem anat deixant a TVE” (Bassolas, comunicació personal, 29 de gener de 2020).

Un altre destacat professional que va editar i presentar *L'Informatiu* de TVE molts anys és el periodista i humorista Queco Novell, qui també és de l'opinió que si hi va haver un model televisiu fet per TVE a Catalunya, va ser només en els seus inicis.

“Jo crec que sí que hi va haver un moment, no sé si de L'Informatiu o de la producció en general dels programes, que sí que tenien una factura diferent d'altres programes fets en català, potser en aquest cas de TV3, o fins i tot els programes fets en castellà a Madrid. Semblaven fets d'una altra manera. Potser era el moment del Sergi Shaff... Amb el Giravolt, per exemple, amb el Comarques, amb el Teledues amb el Teleuna. Amb tots aquests programes havíem creat un model i erem pioners. Aleshores va néixer TV3 amb un altre model, i Televisió Espanyola a Catalunya va deixar de desenvolupar aquest model seu, més o menys propi” (Queco Novell, comunicació personal, 15 de maig de 2023).

Però potser no tota la responsabilitat del possible desarrelament de la televisió de Sant Cugat sigui de la irrupció de la de Sant Joan Despí. La poca sensibilitat de les direccions centrals en determinats moments i també la manca de reacció de la pròpia plantilla són algunes de les possibles causes, com apunta Sitjà:

“Informativament, s'ha seguit la línia del Telediario, sempre a remolc de Madrid per mitjans o per satisfer-los. Hem tingut un problema d'autocensura. No hem estat capaços de crear un model propi. Per Sant Cugat, Madrid és una llosa, a pesar de la paradoxa de que vivim gràcies a ells. Potser en algun moment vàrem anar innovant per davant de Madrid. Aquells anys que competíem amb TV3, anàvem per davant en tractament de la imatge i altres coses” (Sitjà, comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

Però com ja s'ha tractat en un altre moment d'aquest treball, la visió des de Madrid del protagonisme de Sant Cugat com a Centre de Producció en català i l'aspiració a tenir una graella completa sempre s'ha rebut amb recel per les diferències que podria significar respecte de les altres autonomies, obviant la immensa distància entre la capacitat de producció d'aquestes instal·lacions respecte les de qualsevol altre centre territorial. Com explica Novell:

“Hi ha una part de desconfiança en la gent d'aquí i molta obsessió en controlar el contingut des d'allà. Després ja hi ha el evitar el fet diferencial. El tema pesadíssim i atàvic de les relacions Catalunya-Espanya, que fa evident que les relacions no són fluïdes” (Comunicació personal, 15 de maig de 2023).

Molts directors, subdirectors, caps d'informatius i de programes de TVE a Catalunya han tingut que lluitar al llarg dels anys amb aquest equilibri entre les possibilitats que ofereix el centre territorial i el grau d'autonomia que es concedeix des dels serveis centrals. En la següent figura es fa un recull històric de les persones que han ocupat els càrrecs directius, tant a Miramar com a Sant Cugat.

Figura 6. Responsables orgànics del Centre de Producció de Programes de TVE a Catalunya (1987-2023)

Data	Directors Generals RTVE	Directors TVE i RTVE Catalunya	Caps d'Informatius Catalunya	Caps de Programes Catalunya	Subdirectors centre i Caps de Gabinet Catalunya
Febrer 1959	José María Revuelta	Lluís Ezcurra Carrillo	No existia la figura	Enrique de las Casas	No existia la figura
Abril 1964	Jesús Aparicio-Bernal	Jorge Arandes Masip	No existia la figura	Ramon Solanes	No existia la figura
Febrer 1972	Adolfo Suárez	Juan Antonio Alberich Cid	No existia la figura	José Joaquín Marroquí	No existia la figura
Octubre 1974	Juan José Rosón	Tomás García Arnalot	Juan Antonio Sáenz Guerrero	Juan Manuel Martín de Blas	No existia la figura
Abril 1978	Fernando Arias Salgado	Jorge Arandes Masip	Juan Antonio Sáenz Guerrero	Juan José González Lamúa	Juan Munsó Cabús (SD)
Març 1981	Fernando Castedo	Tomás García Arnalot	Antoni Serra	Sergio Schaaff	No existia la figura
Desembre 1981	Carlos Robles Piquer	Juan Antonio Sáenz Guerrero	Gonzalo Quintana	Juan José González Lamúa	Valentín Villagrasa(CG)
Desembre 1982	José Maria Calviño	Pere Felis	Enric Sopena (2/1983) Montserrat Nebot (10/1985)	Sergi Schaaff	Miquel Bonastre (CG)
Octubre 1986	Pilar Miró	Pere Felis	Montserrat Nebot	Sergi Schaaff	No existia la figura
Novembre 1987	Pilar Miró	Agustí Farré	Rafael Jorba/ Enric Lloveras (6/1988)	Sergi Schaaff	No existia la figura

Juliol 1988	Pilar Miró	Enric Lloberas	Alfred Rexach/ Ramon Font (3/1989)	Joan Ramon Mainat	Francesc Freixenet (CG)
Març 1989	Luís Solana	Enric Lloberas	Ramon Font	Joan Ramon Mainat	No existia la figura
Octubre 1990	Jordi García Candau	Enric Sopena	Carme Páez	Joan Ramon Mainat	No existia la figura
Abril 1991	Jordi García Candau	Enric Sopena	Carme Páez	Enric Frigola	Antoni Travería (CG)
Agost 1996	Mónica Ridruejo	Aurora Catá	Josep Sanz	Enric Frigola	Víctor Fernández (CG)
Agost 1997	Fernando López-Amor	Aurora Catá	Josep Sanz	Enric Frigola	Ramon Mateu (SD)
Octubre 1998	Pío Cabanillas	Enric Frigola (en funcions)	Josep Sanz	Josep Sanz	No existia la figura
Març 1999	Pío Cabanillas	Javier Grima	Valentín Villagrasa	Manel Arranz	No existia la figura
Abril 2001	Javier González Ferrari	Ramón Font Bové	Teresa Carreras	Enric Frigola	Francesc Freixenet (SD)
Abril 2003	José Antonio Sánchez	Eladio Jareño Ruiz	Joaquim Cuixart	Rosa Gil	No existia la figura
Juny 2004	Carmen Caffarel	Joan Tapia	Josep Vilar	Mercè Odina	No existia la figura
Febrer 2007	Luís Fernández	Montse Abbad	Pere Buhigas	José Manuel Pinillo	No existia la figura
Desembre 2010	Alberto Oliart	Ana Maria Bordas	Carles González	Manel Farelo Cap producció	José Juan Ruiz
Octubre 2014	José Antonio Sánchez	Eladio Jareño	Carles González	Anna Cler	No existia la figura
Juny 2016	José Antonio Sánchez	Carlos González	Rafael Lara	Anna Cler	José Juan Ruiz
Febrer 2020	Rosa M ^a Mateo (Administradora única provisional)	Pere Buhigas	Rosa Quitllet	Alícia Gómez	No existia la figura
Juliol 2021	José Manuel Pérez- Tornero	Oriol Nolis	Rafael Lara	Laura Folguera	Anna Cler
Setembre 2022	Elena Sánchez (Presidenta interina)	Oriol Nolis	Rafael Lara	Laura Folguera	Anna Cler
Octubre 2023	Elena Sánchez (Presidenta interina)	Esteve Crespo	Rafael Lara	Alicia Gómez Sánchez Desembre 2023	Anna Cler

Font: elaboració pròpia.

4.2 El Centre de Producció de Programes de TVE a Catalunya

La història de TVE a Catalunya té dos períodes ben diferenciats. Una primera etapa des dels seus inicis l'any 1956 als estudis de Miramar, fins al trasllat a les noves instal·lacions de Sant Cugat l'any 1982. I una segona etapa que arriba fins a la actualitat.

4.2.1 Primera etapa: Miramar

El 28 d'octubre de 1956 s'inaugura oficialment Televisió Espanyola des de un petit hotel al Passeig de l'Havana de Madrid on s'havia habilitat un plató, la cerimònia va ser presidida pel aleshores Ministro de Información y Turismo, Gabriel Arias Salgado i el Director General de Radiodifusión, Jesús Suevos. Com relata Baget (1975), es retransmeté una missa, un documental i l'actuació musical dels Coros y Danzas de la Sección Femenina de la Falange. Aquesta primera emissió només la van rebre uns 600 televisors situats a Madrid ja que durant els primers mesos la televisió només és va poder veure a la capital i la rodalia. La programació diària era de tres hores que començaven a les nou de la nit.

Cal situar aquest esdeveniment en el context polític-social del moment: Espanya en aquells anys 50 vivia en ple bloqueig internacional com a conseqüència de la dictadura franquista i de la postguerra. La població per una banda passava dificultats per subsistir i, per altra banda, es trobava aïllada del món. En aquesta situació va arribar, malgrat tot, el nou invent, desconegut i car. Amb poc temps però, es va fer molt popular i les autoritats franquistes van ser aviat conscients que tenien a la mà una eina que podia tenir gran influència envers la població. Manuel Vázquez Montalbán ho descriu així:

“En situaciones en las que no opera la democracia formal, el dirigismo sobre la cultura, la información o la comunicación, se aplica a una defensa del sistema, ya no de forma solapada sino abierta. TVE forma parte de un amplio sistema estratégico de defensa de un determinado orden y como el instrumento está totalmente en manos del Estado, ya no entra el matiz o el camino indirecto: TVE es poder, el mismo poder ejercido con una gama de instrumentos distintos de los manipulados por otras herramientas” (Vázquez Montalbán, 1973).

Uns deu mesos més tard, el 15 de setembre de 1957, Televisió Espanyola emetia el primer informatiu al qual posaria el nom de *Telediario*. A l'inici, aquest espai informatiu no tenia imatges³⁹ enregistrades. Posteriorment es van contractar els serveis de Columbia Broadcasting System (CBS) i United Press per les notícies internacionals i el material de NO-DO per les notícies d'Espanya. El primer presentador va ser Jesús Álvarez i el dirigien José de les Casas i Ángel Marrero (Macià, 1981; Aguilera, 1985). Un altre dels rostres que es van fer populars en aquells primers temps va ser el de Mariano Medina, conegut popularment com "l'home del temps" (Colaboraciones de la RAM, 2013).

A la tardor de 1958 es va construir una gran torre a la muntanya del Tibidabo per allotjar les antenes que haurien de difondre les imatges de televisió a la ciutat de Barcelona, així com la distribució dels senyals dels enllaços i reemissors. Així, el 1959, TVE estén el senyal a Saragossa i Barcelona. Una xarxa de set repetidors intermedis permeten la connexió entre les dues ciutats. I en el mes de febrer d'aquell mateix any es va realitzar la primera transmissió de televisió a Catalunya. Va ser un partit entre el Real Madrid de Di Stéfano i el Barça de Kubala. Es calcula que va tenir uns 20.000 espectadors (*El País*, 15/02/2009). L'edifici de la televisió, a Miramar, va ser emblemàtic pels barcelonins en la dècada dels seixanta. A la fotografia que es mostra a continuació llueix tal com era al poc temps de ser inaugurat l'any 1959.

Figura 7. Estudis Miramar de TVE a la muntanya de Montjuïc l'any 1959

Font: RTVE a Catalunya.

³⁹ La tecnologia disponible en aquell moment no permetia la difusió d'imatges gravades.

L'estudi de TVE a Barcelona ocupava un palauet a Miramar, a la muntanya de Montjuïc, inaugurat l'any 1926 per fer de restaurant de l'Exposició Internacional de 1929. La burgesia dels anys 30 el va fer popular com a mirador i pels seus jardins dissenyats pel paisatgista francès, Jean-Claude Nicolas Forestier. Posteriorment va quedar abandonat durant molts anys. L'edifici va ser cedit gratuïtament l'any 1959 per l'Ajuntament de Barcelona mentre l'ocupés TVE.

Un dels pioners de la posada en marxa de TVE a Catalunya, Ramon Solanes Piñol, recorda el local "com una ruïna, però els jardins i les vistes al mar eren esplèndides" (Solanes Piñol, 2009). Solanes explica també que: "l'equipament enviat per Madrid per a la inauguració es componia de dues càmeres amb quatre objectius fixos, que enfocaven des d'un primer pla a un gran pla general. També vam rebre el telecine de 16mm, doncs encara no hi havia magnetoscopis a TVE" (Solanes Piñol, 2009).

El 14 de juliol de 1959 s'inauguren els estudis de Miramar que es va convertir en el segon centre de producció de TVE. Es va emetre un programa de mitja hora, realitzat als jardins del mateix edifici i amb les actuacions dels humoristes Kim i Kiko, l'orquestra del portaavions Roosevelt i la Unitat Muntada a cavall de la guàrdia urbana entre d'altres. José Luís Barcelona va presentar aquesta primera emissió amb una frase que es va fer famosa: "Buenas tardes desde el balcón del Mediterráneo". El realitzador va ser Enrique de las Casas i el guió era de Federico Gallo. Aquest programa es va fer a Miramar i es va veure a tota Espanya. Poc després, el 4 d'agost del mateix any s'estrena el primer programa d'emissió regular, *Club Miramar* (1959), presentat per José Luís Barcelona i per Mario Cabré, amb la col·laboració de Federico Gallo.

Amb motiu de 50è aniversari d'aquests primers programes, José Luis Barcelona es queixava a les pàgines de *La Vanguardia* de l'oblit dels pioners de la televisió a Catalunya (*La Vanguardia*, 16/11/ 2006, p. 24).

Figura 8. Programa inaugural de TVE a Catalunya el 14 de Juliol de 1959

Font: RTVE a Catalunya.

Els estudis de TVE a Barcelona començaren, uns mesos després, a produir diverses emissions, alleujant així el ritme de producció del Passeig de l'Havana. El 2 d'octubre de 1959 es va fer la primera connexió des de Catalunya al *Telediario* de Madrid. Aviat va tenir dues edicions diàries, sobretaula i nit, i es convertiria, igual que en altres països en la columna vertebral de la programació televisiva (Macià, 1981). En els seus primers temps era poc més que un butlletí de notícies llegides davant les càmeres; gradualment es van anar incorporant informacions filmades pels operadors de TVE o adquirides a companyies estrangeres, material d'arxiu, etc.⁴⁰ (Macià, 1981). La connexió a Eurovisió i una àmplia xarxa de corresponsals van donar nova "empenta" al *Telediario*.

La contribució a la programació estatal des de Barcelona va ser molt ben rebuda. La revista *Teleradio* (s/d, possiblement el núm. 101) es feia així ressò de la notícia que Barcelona havia començat a retransmetre en proves dins del programa nacional de TVE:

"Desde su puesto de mando en el control, un hombre joven- Enrique de las Casas- arrancaba al mar sus imágenes para llevarlas hasta el calor de la tarde madrileña, y la voz de José Luis Barcelona tomaba calidad humana con la alegre y sincera emoción con que transmitía su mensaje, logrando ambos, en estrecha colaboración, el valor exacto de uno de los mejores

⁴⁰ Las pròpies notícies del país eren revelades per NO-DO ja que TVE no disposava de laboratoris propis.

reportajes vivos que han reflejado nuestras cámaras. Televisión Española logra con este avance en el montaje de su cadena un importante paso.”
(*Revista Teleradio*, s/d).

Des de Miramar es van fer programes de gran audiència per la xarxa estatal i els estudis de Barcelona des de la creació, van esdevenir el segon centre de producció en importància de Televisió Espanyola. En relació a la història i evolució de la televisió a Catalunya, Maria Corominas (1988) divideix el període anterior a la democràcia en tres etapes: la primera, de 1959 a 1964 que considera com la de la competència Madrid-Barcelona; una segona, de 1964 a 1972 on es produeixen les primeres emissions en català, i una tercera, que va des de 1973 a 1978. De la primera: *Club Miramar*, el primer espai des de Barcelona. Aviat en naixerien molts altres de diferents gèneres: *Noche de estrellas*, *Amigos del martes*, que després seria *Amigos del lunes*, amb Arthur Kaps, Herta Frankel, Franz Johan i Gustavo Re; *Música y humor*, *Misterios de la ciencia*, amb el professor Luis Miravilles, *Fila cero*, *Lo que cuenta tía Cristina*, *El tribunal de la historia*, *Los últimos cinco minutos*, *Siglo XX* o *Bazar*. També hi havia una certa especialitat en concursos. Alguns de molt renom serien: *X-0 da dinero*, *Ayer noticia, hoy dinero*, *Adivinen su vida*, *Juegue usted con nosotros* o *Gane su viaje*. Però el que es va mantenir més temps en antena va ser *Esta es su vida*, presentat per Federico Gallo. I en musicals, el *Festival del Mediterráneo* (1959) i des del Liceu la retransmissió per primera vegada de l'òpera *Don Juan Tenorio*, a la que seguirien altres obres en directe en el bienni 1959-1960. Són alguns exemples de la gran activitat que tenia el centre pels pocs mitjans de que disposava la televisió en els seus inicis.

En aquest primer període tota la producció era en castellà i dedicada a l'entreteniment, amb espais d'èxit com *Esta es su vida*, que realitzava extenses entrevistes presentat per Federico Gallo. Només els programes *Panorama* (1960) i *La historia de la semana*, són l'indici de les possibilitats informatives del nou mitjà. Programes setmanals que oferien entrevistes i reportatges. Cal esmentar que arran de les terribles inundacions del Vallès de 1962, l'actriu Núria Espert va parlar en català a la televisió per expressar la seva solidaritat amb les persones damnificades. La primera vegada que algú s'expressa en català a la televisió (Baget, 1999 p. 35).

El juliol de 1962 amb el nomenament de Manuel Fraga Iribarne com a Ministro de Información y Turismo, es produeix una centralització de la programació i baixa substancialment el protagonisme dels estudis de Barcelona en la cadena. Així, l'equip fundacional de TVE a Catalunya, format per Luís Ezcurra com a director i Enrique de las Casas com a cap de programes acaben deixant pas l'any 1964 a Jordi Arandes com a director del centre i Ramon Solanes com a cap de programes. També és l'any de la inauguració dels estudis de Prado del Rey i de la fi de la rivalitat televisiva entre Madrid i Barcelona.

La televisió en català a TVE Catalunya va començar el 27 d'octubre de 1964 amb l'emissió d'una obra de teatre *La ferida lluminosa* de Josep Mª de Sagarra, que seria l'inici del programa *Teatre Català*:

“Va ser un referent per a la societat catalana en els darrers anys del franquisme i els primers temps de la transició, amb un augment considerable de les hores d'emissió i una plena identificació amb els ideals de la recuperació de les llibertats i l'autonomia. Espais com l'informatiu diari Miramar, Giravolt, Personatges, Vostè pregunta, Tot Art, Lletres catalanes, Memòria popular, Terra d'escudella i altres van contribuir a consolidar el concepte de servei públic de la televisió sense que això fes minvar la participació de TVE a Catalunya en les emissions d'abast estatal” (Història de TVE Catalunya, 2008).

Més endavant l'octubre de 1965 van iniciar-se les proves d'un segon canal utilitzant la tecnologia UHF i el 15 de novembre de 1966 es va posar en marxa oficialment. Aquest segon canal TVE2 es va convertir en canal cultural i on es feien proves de formats experimentals. Aquest també és va anar assentant per tot el territori espanyol fent desconnexions territorials. Va ser l'any 1966 quan va començar la programació en català a la segona cadena, es feia per Catalunya i les Illes Balears i va rebre la denominació de “circuit català” (López, 2021).

En el programa *Adéu Miramar, Bon dia Sant Cugat*, emès el 27 de Juny de 1983 amb motiu de la inauguració de les noves instal·lacions de TVE Catalunya, la periodista Carme Páez explicava que en aquells anys la redacció de Barcelona:

“Era una mena de corresponsalia en la qual s’oferien les notícies que passaven a Catalunya per emetre als telediarios que es feien a Madrid. Després es van començar a fer un informatiu pel circuit català però en llengua castellana i de manera pausada es va anar introduint el català. En un primer moment es parlava únicament del què passava a Catalunya, i després es van fer universals”.

A partir de novembre de 1964, s'utilitza el Teatre de l'Òpera de L'Hospitalet de Llobregat com a tercer estudi de televisió donada la manca d'espai a Miramar per fer produccions de certa envergadura. Aquesta instal·lació va permetre fer programes “cara al públic”. Posteriorment al 1974 s'afegiren els Estudis Isasi d'Esplugues del Llobregat per fer programes dramàtics. I no serà fins l'arribada a Sant Cugat (27 de juny de 1983) que s'aniran abandonant aquestes instal·lacions.

Al març de 1967 s'incorpora a la graella amb caràcter bimensual el programa informatiu *Mare Nostrum*, definit com un espai d'entrevistes, tradicions i costums catalanes. Els directors n'eren Josep Maria Lladó i Pablo de Segarra i en el primer programa va debutar Joan Manuel Serrat a la televisió. La producció per Madrid disminueix en aquests anys, però la programació en català del període 1964-1973 augmenta lleugerament. L'any 1969 el ministre Manuel Fraga, amb poder sobre la jove RTVE, cesa i s'obre un nou període de més apertura per a la televisió, en les acaballes del franquisme. El substituï en el càrrec Alfredo Sánchez Bella. El canvi de rumb a Catalunya ve encapçalada pel nomenament l'any 1972 de l'enginyer de telecomunicacions d'origen valencià Juan Antonio Alberich com a director de TVE a Catalunya i de José Joaquín Marroquí com a nou cap de programes. Comença un període de modernització de les instal·lacions i de conformació d'una programació en català, més ambiciosa, tant qualitativament com quantitativament, impulsada per la nova direcció.

El 4 de setembre de 1973 s'estrena *Giravolt*, espai quinzenal presentat i dirigit per Antoni Serra, que tracta qüestions d'actualitat en forma de reportatge i a l'octubre del mateix any comença *Miramar regional* (1973), amb una durada d'un quart d'hora (Baget, 1999).

L'any 1974 va ser un altre data important en la història de TVE a Catalunya pels canvis que s'hi van produir alhora que el conjunt d'Espanya es preparava per iniciar la transició a la democràcia. El mes d'octubre d'aquell any, Tomàs García Arnalot va assumir la direcció del centre i Juan Manuel Martín de Blas en va ser el nou cap de programes. Val a dir que fins vuit anys després no va existir a Catalunya la figura del cap d'informatius.

Des de la direcció de Madrid es va decidir posar en marxa un programa informatiu diari de caràcter regional de quinze minuts produïts per cadascun dels centres de TVE repartits pel territori. Catalunya va estrenar el mes d'octubre de 1974 l'informatiu *Miramar*, substituint el programa d'actualitat *Mare Nostrum*. El programa es va començar emetent en castellà, tot i que els entrevistats podien respondre en català si ho preferien. Després ja va ser íntegrament en català. Entre els anys 1975 i 1976 va continuar l'increment de programació en català, que passa de 13 hores setmanals a 38. Això sí, amb programes emesos a les hores que deixava lliures la graella estatal i que habitualment no eren les de més audiència. A més a més s'havien de suspendre si es feia alguna retransmissió d'interès estatal, com a seguit passant fins els nostres dies.

Anticipant la mort de Franco i ja entrat l'any 1976, la graella s'omple de programes que varen tenir una gran acollida com *Català amb nosaltres* i *Terra d'escudella o Temps de cançons*. I l'any 1977, en concret el mes de maig va ser important per TVE a Barcelona, al inaugurar les emissions en color (Baget, 2001). La primera va ser un resum filmat de la volta ciclista a Espanya i el primer programa va ser teatre, en concret *Hamlet*.

4.2.1.1 El circuit català pren volada

El 3 d'octubre de 1977 es posa en antena el primer informatiu de factura convencional en llengua catalana de la televisió i en color, manté el nom de *Miramar*, i és dirigit i presentat per Ricard Fernández Deu i després per Mercè Remolí. Va ser el primer telenoticiari per al circuit català seguint el format dels *Telediarios* que es feien a Madrid. A partir d'aquest moment és quan el Centre de Producció de Catalunya aposta realment pels programes d'actualitat, s'incideix en tot tipus de notícies i es pot parlar d'una autèntica programació informativa (Castellnou *et al.*, 2004). D'aquella època són els programes *Mare Nostrum* i *Giravolt* creats per Antoni Serra. Els seus reportatges van

acompanyar l'espectador català en el camí de la transició política. També *Personatges*, el programa d'entrevistes presentat per l'escriptora catalana Montserrat Roig. Si a l'any 1974 es produïen poc més de tres hores a la setmana en català, aquestes, van passar a ser per sobre de les 12 de producció i les 20 d'emissió durant el bienni 1977-1978.

Aquest increment de programes en català va posar de manifest un dels problemes que més han il·lustrat el desenvolupament de les emissions de TVE a Catalunya al llarg de la seva història i que podem dir que encara avui no només no s'ha resolt, sinó que encara és una qüestió de profund debat polític: el difícil encaix d'una programació en català que vol ser una oferta audiovisual completa per la societat catalana amb el manteniment intacte d'unes graelles de programació estatals pensades com una oferta única pels espectadors de tot l'Estat. En concret, la inconveniència i poca estabilitat de les franges horàries de desconnexió, el seu nombre i la seva extensió. Aquests problemes, que persisteixen avui en dia, van fer que el Congrés de Cultura Catalana de 1977 reclamés una televisió pròpia per Catalunya.⁴¹

L'any 1978 s'inicia quasi una dècada de major subordinació de TVE Catalunya a les orientacions generals dictades a la seu central a Madrid. La nova direcció encapçalada per Joan Munsó Cabús i Juan José Lamúa com a cap de programes va a tornar a canviar el nom de l'informatiu *Miramar* per passar a anomenar-se *Crònica*. Neix també l'informatiu d'esports *Crónica deportiva* (Baget, 1999). D'aquesta època són alguns programes que fan fer història com *Musical Exprés* d'Àngel Casas, *Vosté pregunta* de Joaquim Mª Puyal, que va ser el primer programa de televisió amb participació en directe de l'audiència a través del telèfon. Un any després, la sèrie *Doctor Caparrós*, amb Joan Capri, Joan Pera i Maria Matilde Almendros va significar un pas endavant en la producció del centre.

La darrera direcció d'aquesta primera etapa amb els estudis a la muntanya de Montjuïc va ser nomenada el desembre de 1981 i va mantenir aproximadament el nombre d'hores de producció en català. El director era Tomàs García Arnalot i Juan Antonio Sáenz Guerrero el cap de programes. Aquest darrer tindria posteriorment una llarga trajectòria a RTVE a Barcelona. El circuit català va assolir un paper important en el

⁴¹ Resolucions de l'Àmbit de Mitjans de Comunicació del Congrés de Cultura Catalana (1977).
<https://congresdeculturacatalana.cat/ambits/ambit-de-mitjans-de-comunicacio/resolucions-de-lambit-de-mitjans-de-comunicacio/>

marc de la societat catalana dels darrers anys del franquisme i els primers temps de la transició amb un augment considerable de les hores d'emissió i una plena identificació amb els ideals de la recuperació de les llibertats i l'autonomia.

A pesar de la bonança pel volum de producció i del seu impacte social, l'any 1980, els treballadors de RTVE a Barcelona es mobilitzen davant la incertesa de futur del centre i elaboren el document "Informe per una televisió nacional de Catalunya", també conegut com *Informe Miramar*⁴².

Aquest document és de gran valor, ja que descriu amb generositat i valora el conjunt de l'activitat de RTVE a Catalunya en la data de la seva publicació. Es critica l'absència "d'una idea global del què ha de ser una programació a mitjà o llarg termini" i cita com a causa que "els actuals dirigents no s'han plantejat aquesta qüestió amb coherència" (*El País*, 20/05/1980). Ja l'any 1980 es denuncia la poca estabilitat de la programació a causa sobretot de les retransmissions esportives i la derivació dels programes en català a hores de menor audiència potencial. *L'informe Miramar*, també parla de les infraestructures tècniques que cita són inadequades per "el futur desenvolupament d'una televisió catalana autonòmica" (*El País*, 21/05/1980).

Molt significatiu pel nostre estudi és la referència a la poca cura en la conservació de l'arxiu filmat i fotogràfic. En concret i parlant de les instal·lacions tant de Miramar com d'Esplugues es diu:

"Això ha produït la destrucció progressiva de bona part del material produït per la televisió, i el 1973, aproximadament, es va haver de rebutjar gran quantitat de cintes perquè havien quedat totalment inutilitzables. Tot i que l'existència de TVE a Barcelona es remunta al 1958, només es conserven alguns materials del 1967. uns quants del període 1970-1974 i només a partir del 1975 es va començar a arxivar amb certa normalitat" (*El País*, 21/05/1980).

⁴² *El País* (20/05/1980). Informe para una televisión nacional de Catalunya /1. *El País*.

https://elpais.com/diario/1980/05/20/agenda/327621601_850215.html

El País (21/05/1980). Informe para una televisión nacional de Catalunya /2. *El País*.

https://elpais.com/diario/1980/05/21/agenda/327708004_850215.html?event_log=oklogin

Aquí hi ha doncs una de les explicacions per les quals en la recerca de material de context per la realització d'aquesta tesi doctoral, no s'ha localitzat cap programa del període predemocràtic.

Dels programes informatius en català, el document diu que tenen un enfoc "regionalista i parcial" i que es limiten a parlar "només" del que es diu a Catalunya" (*El País*, 21/05/1980). Com veurem més endavant, la incorporació de la informació internacional i, per tant, d'un enfoc universal als informatius en català va ser un gran avenç. La seva desaparició posterior, una gran pèrdua. Alhora els periodistes de TVE demanaven una cobertura comarcal, fet que sí es va desenvolupar durant els anys posteriors amb la creació de les delegacions a Tarragona, Lleida, Girona i La Seu d'Urgell (1992), a més d'una àmplia xarxa de corresponsals, especialment a les comarques de l'àrea metropolitana de Barcelona.

Finalment fer esment de la referència que l'*Informe Miramar* fa als gèneres dels programes produïts a Catalunya on de pas també es critica que els esforços es dirigeixin a la producció per la xarxa estatal. Crida l'atenció algunes de les particions de nova producció que es manifesten al document i que reforcen la idea que Miramar era un banc de proves de nous programes, "así como el fomento de un nuevo tipo de programas, el 'documental-ficción' que combine la ficción y la realidad en torno a un tema o denuncia" (*El País*, 21/05/1980). Poc es podia imaginar l'èxit futur d'aquest format.

Les següents imatges reproduïxen la pàgina de televisió i ràdio del diari *La Vanguardia*, on es van publicar dos petits articles d'opinió referits al trasllat dels estudis de Miramar a Sant Cugat del Vallès.

Figura 9. Diari La Vanguardia 27/6/1983 amb la programació del darrer dia d'emissió des de Miramar

Font: Hemeroteca de La Vanguardia (27/6/1983).

Figura 10. Article d'opinió de J. Mª Baget, Más lejos del Mediterráneo, a La Vanguardia 27/06/1983

constituye un drama perfecta- un crepúsculo que, sin embar- batirse con lo mas negro y des-

XAVIER FÁBREGAS

J. M.ª BAGET HERMS

Seleccinamos

Despedida desde Miramar

EN la primera cadena el cuarto capítulo de «Los desastres de la guerra», donde vuelven a coincidir los destinos de El Empeinado y del general Hugo; éste último, ya convertido en hombre de confianza del rey y gobernador de Guadaluajara, ve acosadas sus tropas por las fuerzas del guerrillero español que ha sido nombrado general por la Junta de Resistencia. A señalar, por la tarde, el programa «Consumo» dedicado al tema de los talleres de reparación de automóviles que hacen su «agosto» en el mes de junio poniendo a punto los coches de los futuros veraneantes...

En el UHF, «Evocación» recuerda diversas actuaciones en TVE de la cantante y actriz Marisol, que protagonizó algunos programas musicales y representó a TV en el primer festival de la OTI entre otras intervenciones. Y por la noche, melodrama: «El cielo y tú», escrita por Casey Robinson y di-

Crítica

Más lejos del Mediterráneo

CON la emisión de «Miramar, adéu», se cierra una etapa en el devenir histórico de TVE en Cataluña y se pone en marcha, paralelamente, un nuevo periodo que vendrá simbolizado por «Bon dia, Sant Cugat», que se emite mañana, a la misma hora. TVE tiene una marcada tendencia a la autocontemplación de sus paraísos perdidos que la lleve a erigirse en protagonista de su propia programación, pero quizá en este caso la evocación está sobradamente justificada, ya que Miramar ha significado mucho en el desarrollo de la TV en este país para bien y para mal.

Miramar ha sido testigo de espléndidas aperturas contrapunto en épocas de azerosa represión y de inexplicables tabúes y cerrazones en épocas de mayor libertad y tolerancia. Miramar ha dado nombre al informativo diario del circuito y por extensión Miramar ha sido el nombre por el que se ha conocido toda la producción tele-

visiva catalana, aunque ésta se grabara en Esplugues, en l'Hospitalet o lejos de los platós. Miramar ha conllevado muchas satisfacciones y esperanzas y también un pocas amargas y frustraciones. Miramar ha sido, también, un poco nuestro pulso, nuestra vida.

Miramar empieza a ser sencillamente una parte de nuestro pasado colectivo. Los nuevos estudios de Sant Cugat del Vallès son ya nuestro presente. Un presente aún incierto que constituye, sin embargo, la única esperanza viable de relanzamiento del circuito catalán en particular y de la producción televisiva en general. Hemos visto quizá demasiadas cosas en Miramar como para creer que en la tierra firme de Sant Cugat va a cambiar algo. El viejo Mediterráneo —la utopía, en una palabra— estaba más cerca, al alcance de la mano en Miramar...

Font: Hemeroteca de La Vanguardia (27/06/1983).

4.2.2 Segona etapa: Sant Cugat

El Juny de 1983, els estudis de Televisió Espanyola a Barcelona es van traslladar a les noves instal·lacions de Sant Cugat del Vallès, ocupant una gran parcel·la de 12 hectàrees, en vistes a assegurar el seu creixement futur, que havia estat adquirida l'any 1975. L'enginyer en cap de la "Red de difusión", Manuel Moralejo ho va batejar com el "Prado del Rey barcelonès".

Aquests nous estudis van significar una gran millora tant pel que fa a les instal·lacions pròpiament dites com a la producció pròpia. El 23 de juny de 1983 s'emet el primer programa des de Sant Cugat. La inauguració va ser el 27 de Juny. La programació habitual arranca quatre dies més tard amb l'especial *Adéu Miramar. Bon dia Sant Cugat*. El va dirigir José Luís Barcelona i el realitzador va ser M. Rato. En aquest programa especial la presentadora Mercè Remolí valorava els avantatges i inconvenients del trasllat: "la distància de Barcelona a Sant Cugat es va veure com un inconvenient però la possibilitat d'ajuntar les redaccions de Comarques, Miramar i Esports es va rebre com un fet positiu". I la realitzadora Mercè Vilaret apuntava que "Sant Cugat hauria de significar la renovació del missatge televisiu gràcies a les noves tecnologies" (1983).

La següent figura deixa palès el gran salt de dimensions que va significar la nova ubicació de la televisió.

Figura 11. Instal·lacions actuals de TVE a Catalunya a Sant Cugat del Vallès (2009)

Font: Museu RTVE.

La direcció encarregada de la posada en marxa dels nous estudis de Sant Cugat estava formada per Pere Felis com a nou director de TVE a Catalunya, en substitució de José Antonio Sáenz Guerrero, i pel reconegut realitzador Sergi Schaaff com a cap de programes. Molts treballadors de la casa amb qui s'ha parlat per realitzar aquesta tesi doctoral, consideren aquesta direcció una de les que més van fer per aconseguir que les emissions de TVE a Catalunya constituïssin una oferta àmplia i amb personalitat pròpia. La plantilla la formaven 664 treballadors fixes i al voltant de 140 col·laboradors (RTVE,1984).La programació 1982-1983 es veu reforçada davant de l'imminent naixement de TV3. La pàgina de l'*Anuari RTVE* de 1984 recull la programació àmplia en català que es feia en aquells anys.

Figura 12. Programació en català de la primera i la segona de la temporada 1982-1983

CUARTO TRIMESTRE DE 1982

Primera Cadena: de 13.30 a 14.00 horas, «Esportiu» (lunes); «Ara Tarragona» (martes); «Ara Girona» (miércoles); «Ara Lleida» (jueves) y «Ves i formes» (viernes); de 14.00 a 14.30, de lunes a jueves, «Trobatà», y los viernes, «Parlament»; y de 14.30 a 15.00, de lunes a viernes, «Miramar». Los sábados, a las 10.30, «Infantil»; a las 11.00, «Pallasos»; a las 11.30, «Gent d'aquí»; a las 12.30, «A can 80»; a las 14.00, «Visual»; a las 14.30, «Miramar»; y a las 15.30, «Català 1.ª Mà». Los domingos, a las 10.30, «Missa»; a las 11.30, «Retransmisión deportiva»; a las 13.30, «Recull Informatiu Setmanal»; y de 14.00 a 15.30, «Cita amb...». Por la tarde, y por la Segunda Cadena, los lunes, a las 15.30, «Opinió»; a las 16.00, «Tot i mes»; y a las 17.30, «Ara notícies». Los martes, a las 15.30, «Caprí»; a las 16.00, «Memoria popular»; a las 16.30, «Especial»; a las 17.00, «Art flash»; y a las 17.30, «Ara notícies». Los miércoles, a las 15.30, «Terenci a la fresca»; a las 16.00, «Informatiu»; a las 17.00, «No val a badar»; y a las 17.30, «Ara notícies». Y los jueves, a las 15.30, «La nostra gent»; a las 16.00, «Vostè pregunta»; a las 17.00, «Documents de la Historia»; y a las 17.30, «Ara notícies».

PRIMER TRIMESTRE DE 1983

La programación es la misma, a excepción del programa «No val a badar» (miércoles, Segunda Cadena, de 17.00 a 17.30 horas), que desaparece; «Documents de la Historia» (jueves, Segunda Cadena, de 17.00 a 17.30) es sustituido por «Dones d'aprop», y los domingos, de 10.30 a 11.30, «Infantil» pasa a ocupar toda la hora.

SEGUNDO TRIMESTRE DE 1983

La programación cambia, y queda como sigue: por la Primera Cadena, los lunes, de 13.30 a 14.00, «Miramar esportiu»; de 14.00 a 14.30, «Crear i viure»; y de 14.30 a 15.00, «Miramar». Los martes, a las 13.30, «Les comarques»; a las 14.00, «Yerenci a la fresca»; y a las 14.30, «Miramar». Los miércoles, a las 13.30, «Les comarques»; a las 14.00, «Què vol veure?»; y a las 14.30, «Miramar». Los jueves, a las 13.00, «Les comarques»; a las 14.00, «Cinc centims de cultura»; y a las 14.30, «Miramar». Los viernes, a las

13.30, «Parlament»; a las 14.00, «Taula de son»; y a las 14.30, «Miramar». Los sábados, por la Segunda Cadena, a las 10.30, «Planeta imaginari»; a las 11.30, «A can 80»; a las 13.00, «Reestrena preferent»; a las 14.30, «Miramar 2»; y a las 15.00, «Doctor Caparrós». Los domingos, también por la Segunda Cadena, a las 10.30, «Missa»; a las 11.30, «Miramar esportiu»; a las 14.00, «Música en viu»; a las 14.30, «Recull informatiu»; y a las 15.00, «Opinió». Por las tardes, y por la Segunda Cadena, los lunes, a las 16.45, «Cicles de teatre i de cinema»; a las 18.30, «Rondalles»; y a las 18.45, «Miramar». Los martes, de 16.45 a 17.15, «Diàleg»; de 17.15 a 17.45, «Dossier»; de 17.45 a 18.15, «24 hores amb...»; de 18.15 a 18.45, «Planeta imaginari»; de 18.45 a 19.00, «Miramar». Los miércoles, de 16.45 a 17.15, «Punt de reunió»; de 17.15 a 17.45, «Tal como són»; de 17.45 a 18.15, «Memor Popular»; de 18.15 a 18.45, «Planeta imaginari»; y de 18.45 a 19.00, «Miramar». Y los jueves, de 16.45 a 17.15, «Misteri»; de 17.15 a 18.15, «Vostè pregunta»; de 18.15 a 18.30, «Victor y Maria»; de 18.30 a 18.45, «Mafalda»; y de 18.45 a 19.00, «Miramar».

TERCER TRIMESTRE DE 1983

La programación sigue igual que en el trimestre anterior, con las excepciones siguientes: los lunes, «La cucafera» sustituye, de 18.15 a 18.45, a «Rondalles» que pasa a los martes, en el lugar que ocupa «Planeta imaginari». Este programa desaparece, por lo que el miércoles, de 18.30 a 18.45, se ofrece «Dibujos animados». El programa «Misteri» emitido los jueves, de 16.45 a 17.15, es sustituido por «Les Guillemines del rei Salomó», y ese mismo día, «Mafalda», de 18.30 a 18.45, es sustituido por «Pallasos». Los sábados, el programa «Planeta imaginari», de 10.30 a 11.30, es sustituido por «La cucafera» y «Pallasos»; y «Reestrena preferent» y «Miramar 2», de 13.00 a 15.00, por «Allò que el temps no s'emportà» y «Recull informatiu». Por último, los domingos, «Música en viu» y «Recull informatiu», de 14.00 a 15.00, son sustituidos por «Canem» y «Les nostres coses».

Font: *El Anuario RTVE* (RTVE, 1984).

En aquest mateix any, s'inaugura TV3 amb gran èxit (Baget, 1994). En un principi actuava fora del marc legal, ja que les Cortes Generales havien anat retardant les lleis dels tercers canals. El govern espanyol no ho va posar fàcil i el llavors director general de RTVE, José María Calviño també va afegir totes les dificultats que va poder. Però tot

i la complicada situació que va envoltar el naixement de TV3, això va fer sens dubte que TVE a Catalunya s'esforcés per oferir la millor programació possible.

L'any 1984 s'inaugura el centre de TVE a les Illes Balears i aquest territori deixa d'estar cobert per les emissions en català de Sant Cugat. Podem dir doncs que aquesta data és la del final de l'anomenat "circuit català". La programació en aquesta llengua però augmentarà en els anys successius i seria de 25h30 a la setmana l'any 1985 i de 32h a la setmana l'any següent (RTVE, 1986).

4.2.2.1 Nou impuls i *el canalet*

Les noves instal·lacions de Sant Cugat es van situant a ple rendiment com a centre de producció, però no solament en català, sinó que sense la rivalitat amb Madrid dels primers anys, fan una important producció per nodrir la programació estatal. I és en aquest moment que Sant Cugat comença a especialitzar-se en programes primer esportius i després també infantils. Una característica que es manté avui com a seu del canal Teledeporte i la producció executiva del canal infantil Clan.

Entre els professionals que es van incorporar a la factoria de programes de Sant Cugat hi trobem Rosa Maria Sardà, Júlia Otero, La Trinca, Jordi González, Jordi Hurtado, Elisenda Roca, Alfons Arús o Olga Viza. TVE a Catalunya ha estat un gran planter de periodistes i d'altres professionals de la comunicació. Encara ara n'és una característica del centre, no així la singularitat de ser banc de proves de nous programes, que després passaven a l'emissió per a tot l'Estat, que poc a poc s'ha anat perdent.

El 1986 s'amplien les hores d'emissió amb l'aparició de la programació matinal amb un petit informatiu de primera hora del matí *Bon dia Catalunya*. En aquest nou període d'augment de les emissions en català de TVE, a l'any 1987 les franges de desconexions de la programació estatal es van fent grans, especialment al segon canal estatal La2. S'inauguren les delegacions de Girona, Lleida i Tarragona amb una clara voluntat de servir a tot el territori. Neix el programa *Comarques* per atendre un interès descentralitzador i el noticiari *L'Informatiu*, que és l'objecte d'estudi d'aquesta tesi doctoral. La diada de Sant Jordi de 1987 va ser la data escollida per presentació de la programació ampliada. Es va estrenar amb una festa musical emesa en directe des de la plaça Catalunya de Barcelona. Per aquest programa especial, presentat per Jordi

Hurtado, hi van passar representants del món de la cultura, la societat i la política catalanes. En les imatges següents es veuen dos instants de la celebració.

Figura 13. Fotogrames extrets de l'emissió del programa 23 d'abril de 1987

Font: Documentació TVE Catalunya.

En la línia de la correcció institucional però de no significar-se gaire, el President de la Generalitat, Jordi Pujol, es va disculpar d'assistir a l'estrena de l'ampliació de la programació, si bé va enregistrar un missatge que es podria considerar poc entusiasta:

“Per un govern nacionalista, tot allò que sigui donar més capacitat de decisió a la gent de Catalunya en tots els camps, també de la televisió i més possibilitats a la llengua catalana, és un fet altament positiu. Saludem la desconexió com un fet positiu del que ens alegrem molt. Ara esperem que la gent de la televisió d'aquí, que ara tindrà més possibilitats, ho sabrà aprofitar des del punt de vista de la qualitat, l'objectivitat i el servei al país.”
(Pujol, 1987).

A diferència d'altres polítics, el líder de Convergència Democràtica de Catalunya, Miquel Roca mai va tenir inconvenient en citar TVE pel seu nom. En el mateix programa valorava en directe l'inici de la nova etapa:

“És una gran satisfacció per nosaltres que un instrument tan important com la televisió i en aquest cas Televisió Espanyola, inici una nova etapa de més proximitat a la realitat de Catalunya [...] vam veure que hi havia resistència i volem des d'aquí donar tot el nostre recolzament a la direcció de televisió en la mesura en què vulgui seguir en aquesta línia de desconexió que

permetrà una aportació més a la normalització lingüística de Catalunya.”
(Roca, 1987).

En el mateix programa, Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, feia una interessant referència a la identitat de la producció televisiva de Sant Cugat:

“En faig una valoració magnífica d’aquestes noves possibilitats. Penso que Sant Cugat i Barcelona es convertiran realment en una televisió competitiva. Això calia, potser la imatge no estava a l’alçada dels programes que es fan a Sant Cugat i aquesta desconexió farà que el canal tingui identitat, que TVE a Sant Cugat es convertirà en una televisió competitiva. Jo sóc partidari de la pluralitat i de la competència i penso que això serà un benefici per tothom, per Catalunya en general” (Maragall, 1987).

El suport dels partits nacionalistes i en concret de CiU, així com del govern de la Generalitat, sempre s’ha manifestat en la línia de suport a TVE Catalunya, però més per la llengua, que no pas per la pluralitat que podia oferir. Una visió contrària a la orientació manifestada pel PSC i els partits catalans d’esquerres, que hi veien una oportunitat pel pluralisme polític i, en general, pel contrast d’idees encara que també implícitament pel contrapoder.

La nova programació va començar uns dies després, l’11 de maig de 1987, i oferia una franja ampla a la segona cadena, en la que a més a més de la nova oferta de *L’Informatiu* de la tarda, s’oferien retransmissions d’esports en català, una especialitat que hauria de ser estudiada en profunditat, ja que els esports han estat una de les senyes d’identitat de TVE a Catalunya i, en canvi, ara estan totalment desapareguts de les graelles de programació.

Aquesta ampliació de la programació, com els altres intents que s’han produït al llarg de la història, buscava efectivament donar identitat a la programació en català i per extensió a Televisió Espanyola a Catalunya. Però això precisament ha estat sempre el temor de les direccions de Madrid, ja que comporta automàticament una asimetria amb l’oferta televisiva de la resta de comunitats autònomes. Així, poc després de l’ampliació de la desconexió, el nou director del centre, Agustí Farré, va haver de fer front a la pressió per tornar a ser principalment un centre de producció al servei de la programació estatal, tornant a reduir significativament els programes en català (Giró, 1993).

El recorregut de TVE a Sant Cugat no ha estat un camí planer, amb grans èxits per una banda a favor de Catalunya i la seva llengua, però també ple de entrebancs, ensurts i daltabaixos.

Televisió Espanyola a Catalunya va apostar al final del franquisme per la introducció de la llengua catalana en les emissions televisives. El centre va dedicar grans esforços i talent a aquesta tasca i també a la producció de programes infantils i d'entreteniment per la difusió d'àmbit nacional. Si bé eren en llengua castellana, no deixaven de ser realitzats a Catalunya i amb professionals catalans. Hi ha algunes opinions respecte que la feina realitzada a Sant Cugat durant aquells anys va ser més obra dels treballadors que no pas de l'impuls de la pròpia direcció de TVE. Sigui com sigui, la feina es va fer. Antoni Vidal en fa una descripció molt il·lustrativa de les circumstàncies que es van viure:

“Las vicisitudes del centro de producción de TVE en Sant Cugat ilustran sobre el centralismo que ha condicionado el papel vertebrador de la red autonómica de RTVE. El mandato de Pilar Miró puso de manifiesto la visión jacobina de España por parte de las dos principales fuerzas políticas de implantación estatal. El empeño de TVE Catalunya en conseguir una cuota de autonomía proporcional al papel de esta comunidad en España, así como al propio potencial del centro, se vio frustrado, en 1986, por el Consejo de Administración de RTVE, siendo Pilar Miró directora general. Tras varios aplazamientos en tomar una decisión definitiva, y ante la insistencia de Pilar Miró, el Consejo de Administración rechazó, en marzo de 1987, la propuesta de desconexión de dos horas y media para TVE en Catalunya. La resolución del Consejo se basaba en criterios homogeneizadores y centralistas al considerar que la desconexión afectaba al carácter estatal de RTVE. Sólo Eugeni Giralt votó a favor entre los consejeros socialistas” (Vidal, 2012, p. 399).

I afegeix:

“Pilar Miró fué el alto cargo de RTVE que mostró mayor sensibilidad hacia la realidad autonómica de España y el papel cohesionador y vertebrador de RTVE. En agosto de 1988 anunció, con la oposición de la mayoría del Consejo

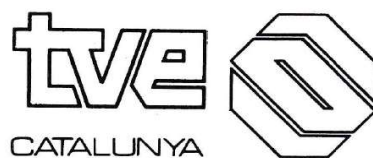
de Administración, la creación de un tercer canal de televisión para Catalunya, TVE- 2 Catalunya. Su puesta en marcha nunca se llevaría a término por falta de voluntad política” (Vidal, 2012, p. 212).

L'anomenat “canalet” mai es va arribar a desenvolupar per convertir-se en un tercer canal a partir de l'ampliació gradual d'hores d'emissió com s'havia previst. Aquest fre va suposar el punt i final de les aspiracions que TVE tingués una televisió sencera en català. Per contra, la plantilla de Sant Cugat, va tenir que veure com el govern de la Generalitat en creava una de nova, abocant-n'hi tots els recursos necessaris, a més a més d'una voluntat política inequívoca de suport per encaminar-la al lideratge.

El 10 de setembre de 1983, l'actor Joan Pera donava la benvinguda per primera vegada des de TV3, Televisió de Catalunya, i d'igual manera que havia succeït vint i cinc anys abans, el primer programa va ser la retransmissió d'un partit de futbol, en concret el Barça-Osasuna. El va retransmetre Josep Maria Casanovas. Les notícies no van arribar a la cadena fins el 16 de gener de 1984, els primers a presentar un TN varen ser Maria Gorgues i el meteoròleg Antoni Castejón.

Amb la creació de TV3 com a emissora pública en llengua catalana, TVE va passar per un dels seus moments més durs. Els professionals van veure com desapareixen les seves aspiracions de convertir els estudis de Sant Cugat en la fàbrica audiovisual que abastís la televisió pública en llengua catalana (Baget, 1999). L'any 1988, TVE a Catalunya mostrava també una imatge gràfica renovada com es mostra a la següent figura, amb la voluntat d'oferir una marca distintiva a Catalunya. Malauradament aquest desig que hi havia per part dels propis treballadors no es corresponia amb la realitat expressada per les decisions de la direcció de Madrid, ni per altres factors que van influir-hi.

Figura 14. Logotip de TVE a Catalunya 1988

Font: Documentació TVE.

Malgrat tot, els esforços per les emissions en català i la producció pròpia van seguir i les reivindicacions de una major autonomia prenen cada vegada més força demanant més continuïtat en les desconexions de la segona cadena on s'emetien els

espais produïts en català, però no es va aconseguir cap gran millora. Tal com es veurà més endavant, els informatius es van emetre per la primera cadena i també per TVE2, en funció dels criteris de programació establerts per cada any. Aquesta primera etapa de convivència amb TV3 va fer reaccionar els treballadors de Sant Cugat com recorda Xavier Sitjà:

“Els conceptes «circuit» i «desconnexió» marquen el complex que hem patit, amb menys recursos que Madrid. En aquella època, 1987, competíem amb TV3 amb més hores de desconnexió i més bons programes. Les audiències eren semblants. Miràvem TV3 i el Telediario i els analitzàvem i seguíem les audiències. Teníem orgull i compromís. En el fons fèiem resistència i amb l’esperit de guanyar algunes etapes. Això és el què s’ha perdut en un degoteig sagnant, amb una hemorràgia continua.” (Comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

Una altre decepció va ser la posada en marxa del segon canal de TV3 el 1988 (Canal33) que va frustrar definitivament les esperances dels professionals de Sant Cugat de gaudir d’un canal independent en català, projecte que en un determinat moment semblava amb possibilitats però que va quedar ajornat indefinidament.

Durant els anys immediatament posteriors, la programació en català produïda als estudis de Sant Cugat queda més o menys assentada en una emissió diària a TV1, on s’emet un informatiu al migdia, de dilluns a diumenge i la del vespre a la segona cadena, inicialment de dilluns a divendres i a partir del 2001 s’amplia als dissabtes. Cal esmentar que aquesta continuïtat es relativa ja que la decisió de anul·lar-la per qualsevol retransmissió esportiva o d’altre caire depenia de la direcció de TVE a Madrid.

De seguida l’oferta de català es va veure superada per la de TV3, capgirant les xifres d’audiència, com es pot veure en un dels pocs documents interns que s’han pogut localitzar que confeccionava mensualment el Servei d’Audiències de Sant Cugat per tal d’anar seguint l’evolució de la competència entre els informatius de TVE1 i de TV3.

Figura 15. Taula comparativa de l'audiència de L'informatiu migdia i el TN de TV3 els anys 2002 i 2003

COMPETENCIA 2002						
Mes	L'INFOR. MIGDIA. TVE1 13:57			TN CATALUNYA TV3 14:00		
	Minutos	Aud.(000)	Share	Minutos	Aud.(000)	Share
Enero	18	146	9,9	22	421	27,9
Febrero	21	156	10,5	20	408	27,4
Marzo	22	186	12,7	20	409	27,9
Abril	22	186	13,0	20	420	29,6
Mayo	22	171	11,9	20	396	27,7
Junio	21	183	11,2	20	373	25,9
Julio	20	159	12,6	21	339	26,0
Agosto	23	153	13,3	23	318	27,7
Setiem.	22	181	13,3	20	382	27,8
Octub.	23	190	13,0	20	387	26,3
Noviem.	22	172	11,8	19	347	24,4
Diciem.	21	191	13,6	20	321	24,6

COMPETENCIA 2003						
Mes	L'INFOR. MIGDIA. TVE1 13:57			TN CATALUNYA TV3 14:00		
	Minutos	Aud.(000)	Share	Minutos	Aud.(000)	Share
Enero	23	198	13,4	21	351	26,3
Febrero	23	198	13,1	21	408	26,8
Marzo	21	176	12,3	20	334	23,3
Abril	21	168	12,6	21	322	23,0
Mayo	22	179	12,6	22	316	22,7
Junio	22	185	13,6	20	335	24,4
Julio	23	227	17,6	21	287	22,4
Agosto	23	239	20,8	21	274	23,5
Setiem.	23	241	17,3	21	308	21,9
Octub.	22	239	16,0	20	321	22,3
Noviem.	23	224	14,3	18	325	20,6
Diciem.	22	219	16,1	19	297	21,0

Font: *Memoria audiencias 2003* (Servicio de Emisiones, Promociones y Audiencias TVE de Sant Cugat del Vallès, 2004).

La posada en marxa de les diferents televisions autonòmiques a Espanya va afectar molt el paper del centres territorials de TVE. Un aspecte que desenvolupa àmpliament Antoni Vidal en el seva recerca:

“Este sería el inicio de un proceso ruinoso para el Estado ya que los legisladores no previeron que RTVE pudiera ser la matriz de un futuro grupo de radios y televisiones autonómicas, que irían ocupando paulatinamente el espectro radioeléctrico español y que acabarían solapándose con las de titularidad estatal. Esta circunstancia distorsionaría años después el propio papel de RTVE en las distintas autonomías hasta convertir su presencia en cuasi testimonial. Una situación paralela a la bancarrota y el comienzo de las

privatizaciones de las radiotelevisiões autonómicas, tras la reforma de la Ley General de la Comunicación Audiovisual en 2012” (Vidal, 2012, p.399).

L’any 2007, amb la presidència de Luis Fernández, RTVE va fer un tomb cap a la modernitat que va canviar la percepció de la societat espanyola envers la televisió pública, alhora que donava esperança de futur a la plantilla del grup televisiu públic. L’antic *Ente Público* (2007) arrossegava un deute acumulat de 7.800 milions d’euros, un expedient de regulació d’ocupació sobre 4.150 treballadors i la pèrdua de lideratge d’audiència que situava la primera cadena en tercer lloc, després de Tele5 i d’Antena 3. Una nova llei de la ràdio i la televisió de titularitat estatal (*BOE*, núm. 134, 06/06/2006, *Ley 17/2006, de 5 de junio, de la radio y la televisión de titularidad estatal*) va suposar una important reforma del sector audiovisual (Bustamante, 2013; Azurmendi, 2012). Els pilars d’aquesta reforma van ser avançar en la independència política, al fer que la nova *Corporación* depengués del Parlament i disposar d’un sistema mixt de finançament. Amb aquestes mesures es pretenia “garantizar su independencia, neutralidad y objetividad y establecer un modelo de financiación que les permita cumplir su tarea de Servicio público con eficacia, calidad y reconocimiento público” (*BOE*, núm. 134, p. 206). Així, per primer cop, el Congrés dels Diputats va designar el president de la Corporación RTVE al desembre de 2006.

L’estratègia de gestió va conduir a un important relançament de l’oferta de continguts en el bienni 2007-2009. La primera cadena va recuperar el lideratge d’audiència l’any 2009, els *Telediarios* van ser líders en totes les edicions durant 26 mesos seguits⁴³. Una de les característiques que destaquen d’aquesta època és l’aposta per la informació i l’emissió de nous formats com *Tengo una pregunta para usted*, que va tenir també la seva versió catalana. Igualment d’aquest període és el naixement del portal digital *RTVE.es* (juny 2008). A l’èxit també hi van contribuir l’aposta pel cinema espanyol i la ficció de qualitat, amb les sèries *Cuéntame cómo pasó*, *Amar en tiempos revueltos*, *La Señora*, o *Águila Roja*. Altres programes d’entreteniment de l’època serien *La hora de José Mota*, *¡Mira quién baila!* i els programes de reportatges com *Españoles en el mundo* o *España directo*. Tot això acompanyat d’un canvi d’identitat visual, que

⁴³ Font: Barlovento sobre dades de TNS Sofres. Octubre 2009.

encara està vigent en moltes expressions avui en dia. L'època de Luis Fernández va posicionar a la radiotelevisió pública en un millor lloc al modernitzar l'oferta de continguts d'entreteniment i convertir en líders d'audiència els *Telediarios*. Però tot estava a punt de canviar un altre cop amb la supressió de la publicitat. Uns ingressos que eren quantiosos i asseguraven l'estabilitat pressupostària de la Corporació RTVE.⁴⁴

Com s'ha dit anteriorment, el 2006 es va aprovar la llei de la nova RTVE, però incomprendiblement poc després, el mateix govern fa fer una contrareforma a través d'un nou sistema de finançament:

“Amb la Llei de la Corporación RTVE, el govern havia defensat un model de finançament basat en la subvenció estatal, la venda de productes i la publicitat. Tan sols dos anys més tard, mitjançant la Llei de pressupostos de 2008, introduïa ja una reducció del límit de la publicitat a TVE, dels 12 minuts per hora vigent llavors a 11, que no acontentava les televisions privades que insistien en la supressió completa de la publicitat a la cadena pública, com ja succeïa a RNE des de 1992.” (Moragas, 2011, p. 241)

Moragas explica també que el model escollit pel govern espanyol imitava el que havia anunciat uns mesos abans el president Nicolas Sarkozy per aplicar a la televisió pública francesa. La decisió de l'executiu va ser que a partir de 2010, TVE deixaria d'emetre publicitat i es finançaria a partir de nous impostos, en concret cita: un 3% dels ingressos bruts d'explotació de les televisions comercials en obert; un 1,5 dels ingressos de les televisions de pagament; un 0,9% dels ingressos dels operadors de comunicacions electròniques i fins a un 80% de la taxa d'ús de l'espectre radioelèctric.

“Dos mesos després de l'aprovació d'aquesta nova llei, el primer president de RTVE que havia estat escollit per les Corts, Luis Fernández, presentava la seva dimissió a causa del canvi de sistema de finançament, tot i que va al·legar motius personals. El va substituir en el càrrec l'exministre de Defensa de la antiga UCD Alberto Oliart” (Moragas, 2011, p. 241).

⁴⁴ Segons un document intern de RTVE, la Corporació va facturar 419,9 milions d'euros el 2009 sobre uns ingressos totals de 1143,1 milions d'euros, dels quals l'Estat espanyol en va aportar 544.2 milions (RTVE, 2010).

Els dubtes sobre la viabilitat del sistema de finançament adoptat i sobre la legalitat de les taxes van empènyer a un embolic judicial, a Espanya i als tribunals europeus, que encara avui cueja.

No seria just tancar aquest apartat sense fer referència a dues circumstàncies que han marcat de manera significativa el desenvolupament de la producció televisiva de la pública estatal a Catalunya, especialment dels programes informatius. El primer és la constant dualitat de fer programes en dues llengües, català i castellà. Aquesta situació no s'ha viscut de manera continuada a cap altre empresa de radiodifusió. Això per si sol ja determina un model d'organització de la redacció i unes rutines singulars de producció, tant dins dels estudis com en el exterior per la necessitat de duplicar en moltes ocasions el recursos necessaris.

De la segona circumstància ja se n'ha fet esment anteriorment, i ha estat la possibilitat, segons les direccions, de fer uns informatius amb caràcter universal o limitats a continguts d'abast català. O com a molt, d'Espanya, si la notícia té una conseqüència o interès també per Catalunya. La resistència de l'àrea d'informatius a fer uns informatius de contingut estrictament territorial ha sigut una constant, que continua existint encara avui. Dolors Elias va ser la darrera periodista de la redacció d'informatius de TVE a Sant Cugat encarregada de d'una secció d'internacional, que va arribar a tenir tres persones dedicades en exclusiva:

“Jo vaig ser la darrera, i única en aquell moment, periodista de la secció. Vaja, que internacional va tancar amb mi. Crec que era el 2007. M'hi havia incorporat a principis dels 90 i va coincidir amb l'època que més cobertures vam fer. Jo com enviada especial” (Dolors Elias, comunicació personal, 2020).

Durant aproximadament quinze anys, la informació nacional i internacional que va oferir *L'Informatiu* va tenir molt bona cobertura com explica Elias, gràcies als redactors catalans a Madrid i als corresponents, també de Catalunya, destinats a diferents llocs del món, des d'on enviaven les seves cròniques i directes pels *Telediarios*, però també pels informatius en català. La redacció de Sant Cugat ha estat cantera de molts corresponents a l'estranger i en la cobertura de guerres i conflictes diversos arreu del món. Un treball de reporterisme fins ara molt poc reconegut per la història. Entre

ells, LLúcia Oliva, Xavier Sitjà, Josep Mª Balcells, Antoni Esteve, Rosa Mª Calaf, Antoni Travería, Ramón Font, Joan Marcet, Rosa Mª Molló, Vicenç Sanclemente, Teresa Carreras, Anna Bosch i Sara Rancaño. També nombrosos productors i càmeres de Sant Cugat com Ramón Pazos han format equip amb els anteriors en cobertures especials.

Així doncs, la història de TVE a Sant Cugat és la de grans èxits televisius i també la d'una lluita per superar expectatives insatisfetes. És també la resposta a la voluntat del manteniment d'un mitjà públic que alhora vol ser un gran centre de producció de programes de televisió per l'Estat i jugar un paper afavoridor per la llengua i la cultura a Catalunya. Arrelada en la societat, com a mitjà de comunicació, ha contribuït en cada període històric al debat democràtic i al progrés. Al llarg de més de seixanta anys d'existència, la voluntat de servei públic ha estat una constant i la tasca d'explicar el pols de Catalunya al conjunt d'Espanya, segurament una de les majors responsabilitats i dificultats que han hagut d'assumir els professionals del centre. La següent figura ordena i situa en el temps els intents de TVE a Catalunya d'aconseguir una desconnexió àmplia o un canal propi en català. S'inclou el darrer intent de 2021 per la seva significació encara que quedi fora dels marges temporals d'estudi d'aquesta tesi doctoral.

Figura 16. Cronologia dels quatre intents al llarg de la història per desenvolupar un canal propi de TVE en català produït a Catalunya

1966	TVE Catalunya emet per Catalunya i les Illes Balears a la segona cadena de TVE.	Primer intent d'una programació pròpia i àmplia en català " Circuit Català ".
Maig 1987	Desconnexió segona cadena per ampliar programació. Inclou <i>L'Informatiu</i> .	Segon intent d'un canal propi per TVE Catalunya " El canalet ".
Novembre 1987	Es proposa passar <i>L'Informatiu Migdia</i> a La2.	Pere Felis i Montserrat Nebot dimiteixen.
Juny 1988	Es redueix programació a La2 El PSC demana un tercer canal per a Sant Cugat.	Rafael Jorba dimiteix.
Agost 1988	Pilar Miró anuncia la creació d'un tercer canal de TV per Catalunya.	Tercer intent de crear un canal propi " La2 Catalunya ".
Setembre 1988	La Generalitat frena l'intent que TVE creï un nou canal a Catalunya.	TVE a Catalunya veu com la proposta va decaient
Març 1989	La proposta de nou canal queda en via morta.	CiU desactiva l'aspiració.

Març 2020	Rosa Maria Mateo autoritza l'ampliació progressiva i completa de la programació en català a La2.	Quart intent de creació d'un canal propi per TVE Catalunya a la plataforma digital RTVEPlay "RTVECat".
Juliol 2021	El pacte PSOE-PP per la renovació del Consell d'Administració de la Corporació fa que RTVE abandoni el projecte. El nou president José Manuel Pérez Tornero retorna la programació a la desconexió territorial anterior.	El PP i un sector del PSOE desactiven l'aspiració.

Font: elaboració pròpia.

4.2.2.2 Els 50 anys de TVE a Catalunya

L'any del naixement de TVE Catalunya (1959) va ser també el del naixement del Festival de Benidorm, Asterix, Luis Buñuel guanyant Cannes, Severo Ochoa obtenint el Nobel de medicina o Bahamontes guanyant el Tour de França. Lamentablement també va ser l'any fundacional d'ETA i el que Franco va inaugurar el Valle de los Caídos.

La commemoració dels 50 anys de TVE a Catalunya l'any 2009 va ser possiblement el moment més intens després dels Jocs Olímpics de Barcelona l'any 1992, per projectar-se socialment i restablir un lligam amb la ciutadania, molt debilitat des del naixement de TV3 i la pèrdua del monopoli de la televisió en llengua catalana. Un any però que es va viure amb la incertesa de no saber com afectaria pressupostàriament la finalització de la publicitat a RTVE i tampoc com quedaria l'espai audiovisual a Espanya després de l'apagada analògica prevista per un any després, el 2010. Ara bé, si alguna cosa no canviaria és el valor inqüestionable de l'arxiu exclusiu d'imatges que atresora el Servei de Documentació de Sant Cugat i que la directora en aquell aniversari, Montse Abbad, valorava d'aquesta manera: "La història de TVE a Catalunya és també la d'una societat que apareix reflectida en els 50 anys d'imatges que existeixen en uns arxius que son únics" (*de Luna*, 2009, p. 13). Aquest article signat pel periodista Manuel de Luna a *El Periódico* (12/07/2009) posa com exemple de singularitat de l'arxiu televisiu, les imatges del fet històric del retorn de Tarradellas a Catalunya (1977) que només va recollir TVE a Catalunya. A les pàgines del diari *AVUI* (Tarrés, 2009, p.69), Montse Abbad fa una declaració d'intencions, que literalment és la mateixa que deu anys després repetiria l'Administradora Única, Rosa María Mateo, possiblement sense saber-ho:

“El nostre objectiu no és ser una alternativa a TV3. El què hem fet i volem fer és ser complementaris amb TV3, d’aquí algunes col·laboracions que hem dut a terme. El nostre paper és la projecció cap a fora de la nostra manera de ser, de la realitat catalana” (Tarrés, 2009, p. 69).

Un altre columnista de renom, Arturo San Agustín, escrivia a les pàgines d’*El Periódico* amb la intenció de donar importància al paper de Miramar en els seus orígens:

“No hem estat justos amb els professionals de TVE a Catalunya. Perquè a Catalunya, la televisió catalana, la televisió de qualitat, televisió amb idees i periodistes no va néixer amb TV3 sinó bastant abans. Va ser TVE Catalunya la primera que va treure les càmeres als carrers i les places de Catalunya per reflectir la nostra realitat” (El Periódico, 2009).

En aquest estiu, TVE encara liderava les audiències estatals amb un 15,7% de quota de pantalla (*share*) i ja amb molt poca avantatge respecte dels seus competidors privats. El futbol i el mundial de motos hi ajudaven decisivament. Els *Telediarios* seguien sent líders imbatibles en totes les franges horàries, amb una mitjana del 19,6% (Barlovento, 2010). A Madrid, el 50è aniversari s’havia celebrat el 28 d’octubre de 2006 coincidint amb la data de posada en marxa del mitjà a la capital.

Figura 17. Cartell i eslògan de la celebració “50 anys d’una gran companyia”, que es va poder veure en diferents actes i banderoles al carrer

Font: Arxiu TVE.

Va ser un moment per recordar programes mítics del centre de producció com: *Un millón para el mejor* (1968), *Reina por un día* (1964), *Esta es su vida* (1962) o *Amigos del Martes* (1961). També pels grans dramàtics fets als seus estudis, com *La Saga de los Rius* (1976) o *La plaza del diamant* (1983). La dècada dels 90 va donar possiblement els moments de més esplendor a TVE a Catalunya, amb programes i presentadors que es van convertir en mites de la història televisiva de Catalunya: *Tarito, tariro* (La Trinca, 1989), *Musical Exprés* (Àngel Casas, 1978), *Vosté Pregunta* (Joaquim Mª Puyal, 1984), *Terenci a la fresca* (Terenci Moix i Montserrat Roig, 1981), *X-0 da dinero* (el primer concurs) o *Amigos del martes* (1961). També els 90 van ser un dècada daurada gràcies als JJOO de Barcelona 92 i a Mercedes Milà, Xavier Sardà, Olga Viza o Jordi González.

També hi va haver qui aprofitant la celebració va intentar buscar respostes a qüestions que mai han quedat demostrades, com la que fa referència a si existeix o ha existit un estil propi a TVE a Catalunya.

“El naixement del circuit català va significar l'aparició d'un seguit de programes que marcarien la televisió dels anys seixanta i setanta i es convertirien en l'escola de molts professionals encara avui en actiu. Els reportatges de Giravolt, els debats de De bat a bat, l'informatiu Miramar i molts altres marcarien una època —que coincidia amb el final del franquisme i l'arribada de la democràcia— de canvis a la televisió, que deixaria de ser corretja de transmissió de la dictadura per convertir-se en caixa de ressonància dels anhels polítics i socials del país i donar veu als seus ciutadans. Vostè pregunta, de Joaquim Maria Puyal, és un referent de l'època” (J.P., 2006, p.62).

En un altre article publicat pel periodista Alex Salmon a l'edició catalana del diari *El Mundo* (12/07/2009, p.23), del qual n'era director, es reconeixen algunes de les virtuts de la TVE en català. Es titula “La Cataluña de TVE “ hi diu:

“Cuando lo de hablar en catalán estaba mal visto o era un esfuerzo innecesario o te miraban con cara homicida, el circuito catalán de TVE cometió el atrevimiento político de hacer progresos en la lengua de Espriu por televisión [...] Nunca se les ha reconocido su aportación a la normalización del catalán. Desde la oposición de los medios de la Generalitat

en la época de Pujol y gracias a su marcado acento nacionalista de los años 80, el Trabajo del Circuit Català estuvo mal visto [...] El estilo Miramar se impuso como nuevo e innovador” (El Mundo, 12/07/2009, p. 23).

La celebració dels 50 anys va ser una ocasió d’or per expressar els sentiments o si més no la percepció que la societat catalana té de l’altra televisió pública de Catalunya. Diferents titulars de diaris il·lustren aquesta percepció: “TVE Catalunya cumple 50 años como referente lingüístico y cultural. Tras medio siglo de éxitos, la cadena opta por la programación infantil y Deportiva” (*El Mundo*, 14/07/2009), “volem projectar Catalunya a tot l’Estat” (*Avui*, 14/07/2009), “TVE Catalunya ha de mostrar el talent català a Espanya i al món”, “Ni la història de la tele ni la història del país es poden explicar sense TVE a Catalunya. Durant dècades les seves càmeres van ser testimoni únic d’esdeveniments polítics i socials” (*La Malla*, 14/7/2009). Altres manifestacions en relació a aquest particular a destacar són:

“No hem estat justos amb els professionals de TVE Catalunya, perquè a Catalunya, la televisió catalana, la televisió de qualitat, televisió amb idees i periodistes no va néixer amb TV3 sinó bastant abans. Va ser TVE Cat la primera en treure les càmeres als carrers i les places de Catalunya, per reflectir la nostra realitat” (El Periódico, 11/07/2009, p. 39).

“Miramar se convirtió en una auténtica escuela, una máquina de hacer televisión que pronto cautivó a la audiencia. Su éxito fué tal que hasta se inició una lucha interna entre el centro de Miramar y el estudio central de Madrid, ubicado en el Paseo de La Habana [...] Madrid se fijaba en Barcelona” (El Mundo, 14/07/2009 p. 61).

Si alguna cosa queda clara amb aquest seguit de declaracions, més enllà de l’afecte de la professió, és el reconeixement del paper destacat de TVE a Catalunya en la història dels mitjans de comunicació del país.

Una de les celebracions dels 50 anys va ser fer per primera vegada el concurs *Saber y Ganar*, creat per Sergi Schaaff el 1997, en català com homenatge del gènere de concursos, una especialitat de TVE Cat, que per llavors, ja portava 12 anys en antena. En aquella edició extraordinària de *Saber y Ganar* hi van participar artistes com Joan Pera, Raimón, Rosa Mª Sardà, Àngels Moll o Enric Majó. I el mateix dia, un especial del concurs

sobre els 50 anys de TVE Cat, va reunir Elisenda Roca, presentadora d'un altre gran concurs, *Cifras y Letras*⁴⁵; Constantino Romero d'*El tiempo es Oro*; Xavier Sardà, de *Juego de Niños*; Mario Beut, de *Busque su pareja* i Jordi Hurtado, de *3x4*.

Amb motiu del cinquantè aniversari també es va editar el llibre commemoratiu *50! Anys de TVE Catalunya: 50 anys d'una gran companyia* (Albéndiz, 2009), on es recullen molts dels grans moments viscuts tant a Miramar com a Sant Cugat. Volem rescatar les valoracions que s'hi expressen en aquest llibre, tant des de la política, com des de la direcció de l'empresa, sobre el recorregut de la televisió espanyola feta des de Barcelona, tant en català com en castellà. Pel llavors president de la Generalitat de Catalunya, José Montilla:

“L'aposta que des dels començaments ha mantingut TVE per Catalunya i pel català mereix el nostre reconeixement. Tenim la fortuna d'haver disposat durant dècades d'un servei de televisió pública que ha sabut administrar els èxits i que ha estat valenta a l'hora de superar els moments difícils. TVE Catalunya és avui un referent, una fàbrica de professionals i bones idees que tenen un valor afegit en els moments que vivim,” (Albéndiz et al.,2009).

El president de la Corporación RTVE, Luis Fernández, en destaca la pedrera:

“Catalunya ha estat des del primer moment un centre clau, amb una contribució indispensable en la història de TVE, que és part de la història de tots els espanyols [...] TVE Catalunya ha estat l'espai on centenars de professionals han començat exitoses carreres” (Albéndiz et al.,2009).

I per la directora de TVE a Catalunya, Montse Abbad, un paper destacat del centre ha estat la protecció de la llengua i la projecció del país més enllà de l'àmbit geogràfic natural:

“TVE Catalunya ha estat clau en el nostre creixement, fins i tot durant els anys difícils de la Dictadura. El 1964, ni més ni menys que dotze anys abans de l'arribada de la democràcia, comencen les emissions de la programació en català. En aquell moment era una defensa de la cultura i la llengua catalanes. Avui seguim difonent-les, en català per a Catalunya i en castellà

⁴⁵ *Cifras y Letras* es va emetre en castellà per La2 entre 1991 i 1996. També en català, entre 1998 i 2000.

per a tota Espanya i per al món a través del Canal Internacional" (Albéndiz et al., 2009).

El Periódico de Catalunya va publicar un reportatge amb motiu de l'aniversari, en el què s'inclou un interessant recull fotogràfic dels presentadors i programes més destacats dels primers 50 anys, que es reproduïx en la següent figura.

Figura 18. Collage dels principals presentadors dels primers 50 anys

Font: *El Periódico de Catalunya* (2009).

4.2.3 Estructura productiva. Organització interna

Mai s'ha fet públic el cost anual de la infraestructura de RTVE a Catalunya. L'explicació podria ser que no ha interessat saber els recursos que s'hi destinen, però la realitat s'apropa més a la circumstància que el sistema comptable de RTVE no està pensat per conèixer els cost de les diferents unitats, centrals o territorials, sinó el de les àrees de producció, estiguin on estiguin i donin el servei que donin. Es pot saber el què costa una corresponsalia a l'estranger o la producció d'uns Jocs Olímpics, però no el conjunt de despesa atribuïble als centres de producció. I si algú ho coneix, no es recorda que s'hagi expressat. RTVE a Catalunya consta actualment de dos centres a Sant Cugat del Vallès i a Barcelona, tres unitats informatives a Tarragona, Lleida i Girona, més diversos centres d'emissió de ràdio, entre els quals destaca la gran antena de RNE de Palau de Plegamans (Centro Emisor del Nordeste) al Vallès Occidental, que ha complert 65 anys el 23 d'abril de 2024. Les úniques dades fiables, inqüestionables, són el nombre de treballadors que conformen la plantilla i el volum de la producció, quantificat en hores de programes, tant en català com en castellà. Són aquestes les que hem recollit en aquesta tesi, encara que de manera parcial, ja que només mostren els períodes de temps dels que s'ha pogut accedir a la informació. A la següent taula es recullen les dades per anys corresponents a la plantilla de RTVE a Catalunya.⁴⁶

Figura 19. Plantilla de treballadors de RTVE a Catalunya de totes les categories (1956-2016)

Plantilla d' RTVE a Catalunya			
Inclou TVE, RNE i el personal de les delegacions de Tarragona, Lleida i Girona			
1959 a 1985	s/d		
1986	1209	2002	759
1987	s/d	2003	s/d
1988	s/d	2004	s/d
1989	1099	2005	s/d
1990	s/d	2006	s/d SEGON ERO
1991	s/d	2007	675
1992	s/d	2008	721
1993	961 PRIMER ERO	2009	724
1994	880	2010	738
1995	873	2011	744
1996	852	2012	723
1997	839	2013	722
1998	853	2014	717
1999	830	2015	716
2000	775	2016	725
2001	776		

Font: Dades facilitades per la Unidad de Presupuesto, Estructura y Plantillas de RTVE.

⁴⁶ Les dades a partir de l'any 2007 són especialment exactes, ja que a partir d'aquest any s'utilitza un registre informàtic intern (SAP) pel control de la plantilla de RTVE. Corresponen al mes de desembre de cada any.

4.2.3.1 Impacte dels dos ERO sobre la plantilla

El nombre de professionals que treballen a RTVE a Catalunya en cada etapa pot haver estat un factor important sobre la producció dels dos centres. Sempre s'ha parlat del gran tamany de la plantilla de treballadors que té en conjunt la radiotelevisió pública i del cost que suposa pels pressupostos generals de l'Estat⁴⁷, especialment després que es suprimís la publicitat i, per tant, els ingressos que proporcionava. Menys però es compara aquest volum amb el d'altres corporacions televisives europees. La realitat és que de les de les grans televisions dels països veïns és la que té menor nombre d'empleats⁴⁸ i suposa un menor cost per ciutadà (19 euros), com es mostra en la següent figura extreta de un informe Reuters Institute (Schulz, Levy i Nielsen, 2019).

Figura 20. Comparativa del cost per càpita de les principals televisions europees

Country	Population	Internet Penetration	PSM	Total Revenue/ Capita*	Name Used in Report	Type
Finland	5.5m	94%		86€	Yle	integrated
UK	67m	95%		102€	BBC	integrated
Germany	82m	96%		83€	ARD	separate organisations with radio and TV, only TV, or only radio ^b
				26€	ZDF	
				3€	DRadio	
France	65m	93%		47€	FT	separate TV and radio
				10€	RF	
Italy	59m	92%		41€	Rai	integrated
Spain	46m	93%		19€	RTVE	integrated
Greece	11m	70%		17€	ERT	integrated
Czech Republic	10.6m	88%		23€	ČT	separate TV and radio
				8€	ČRo	

Font: Schulz, Levy, i Nielsen, (2019).

El sistema de finançament però ha variat al llarg dels anys i especialment al desaparèixer la publicitat de la televisió, ja que la ràdio (RNE) mai n'ha tingut en les seves emissores principals. Això afegit a la recurrent voluntat dels successius governs de reduir la despesa va conduir a la realització de dos grans expedients de regulació de l'ocupació,

⁴⁷ El pressupost d'exploració de RTVE per 2023 és de 1.194 milions d'euros.

⁴⁸ El nombre d'empleats (2023) de BBC és de 21.630; el de la RAI, 12.750; el de France Télévisions, 9.050; i el de RTVE, 6.550.

el primer l'any 1993 i el segon l'any 2006. No cal dir que aquestes operacions, planificades sense tenir en compte altra cosa que l'edat dels afectats, va ser viscuda de manera molt traumàtica pel conjunt de la plantilla (Garrido, comunicació personal, 10 de maig de 2022). Tenint en compte que cadascun d'ells va tenir una vigència de tres anys des de l'inici de la seva aplicació i que s'hi van acollir grans professionals amb trajectòria, no es difícil imaginar que la força de treball de totes les unitats de producció es va veure afectada, a més a més de perdre el valor de la transmissió de coneixement cap els nous treballadors, fruit de l'experiència acumulada dels més veterans. El centre de producció de Catalunya no en va ser una excepció i també va patir-ne les conseqüències.

En 15 anys, des de 1991 fins 2005, RTVE va acumular un deute 7.561,7 milions d'euros. No és casual que 1991 fos l'any del naixement de les televisions privades, que va trencar la principal font d'ingressos, que era la publicitat i va obligar a recórrer al finançament bancari, fent el deute cada cop més gran per efecte dels interessos del préstec. Tenint en compte les despeses financeres, el deute total el 2006 ascendia a 7.776 milions d'euros. La situació era insostenible. Calia doncs *"refundar"* l'empresa amb un altre nom i lliure de càrregues. L'Estat però hauria d'assumir el deute i això portava implícit una reconversió interna per no tornar a endeutar-se. Encara quedaven per arribar més televisions privades, amb la disminució de publicitat i d'audiència que comportaria la fragmentació. A la següent figura es pot observar el volum de deute que anava acumulant RTVE any rere any.

Figura 21. Evolució del deute de RTVE entre 1991 i 2006

Font: La Razón (23/09/2005).

Amb aquest escenari es va tramitar la llei que hauria de reformar la ràdio i la televisió de l'Estat. La SEPI (*Sociedad Estatal de Participaciones Industriales*), propietària de RTVE, assumiria la totalitat de l'endeutament financer però amb unes noves regles de joc. La nova societat seria la *Corporación RTVE* i s'enterrava per sempre el *Ente Público y sus sociedades*. La plantilla a finals de 2004 era de 8.258 empleats fixes i 1.111 contractats. I es preveia un finançament mixt de subvenció pública i ingressos publicitaris. La nova fórmula preveia un contracte-programa trianual amb l'Estat, que establiria la contraprestació econòmica valorant també el cost del servei públic.

La remodelació de l'estructura de la companyia passava per un nou model de finançament mixt comercial i amb subvencions, una forma diferent de gestió i, sobretot, per un pla d'ajustament laboral que implicaria una retallada aproximada d'un terç de la plantilla, aproximadament passaria de 9.330 empleats (665 temporals) a 6.450 empleats⁴⁹, el 20% de la plantilla. Aquesta regulació d'ocupació, amb prejubilacions i baixes incentivades afectaria també de manera molt important a l'estructura territorial de TVE i de RNE, de la que Barcelona no se'n va escapar.

El resum seria que el dèficit crònic, la caiguda d'audiència i una pèrdua de credibilitat motivada pel tractament informatiu del cas del Prestige i la guerra d'Iraq van conduir a RTVE a una crisi general⁵⁰.

El primer expedient de regulació (ERO 1993) ja havia deixat una important ferida a la plantilla i un impacte directe a la redacció de Sant Cugat. Va afectar a 1.516 persones de més de 58 anys, entre prejubilacions i baixes incentivades⁵¹. El segon expedient (ERO 2006) va fixar la plantilla en 6.458 treballadors. Tant Xavier Sitjà com Carles Bassolas, ara jubilats, opinen que en el segon ERO es va perdre no sols força, sinó també molt talent: Sitjà afirma que:

“Abans de l'ERO hi ha una generació de periodistes que lluiten pels drets laborals i a l'hora defensaven una informació més plural. Gent que era del Comitè d'Empresa però que estaven molt preocupats pel concepte de televisió pública. A partir de l'ERO se'n van i es descol·loquen peons i es

⁴⁹ Font: Direcció de RRHH de RTVE.

⁵⁰ Articles d'*El País* (24/9/2005, p.26 i 17/9/2005 p. 38) es fan ressò de la difícil situació econòmica de RTVE i de l'ajut que caldrà per eixugar el dèficit.

⁵¹ *La Vanguardia* (31/05/ 1998, p. 79).

produeix una baixada d'exigència de L'Informatiu. La gent està més preocupada del seu destí. Menys servei als ciutadans i més de rutina i de salvaguardar interessos mediats com el plus [complement salarial]. El primer ERO per contra va ser molt natural" (Comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

Bassolas posa el focus en la precarietat laboral dels treballadors incorporats de nou:

"L'impacte s'ha sentit en la qualitat professional, marxant un munt de qualitat periodística. Es perd capacitat de crítica i al ser joves els que queden la inestabilitat laboral fa que hi hagi temor a que no es renovin contractes" (Comunicació personal, 29 de gener de 2020).

José María García Mediano va ser Jefe de Unidad del Ente en Liquidación, on es van gestionar les baixes a l'empresa per efecte de l'ERO. En unes declaracions a la premsa deia:

"La plantilla de RTVE está mermada. Tras la aplicación del expediente de regulación de empleo de 2007, con la salida de 4.150 trabajadores mayores de 52 años, se incorporaron por oposición unos 2.000. Y durante estos trece años no hubo tasa de reposición. En 2018 comenzaron a jubilarse los últimos que no se fueron. Entonces, hemos empezado a generar tasas de reposición" (Diario de Avisos 27/06/2022).

I és que aquesta reducció de plantilla va ser fruit d'un acord amb els sindicats, anomenat de "*Los Peñascales*", en el que la sortida de treballadors havia de portar la incorporació d'uns milers de nous treballadors amb l'objectiu de rejuvenir la plantilla. Ningú però va quantificar el que podia suposar per la qualitat de la producció, la pèrdua de l'experiència i el talent dels que varen marxar. Seria interessant per futurs estudis, conèixer l'efecte sobre la producció que ha pogut tenir la distribució dels EROS sobre les diferents categories laborals. Els successius convenis col·lectius de la corporació (actualment vigent el III) també han tingut importants efectes sobre la capacitat de desenvolupar projectes, especialment pel que fa a la poca flexibilitat per adaptar-se a les necessitats canviants de la producció.

4.2.3.2 Els informatius de TVE, en dues llengües

Els Serveis Informatius (SSII) de TVE estan formats per una àmplia xarxa de la que els Centres Territorials de cada comunitat autònoma són una part essencial, com també les Unitats Informatives provincials i les corresponents a l'estranger. Tot forma una sola redacció en la que els esforços es sumen per oferir als ciutadans una informació tant completa i àmplia com sigui possible. Un document intern⁵² elaborat en la dècada dels 90' del segle passat per la direcció dels Serveis Informatius (SSII) de TVE titulat *Relaciones entre la redacción central en Torrespaña y las redacciones de los Centros Territoriales de TVE*, deixa clara la subordinació dels uns als altres, deixant fora qualsevol dubte. En el punt primer d'aquest decàleg es diu:

“Los Centros Territoriales de TVE trabajan para diferentes productos informativos, pero los Telediarios son el eje sobre el que pivota la programación por lo que, a todos los efectos y ante cualquier dilema que obligue a la toma de una decisión, los Telediarios siempre tienen prioridad. Los Centros Territoriales deben ser considerados por parte de la Redacción Central en pie de igualdad y los Centros Territoriales deben ser conscientes que los Telediarios son la ventana fundamental del esfuerzo colectivo: los telediarios somos todos” (Servicios Informativos TVE, s/d).

4.2.3.3 Dels inicis a la transició política. Contribució als informatius estatals

L'any 1975, el centre de Catalunya, que en aquell moment s'anomenava *Centre de Producció de Programes de Miramar* (1973)⁵³ contribuïa amb cròniques en la secció *Gran Antena*, que formava part del programa informatiu *Primera Edición*, que s'emetia cada dia a dos quarts de tres per la primera cadena. L'espai feia un recorregut per les “unidades regionales informativas” existents en aquell moment: València, Oviedo, Bilbao, Santiago de Compostela i Sevilla, a més a més de Canàries.

Un dels pocs documents originals que es conserven de la programació d'aquella època fa referència a la programació de la temporada 1978-1979. És dels primers documents redactats en català i crida l'atenció que el publica el Gabinet de Premsa de

⁵² Aquest document intern de RTVE no té data de publicació ni cap dada que permeti identificar la seva autoria. Té la consideració d'instrucció interna pel personal directiu de l'àrea d'informatius.

⁵³ Document que no cita l'autor però identificat a la data 5 d'abril de 1973.

RTVE-Barcelona, ubicat al carrer San Gabriel, 43-45 d'Esplugues del Llobregat. En 25 pàgines es descriu un a un tots els programes i els seus editors, presentadors i en algun cas també els realitzadors i col·laboradors destacats. Inclou també una graella de programació amb els horaris d'emissió i durada dels programes, tant de la primera cadena com de la segona (vegeu figura 22). Crida l'atenció que tota la programació en desconexió era per la primera cadena i només hi ha programació en català per la segona cadena a última hora de la nit i amb repetició de programes.

Val la pena comentar-la breument pel seu valor històric. La graella es diferencia en dos blocs: el de migdia basat en l'actualitat (13:15h-14:27h) i el de tarda per "l'esbarjo" (entreteniment) i la divulgació (16:15h-17:38h). La programació de nit, com ja s'ha dit és de repetició de programes, excepte l'informatiu *Crònica 2* amb les notícies d'última hora. Dissabtes i diumenges programació infantil amb *Terra d'escudella*. El principal informatiu, de dilluns a divendres a les 14h era *Crònica* i el dirigia i presentava Ricard Fernández Deu. Els altres programes històrics que trobem a la graella són un consolidat *Giravolt*, editat i presentat per Antoni Serra que s'anuncia com "el gran informatiu setmanal de RTVE a Barcelona", *Musical-Exprés* amb Àngel Casas, *Catalunya Avui* amb Joan Albert Argerich i *Vostè pregunta* amb Joaquim Maria Puyal.

Figura 22. La nova temporada 1978-79 al circuit català de TVE

LA NOVA TEMPORADA 1978-79 AL CIRCUIT CATALÀ DE T.V.E.

Font: Gabinete de prensa (RTVE, 1978).

rtve CIRCUIT CATALÀ Temporada 1978-79						
DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
PRIMERA CADENA						TERRA D'ESCUDELLA
CARTA D'AJUST						
CRÒNICA ESPORTIVA	SIGNES	DE BAT A BAT	ESCENARI	rtve INFORMA		
PROHIBICIÓN DE PROGRAMAS						
CRÒNICA						
CITA A MITJA TARDA						
GIRAVOLT						
D'UN TEMPS D'UN PAIS						
ELLS MUSEUS						
CATALUNYA AVUI						
VOSTÈ PREGUNTA						
HISTORIES						
ESPECIAL MUSICAL						
CATALÀ AMB NOSALTRES						
SEGONA CADENA (REPETICIONS)						TERRA D'ESCUDELLA
SIGNES						
DE BAT A BAT						
ESCENARI						
VOSTÈ PREGUNTA						
HISTORIES						
ESPECIAL						

4.2.4 La “desconnexió”, programacions precursors

La revista *Teleradio* del 25 de juny de 1979 fa un retrat de la programació del moment coincidint amb el 15è aniversari de l'inici de les emissions. Aquí trobem un petit resum dels programes en català fets fins el moment: En aquesta publicació s'anunciava que “El primer programa emitido íntegramente en lengua catalana por TVE en Barcelona fue Teatre català, con la transmisión de la obra de Josep Maria de Segarra *La ferida lluminosa*” (*Teleradio*, 25/06/1979).

Per saber com era la RTVE de Barcelona abans dels informatius actuals, ens recolzarem en un dels pocs informes interns de programació que s'han pogut localitzar. En concret el de l'any 1981⁵⁴. Ja el seu títol *Circuito Catalán, Programación 1981* és revelador de l'ús habitual de la denominació “circuito”, per referir-se a les emissions per Catalunya de la cadena estatal. Els tres objectius d'aquell curs eren: a) mejora de horarios, b) ampliación del tiempo de producción y emisión y c) complementareidad de contenidos entre los canales nacionales y el regional. Quaranta tres anys després, els objectius de cada nova temporada segueixen sent els mateixos, o amb tots els matisos, molt similars.

De les 20 hores 45 minuts setmanals del quart trimestre de 1980 es passava a 29 hores i 30 minuts, recuperant la tarda dels divendres i es guanyava 45 minuts en la franja compresa entre les 13:15h i les 15:00h, que l'informe qualifica de màxima audiència. S'afegia també els programes anomenats “revistes” el dissabte i diumenge. Amb la seva incorporació a la graella “dan al conjunto de la programación catalana una magnitud nunca alcanzada hasta la fecha, como puede apreciarse en el cuadro que se incluye en este proyecto” (Servicio de Documentación RTVE, 1980), cita el document.

⁵⁴ El document complert es pot consultar a l'Annex. El projecte de programació porta data de novembre de 1980 i no està signat.

Figura 23. Relació de les hores de desconnexió del "circuit català" entre els anys 1964 i 1981

	Horas prod. semana	Horas emisión semana	Horas prod. mes	Horas emisión mes
1964 (octubre)			1 h.	1 h.
1967 (marzo)			2 h.	2 h.
1973 (abril)			3 h.	3 h.
1974 (octubre)	2 h.15'	2 h. 15'	9 h.	9 h.
1976 (enero)	4 h.15'		17 h.	
1976(noviembre)	5 h.30'	7 h.	22 h.	28 h.
1977 (octubre)	12 h.30'	17 h.	50 h.	68 h.
1978 (octubre)	13 h.55'	18 h. 40'	55 h.40'	74 h.40'
1979 (abril)	11 h.50'	17 h.30'	47 h.20'	70 h.
1979 (Julio)	11 h.15'	16 h.45'	45 h.	67 h.
1979 (octubre)	14 h.30'	14 h.30'	58 h.	58 h.
1980 (enero)	13 h.15'	13 h.15'	53 h.	53 h.
1980 (Julio)	11 h.15'	11 h.15'	45 h.	45 h.
1980 (octubre)	14 h.30'	20 h.45'	58 h.	83 h.
1981 (enero)	24 h.	29 h.30'	96 h.	118 h.

NOTAS:

- En estas cifras no están contabilizados los tiempos de la carta de ajuste.
- Las cifras mensuales son el resultado de multiplicar por cuatro las cifras semanales. En consecuencia, para obtener la cifra exacta que corresponda al total anual, se multiplicarán por 52 las horas semanales (y no por 12 las mensuales).
- Las cifras de horas de producción incluye producción propia y ajena. (No las reposiciones).

Font: Documentació RTVE (1980). Autor desconegut.

Figura 24. Distribució de les hores de programació del Circuit Català per trimestres a l'any 1981

<u>1er. trimestre</u>		
Emisión	383h.	30'
Producción propia	243h.	45'
Reposiciones	71h.	30'
Producción ajena	68h.	15'
<u>2º. trimestre</u>		
Emisión	383h.	30'
Producción propia	243h.	45'
Reposiciones	71h.	30'
Producción ajena	68h.	15'
<u>3er. trimestre</u>		
Emisión	351h.	
Producción propia	198h.	15'
Reposiciones	100h.	45'
Producción ajena	52h.	
<u>4º. trimestre</u>		
Emisión	383h.	30'
Producción propia	243h.	45'
Reposiciones	71h.	30'
Producción ajena	68h.	15'
<u>Totales</u>		
Emisión	1.501h.	30'
Producción propia	929h.	30'
Reposiciones	315h.	15'
Producción ajena	256h.	45'

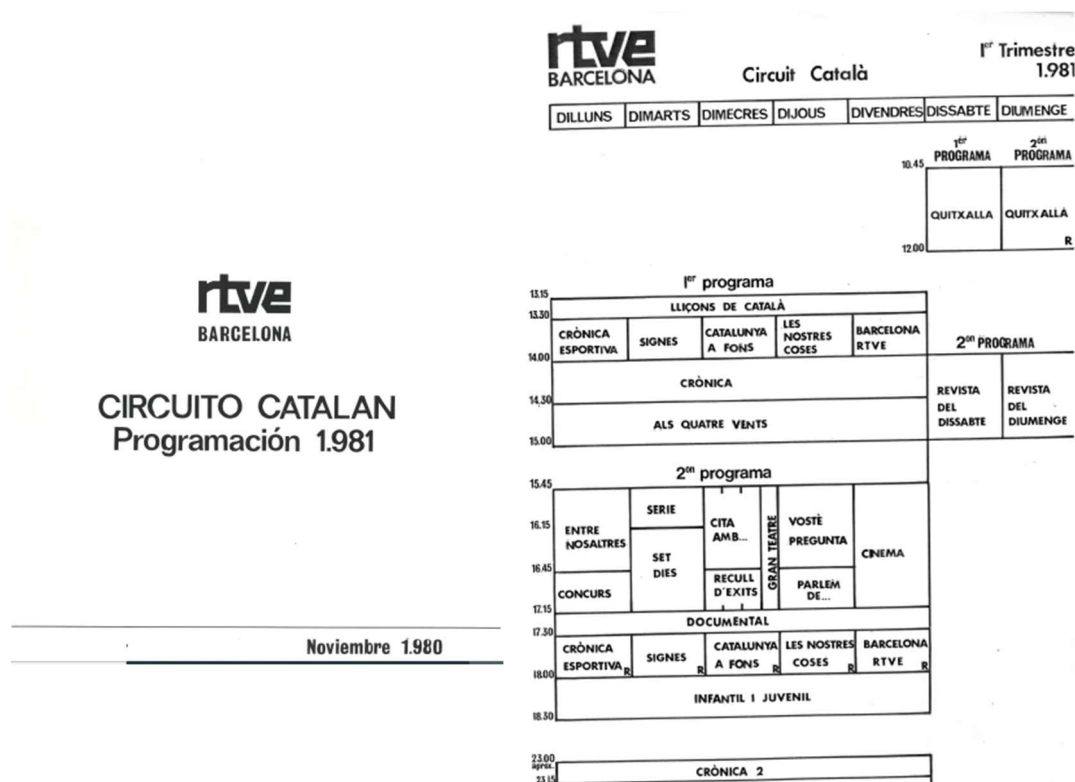
Nota.- El descenso de emisión en el tercer trimestre está motivado por la apertura de la programación que se realiza a las 13h. 30' en vez de las 13h. 15' (no se emite "Lliçons de català") y por el espacio "Quitxalla" que se emite una sola vez.

Font: Documentació RTVE (1980). Autor desconegut.

La programació s'estructurava dividint els programes en el 1er programa (ara seria TVE1) i el 2n programa (ara seria La 2) i en tres franges horàries, de migdia, tarda i nit, de les quals, només la primera era pel 1er programa. Esport, cultura i territori omplien en diferents propostes; *Signes, Catalunya a fons, Les nostres coses*, una franja de mitja hora a les 13:30h, just després de les *Lliçons de català*. A continuació, s'emetia l'informatiu *Crònica*, que l'informe de referència qualifica com el "telediario regional" i a continuació una revista d'actualitat per arribar fins la reconexió amb la cadena nacional a les 15 hores. També trobem un segon informatiu regional a les 11 de la nit i pel 2n programa anomenat *Crònica 2*, per recollir en 15 minuts aproximadament la darrera hora informativa. D'aquesta època són programes emblemàtics com *Vostè pregunta*, que va obrir la porta a la participació ciutadana a la televisió.

La producció pròpia era d'aproximadament dues terceres parts del total, la aliena no arribava al vint per cent i la resta eren reposicions. El pressupost pel conjunt de la programació en català al circuit va ser aquell any de 678 milions de pessetes. El 28 d'octubre d'aquell any 1981, TVE va celebrar els 25 anys d'existència.

Figura 25. Programació del Circuit Català, primer trimestre de 1981

Font: Documents interns RTVE (1980).

Cronològicament, la següent referència de programació la trobem cinc anys després en una altra graella de programació. A Catalunya, l'any 1986 el director era Pere Felis i estava acompanyat de Montserrat Nebot com a Cap dels Serveis Informatius amb rang de subdirectora i de Sergi Shaaff també com a subdirector i alhora Cap de Programes. *L'Informatiu* s'emetia a les 14:00h, de dilluns a divendres amb una durada de 50 minuts. El dirigia Antoni Esteve, els realitzadors eren Miguel Ángel Martín i Francisco Nadal. Estava presentat per Mercè Remolí, Jordi Llonch i per Enric Sala. La primera part es dedicava al tractament en profunditat de temes diversos de la actualitat catalana amb reportatges, entrevistes debats en directe, participació dels espectadors, etc. La segona part respon a la fórmula clàssica amb informació de Catalunya, Espanya i el món. Incloïa esports i informació meteorològica. Els caps de setmana, el *Recull Informatiu* de les 14:00h, amb una durada de 60 minuts dissabte i 90 minuts diumenge, era la continuació de l'informatiu de cada dia pel cap de setmana. I amb un reportatge d'actualitat tractat amb més profunditat que en els blocs de notícies.

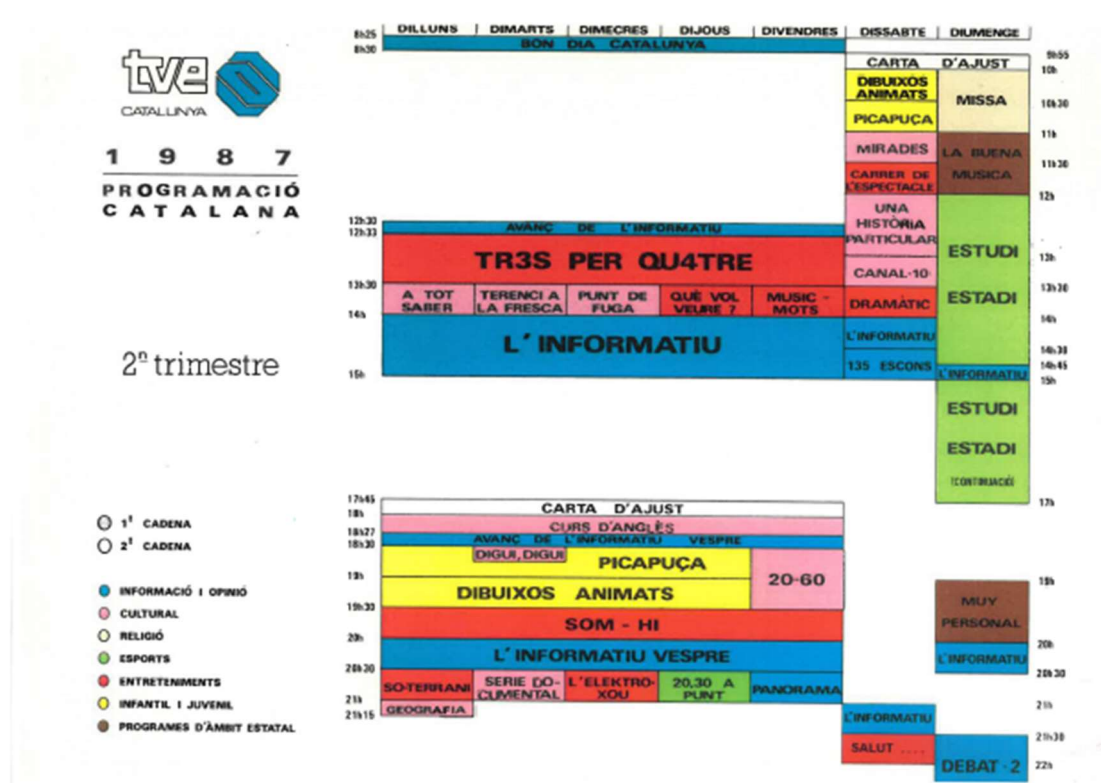
D'altra banda, la informació subministrada als *Telediarios* de TVE per part del centre de Sant Cugat durant l'any 1986 va ser de 1,226 notícies. Suposa 28 hores de continguts que equivalen al 4,4% del total informatius dels *Telediarios*. En aquell any, el personal de plantilla a TVE Sant Cugat eren 705 persones, equivalent al 13,25% sobre total de TVE.

Les graelles d'elaboració interna que s'han pogut recuperar dels anys posteriors, en concret dels anys 1987 i 1989, mostren una elevada producció en català tant per la primera com per la segona cadena, distribuïdes en dues franges, de migdia (12:30h a 15:00h) i tarda (17:45h a 21:00h). També els caps de setmana des de les 10:00h fins les 17:00h ininterrompudament i durant una hora els vespres. És doncs l'època de major nombre hores de desconnexió de tota la història de TVE a Catalunya.

L'Informatiu ja apareix com un pilar destacat de les programacions trimestrals d'aquests anys. Amb una durada d'una hora, de 14:00h a 15:00h i de mitja hora *L'Informatiu Vespre*, de 20:00h a 20:30h (en aquest cas per la segona cadena). A més a més, s'obre una petita finestra de cinc minuts a les 8:25h per fer un informatiu matinal i avenços de tres minuts a les 12:30h i les 18:27h. Els caps de setmana, *L'Informatiu* va en el l'horari habitual però té una durada de 30 minuts.

L'any 1989, la hora de durada de *L'informatiu* es divideix en dos programes informatius: el *Teledes*, de 14:00h a 14:30h i *L'informatiu* pròpiament, de 14:30h a 15:00h. La graella segueix estant farcida de programes en català per ambdues cadenes, si bé no en franges de desconnexió en el cas de La2, sinó repartides les desconnexions pels diferents dies i hores. Observant les graelles de 1989 dóna la sensació d'anar camí de la consecució d'una programació pròpia de 24h per Catalunya. És l'època de Pilar Miró al capdavant del Ente RTVE. I és que uns mesos abans, havia autoritzat la creació d'un tercer canal de TVE exclusiu per Catalunya. La següent figura mostra aquestes graelles de programació del segon, tercer i quart trimestre de 1987 quan les emissions en català van estar en el seu màxim històric.

Figura 26. Graelles de programació del segon, tercer i quart trimestre de 1987

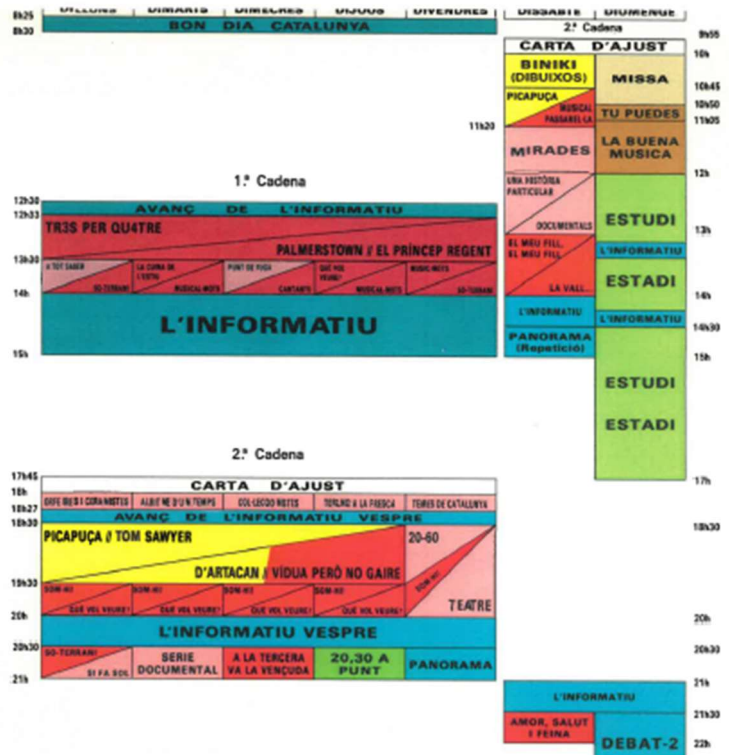

1 9 8 7
PROGRAMACIÓ
CATALANA

3er trimestre

- 1er CADENA
- 2ª CADENA
- ✓ JULIOL
- △ AGOST
- INFORMACIÓ I OPINIÓ
- CULTURAL
- RELIGIÓ
- ESPORTS
- ENTRETENIMENTS
- INFANTIL I JUVENIL
- PROGRAMES D'ÀMBIT ESTATAL

1 9 8 7
4er trimestre

PRODUCCIONS PER A LA
PROGRAMACIÓ ESTATAL

- ESTADIO-2 2ª Cad., Di, 18.00 - 22.00
- EL TIEMPO ES DIO 2ª Cad., Di, 21.00
- Si lo sé... no engañi 1ª Cad., Di, 17.30

- 1er CADENA
- 2ª CADENA
- INFORMACIÓ I OPINIÓ
- CULTURAL
- RELIGIÓ
- ESPORTS
- ENTRETENIMENTS
- INFANTIL I JUVENIL
- PROGRAMES D'ÀMBIT ESTATAL

Font: Documents interns RTVE (1987).

4.2.5 Augmentar la desconexió. El tercer canal

El nou canal TVE-2 Catalunya tenia que iniciar les emissions en el mes d'octubre de 1988 pel canal 41 amb una programació íntegrament en català des de les 7 de la tarda fins les 12 de la nit. Segons el diari *El País* (20/08/1988) naixia impulsat pel Partit del Socialisme de Catalunya (PSC) que, en paraules del seu secretari general, Josep Maria Sobrequès, “contribuirà decisivament a la normalització lingüística de Catalunya i al pluralisme informatiu” (*El País*, 20/08/1988, p.34) i mantindria en una altra freqüència l'emissió de la programació estatal, que passaria a anomenar-se *TVE-2 España*, mantenint *L'Informatiu* en català de les 14:30h a TVE1. Un dels problemes que es plantejaven és que la xarxa de distribució del senyal, només permetria que fos visible a l'àrea de Barcelona i comarques pròximes en un primer pas.

Figura 27. Article a *El País* anunciant la creació d'un tercer canal de TVE per Catalunya

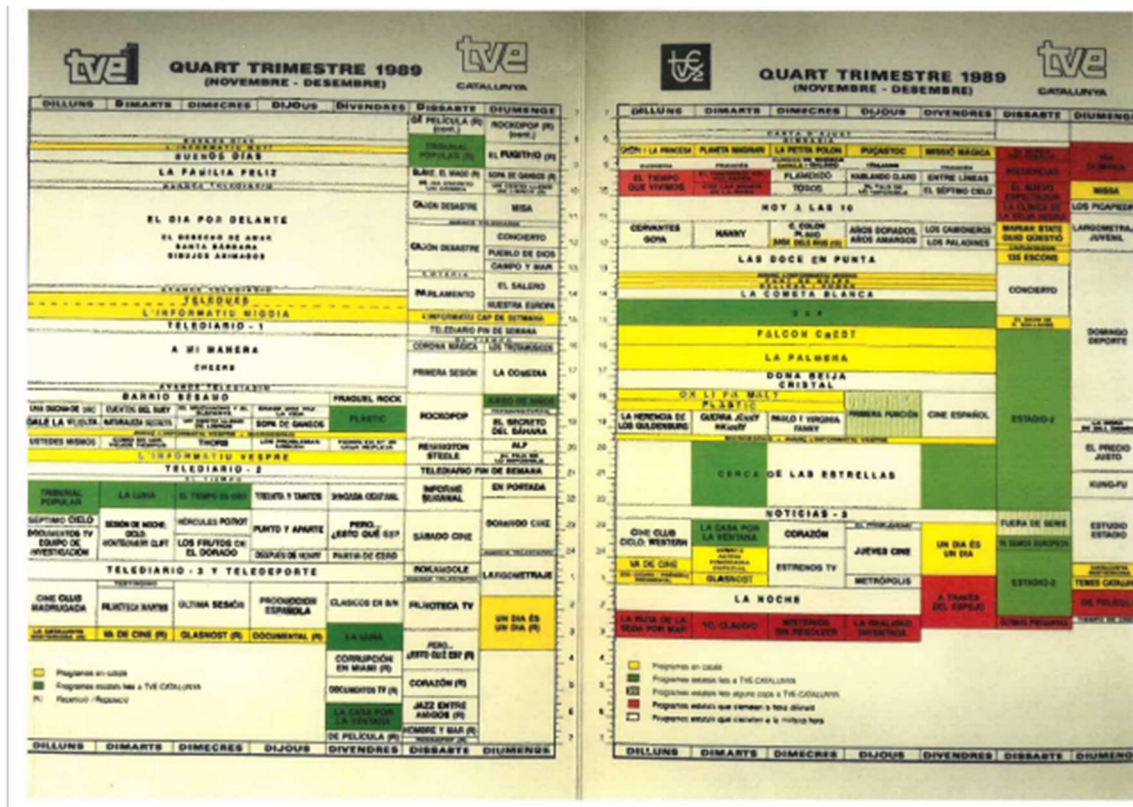
Font: *El País* (20/8/1988, p.34).

Pilar Miró va imposar aquesta desconexió contra el parer del Consell d'Administració de RTVE per atendre les reivindicacions de Catalunya. Després de la creació de TV3 i de la inauguració dels estudis de Sant Cugat, en marxa d'un

157

tercer canal seria l'impuls que feia temps que es demanava des del centre. Aquesta decisió podria posar fi a la crisi provocada el novembre de 1987 quan el director de TVE a Catalunya, Pere Felis, i la cap de programes, Montse Nebot, van dimitir al decidir RTVE passar tota la programació en català a la segona cadena. Crisi que va continuar al ser molt difícils les desconnexions a l'hora prevista, per les moltes retransmissions esportives de la segona cadena i no poder oferir una programació coherent. A això s'afegien les protestes de molts telespectadors que no podien veure la programació estatal. Com mostra la figura 28, les graelles de TVE1 i La2 de 1989 deixen clara la gran quantitat de producció en català que encara mantenia el centre, tot i no haver aconseguit el canal propi en català que s'havia anunciat.

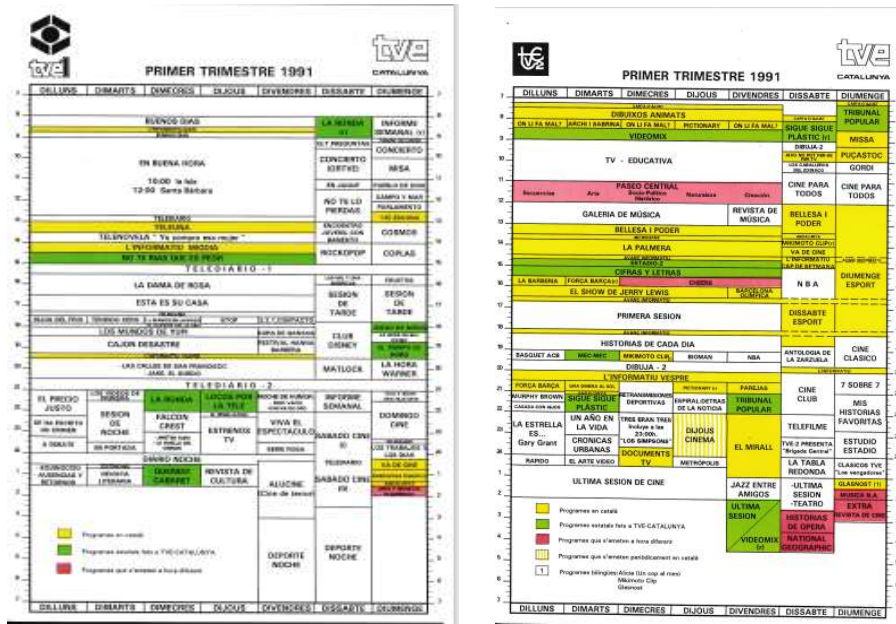
Figura 28. Graelles de programació de TVE Catalunya corresponents al quart trimestre de 1989

Font: Document intern (RTVE, 1989).

Per finalitzar aquesta etapa, reproduïm les graelles de programació localitzades de 1991, on encara s'observa una programació en desconnexió, gens menyspreable, tot i que reduïda en hores respecte dels anys precedents.

Figura 29. Graelles de programació de l'any 1991

Font: Document intern (RTVE, 1991).

L'any 2001 hi havia 58 redactors a informatius, delegacions a les quatre capitals de província més La Seu d'Urgell per cobrir l'àrea del Pirineu. També corresponsals a: Osona, Vallès Occidental i Vallès Oriental, Baix Llobregat, Maresme, Barcelonès Nord i Bages, Anoia i Berguedà coberts per un mateix corresposnal (Garrido, comunicació personal, 10 de maig de 2022). La redacció s'estructurava en tres grans àrees: política era una, l'altre aplegava internacional i economia, i la tercera era societat. Internacional tenia tres periodistes assignats, política es dividia en: PSC, PPC, CiU, ERC, IC-V/EuA, Parlament, Govern, Presidència i Espanya. L'àrea de societat es dividia en les següents seccions: sanitat, ensenyament, benestar social, cultura, municipal, política municipal, obres públiques, habitatge, medi ambient, agricultura, comerç, turisme, consum, telèfon de *L'Informatiu*, justícia i interior.

A més a més d'un redactor per cadascuna de les especialitats anteriors, a la redacció hi havia tres presentadors i dos més per la informació meteorològica, tres editors, dos coordinadors, tres redactors dedicats exclusivament al *Telediario* i cinc més al cap de setmana. La directora d'informatius era Teresa Carreras.

Destinats a programes informatius, però fora dels informatius diaris, hi havia 16 persones assignades. La figura 30 mostra la distribució comparativa d'aquests recursos humans al 2001 i al 2006. Com es pot observar les àrees de societat i política van augmentar notablement el seu personal.

Figura 30. Distribució de la plantilla de redactors d'informatius en el període 2001-2006

	Societat	Política	Telediari	Cap Setmana	Programes informatius especials	Presentadors, editors, Meteo.	Total periodistes
25/9/2001	12	8	4	5	19	9	57
15/9/2006	17	13	3	5	17	9	64

Font: elaboració pròpia a partir de documents interns de RTVE.

Amb Carmen Cafarell de Directora General de RadioTelevisió Espanyola, el 2003 va ser l'any en què TVE Catalunya va batre el seu propi rècord històric d'hores produïdes, apropant-se a les tres mil hores, concretament 2.892 hores. Els 32 programes produïts a Sant Cugat van ocupar a Catalunya prop del 50% de l'emissió de La2 i l'11% de TVE1. D'aquest volum, 13 programes van ser aportacions a la programació d'àmbit nacional. La programació en català era llavors de 20 hores setmanals. A la graella hi trobem programes que tindrien un llarg recorregut com *El Rondo*, *Catalunya Avui*, *Continuarà*, *Capital humà* o *135 escons*. TVE Catalunya també té llavors un paper destacat en la producció d'infantils amb *Els Lunnis* i el canal temàtic Teledeporte pel qual produeix 18 hores diàries. A la producció nacional, hi trobem espais com *Saber y Ganar*, *El escarabajo verde* o *Redes* d'Eduard Punset.

Pel què fa al informatiu, es van modificar les identitats visuals, augmentar els recursos gràfics i es van guanyar un ritme més dinàmic a l'incorporar parelles de presentadors que s'alternaven donant pas a les diferents peces informatives. Com es recull a l'Informe Anual sobre el Cumplimiento de la Función de Servicio Público del Grupo RadioTelevisión Española, 2023.

“L'Informatiu Migdia fue el informativo que dio prioridad a la emisión de noticias directamente referidas a Cataluña, recorriendo las comarcas a través de la red de delegaciones y corresponsales, así como la actualidad en Barcelona y sus alrededores [...] además recogió las noticias de España y el mundo más destacadas de la jornada incorporando, en la medida de lo posible, testimonios y opiniones al respecto en el ámbito catalán” (RTVE, 2004).

El total de redactors a Sant Cugat a 1 de gener de 2006 era de 135 persones. 70 d'elles a l'àrea d'Informatius i les 65 restants a la de Programes. 52 del total es van acollir

a l'ERO. El total de redactors a l'1 de gener de 2007 era de 158. Boston Consulting l'any 2007 va plantejar una plantilla tipus tremendament desequilibrada, especialment en informadors i en categories professionals com realització i producció. Els pas dels anys ha confirmat l'error de diagnòstic que va fer aquesta empresa de consultoria.

Respecte del volum d'hores d'emissió de programes en català, la figura 31 presenta un recull històric des de l'any 1976 a l'any 2020, sumant les dues cadenes on s'emetien el programes en desconnexió per Catalunya, TVE1 i La2.

Figura 31. Relació de les hores de desconnexió en català (1976-2020)

Hores anuals d'emissió en català TVE1+La2					
Any	Total hores	Any	Total hores	Any	Total hores
1976	456	1991	2.645	2006	767
1977	768	1992	2.208	2007	667
1978	775	1993	1.502	2008	560
1979	974	1994	815	2009	494
1980	1.070	1995	768	2010	447
1981	1.501	1996	680	2011	450
1982	1.214	1997	675	2012	448
1983	1.296	1998	624	2013	494
1984	1.260	1999	820	2014	495
1985	1.250	2000	890	2015	590
1986	1.680	2001	864	2016	595
1987	2.064	2002	821	2017	494
1988	2.654	2003	880	2018	528
1989	2.352	2004	865	2019	638
1990	2.421	2005	770	2020	768

Font: elaboració pròpia a partir de documents interns de TVE.

A l'octubre de 2005 la premsa es fa ressò que un cop més la programació en català de TVE es podria retallar. El *Punt Diari* ho titula "TVE es planteja reduir de manera drastica la desconnexió en català" (03/10/2005). Es tractaria de passar de les dues hores

i mitja diàries als 30 minuts de *L'Informatiu*. El director de TVE en aquella època Manuel Pérez Estremera ho justificava davant els sindicats d'aquesta manera: "Si hay autonomías como Catalunya que ya tienen una cadena pròpia como es TV3, no es necesario hacer una programación en catalán de más de dos horas" (*El Punt*, 3/10/2005). La directora general de l'Ente RTVE, Carmen Cafarel, ho va desmentir tot i que les direccions de Madrid plantejaven sovint, i ho han continuat fent fins l'actualitat, que amb menys desconnexions territorials es manté unificada la programació de La2. També en algun moment hi ha hagut iniciatives en sentit contrari. A mitjans de l'any 1996, La directora general Mónica Ridruejo, nomenada pel Partit Popular, va proposar la "paulatina ampliación de la programación regional del ente público en todas las comunidades autònomas" (*El País*, 25/07/1996), criticant alhora "el abandono al que los gobiernos socialistas han condenado a los centros territoriales de RTVE y el raquitismo de su programación actual"⁵⁵ (*El País*, 25/07/1996). També el Consell Assessor de RTVE⁵⁶ en diversos moments ha reclamat l'estabilitat de la programació territorial en català com recull un informe de l'audiovisual a Catalunya elaborat pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC):

"L'1 de juliol de 2008, el Consell Assessor de TVE a Catalunya va demanar públicament que RTVE recuperés la franja horària estable, a les nits, de programació en català amb l'objectiu de fidelitzar l'audiència. Així mateix, també va reclamar que no s'alteressin els horaris de programació de les qualificades com a –escasses emissions en català– que es feien" (CAC, 2009, p. 240).

La fidelització de l'audiència té una relació molt estreta amb l'estabilitat de les emissions. Aquesta manca de continuïtat és per Queco Novell un dels grans problemes que han arrossegat sempre les emissions en català i el seu seguiment i reconeixement pels espectadors.

"El problema és que la programació en català de TVE no deixa d'estar dins d'una programació més àmplia per tot Espanya i en alguns moments donats

⁵⁵ *El País* (25/07/1996, p. 25).

⁵⁶ El Consell Assessor de RTVE és un organisme del Parlament de Catalunya, format per persones nomenades a proposta dels partits polítics.

et donen uns minuts perquè puguis fer la picadeta. Però després, tot això continua formant part d'una graella estudiada i feta per aconseguir o per atraure a gent del conjunt d'Espanya. Això fa difícil que hi hagi una fidelització cap a aquest canal. Perquè potser sí que interessa molt L'informatiu del migdia, però a la llarga no hi vas a mirar aquells 20 minuts i te'n tornes a un altre cadena.” (Queco Novell, comunicació personal, 15 de maig de 2023).

I per darrera també hi ha segons Novell, que mana qui té la clau de la caixa, en aquest cas, la central i no Catalunya.

“Al final estem parlant de diners. Si en tens com TV3 cada any per fer una graella que vagi de les 7 del matí fins a les 12 de la nit, cada dia, doncs faràs una programació. Si tens quatre duros és impossible fer una programació. La raó l'hem de buscar als despatxos de Madrid, no tant aquí.” (Queco Novell, comunicació personal, 15 de maig de 2023).

4.2.6. Programes informatius produïts per TVE a Catalunya

Tant a Miramar com a Sant Cugat sempre s'hi a parat una especial atenció als programes informatius. Tradicionalment els recursos s'han distribuït entre la producció de programes; musicals, entreteniment, culturals o infantils, els esports; transmissions i el canal Teledporte (des de 1994) i els informatius en els seus diferents formats. Els pioners van contribuir a la normalització de l'ús de la llengua catalana i molts altres van ser un acompanyament de llibertat durant la transició política i de suport a la consolidació d'una democràcia acabada d'estrenar. Els programes informatius dels cinquanta primers anys tenen noms que pertanyen amb just reconeixement a la història de la televisió en català. Programes d'entrevistes i reportatges com *Panorama*, conduït per Federico Gallo i Enrique Rubio, *Mare Nostrum* amb Ana Castells i Antoni Serra, *Giravolt*, que va tenir dues etapes, la primera dirigida per Antoni Serra i amb noms tant reconeixibles com Josep Maria Lladó, Sempronio, Josep Maria Bachs, Lluís Quinquer, Mercè Remolí, Anna Castells i Rosa Maria Calaf. El realitzador era Ricardo Soria. *Set dies*, amb Ricard Fernández Deu, Jaume Vilalta i Núria Ribó. *Enviado especial*, conduït per Enrique Rubio, *Hilo directo*, amb Federico Gallo, *Crónica2*, amb Carles Sentís, o *Mirador*,

dirigit per Toni Moreno. Programes de debat on van destacar: *De bat a bat*, presentat per Joan Castelló Rovira i a la redacció Manuel Campo Vidal.

I en els informatius de format clàssic, que podríem assimilar als telenoticiaris d'avui, salvant les distàncies, van destacar: *Miramar*, conduït per Ricard Fernández Deu i una redacció formada per Alfred Rexach, Laura Palmés i Anna Balletbó entre d'altres. Realitzava Juan Manuel Mariño. També *Crónica* va marcar una època, amb Irene Mir i Rafa Arias, seguits després per Cristina Fabregat i Josep Maria Bachs. En la Figura següent es recull la totalitat dels programes informatius en català que s'han produït en els centres de Miramar i de Sant Cugat des del seus inicis fins l'any 2020.

Figura 32. Programes de l'àrea d'informatius de TVE a Catalunya 1959-2020

PROGRAMES INFORMATIUS TVE D'ÀMBIT CATALÀ 1959-2020			
Programa	Director i equip	Contingut	Anys emissió
<i>Panorama</i>	Federico Gallo/Enrique Rubio.	Entrevistes i reportatges d'actualitat.	1959-1969
<i>Mare Nostrum</i>	Anna Castells/ Joan Lluch, Antoni Serra/Sempronio. Realitzat per Juan Manuel Soriano.	Reportatges sobre art, cultura i societat.	1967-1974
<i>Enviado especial</i>	Enrique Rubio. Guió de Juan Segura Palomares. Realitzat per Manuel Rato.	Programa de reportatges d'actualitat.	1968
<i>Hilo directo</i>	Federico Gallo. Realitzat per Eugenio Pena.	Programa informatiu en connexió amb els corresponents de TVE a l'estranger.	1968-1969
<i>Crònica 2</i>	Carles Sentís. Realitzat per Juan Manuel Mariño.	Revista d'actualitat i col·loqui sobre qüestions internacionals,	1972-1976
<i>Giravolt</i>	Antoni Serra. Realitzat per Ricardo Soria.	Programa informatiu de reportatges.	1974-1978
<i>Miramar</i>	Ricard Fernández Déu. Realitzat per Juan Manuel Mariño.	Primer informatiu diari amb format de telenoticiari,	1974-1986 Va tenir dues etapes i enmig es va emetre Crònica
<i>Mirador</i>	Toni Moreno/Salvador Corberó. Realitzat per Jordi Lladó.	Reportatges monogràfics de cultura.	1975-1977
<i>De bat a bat</i>	Joan Castelló Rovira.	Programa de debat.	1977-1980

	A l'equip de redacció hi havia Manuel Campo Vidal.		
<i>Catalunya i Balears avui</i>	Joan Albert Argerich. Realitzat per Ricardo Soria.	Resum setmanal d'actualitat de comarques de Catalunya i indrets de les illes.	1978-1979
<i>Crònica</i>	Irene Mir/Rafa Arias Cristina Fabregat/Josep M ^a Balcells.	Informatiu diari que va substituir <i>Miramar</i> durant un temps.	1979-1981
<i>Set dies</i>	Ricard Fernández Déu. Realitzat per Luis López Doy.	Resum informatiu setmanal.	1980-1981
<i>Obrir debat</i>	Jaume Guillamet / Mercè Remolí. Realitzat per Manuel Rato.	Programa de debat sobre qüestions d'actualitat.	1981-1982
<i>Ara notícies</i>	Lluís Pruneda/Eva Algarra.	Informatiu comarcal.	1982-1983
<i>Comarques</i>	Toni Esteve/Jordi Llonch. Realitzat per Marcel·lí Gili	Programa de reportatges informatius sobre les comarques de Catalunya.	1983-1986
<i>Bon dia Catalunya</i>	Carme Ros/Teresa Carreras/Josep Puigbó.	Informatiu matinal diari.	1986-1989
<i>135 escons</i>	Alfred Rexach/Julià Castelló/Carme Ros/Antoni Esteve/Francesc Novell/Antoni Font/Lluís Falgàs.	Entrevistes i reportatges sobre l'activitat al Parlament de Catalunya.	1986-2007
<i>L'informatiu migdia</i>	El nombrós llistat de presentadors, editors i realitzadors estan citats en un altre punt d'aquest treball.	Informatiu diari. El primer programa es va emetre el 17 de febrer de 1986.	1986-2024
<i>Debat2</i>	Carme Páez/ Mercè Remolí.	Programa de debat sobre temes d'actualitat.	1987-1990
<i>L'informatiu vespre</i>	Josep Maria Balcells, Samanta Villar, Cristina Villanueva, Montse Tejera, Josep Abril, Francesc Cruanyes, Sandra Sabatés, Mireia Bonache, Gemma Esteba, Núria Ramírez, Oriol Nolis, Daniel Domenjó, Xavier Muixí.	Informatiu diari de tarda per La2	1987-2024
<i>El mirall</i>	Ramon Miravittlas.	Programa de debat sobre temes d'actualitat.	1990-1992
<i>Contrapunt</i>	Salvador Pardo/Ferràn González.	Entrevistes a personatges del món de la cultura, la política i de la societat catalana.	1991-1992
<i>Teleuna</i>	Rosa Maria Molló. Dirigit per Magda Sanpere.	Programa informatiu de reportatges i entrevistes.	1991-1992

Línea 900	Jaume Vilalta/Toni Esteve/Marisol Castillo/Jaume Codina Joan Sella. Realitzat per Sergi Castelar.	Programa de reportatges d'investigació i de servei públic i al ciutadà, recollint queixes i denúncies. Va néixer en català i després va continuar en castellà pel conjunt de l'Estat.	1991-2007
Panorama setmanal	Carlos Torreiro.	Repàs als temes més d'actualitat de Catalunya, Espanya i el món.	1992
Teledues	Rosa Maria Molló. Dirigit per Magda Sanpere.	Programa d'igual format que Teleuna però emès per La2.	1992-1994
Dret a parlar	Ramon Miravittlas.	Programa de debat amb intervenció del públic.	1994-1996
L'entrevista	Ferràn González. Acompanyat per: Carme Páez, Josep Cuní i Josep Maria Balcells.	Espai d'entrevistes fetes en directe, amb preguntes de diferents periodistes.	1994-1996
Giravolt (2a etapa)	Rosa Maria Molló. Dirigit per Magda Sampere.	Programa d'informació de Catalunya amb format de petits reportatges.	1994-1997
Impactes	Francesc Cruanyes. Dirigit per Albert Garrido.	Programa de reportatges breus.	1995-1996
Informatiu cap de setmana	Al llarg de tants anys ha tingut molts presentadors i editors. Els mateixos que <i>L'Informatiu</i> migdia i vespre.	La primera emissió va ser el 3 de febrer de 1996 S'ha emès ininterrompudament per La1	1996-2024
Disculpin les molèsties	Queco Novell/ Manel Lucas.	Resum de les notícies més destacades de l'any, presentades en clau d'humor.	1997-1998
Gran angular	Xavier Muixí/Pere Buhigas. Dirigit per Marisol Soto.	Programa de reportatges de mitja durada sobre qüestions d'interès humà i sociològic. Va disposar del primer plató virtual i va tenir una segona etapa el 2007 utilitzant la presència a Internet.	1997-2007 2007-2009
Catalunya avui	Montse Tejera/Daniel Domenjó/Marta Cáceres/Arantxa Marculeta.	Magazine informatiu basat en temes de proximitat territorial i d'interès ciutadà.	1999-2006
Capital humà	Josep Puigbó/ Xavier Muixí/Francesc Cruanyes.	Espai d'entrevistes en profunditat a personatges de la societat catalana.	2002-2004
Geometria Variable	Joan Tapia.	Programa d'opinió sobre la política catalana i espanyola amb participació de periodistes convidats.	2004-2006
59 segons	Maria Casado/ Cristina Puig.	Programa de debat en directe, amb un convidat principal i	2007-2008 2008/2012

	Dirigit per Francesc Cruanyes.	analistes, amb limitació del temps de les intervencions.	
Plató obert	Verònica Soto. Dirigit per Ernest Blanch.	Programa d'actualitat i d'entrevistes al canal 24h en desconnexió.	2007-2009
Tinc una pregunta per a vostè	Lorenzo Milà/Maria Casado.	Programa d'entrevistes a convidats de primer nivell, on les preguntes les formulen els ciutadans.	2007
Aquí parlem	Lluís Falgàs.	Programa d'entrevistes a líders polítics orientat al seguiment de l'activitat del Parlament de Catalunya.	2008-2024
El debat de La1	Cristina Puig/Esteve Crespo/Quim Barnola,	Programa setmanal de debat.	2012-2020
TOTAL PROGRAMES	41		
PROGRAMES INFORMATIUS PRODUI TS PER A L'EMISSIÓ ESTATAL			
Línea 900	Jaume Vilalta/Toni Esteve/Marisol Castillo/Jaume Codina Joan Sella, Realitzat per Sergi Castelar.	Programa de reportatges d'investigació i de servei públic i al ciutadà, recollint queixes i denúncies. Va néixer en català i després va continuar en castellà pel conjunt de l'Estat.	1991-2007
El debate de La2	Josep Puigbó.	Programa de debat enfocat a temes d'actualitat política.	2002-2004
Repor	Reportatges presentats pels mateixos reporters. Dirigit per Gemma Soriano/Vicenç Sanclemente/Ignacio Rodríguez.	Programa d'investigació i denúncia social, a través de reportatges de mig format.	2007-2024
Lab 24	Pere Buhigas.	Programa d'informació científica i tecnològica del canal 24h, amb reportatges i entrevistes.	2014-2020

Font: Elaboració pròpia i document intern elaborat amb motiu de la celebració dels 50 anys.

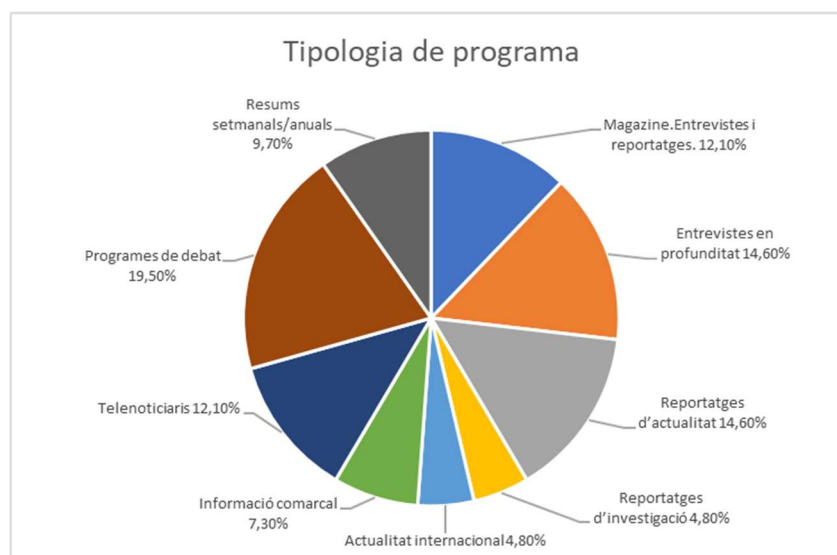
Dels programes recollits en la figura anterior, s'han calculat els percentatges corresponents a cada tipologia (nomenclatura de TVE).

Figura 33. Percentatges sobre el total de producció d'informatius segons la tipologia dels programes

Tipologia de programa	Quantitat	Percentatge
Entrevistes i reportatges (magazine d'actualitat)	5	12,1%
Entrevistes en profunditat	6	14,6%
Reportatges d'actualitat	6	14,6%
Reportatges d'investigació	2	4,8%
Actualitat internacional	2	4,8%
Informació comarcal	3	7,3%
Telenoticiaris	5	12,1%
Programes de debat	8	19,5%
Resums setmanals/anuals	4	9,7%

Font: Elaboració pròpia.

Figura 34. Distribució històrica dels programes informatius produïts per TVE a Catalunya segons la tipologia

Font: Elaboració pròpia.

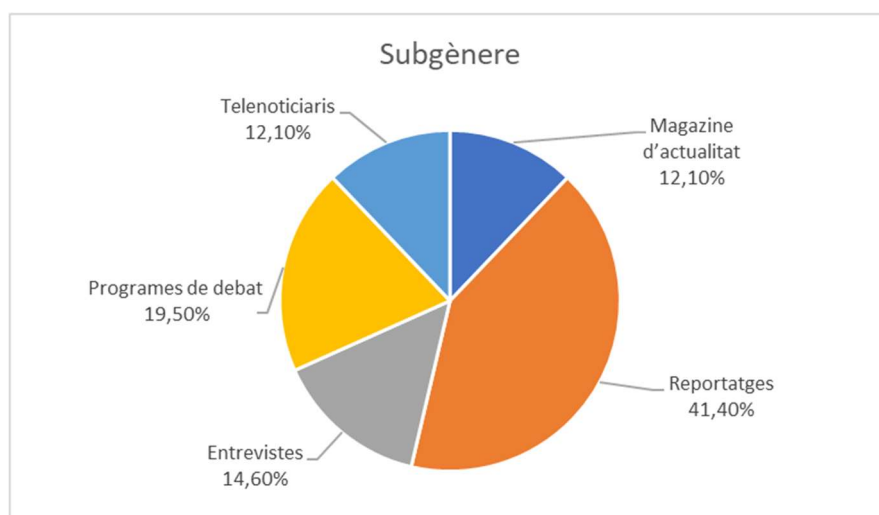
Agrupant els programes amb un concepte més ampli obtenim la següent distribució percentual.

Figura 35. Percentatges sobre el total de producció per subgèneres informatius

Subgènere	Quantitat	Percentatge
Magazine d'actualitat	5	12.1%
Reportatges	17	41.4%
Entrevistes	6	14.6%
Programes de debat	8	19.5%
Telenoticiaris	5	12.1%

Font: Elaboració pròpia.

Figura 36. Distribució històrica dels programes informatius produïts per TVE a Catalunya segons el subgènere

Font: Elaboració pròpia.

De les figures anteriors s'extreu la conclusió que el subgènere del que s'han fet més programes en el període d'estudi és el reportatge, seguit dels programes de debat. Els de format telenoticiaris registren només un 12,1%, si bé són els que més hores de producció han ocupat per la seva freqüència diària.

Per una millor comprensió dels factors de context del programa *L'Informatiu* que s'han desenvolupat en aquest capítol de la tesi doctoral, s'han elaborat dos quadres

comparatius on es recullen aquests aspectes. El Quadre 1 correspon al període anterior a la democràcia i la transició, i el Quadre 2 al període entre els anys 1983 i 2016.

Quadre 1 comparatiu dels diferents factors de context de la programació anterior al període democràtic i durant la transició (1956-1981)

Quadre 1 comparatiu dels diferents factors de context de la programació anterior al període democràtic i durant la transició (1956-1981)

Elaboració pròpia a partir de múltiples fonts d'hemeroteca i d'RTVE.

Quadre 1 comparatiu dels diferents factors de context de la programació anterior al període democràtic i durant la transició (1956-1981)																											Inici període democràtic																			
Elaboració pròpia a partir de múltiples fonts d'hemeroteca i d'RTVE.																																														
Inici emissions de TVE a Catalunya 14 de juliol de 1959																											Primer programa en català de TVE 27 d'octubre de 1964										Primer informatiu íntegre en català de la televisió 3 d'octubre de 1977									
Anys	Inici emissions de TVE a Espanya 28 d'octubre de 1956																																													
Govern Espanya	Francisco Franco																										Luis Carrero Blanco					Carlos Arias Navarro			UCD Adolfo Suárez							UCD Leopoldo Calvo Sotelo				
Govern Generalitat																											ERC Josep Tarradellas							CIU Jordi Pujol												
Directors Generals o Presidents RTVE	José Maria Revuelta Prieto						Roque Pro Alonso				Jesús Aparicio Bernal Sánchez				Adolfo Suárez González				Rafael Orbe/ Juan José Rosón		Jesús Sancho Rof	Gabrie Peña Aranda	Rafael Anson	Fernando Arias Salgado				Fernando Castedo		Carlos Robles Piquer/ Eugenio Nasarre																
Caps d'Informatius TVE Madrid	Jose Ángel de las Casas Acevedo						Ángel Fernández Marrero				Jose Ángel de las Casas Acevedo		Fernando Ramos Moreno		Rafael Ramos	Francisco Ruiz de Elvira	José de las Casas	Victoriano Fernández de Alá	Alberto Miguel Arruti	Mauro Muñoz Rodríguez	Jesús Morón	Fernando Bofill Draper		Miguel Pérez Calderón		Ignacio Gabilondo/ Pedro Enquist	Joaquín Castro Berraza		Juan Roldán/ J.L. Balbín																	
Directors TVE Catalunya					Luis Ezcurra				Jorge Arandes				Juan A. Alberich				Tomás García Arnalot				Jorge Arandes RTVE Sub. TVE Juan Munsó Cabús				Tomás García Arnalot		Juan Antonio Sáenz- Guerrero																			
Caps d'Informatius TVE Catalunya																	Juan Antonio Sáenz- Guerrero								Antoni Serra		Gonzalo Quintana																			
Caps de Programes TVE Catalunya					Enrique de las Casas				Ramon Solanes				Jos Joaquín Marroquí				Juan Manuel Martín de Blas				Juan José González Lamúa				Sergio Schaaff		Juan José González Lamúa																			
Noms dels informatius					"Panorama" (entrevistes i reportatges) "La historia de la Semana"				"Mare Nostrum" Entrevistes i tradicions en català				"Giravolt" Reportatges actualitat. Quinzenal				"Miramar" Informatiu diari, en castellà i català				"Miramar" Integument en català 3/10/1977		"Crònica"																							
Presentadors Informatius					Federico Gallo i Enrique Rubio				Anna Castells, Joan Lluch, Antoni Serra				Antoni Serra				Ricard Fernández Deu				Irene Mir/Rafa Arias Cristina Fabregat/ Josep Maria Bach				Carme Páez Irene Mir Josep Maria Bachs																					
Plantilla TVE Catalunya																																														
Audiència L'Informatiu																																														
Hores Anuals en català										1h mes			2h mes					3h mes	99	151	322	456	768	775	974	1070	1501	1214																		
Períodes mostres																																														

Quadre 2 comparatiu dels diferents factors de context externs i interns del programa L'Informatiu (1983-2016)

Quadre 2 comparatiu dels diferents factors de context externs i interns del programa L'Informatiu entre els anys 1983 i 2016.

Elaboració pròpia a partir de múltiples fonts d'hemeroteca i d'RTVE.

Informatiu entre els anys 1983 i 2016.

Elaboració pròpia a partir de múltiples fonts d'hemeroteca i d'RTVE.

	Trasllat dels estudis de TVE Miramar a Sant Cugat del Vallès 27 de juny de 1983										Primer TN TV3					Inici TV privades					PRIMER ERO 1993					PACTE PSOE-CIU					PACTE PP-CIU. Majestic					PP Majoria absoluta					SEGON ERO 2006					Supressió publicitat					La Direcció General de l'Ente Passa a denominar-se Presidència de la Corporació				
Anys	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016																				
Govern Espanya	PSOE															PP								PSOE																															
Govern Generalitat	CIU																						PSC																																
Directors Generals o Presidents RTVE	José Maria Calviño					Pilar Miró			Luis Solana	Jordi García Candau							Mónica Rolduejo	F. López Amor	Pio Cabanillas	Javier González Ferrari		José Antonio Sánchez		Carmen Caffarel					Luis Fernández	Alberto Oliart	Vac.		Leopoldo González Echenique	José Antonio Sánchez																					
Caps d'Informatius TVE Madrid	J.L. Balbín	Enrique Vázquez		Enric Sopena		Julio de Benito			Diego Carcedo	María Antonia Iglesias					Ernesto Sáenz de Buruaga			Javier González Ferrari		Alfredo Urdaci			Fran Llorente								Julio Somoano		José Antonio Álvarez Gundín																						
Directors TVE Catalunya	Pere Felis					Agustí Farré			Enric Lloberas		Enric Sopena										Aurora Catà		Enric Frigola		Javier Grima		Ramon Font		Eladio Jareño		Joan Tapia						Montse Abbad			Ana Maria Bordas		Eladio Jareño													
Caps d'Informatius TVE Catalunya	Montse Nebot		Enric Sopena		Monts Nebot			Rafel Jorba	Alfred Rexach		Carme Páez										Josep Sanz			Valentin Villagrasa			Teresa Carreras		Joaquim Cuxart		Josep Vilar								Pere Buhigas			Carles González													
Caps de Programes TVE Catalunya	Sergi Schaaff								Joan Ramón Mainat		Enric Frigola										Enric Frigola		Josep Sanz		Manel Arranz		Enric Frigola		Rosa Gil		Mercè Odina								José Manuel Pinillo			Manel Farelo (Producció de programes)		Anna Cler (Producció de programes)											
Noms dels informatius	Ara notícies		Comarques					Teledues			Teleuna		L'Informatiu																	L'Informatiu																									
	Crònica		Miramar			L'Informatiu																																																	
Plantilla CAT		814		1236	1209			1099					961	880	873	852	839	853	830	775	765	759					675	721	724	738	744	723	722	717	716																				
Hores Català	1214	1296	1260	1250	1680	2064	2654	2352	2421	2645	2208	1502	815	768	680	675	624	820	890	864	821	880	865	770	767	667	560	494	447	450	448	494	495	590																					
Audiència L'Informatiu															24.9	20.4	16.3	16.7	15.5	13.2	10.8	12.2	14.9	14.0	12.4	11.3	11.5	11.8	9.6	8.5	9.5	7.9	6.5	5.5	4.4																				
Períodes mostres																	245K	259K	238K	191K	151K	171K	208K	209K	183K	171K	173K	181K	156K	150K	166K	144K	115K	95K	73K																				

5. ELS INFORMATIUS TERRITORIALS DE TVE A CATALUNYA.

ESTUDI DEL PROGRAMA L'INFORMATIU

Televisió Espanyola es diferencia d'altres empreses de radiodifusió per l'extensa xarxa de centres territorials i de producció que té ubicats per tot el país. Aquesta estructura respon a la voluntat d'oferir una informació propera i diferenciada als ciutadans de cada comunitat. Els noms i les característiques d'aquest informatius són diferents en cada autonomia. En el cas de Catalunya, la seva llarga trajectòria ha fet que s'hagi dit de diferents maneres. En aquest capítol s'estudia *L'Informatiu*, que és longeu, en format de telenoticiari i es repassen tots els programes informatius precursors.

5.1 Característiques dels informatius territorials

Com ja s'ha explicat en el capítol anterior, la televisió en català va néixer a Televisió Espanyola, un fet que tot sovint s'oblida i que les generacions més joves potser ni tan sols coneixen. És possible, encara que no hi ha un consens al respecte, que es creés un model propi que s'hauria mantingut, amb alts i baixos, al llarg dels darrers quasi seixanta anys. Fent una mica de recopilació, al juny de l'any 1959 va començar la producció de programes informatius territorials en castellà i a 1964 els primers en català. *Panorama* (1987), *Mare Nostrum* (1964), *La Historia de la Semana*, *Giravolt* (1973), *Crónica i Miramar*⁵⁷ (1997), són els noms propis dels primers intents reïxits d'oferir informació d'actualitat i de Catalunya en un nou format consistent en un conjunt de notícies agrupades en un únic telenoticiari⁵⁸. En concret, *Miramar* es pot considerar el primer programa informatiu diari en llengua catalana que apareix a la televisió, cosa que no va passar de cop, sinó progressivament com una evolució dels formats anteriors, on primava el petit reportatge. A partir de la mort de Franco (1976), augmenta la producció en català, tant de programes com d'informatius, tal com reclamava la societat. Van ser els inicis d'una nova manera d'informar als ciutadans de Catalunya, acompanyats de la transició política i de la reivindicació de més autonomia i catalanisme.

⁵⁷ *Miramar* va tenir diferents etapes i es va oferir en els dos idiomes, el primer completament en català va ser el 3 d'octubre de 1977.

⁵⁸ Aquestes aproximacions es van produir entre 1961 i 1977. Primer en castellà i amb format de reportatge, després ja en català i com a notícies d'un telenoticiari.

L'any 1983, un després que el PSOE guanyés per primera vegada unes eleccions generals, es produeix un salt tecnològic decisiu per l'elaboració de continguts. Les instal·lacions a Catalunya de TVE es traslladen de la muntanya de Montjuïc a Sant Cugat i la producció es modernitza. Aquesta data i el període que va fins 1995 és significatiu perquè és a partir de la qual es disposa d'alguns informatius complets enregistrats en cinta magnètica i format Betacam o ja digitalitzats. No hi ha però a l'arxiu d'imatges de RTVE a Catalunya sèries completes d'aquests programes. Hi ha constància documental de programes complets a partir de 1974. Dels anys anteriors es localitzen alguns informatius enregistrats en cinta magnètica de dues polzades. També notícies i capçaleres de les primeres emissions, però no programes sencers. És a partir de 1997 que es poden consultar a la base de dades audiovisual Arca⁵⁹ de RTVE sèries senceres d'una setmana de *l'Informatiu Migdia*.

Quan TV3 va emetre el seu primer telenotícies, el 16 de gener de 1984, el "*circuit català de TVE*" emetia més de 25 hores a la setmana de programació en català i dos anys després quasi 38 hores. D'aquestes, una tercera part corresponien a informatius.

Estudiar aquest període potser no té el romanticisme de la recerca de programes en blanc i negre, però hi ha més documentació interna a l'abast.

5.1.1 Telenoticiaris en català. Creació del programa *L'Informatiu*

Aquest apartat té com a finalitat l'anàlisi d'algunes variables quantitatives de la producció de programes informatius en català fets als estudis de TVE a Catalunya al llarg del temps. És d'interès ressaltar el seu valor experimental derivat de la utilització de la tecnologia com a instrument indispensable per aquest tipus d'anàlisi sobre periodisme. Al finalitzar aquesta tesi doctoral, ja es disposa de noves eines d'intel·ligència artificial que permetrien en estudis derivats posteriors, afinar i desenvolupar la investigació realitzada.

El període triat s'ha fixat en els primers 30 anys del programa, des dels inicis al 1986, fins al 2016. El motiu de centrar l'estudi en un període tan llarg és assegurar que queden prou representats els possibles canvis que es volen mesurar. No es tracta per tant de fer un anàlisi en profunditat de la producció, ni de les fórmules utilitzades per

⁵⁹ Arca és el nom que rep el sistema d'arxiu d'imatges que conté totes les filmacions digitalitzades originalment en diferents formats i els programes emesos que s'han pogut recuperar.

construir un relat periodístic aprofitant els recursos del gènere i la tecnologia de producció. Es volen reconstruir els guions inexistents d'una mostra àmplia de programes per després estudiar-ne l'evolució d'algunes variables al llarg de tot el període escollit. Es tracta doncs d'una tasca artesanal, però de la qual en traurà profit no només aquesta tesi doctoral, sinó que proporcionarà un material de base inèdit per futurs estudis dels informatius com a gènere del periodisme televisiu i també de les característiques dels programes fets a Catalunya i en català per Televisió Espanyola.

Com ja s'ha dit, els Informatius de TVE a Catalunya van ser els primers de televisió que es van emetre en català i durant molts anys tothom els tenia en compte. D'aquell moment dolç a penes queden rastres. Ara continuen tenint un espai a les graelles, però amb els anys han perdut presència i capacitat d'influència en la societat catalana. Al llarg de tots aquests anys d'existència han tingut durades diferents, des de gairebé una hora fins a vint minuts en algunes etapes. També han tingut noms diferents, tot i que la major part del temps ha sigut l'actual de *L'Informatiu*. Una característica que ha condicionat la fidelitat de l'audiència ha estat l'encaix d'aquest programa a la cadena. Des de l'anomenat "circuit català" dels primers temps a la "desconnexió territorial", com se l'anomena actualment.

Figura 37. Fotograma de l'animació que identificava la desconnexió de Catalunya de la programació estatal (1983)

Font: Arxiu RTVE.

En la següent figura, s'especifiquen els noms, l'idioma i algunes observacions sobre els noticiaris, tant en català, com en castellà, que s'han produït a TVE a Catalunya. Es presenten de manera cronològica, tot i que només és d'interès pel nostre estudi

aquells que s'han emès per la primera cadena de TVE, també hi figuren els de la segona cadena, La2, per tal d'aportar context. Igualment es fa referència als caps de setmana, tot i que també estan fora del focus d'interès del nostre estudi, acotat a les emissions televisives de dilluns a divendres.

Figura 38. Gènesis dels telenoticiaris en català. Cronologia i fets remarcables del model implementat per TVE a Catalunya (1959-2016)

Nota: En fons gris l'etapa predemocràtica. Les caselles sense informació no hi ha cap fet a destacar.

Any	Nom de l'Informatiu de la Primera Cadena	Llengua	Observacions	Nom de l'Informatiu de la Segona Cadena	Llengua	Altres programes informatius	Estudis on es produeix	Dates significatives
								28 d'octubre de 1956 S'inaugura TVE a Paseo Habana
								15 de setembre de 1957 Primer <i>Telediario</i>
								15 de febrer de 1959 Es va veure per primera vegada la televisió a Barcelona R.Madrid-Barça (1-0) 4 de juliol de 1959 Inauguració de l'enllaç Madrid-Barcelona 14 Juliol de 1959 Inauguració oficial estudis Miramar. Balcón del Mediterráneo. José Luís Barcelona
1959	Col·laboracions a la 1ªedició del <i>Telediario</i>	CAST	2 d'octubre de 1959 La primera connexió al TD				Miramar	17 juliol de 1959 Primer programa des de Miramar
1960 (15 min) - 1970 (60 min) Anys 1963 i 1964 no n'hi ha.	Panorama 1959-1969 Primer programa d'entrevistes i reportatges Federico Gallo i Enrique Rubio	CAST	No s'emet els diumenges i segons els anys s'emet o no els dissabtes.	1966 Inici programació en català a TV2. "Canalet"	CAST CAT	Mare Nostrum Historia de la semana 1 gener 1968 (o 1974?) (10/9/74?)	Miramar	1962 Primera vegada que es parla en català a la televisió. Núria Espert. 27 d'octubre de 1964 primera emissió en català <i>La ferida lluminosa</i> 15 novembre de 1966

1967	Mare Nostrum 1967-1974 Reportatges sobre cultura i la societat catalana Anna Castells i Antoni Serra							Inici segon canal UHF 1966 S'utilitza Teatre Òpera Hospitalet i Estudis Isasi d'Esplugues (fins trasllat a Sant Cugat)
1972 (10 min)	"Unidades regionales" dins dels <i>Telediarios</i>	CAST					Miramar	
1975- 1978 3 octubre 1977 primer Miramar en català	Miramar 1974-1986 El primer informatiu en format de telenoticiari. Ricard Fdez, Déu, Alfred Rexach, Laura Palmés, Anna Ballebó. Dues etapes. Enmig es va fer <i>Crónica</i> .	CAST CAT	No s'emet dissabtes i diumenges fins 1981 I llavors per TV2		CAT	10 de setembre de 1974 Últim <i>Mare Nostrum</i> Giravolt 1973 -1978 Antoni Serra, amb Josep M ^a Lladó, J.M. Bachs, Mercè Remolí, Anna Castells, Rosa M ^a Calaf.	Miramar	
1978 - 1979 - 1980	Crónica 1979-1981 Informatiu diari que va substituir <i>Miramar</i> . Irene Mir i Rafa Arias. Després Cristina Fabregat i Josep M ^a Bachs	CAT		1978 Crónica2 (15 minuts)	CAT		Miramar	
1980-1985	Miramar	CAT		1982 Ara Notícies 1993 Miramar 1985 Agenda Informativa	CAT	Comarques 1983-1986 Reportatges per la geografia catalana. Jordi Llonch i Toni Esteve.	Sant Cugat	3 de març de 1982 TVE Cat fa la primera retransmissió en català. Un partit de futbol de quarts de Copa d'Europa, Leipzig-FC Barcelona. Jordi Pujol va enviar un telegrama donant suport a l'inici de les

						Miramar esportiu		retransmissions en català. El comentarista va ser J.Félix Pons (50! Anys TVE Cat, p. 115) 23(27?) de juny de 1983 Inauguració nous estudis a Sant Cugat del Vallès. 10 de setembre de 1983 Inici TV3 14 de gener de 1984 Primer TN
1986	L'Informatiu	CAT		1986 Agenda Informativa	CAT		Sant Cugat	
1986	L'Informatiu Migdia	CAT	Emissió simultània per TV1 i TV2 També dissabtes i diumenges a TV2, de durada variable	1987 L'Informatiu Vespre El primer presentador va ser Josep Maria Balcells	CAT	Bon dia Catalunya 1986-1989 Informatiu matinal. Josep Puigbó, Teresa Carreras i Carme Ros	Sant Cugat	
1988-1989	L'Informatiu	CAT				L'Informatiu Matí (8:25-8:30). 5 min (?)		1988 Posada en marxa segon canal TV3
1990	L'Informatiu	CAT	Torna l'emissió, només a TV1				Sant Cugat	
1991	L'Informatiu	CAT	No n'hi ha els diumenges			Teleuna 1991-1992 Rosa MªMolló Reportatges societat catalana.	Sant Cugat	

1992-1993	<i>L'Informatiu</i>	CAT	No n'hi ha dissabtes ni diumenges			Teledues 1992-1994 Continuació de <i>Teleuna</i> però es feia a La2.	Sant Cugat	
1994-2014	<i>L'Informatiu</i>	CAT	Dissabtes i diumenges s'anomena L'Informatiu Cap de Setmana A partir del 2009 es redifon pel Canal 24h en desconexió	2001. <i>L'Informatiu Vespre</i> s'amplia a dissabtes El 2010 es redifon pel Canal 24h en desconexió	CAT	Giravolt (2ª etapa) 1994-1997 RosaMª Molló Programa d'informació de Catalunya en el que les notícies tenen tractament de reportatge	Sant Cugat	
2013-2016	<i>L'Informatiu</i>	CAT		Setembre 2013 <i>L'Informatiu Vespre</i> és substituït pel magazine informatiu Vespre a la 2 Es deixa d'emetre pel Canal 24h	CAT		Sant Cugat	
2013-2016	<i>L'Informatiu</i>	CAT						

Font: Elaboració pròpia.

5.1.2 Encaix dins de la programació estatal

Els programes que s'emeten abans i els que van després del telenoticiari "territorial" han obligat al llarg dels anys a fer diferents plantejaments del contingut dels informatius de TVE a Catalunya, unes vegades més globals i d'altres més locals, depenent si anaven enganxats al *Telediario* o a un programa d'entreteniment. I d'alguna manera també com a conseqüència de les situacions polítiques i socials per les que ha passat el país.

Aquest encaix en la programació general, els mitjans disponibles i les orientacions de les diferents direccions ha fet que sempre s'hagi mantingut, tant a Miramar com als estudis de Sant Cugat, un debat obert sobre el rumb i la línia informativa que tenien de seguir aquests informatius en català de la cadena pública estatal. A tall d'exemple veiem com ho explica Joaquim Guzmán⁶⁰, que durant molts anys n'ha estat editor:

"Tenint en compte que som un centre de producció territorial que emet uns informatius propis en el marc d'una programació general, que hem de conviure amb unes durades curtes i que, generalment, disposem de recursos humans i tècnics escassos, la qüestió és si realment podem fer uns informatius universals i generalistes. Altres mitjans ja donen una visió catalana del món i ja ens expliquen el què passa a Espanya. Per tant, no hauríem de fer nosaltres uns informatius estrictament catalans?" (Comunicació personal, 2015).

I afegeix:

"Està molt clar que la nostra prioritat ha de ser la informació catalana, que hi hem de dedicar els màxims esforços possibles i que ho hem de fer amb un estil propi. Però això no vol dir que no haguem de tractar també tot allò que passa fora del país quan sigui transcendent per als ciutadans d'aquí. Per tant, la informació que ens arriba de qualsevol lloc del món o de l'Estat espanyol també l'hem de recollir, això sí, reduint-la a la dimensió indispensable i tractant-la sempre des d'una òptica pròpia. Fariem malament de no contextualitzar les notícies i, de fet, podem fer una bona feina si sabem buscar sempre el vessant més pròxim. Podem discutir com fer-

⁶⁰ Joaquim Guzmán va ser editor de *l'Informatiu migdia* durant més d'una dècada. És autor també d'un document intern d'anàlisi del informatius de TVE a Catalunya (2005).

*ho, però un tractament més senzill i condensat dels fets ens ha de permetre dedicar més espai a les aportacions que hi puguem fer des de Catalunya.”*⁶¹
(Joaquim Guzmán, comunicació personal, 2015)

Aquest debat ha estat sempre molt viu a les redaccions de Miramar i de Sant Cugat. Des de Madrid sempre s’ha fet pressió per aconseguir que els informatius de les comunitats autònomes tinguin un caràcter “regional” i que, per tant, només informin de les qüestions d’actualitat de la pròpia comunitat. TVE a Catalunya ha fet servir històricament diverses estratègies per defensar la singularitat dels seus informatius. Un argument de pes ha estat la llengua, però també l’horari d’emissió, per ser el primer de tots els informatius del migdia, i la implicació de la política catalana en les decisions que afecten el conjunt de l’Estat. Amb més o menys dificultats, els informatius en català han informat sempre de tot allò que pot interessar als catalans. Aquest caràcter universal però no sempre ha estat tant ampli com molts periodistes i responsables de la redacció haurien volgut. D’altra banda la subordinació a una programació estatal ha fet que tant l’horari d’emissió com la durada fossin inestables i aquest factor possiblement hagi condicionat la consolidació de l’audiència en algunes etapes del programa. També el fet d’encaixar una franja de programació en català dins d’una graella en castellà, pot semblar una estratègia poc coherent i podria provocar distanciament i fins i tot una barrera per un determinat segment de l’audiència.

5.1.3 Supressió de la informació internacional

La informació internacional va deixar d’existir als informatius territorials de RTVE a Catalunya a finals de l’any 2007. La periodista Dolors Elies va ser la darrera redactora en elaborar informació internacional per *l’Informatiu*:

“A primers dels 90 va ser l’etapa de màxim esplendor per fer periodisme internacional a Sant Cugat. Des del naixement dels informatius en català s’havia mantingut com una secció més de la redacció i anàvem com enviats especials a cobrir notícies fora d’Espanya” (Comunicació personal, 2020).

⁶¹ Per una reforma de *L’Informatiu*. Els informatius que voldríem. Anàlisi i propostes Joaquim Guzmán. Document intern TVE. Sant Cugat, febrer 2005.

La pèrdua de les notícies internacionals ha estat una discussió interna que ha tingut valoracions diferents entre els membres de la redacció. Per Xavier Sitjà va ser una actitud realista davant de la impossibilitat de competir amb TV3 en aquest terreny concret:

“No ho veig greu. Deixar d’informar d’Espanya i d’internacional també es fa als EEUU, desplegar-se pel territori, etc.. amb petites píndoles nacionals e internacionals estaria bé. Fer un informatiu internacional amb TV3 davant era una competició perduda, sense una bona xarxa de corresponents, però L’Informatiu va deixar de seguir el propi model” (Comunicació personal, 20 de febrer de 2019).

En canvi per l’editor Carles Bassolas, perdre la informació internacional i, en gran mesura, també les notícies d’Espanya va ser una expressió de renúncia a competir no únicament pel lideratge televisiu, sinó també per mantenir una audiència que continuava sent fidel després de dècades:

“És un exemple del què ha passat. Com a cadena teníem que haver anat a una televisió integral de 24 hores en català. Al regionalitzar-nos, hem perdut l’espai. Madrid no ha vist la necessitat política. Rafael Jorba ho va veure clar amb premonició al 87-88 de crear el canalet. Montserrat Nebot també va veure la necessitat d’una TV integral.” (Bassolas, comunicació personal, 29 de gener de 2020).

Entre els anys 2000 i 2007, a la redacció de Sant Cugat hi havia quatre periodistes en plena dedicació dedicats a la tasca d’informar del món. En concret, la citada Dolors Elies com a coordinadora de la informació internacional i Empar Riera per a la informació d’Espanya. A més a més, hi havia periodistes catalans ocupant corresponents a l’estranger, cobrint conflictes o de manera més estable, informant de l’activitat del Congrés dels Diputats a Madrid.

Tot i la poca plantilla per afrontar amb garanties la cobertura de les principals notícies internacional i d’Espanya, la pèrdua d’aquests dos tipus de continguts informatius no va ser pel desinterès de l’espectador ni molt menys de la redacció. L’explicació cal buscar-la en una voluntat regionalitzadora dels alts directius de l’empresa, que defensaven —i ho segueixen veient així avui— que un centre territorial ha de fer només informació del territori al qual

serveix. De res han servit els múltiples intents de posar en valor que la llengua és un fet diferencial que cal valorar o que Sant Cugat, com a centre de producció, té una capacitat molt superior a la de qualsevol centre territorial. Ni tan sols un possible interès polític per oferir un tractament informatiu diferenciat del de TV3 ha tingut èxit. La por a la pèrdua de control sobre el contingut i també el temor a una asimetria dins de la pròpia empresa que obrís la reivindicació d'altres comunitats, ha pogut més que la saludable conveniència d'oferir una oferta televisiva més variada a la ciutadania.

5.1.4 Els horaris d'emissió i la durada del programa

El material per la realització de la segona part d'aquesta tesi doctoral s'ha obtingut majoritàriament de tres fonts: l'hemeroteca de *La Vanguardia*, la de la UAB i el servei de documentació i arxiu de TVE a Catalunya. Per la primera part s'ha consultat els exemplars de *La Vanguardia* de cada any del període 1959 a 2016, en concret la programació diària que publica aquest diari a les pàgines de *Televisión y Radio*. Al departament d'emissions de TVE a Catalunya no hi ha cap registre anterior a 1997 dins del Sistema de Gestió d'Emissions⁶². Tampoc es té constància de cap altre arxiu unificat d'on es puguin consultar i extreure dades dels programes informatius emesos en català des de Miramar ni des de Sant Cugat. Així com no s'ha localitzat cap altre publicació de l'època, llevat d'algun exemplar de la revista *Tele-Radio*, que contingui informació del període d'estudi complet. L'objectiu és conèixer i confirmar els diferents noms que han tingut els informatius, la durada i l'horari d'emissió. La cerca del material ha tingut algunes limitacions ja que el període analitzat de 50 anys per la primera part, és molt llarg i no sempre la programació publicada a la premsa s'ajusta exactament a la realitat.

⁶² El Sistema de Gestió d'Emissions és un programa informàtic que registra i conserva totes les característiques que acompanyen l'emissió d'un programa.

Figura 39. Programació de televisió publicada a La Vanguardia el 27 de Juny de 1983

Font: Hemeroteca de La Vanguardia (27/06/1983).

Donat que no es pretén analitzar el contingut complet de tota la programació diària sinó centrar l'estudi en els informatius en llengua catalana, la recollida de dades d'aquesta part s'ha plantejat de la següent manera:

- Anotació per cadascun dels anys objecte de l'estudi de la programació de TVE publicada a la premsa cada dia. És la única font que existeix amb aquesta informació. S'ha pres una setmana completa, en primera instància triada a l'atzar i sovint buscant-ne una de nova quan no ha estat possible localitzar el material desitjat. La presentació de les dades s'ha fet en format de taula recollint la programació dels set dies de la setmana. El fet de triar una setmana completa respon a la voluntat d'incloure la programació dels caps de setmana i d'aquesta manera comprovar també si la programació de dilluns a divendres és diferent de la del cap de setmana.

- En el cas dels anys posteriors al 1965 en que entra en funcionament el segon canal s'ha construït una taula per a cadascuna de les cadenes: TVE1 i La2.
- Les dades que s'han considerat d'interès per tal de conèixer la ubicació dels informatius en català dins de la programació durant un període complet de 50 anys i que s'ha extret de la transcripció anterior són les següents: nom de l'informatiu, hora d'inici i de final del programa, durada i canal d'emissió.

A fi de facilitar l'anàlisi posterior aquestes dades s'han disposat en forma de taula amb el següent format:

Figura 40. Model de presentació de dades referides als informatius objecte d'estudi

ANY	MATI					TARDA			
	Nom	Hora inici	Hora final	Durada		Nom	Hora inici	Hora final	Durada
1959									
Dilluns	xxxxx	hh.mm	hh.mm	mm		xxxxx	hh.mm	hh.mm	mm
Dimarts									
Dimecres									
Dijous									
Divendres									
Dissabte									
Diumenge									
1960									
Dilluns									

Font: elaboració pròpia.

El nom de l'informatiu serà seguit de la indicació TVE2 en el cas que l'emissió hagi tingut lloc pel segon canal. Si no s'indica res s'ha d'entendre que l'emissió ha tingut lloc pel

primer canal. A l'Annex 1 es poden consultar totes les dades extretes del diari *La Vanguardia* i presentades segons el format anterior⁶³.

Per tal de facilitar l'anàlisi i reduir el nombre de dades, s'han agrupat els dies feiners per cadascun dels anys, ja que la programació és molt similar entre ells, i de forma individual pels dissabtes i diumenges. Amb aquest criteri, s'ha elaborat una taula pels informatius del migdia i una altra pels del vespre amb el format que es mostra a continuació.

Figura 41. Plantilla final de presentació de les dades de nom, durada i horari, referents als informatius objecte d'estudi

	MIGDIA											
	Dilluns a Divendres				Dissabte				Diumenge			
Any	Nom	Inici	Fi	Durada	Nom	Inici	Fi	Durada	Nom	Inici	Fi	Durada

Font: elaboració pròpia.

⁶³ Annex 1. Hora d'emissió i durada dels informatius per dia de la setmana. Migdia i Vespre (1959–2004). Elaboració pròpia a partir de la consulta a les pàgines de TV de la premsa consultada.

Figura 42. Distribució dels horaris i durada dels informatius de TVE a Catalunya. Informatius del migdia

ANY	DILLUNS A DIVENDRES				DISSABTES				DIUMENGE							
	Programa	Inici	Final	Durada	Programa	Inici	Final	Durada	Programa	Inici	Final	Durada				
1959	<i>Telediario 1era edició des de DM i B</i>	14:45	15:45	60'	<i>Telediario 1era edició des de DM i B</i>	14:45	15:45	60'	NO							
1960 - 1962	<i>Panorama</i>	14:30	14:45	15'	<i>Panorama</i>	14:30	14:45	15'	NO							
1963	<i>Sense dades</i>															
1964	<i>Sense dades</i>															
1965	<i>Panorama de actualidad</i>	14:35	15:00	25'	NO				NO							
1966	<i>Panorama de actualidad</i>	14:15	15:00	45'	NO				NO							
1967	<i>Panorama de actualidad</i>	14:13	15:00	47'	<i>Panorama de actualidad</i>	14:13	15:00	47'	NO							
1968	<i>Panorama de actualidad</i>	14:02	15:00	58'	NO				NO							
1969	<i>Panorama de actualidad</i>	13:32	14:30	58'	<i>Panorama de actualidad</i>	13:32	14:30	58'	NO							
1970	<i>Panorama de actualidad</i>	14:00	15:00	60'	<i>Panorama de actualidad</i>	14:00	15:00	60'	NO							

1971	Sense dades															
1972	Primera Edició- <i>Unidades regionales</i>	14:30	15:00	30' (10' CaT)	Primera Edició- <i>Unidades regionales</i>	14:30	15:00	30' (10' CaT)	Primera Edició- <i>Unidades regionales</i>	14:30	15:00	30' (10' CaT)				
1973	Primera Edició- <i>Unidades regionales</i>	14:05	15:00	55' (10' CaT)	Primera Edició- <i>Unidades regionales</i>	14:05	15:00	55' (10' CaT)	NO							
1974	Sense dades															
1975 - 1976	<i>Miramar</i>	14:00	14:30	30'	NO				NO							
1977	<i>Miramar.</i>	14:00	15:00	60'	NO				NO				<i>Dilluns: Miramar esportiu TV2</i>	13:30	14:00	30'
1978 - 1980	<i>Crònica</i>	14:00	14:30	30'	NO				NO				<i>Dilluns: Crònica esportiva TV2</i>	13:30	14:00	30'
1981	<i>Miramar</i>	14:25	15:00	35'	<i>Miramar TV2</i>	14:00	14:10	10'	<i>Miramar TV2</i>	14:00	14:10	10'	<i>Dilluns: Miramar esportiu</i>	14.00	14:25	25' No consta
1982	<i>Miramar</i>	14:25	15:00	35'	<i>Miramar TV2</i>	14:30	15:00	30'	<i>Recull Catalunya TV2</i>	13:30	14:00	30'	<i>Dilluns Miramar esportiu / Dm,dmc,dj ARA</i>	13:30	14:00	30'
1983	<i>Miramar</i>	14:25	15:00	35'	<i>Recull informatiu TV2</i>	14:30	15:00 ?	30'	<i>Miramar esportiu TV2</i>	11:35		15'	<i>Dilluns Miramar esportiu / Dm,dmc,dj Comarques</i>	13:30	14:00	30'
1984	<i>Miramar</i>	14:25	15:00	35'	<i>Recull informatiu</i>	14:00	15:00	60'	<i>Miramar esportiu TV2</i>	11:30	13:50	15'	<i>Dilluns Miramar esportiu /</i>	13:30	14:00	30'

					TV2								Dm,dmc,dj Comarques			
									Recull informatiu TV2	14:00	15:00	30'				
1985	Comarques	14:03	14:20	17'	Recull informatiu TV2	14:00			Miramar esportiu TV2	11:25						
	Miramar	14:20	15:00	40'												
1986	Avanç informatiu	12:30	12:35	5'	Recull informatiu TV2	14:00			Miramar esportiu TV2	11:25						
	L'Informatiu	14:00	15:00	60'					Recull informatiu TV2	13:30						
1987	Avanç informatiu	12:30	12:35	5'	Informatiu cap de setmana TV2	14.00	14.30	30'	Avanç del informatiu TV2	14.30	15.00	30'				
	L'Informatiu migdia	14:00	15:00	60'												
1988	L'Informatiu matí	08:25	08:30	5'					sense dades							
	Avanç de L'Informatiu	13:00	13:05	5'												
	L'Informatiu migdia	14:30	15:00	30'												

	TV1+TV2															
1989	<i>L'Informatiu matí</i>	08:25	08:30	5'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	14:30	15:00	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	14:30	15:00	30'				
	<i>Avanç de L'Informatiu</i>	13.00	13.05	5'												
	<i>L'Informatiu migdia TV1+TV2</i>	14.30	15.00	30'												
1990	<i>L'Informatiu matí</i>	08:25	08:30	5'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:30	14.00	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	14:30	15:00	30'	TV2 De dilluns a divendres servei de notícies a les 14.30 (5')			
	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	14:30	30'									TV2 De dilluns a diumenge servei de notícies a les 16.25 (?')			
1991	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	14:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	14:30	15:00	30'								
1992	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	14:25	25'	NO				NO							
	<i>Teledues. Dilluns a divendres 14.30 a 15.00</i>															
1993	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	14:30	30'	NO				NO							
	<i>Teledues. Dilluns a divendres 13.00 a 13.30</i>															

1994	<i>L'Informatiu migdia</i>	13:55	14:25	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:55	14:25	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:55	14:25	30'				
1995	<i>L'Informatiu migdia</i>	13:55	14:30	35'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:55	14:30	35'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:55	14:30	35'				
1996 - 1997	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	15:00	60'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:55	14:30	35'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:55	14:30	35'				
1998	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	15:00	60'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:55	14:30	35'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	14:00	14:30	30'				
1999	<i>L'Informatiu comarques</i>	13:45	14:00	15'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	14:00	14:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	14:00	14:30	30'				
	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	14:30	30'												
2000	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	14:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	13:50	14:30	40'	NO							
2001 - 2004	<i>L'Informatiu migdia</i>	14:00	14:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	14:00	14:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	14:00	14:30	30'				
2005	<i>L'Informatiu migdia</i>			25'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>				<i>L'Informatiu cap de setmana</i>							
2007-2009	<i>L'Informatiu migdia</i>			20'	<i>L'Informatiu cap de</i>				<i>L'Informatiu cap de</i>							

					<i>setmana</i>				<i>setmana</i>							
2010-2012	<i>L'Informatiu migdia</i>			25'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>				<i>L'Informatiu cap de setmana</i>							
2013-2016	<i>L'Informatiu migdia</i>			28'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>				<i>L'Informatiu cap de setmana</i>							

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les taules 1-10 de l'Annex.

Figura 43. Distribució dels horaris i durada dels informatius de TVE a Catalunya. Informatius del vespre a La2 (1978-2004)

ANY	DE DILLUNS A DIVENDRES				DISSABTE				DIUMENGE				
	Programa	Inici	Final	Durada	Programa	Inici	Final	Durada	Programa	Inici	Final	Durada	
1978	<i>Crónica 2 TV2</i>	24:00	00:15	15'	NO								
1979	<i>Crónica 2 TV2</i>	23:15	23:30	15'	NO				TV2				
1980	<i>Crónica 2 TV2</i>	23:30	23:45	15'	NO				NO				
1981	Sense dades												
1982	<i>Ara notícies TV2</i>	17:30	18:00 (19?)	30'	NO				NO				
1983	<i>Miramar TV2</i>	18:45	19:00	15'	NO				NO				
1984	Sense dades												
1985 1986	<i>Agenda informativa TV2</i>	19:00			NO				NO				
1987	<i>Avanç informatiu TV2</i>	18:25	18:30	5'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	22:00			<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	21:00			
	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'									
1988	<i>Avanç informatiu TV2</i>	18:25	18:30	5'	sense dades								
	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'									
1989	<i>Avanç informatiu TV2</i>	19:00	19:05	5'									

	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	20:30	21:00		<i>L'Informatiu cap de setmana</i>	20:30			
1990	<i>L'Informatiu vespre</i>	19:20											
	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	21:00											TV2 De dilluns a diumenge servei de notícies a les 18.00 (?) (divendres a les 18.30)
													TV2 De dilluns a dissabte servei de notícies a les 20.00 (5')
1991	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	20:00	20:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	21:05			
													TV2 Dilluns avanç informatiu a les 16.20 (5') , 17.40 (5')
													TV2 Dimarts avanç informatiu a les 16.20 (5') , 18.25(5')
													TV2 Dimecres avanç informatiu a les 16.20 (5') , 17.45(5')
													TV2 Dijous avanç informatiu a les 17.00 5'), 19.20 (5')
													TV2 Divendres avanç informatiu a les 17.40 (5'), 19.30 (5')
1992	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	20:00	20:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	20:00	20:30	30'	

1993	<i>L'Informatiu vespre</i>	19.30	20:00	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	20:00	20:15	15'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	22:30	23:00	30'	
1994 - 1995	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	NO				NO				
1996	<i>L'Informatiu vespre</i>	19.35	19:55	20'	NO				NO				
1997	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	NO				NO				
1998 - 1999	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	<i>L'informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	NO				
2000	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20.30	21:00	30'	NO				NO				
2001	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	21:00	60'	NO				NO				
2002 - 2003	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	<i>L'Informatiu cap de setmana TV2</i>	20:00	20:10	10'	NO				
					<i>El suplement de l'Informatiu TV2</i>	20:10	20:30	20'					
2004	<i>L'Informatiu vespre TV2</i>	20:00	20:30	30'	NO				NO				

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les taules 1-10 de l'Annex.

5.1.5 Les diferents etapes

A partir de la recerca a l'hemeroteca, es poden fer algunes afirmacions avalades per les dades extretes. L'any 1959 *l'Informatiu* des de Catalunya no era sinó una col·laboració més o menys puntual a la 1ª edició del *Telediario* que s'emetia des de Madrid. Des de 1960 fins al 1970 s'emet des de Miramar el programa *Panorama* amb una durada variable segons els anys que va des de 15 minuts al 1960 fins a un màxim de 60 minuts al 1970 amb l'excepció dels anys 1963 y 1964. En aquesta dècada no hi ha emissió els diumenges, però segons els anys s'emet o no el programa els dissabtes.

El 1972 s'inicia una nova etapa amb les anomenades *Unidades regionales* dintre dels informatius estatals de TVE en les que li corresponen 10 minuts d'emissió a Catalunya.

Finalment, al 1975 s'inicia el primer informatiu pròpiament dit des dels estudis de la muntanya de Montjuïc. Se l'anomena *Miramar*, i aquest nom es mantindrà des de 1975 fins a 1985 amb l'excepció dels anys 1978,1979,1980 en que es diu *Crònica*. Des de 1977, els informatius es fan en català, i *Miramar* també. No s'emet però ni dissabtes ni diumenges fins el 1981 en que sí que s'emet el programa però per TVE2 quan la resta de la setmana s'emet per TVE1.

Al 1986 pren el nom de *L'informatiu* que es manté fins avui. El 1986 i 1987 s'emet per TVE1 i al 1988 passa a emetre's simultàniament per TVE1 i TVE2 fins al 1990 que retorna únicament a TVE1. Durant aquest període hi ha un informatiu de durada variable els dissabtes i diumenges, però únicament per TVE2. El 1991 no hi ha informatiu el diumenge i el 1992 i 1993 ni dissabte ni diumenge. Del 1994 fins el 2004, els informatius de dilluns a divendres com *L'informatiu cap de setmana* s'emeten per TVE1. *L'informatiu* del 2001 era un producte periodístic molt complet i consolidat i amb continguts universals:

"L'Informatiu migdia, el primer espacio diario de noticias realizado en el Centro de Producción de Sant Cugat, fue un informativo que dio prioridad a las noticias de Cataluña, repasando lo ocurrido en las comarcas a través de la red de delegaciones y corresponsales, así como la actualidad en Barcelona y sus alrededores. Además, el programa se hizo eco de lo más destacado del día en España y en el mundo y, siempre que fue posible, se incluyeron

testimonios y opiniones al respecto en el ámbito catalán. Todo ello con la profesionalidad que caracteriza a los periodistas de los Servicios Informativos de Televisión Española y apoyados por una moderna redacción digitalizada, que tiene como base a iNews, un sistema informático integrado digital de registro, edición y emisión de noticias” (RTVE, 2002).

En la següent figura es resumeixen de manera cronològica els noms i durada dels informatius territorials emesos en català per la primera cadena TVE1.

Figura 44. Noms que han tingut els noticiaris de La1 en desconnexió territorial en català

Antecedents de L'Informatiu de La1		
Any	Nom programa	Durada
1959	Col·laboracions al Telediario	1-2 minuts
1960-1970	Panorama	15-60 minuts
1972	Unidades Regionales	10 minuts
1975-1985	Miramar , excepte 1978, 1979 i 1980, que s'anomena Crónica	30-40 minuts
1986-2016	L'Informatiu . També s'anomena intermitentment L'Informatiu Migdia	30-60 minuts

Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a l'*Informatiu* del vespre es va iniciar al 1978 amb una durada de 15 minuts només de dilluns a divendres amb en nom de *Crónica 2* per TVE2. Aquest programa ja va néixer en català. Al 1982 s'anomena *Ara Notícies* i el 1993 *Miramar*. Els anys 1985 i 1986 s'emet un programa anomenat *Agenda informativa*, també per TVE2. Encara que el nom de *L'Informatiu* per l'emissió del migdia comença al 1986, les emissions del vespre prenen el nom de *L'Informatiu vespre* al 1987, mantenint aquest nom fins al final del període estudiat (2004) així com l'emissió per TVE2.

Cal destacar també que durant els anys 1988 a 1990 s'emet una tercera edició anomenada *L'Informatiu matí*, de 5 minuts de durada, entre les 8:25h i 8:30h del matí. Al llarg dels anys trobem programes específics d'informació sobre el territori, entre els

que destaquen *Comarques*, de 1983 a 1985, i *Teledues*, de 1992 a 1994. Els esports van tenir el seu moment d'èxit els migdies amb *Miramar esportiu*.

Aquestes dades, junt amb les anteriors, ens permeten extreure algunes conclusions pel que fa a la franja horària del migdia, de dilluns a divendres. Només consideraren aquest horari pel nostre estudi, ja que les mostres triades són d'aquest segment i canal.

- El programa de La1 en desconexió territorial ha tingut quatre noms des de que es fa íntegrament en català: *Miramar*, *Crònica*, *L'Informatiu* i *L'Informatiu migdia*. I anteriorment en castellà: *Panorama* i *Unidades regionales*.
- L'hora d'inici de l'emissió ha oscil·lat entre les 13:55 i les 14:30. La majoria d'anys a les 14:00 i només durant set anys al voltant de dos quarts de tres.
- Hi ha variacions de la durada entre els 25 minuts i una hora. Normalment s'ha fet de 30 minuts i en 11 ocasions ha superat aquest temps.

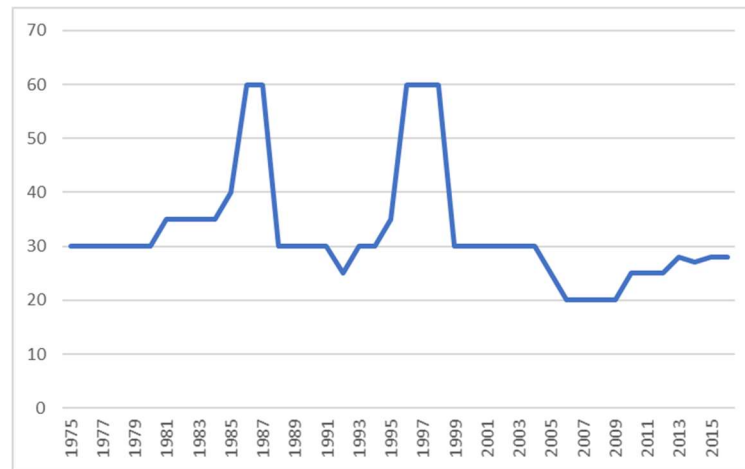
A la següent figura es resumeixen les durades de *L'Informatiu* per anys.

Figura 45. Durada dels informatius territorials de La1 en minuts (1975-2016)

Any	Durada		Any	Durada
1975-1980	30'		1995	35'
1981-1984	35'		1996 - 1998	60'
1985	40'		1999 - 2004	30'
1986-1987	60'		2005	25
1988-1991	30'		2007-2009	20'
1992	25'		2010-2012	25'
1993-1994	30'		2013-2016	28'

Font: elaboració pròpia a partir de dades de *La Vanguardia* i el Servei de Documentació de TVE.

Figura 46. Durada en minuts de l'informatiu principal de La1 segons els anys

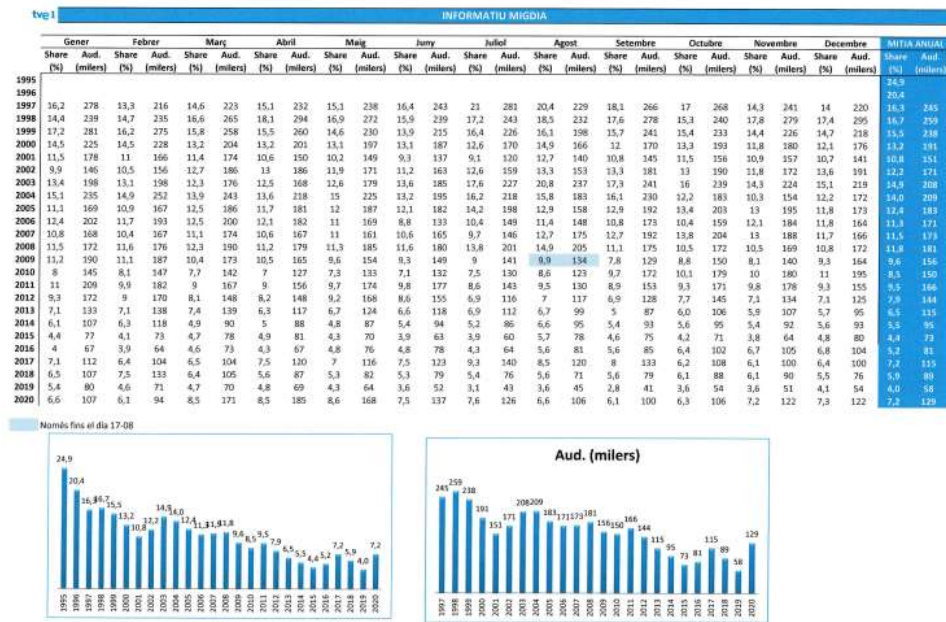
Font: elaboració pròpia.

5.1.6 El seguiment per part dels espectadors. Audiències

El mesurament d'audiències de televisió a Espanya va començar d'una manera oficial l'any 1993 (Kantar Media). Del període coincident amb el nostre estudi (1986-2016) en disposem a partir de 1995 i no hi ha dades segregades del programa *L'Informatiu migdia* del període anterior. Les dades de l'any 1995 presenten un *share* inicial del 24,9%. Durant el període 1996-2004 en que el PP va governar amb majoria absoluta, l'audiència va començar a baixar i aquesta tendència també va continuar suaument durant la presidència de Zapatero (l'any 2009 per primer cop per sota del 10%) i més darrerament amb la nova majoria absoluta del PP, que ha estat abrupta (2013 per sota del 7%), i ara mateix (2014) en el 4,5%. Alhora TV3 ha anat augmentant les dades del seguiment dels seus informatius. Aquestes dades inviten a preguntar què ha passat a TVE a Catalunya per perdre en 20 anys (1995-2015) tres quartes parts dels seus espectadors i el 80% de la quota de pantalla. La resposta és complexa com s'ha vist al llarg d'aquest treball i de ben segur requereix d'estudis més profunds que l'abast d'aquesta tesi doctoral. Les dades d'audiència que s'han pogut obtenir es detallen a continuació⁶⁴.

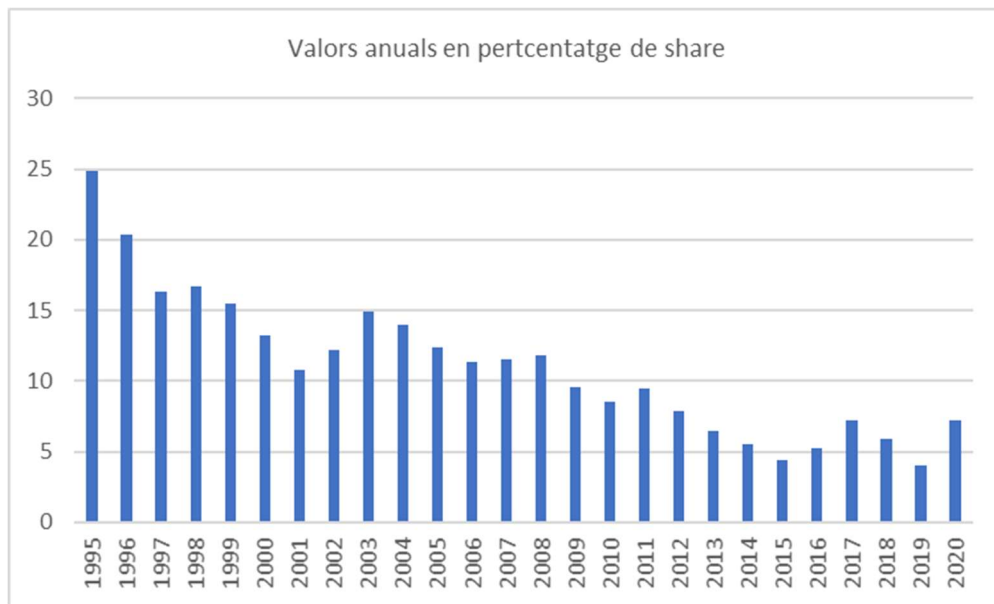
⁶⁴ Dades proporcionades per Kantar Media.

Figura 47. Audiències de L'Informatiu entre els anys 1997 i 2020

Font: Secretaria de direcció de RTVE a Catalunya a partir del registre diari facilitat per Kantar Media.
Elaboració interna de RTVE a partir de les dades de Kantar Media (2020-2024).

Figura 48. Evolució de l'audiència de L'Informatiu migdia en percentatge de share (1995-2020)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Kantar Media a RTVE.

5.1.7 Presentadors i presentadores

No es pretén en aquest apartat estudiar les característiques dels conductors que han estat al capdavant de *L'Informatiu*, però sí fer una recopilació de les persones que els han presentat. Moltes han tingut un desenvolupament i trajectòria professional posterior en altres cadenes molt important i potser el seu pas per TVE a Catalunya els ha ajudat a obrir-se camí posteriorment.

Figura 49. Imatges dels presentadors i presentadores de L'Informatiu (1987)

Enric Sala

Jordi Llonch

Font: fotogrames extrets de *L'Informatiu* (1987).

Presentadors i presentadores de *L'Informatiu* han estat: Enric Sala, Josep Vilar, Mercè Remolí, Queco Novell, Pitu Abril, Rosa Gil, Carme Ros, Jordi Llonch, Jaume Codina, Xavi Díaz, Anna Cler, Susana Griso, Montse Tejera, Xavier Muixí, Daniel Domenjó, Rosa Mª Molló, Josep Mª Balcells, Samantha Villar, Cristina Villanueva, Francesc Cruanyes, Sandra Sabatés, Mireia Bonache, Alícia Gómez, Núria Ramírez, Marta Ribas, Macarena León, Montse Tejera i Marc Sala.

Al llarg de tots aquests anys s'ha produït una evolució estètica important. No tant per l'enquadrament de la imatge al plató i el tipus de plans, sinó que on es fan més evidents els canvis és en el vestuari, el grafisme i l'escenografia. En el període estudiat es van produir sis canvis de decorat, en concret, els anys 1990, 1992, 1995 (en dues ocasions), 2006 i 2008. També es pot destacar que fins l'any 2004 la presentació es feia per parelles, d'home i dona, i a partir d'aquell any i fins l'actualitat, la conducció la fa una sola persona. A continuació es mostren un recull de fotogrames extrets dels vídeos

de les gravacions d'emissió dels informatius que es conserven a l'arxiu de TVE a Sant Cugat.

Figura 50. Imatges dels presentadors i presentadores de L'Informatiu (1987-2016)

Verónica Pareja

Josep (Pitu) Abril

Abril-Pareja

Josep Abril

Montserrat Balfegó

Josep Abril

Xavi Díaz

Carme Ros

Santi Parés

Novell-Griso

Francesc (Queco) Novell

Susana Griso

Francesc Novell

Susana Griso

Plató

Francesc Novell

Rosa MªMolló

Rosa MªMolló

Francesc Novell

Rosa MªMolló

Francesc Novell

Rosa MªMolló

Daniel Domenjó

Samantha Villar

Villar- Muixí

Xavier Muixí

Francesc Cruanyes

Mireia Bonache

Francesc Cruanyes

Montse Tejera

Macarena León

Mireia Bonache

Marta Ribas

Núria Ramírez

Marc Sala

Marc Sala

Font: elaboració pròpia a partir dels fotogrames extrets de *L'Informatiu* (1987-2016).

5.2 Estructura, estils i escaletes dels informatius territorials

Fins aquest punt han quedat establerts i analitzats els canvis successius que han anat experimentant els informatius de TVE a Catalunya pel que respecta a les característiques del nom, horari, durada i el canal d'emissió. A partir d'aquest preliminar ens proposem fer un estudi de paràmetres interns del propi programa vinculats a la quantitat de

paraula i d'imatge. La metodologia empleada ha consistit en transcriure de forma total el contingut de 28 informatius corresponents a anys diferents i procedir a analitzar-los en aquella part que és d'interès per aquest estudi.

5.2.1 Rutines de producció

Quan parlem de programes informatius ens estem referint a uns formats determinats i amb les seves característiques pròpies, que condicionen l'àmbit d'actuació i les rutines de treball. La televisió és el mitjà de comunicació que escullen una gran part dels ciutadans per a informar-se. De fet, sembla que moltes coses no passen fins que no surten a la televisió, i per això té un gran impacte les notícies que s'hi ofereixen. Exerceix molta influència en el comportament social. Algunes de les característiques de la informació televisiva fan referència a la credibilitat en el mitjà que li atorga la imatge. I com a poderós agent mobilitzador que és, s'ha demostrat que pot ser útil i ajudar a millorar la qualitat de vida de les persones, per això, també hi ha un intent permanent del poder polític per intentar controlar els continguts que s'hi ofereixen.

D'altra banda, la televisió ofereix importants limitacions com a mitjà d'informació. En destaquem tres: es donen moltes notícies en poc temps, no apareixen tots els actors i no s'explica el context. Aquestes les podríem considerar internes, però també l'entorn distreu, l'espectador ha de fer un esforç per detectar allò que és important i sobretot la impossibilitat de repetició al moment, a diferència de la premsa o Internet, que permet reaccionar si alguna cosa no s'entén.

El sociòleg Pierre Bourdieu (1997) detecta altres problemes associats a la informació televisiva. En primer lloc que els informatius tendeixen al sensacionalisme, i això fa que la gent pugui adquirir una concepció del món que no es correspongui amb la realitat o que la televisió es converteixi en un element de legitimació del què és correcte i del què no ho és. Un altre factor vindria determinat per la similitud de les notícies, ja que molts periodistes fan servir les mateixes fonts informatives. D'aquesta manera l'espectador només es pot formar una opinió. Per últim apunta a les estratègies de les cadenes immenses en una ferotge competència que acaben pensant els informatius segons l'audiència a la que van dirigits o a la qual volen conquerir.

Segons la periodicitat cal distingir entre programes informatius no diaris i programes informatius diaris. Els informatius territorials de TVE Catalunya, que són el nostre cas d'estudi pertanyen a aquesta segona categoria. I segons el contingut estarien ubicats en el model de la informació exhaustiva, que resumeix el màxim que ha passat durant tot un dia o una part de la jornada. Altres tipologies serien la tematitzada o la informació sense interrupció que ofereixen els canals "All news" (Tot notícies). Segons el format, podem parlar de programes de reportatges, documentals, d'entrevistes, de debat, retransmissions, especials o de notícies.

La tecnologia ha fet canviar al llarg del temps les rutines de producció dels programes informatius, especialment dels telenoticiaris: la facilitat de transmissió a distància i el conseqüent augment del protagonisme dels relats en directe, la potenciació del so ambient, l'evolució constant de la tecnologia de pressa d'imatges, i el grafisme, entre d'altres. Una permanent evolució des dels primers programes en que s'havia de muntar una pel·lícula de cinema, passant per diferents formats de vídeo magnètic, fins avui en dia en què l'edició fa servir recursos i tècniques digitals inimaginables.

Sempre però ha calgut un guió, que segons la televisió s'anomena també escaleta, pauta o minutat, que serveixi de fil per rellegir el contingut del programa. Si als anys 80 del segle passat era un full de paper escrit a màquina, ara aquesta tasca la fa un ordinador que ja té associats els continguts de vídeo, àudio i rètols que es volen reproduir. Tot el procés és més ràpid i molt menys costós. El guió, per tant, és l'element fonamental per poder analitzar el contingut i desenvolupament de qualsevol informatiu. És la partitura que fa servir tot l'equip: realitzadors, productors, editors, tècnics de so, mescladors i periodistes per elaborar un informatiu.

Malauradament no es conserven els guions dels informatius de TVE a Catalunya anteriors a la posada en marxa del sistema informàtic de producció de notícies, anomenat Inews⁶⁵. Per tant, s'han tingut que reconstruir manualment les escaletes dels informatius analitzats en aquesta tesi doctoral. Per abordar aquesta tasca, primer ha calgut adoptar una terminologia que permeti l'explicació de cada notícia i la posterior comparació dels programes.

⁶⁵ El sistema d'edició de notícies a la redacció, AVSTAR, es va instal·lar l'any 1990 i el d'editar vídeo des de la pròpia taula del periodista, INEWS, es va començar a utilitzar el 2000.

5.2.2 Definició d'estils i nomenclatura

No tots els formats serveixen per a totes les notícies. De fet, en molts casos, la fórmula tradicional d'*off-declaració-off* no és la millor. Segons Guzmán (2005) quan es té clar quina mena de notícies es vol fer, el següent pas és decidir el tractament que se l'hi dóna. Els informatius televisats utilitzen diverses fórmules per a construir aquesta estructura que és una escaleta. Són estils que a cada redacció prenen noms diferents i que estructuren el guió del programa pas a pas, en un seguit de línies que identifiquen una determinada manera de presentar cada contingut. Per la definició dels estils d'elaboració de notícies s'han seguit els criteris de les *Normes Bàsiques* per als informatius de TVE Catalunya. Un manual intern que va coordinar i redactar la periodista Llúcia Oliva i que en l'exemplar que hem pogut localitzar, no té data de publicació. Aquesta nomenclatura és pròpia de la redacció de Sant Cugat i generalment acceptada. En cursiva es recullen variacions de la terminologia que fan servir les redaccions d'altres televisions seguint el model de Cebrián (1998).

Titulars, Presentacions (portada), *sumaris*, titulets: Tenen una primera funció informativa i han d'incloure elements valoratius i interpretatius que ajudin a l'espectador a entendre la importància de un fet. Han d'incloure les millors imatges i han d'estar escrits amb imaginació i agosaradament. Consten d'una o dues frases que expliquen el punt més important de cada notícia. Els equips d'edició i els conductors han d'imprimir el seu caràcter i personalitat als textos, tot i sent fidels a la realitat.

Donapassos. *Cam. Entradeta. Intro*: Els llegeixen els presentadors de l'informatiu i són els elements més difícils de la notícia, perquè han de cridar l'atenció i captivar l'audiència, al mateix temps que han de ser fidels a la veritat de la notícia. Normalment l'ha d'escriure el mateix presentador perquè hi imprimeixi el seu caràcter, i han de preparar l'espectador per a la informació que ve a continuació.

Cam-beta/Beta-cam. *Cues. Plató punxat, off conductor*: Es diu càmera beta quan el presentador llegeix una notícia i en un determinat moment de la lectura entren les imatges cobrint la cara del presentador. Beta càmera és quan entren imatges, després d'un vídeo o una cortineta, i el presentador mentrestant llegeix el text i és destapat poc abans d'acabar-lo de llegir.

Nota en càmera, *Plató*. És una notícia sense imatges: El presentador llegeix un text sense quedar tapat per cap imatge. Es fa servir normalment per donar una informació de la qual no tenim imatges o quan és de darrera hora i no hi ha temps de fer servir cap altra fórmula.

Brut editat: Són imatges que tenen un contingut informatiu per si mateixes i no necessiten de cap locució per entendre el seu significat. Normalment criden l'atenció o són d'última hora. Van soles i s'utilitzen per introduir a l'espectador en un tema o per a complementar-lo.

Declaracions, *Beta*, *totals*, *insert*, *BV-i*, *Tall de Veu*, *Decla*: Les declaracions aporten nova informació, opinió, vida i controvèrsia. La inserció de declaracions reforça l'objectivitat de la notícia perquè l'espectador pot sentir i veure per ell mateix les posicions dels personatges implicats en la notícia i té més elements de judici. Aquestes declaracions que s'inclouen en les notícies dins d'un vídeo, provenen de les entrevistes que es fan als diversos personatges. Llúcia Oliva (1996) distingeix tres tipus de declaracions: dels testimonis, de personatges involucrats en la notícia o subjectives i d'experts en la matèria de què tractem, que podem etiquetar com objectives.

Tècnicament poden anar com un insert dins d'un vídeo o soles després d'un donapàs del presentador del programa. També es poden posar varies declaracions seguides separades per un efecte electrònic.

Vídeos editats. *Beta*, *BVU*, *VTR*, *Peça*: Són els elements periodístiques més importants de l'informatiu. També de les què n'hi ha més i de major durada. El relat es pot construir de moltes maneres diferents. Pot incloure una o més declaracions i també un *stand-up* del reporter que l'ha elaborada.

Presència de l'informador davant la càmera; *stand-up*, *Plató*, *Entradeta*: És un recurs que es fa servir de manera molt discontinua perquè el periodista de televisió ha de sortir en pantalla en determinades situacions i diversos objectius. Mostra la persona que és responsable d'una informació i, per tant, dóna credibilitat i seguretat als telespectadors. Es fan servir quan ens interessa remarcar que hem anat al lloc dels fets. També per demostrar la importància que donem a una notícia, enviant un redactor al lloc on s'ha produït, perquè ens doni una versió pròpia.

Intervencions en directe. Directe o Connexió: El directe és un recurs per mostrar la immediatesa que permet la televisió per informar dels esdeveniments en el mateix moment en què passen. Permet mostrar la capacitat i els recursos tècnics de que disposem. També serveix per demostrar la importància que donem a un determinat fet. Per Lúcia Oliva (1996) el directe:

“És la mostra més clara de la voluntat de TVE- Catalunya de ser al carrer, de donar notícies en el moment en què es produeixin. TVE-Catalunya aposta per la immediatesa: volem que la gent sàpiga que quan està passant alguna cosa important a Catalunya pot sintonitzar els informatius de TVE per veure-ho en directe”(Oliva, 1996, p. 43).

Es poden distingir diferents tipus de directes. Els més utilitzats són el simple, amb vídeos i amb entrevista. Però també podem fer un Dúplex, quan entrevistem des de l'estudi una persona que és fora de la televisió i el presentador de l'informatiu fa l'entrevista i la presentació del tema. Una altra possibilitat de directe és la Transmissió, que consisteix en emetre en directe uns fets sense cap redactor en pantalla.

Infografisme. Llibreria, *Gràfics*, *CRL* (postproducció de fotos, pàgines de diari, documents, etc.): Tenen diverses utilitats. Acompanyen una informació que no té imatges, però que mereix ser explicada a l'audiència de manera clara i detallada. També ajuden a explicar el perquè d'una notícia i com ha passat un fet. Normalment són mapes de situació o xifres, que si es veuen en un gràfic són més fàcils d'entendre per l'espectador. Solen anar associades a un text que llegeix el presentador i que en un moment de la lectura el tapa la imatge. En aquest cas l'anomenem càmera-llibreria.

Cortinetes, *Ràfegues*: Són efectes visuals que s'utilitzen per a separar blocs d'informació. Poden consistir en una més o menys sofisticada animació gràfica de molt curta durada o bé utilitzar una càmera d'estudi, normalment muntada sobre una grua. En aquest cas, s'aprofiten els segons de la cortineta per mostrar el decorat on es fa l'informatiu, l'espai dels presentadors o fixar l'atenció sobre una imatge que situa a l'espectador o complementa la notícia.

Crèdits: Es tracta dels rètols que apareixen en pantalla al final del programa i identifiquen l'equip humà que ha participat en la seva elaboració. Principalment són els noms de l'editor, el realitzador i el productor.

5.2.3 Localització del material a estudiar

Donades les limitacions que ja s'han comentat, ha estat important veure'n l'abast. Una tasca consistent en revisar quin material d'imatge està disponible a l'arxiu de TVE. Per aquesta recerca ha estat fonamental l'ajuda del Departament de Documentació i Arxiu de TVE a Sant Cugat. En la següent taula es poden veure ja algunes concrecions que ajuden a entendre la dificultat de disposar de tot el material que es desitjaria per fer el treball de camp. En tot cas, s'apunta l'orientació obligada que tindrà aquesta part de la tesi doctoral per adaptar-se als informatius disponibles.

Figura 51. Disponibilitat digital i tecnologia del suport de diferents períodes

Any	Fet
1959	Primera emissió de TVE a Catalunya. D'aquesta data fins 1974 s'hi troben 1800 cintes amb format magnètic de dues polzades. Material d'interès, Panorama (Resum de la setmana).
1964	S'han localitzat 38 referències de notícies, reportatges i entrevistes dels anys 1967, 1968, 1969, 1973 i 1974. Material d'interès, Mare Nostrum (en català).
1973	Material d'interès, Giravolt .
1974	A partir d'aquesta data hi ha constància documental de l'informatiu Miramar , diari i en català (03/10/1977). També entrevistes aïllades en català.
1981	Es troben alguns informatius en cinta magnètica de dues polzades.
1983	Amb data 1 de desembre es troba el primer informatiu gravat en cinta magnètica d'una polzada.
1984	Primer informatiu gravat en format betacam.
2011	El 2 de novembre de 2011 es passa a emetre L'Informatiu en el format 16:9, deixant enrere el 3:4 utilitzat des del seu origen.

Font: Documentació i Arxiu de TVE a Catalunya.

5.3 Determinació del període d'estudi

Encara que com hem vist anteriorment els programes d'actualitat a TVE a Catalunya van començar a l'any 1959, la realitat és que no van tenir l'estructura pròpia d'un informatiu convencional fins la dècada del 70 i en català no va ser fins l'any 1977.

Els períodes que tenen interès pel nostre estudi són a partir de 1986, quan pren el nom de *L'Informatiu*, fins l'any 2016. Per tant, no s'analitzaran els informatius precursors ni els posteriors a aquesta darrera data per considerar que corresponen al format actual. En tots cas s'haurien d'incorporar en un treball ampliat que es fes extensiu fins els nostres dies. Només com a context temporal, s'ofereix en la figura la relació dels anys seleccionats per l'estudi amb les diferents direccions de RTVE a Madrid i a Catalunya, així com el signe polític del govern d'Espanya.

Figura 52. Relació de fets ressenyables del període estudiat amb les direccions de RTVE i signe polític del govern espanyol

Any	Fet	Director/a General de RTVE	Partit Polític en el Govern d'Espanya	Director de RTVE a Catalunya
1986	Primeres edicions de <i>L'Informatiu</i>	Pilar Miró	PSOE	Pere Felis
1993	Any abans del primer ERO	Jordi García Candau	PSOE	Enric Sopena
1996	Tres anys després del primer ERO	Mónica Ridruejo	PP	Aurora Catá
2006	Any abans del segon ERO	Carmen Caffarel	PP PSOE	Eladio Jareño Joan Tapia
2009	Tres anys després del segon ERO	Luís Fernández	PSOE	Joan Tapia Montse Abad
2016	Canvi de format	Juan Antonio Sánchez	PP	Ana María Bordas

Font: elaboració pròpia.

5.4 Característiques de la mostra

El primer pas d'aquest treball de camp ha consistit en seleccionar i localitzar els informatius que han de formar part de la mostra. En una primer disseny es va establir que 25 informatius aproximadament era el tamany que podia assumir l'investigador, tenint en compte que hi ha una dificultat per localitzar el material gravat i la inexistència del text i del guió en tots els casos. També es va considerar que seria una mostra prou representativa per la finalitat de l'estudi que es pretén realitzar.

En total, s'ha dividit el període en vuit segments, començant per prendre una mostra de l'inici (1986) i del final (2016) del període que es vol estudiar. Els sis restants correspondrien a períodes intermedis que podrien tenir un interès especial per ser coincidents en el temps amb algun fet rellevant del programa o de la governabilitat de la casa.⁶⁶

La programació de la televisió varia d'una temporada a altra i les novetats s'introdueixen com a mínim a l'inici, durant el mes d'octubre. Per aquesta raó, s'ha decidit que les mostres corresponguin a la primera setmana del mes d'octubre de cada any seleccionat. De cada una d'aquestes setmanes es vol prendre la sèrie completa, de dilluns a divendres, per fer posteriorment la mitjana i tenir així un valor més precís, ja que freqüentment la durada del programa pot variar significativament i l'estructura del contingut també degut a la noticiabilitat o les necessitats de programació.

A partir dels calendaris del mes d'octubre dels anys 1986 a 2016, s'ha dut a terme la tria que es detalla en la següent figura.

⁶⁶ Veure el Quadre 2 comparatiu de les diferents variables de context del programa *L'Informatiu* entre els anys 1983 i 2016.

Figura 53. Dates seleccionades per a mostra

Any	Setmana	Mes	Dies seleccionats		Any	Setmana	Mes	Dies seleccionats
1986	41	Octubre	6-7-8-9-10		2001	40	Octubre	1-2-3-4-5
1987	41	Octubre	5-6-7-8-9		2002	41	Octubre	7-8-9-10-11
1988	40	Octubre	3-4-5-6-7		2003	41	Octubre	6-7-8-9-10
1989	40	Octubre	2-3-4-5-6		2004	41	Octubre	4-5-6-7-8
1990	40	Octubre	1-2-3-4-5		2005	40	Octubre	3-4-5-6-7
1991	41	Octubre	7-8-9-10-11		2006	40	Octubre	2-3-4-5-6
1992	41	Octubre	5-6-7-8-9		2007	40	Octubre	1-2-3-4-5
1993	40	Octubre	4-5-6-7-8		2008	41	Octubre	6-7-8-9-10
1994	40	Octubre	3-4-5-6-7		2009	41	Octubre	5-6-7-8-9
1995	40	Octubre	2-3-4-5-6		2010	40	Octubre	4-5-6-7-8
1996	41	Octubre	7-8-9-10-11		2011	40	Octubre	3-4-5-6-7
1997	41	Octubre	6-7-8-9-10		2012	40	Octubre	1-2-3-4-5
1998	41	Octubre	5-6-7-8-9		2013	41	Octubre	7-8-9-10-11
1999	40	Octubre	4-5-6-7-8		2014	41	Octubre	6-7-8-9-10
2000	40	Octubre	2-3-4-5-6		2015	41	Octubre	5-6-7-8-9
					2016	40	Octubre	3-4-5-6-7

Font: elaboració pròpia utilitzant calendario 365.es.

Al fer la localització de les gravacions es va veure que hi ha alguns anys en els que, si bé es va enregistrar *L'Informatiu*, actualment no n'existeix cap còpia al servei de documentació de TVE a Catalunya. Aquest és el cas, entre d'altres, dels informatius de l'any 1983 fins 1996, amb alguna excepció. Segons se'ns ha explicat una inundació en la planta soterrani on es conservaven, va destruir fa anys una part important de l'arxiu i, per tant, aquest material va desaparèixer. Hi va contribuir que en molts casos l'emissió es conservava en cintes domèstiques de format VHS. També, la manca durant molts anys de sistemes rigorosos de fitxatge i control de cintes va fer que mai retornessin a l'arxiu alguns préstecs de programes, entre ells, desenes d'informatius de diferents èpoques. També, al revisar el material, es va evidenciar que en algun cas, la gravació estava tant deteriorada que no permetia la seva transcripció ni l'anàlisi. En aquest sentit, dir que el

material corresponent als primers anys es troba gravat en format U-matic d'una polsada i els darrers en Betacam SP.

Davant d'aquestes dificultats per l'any 1993 i els dos següents, es va optar per triar un altre que estigués disponible i oferís la qualitat necessària dins del període que es volia avaluar. També cal fer esment que no sempre l'enregistrament del programa es va fer sobre el senyal amb rètols i, conseqüentment, hi ha informatius a l'arxiu amb rètols i molts d'altres sense rètols. Tal és el cas dels informatius de 2003. Finalment les mostres que es van seleccionar van ser les descriuen en la següent figura.

Figura 54. Disponibilitat i observacions sobre el material disponible al servei de Documentació de RTVE a Catalunya

Any	Data mostra	Disponibilitat de material i característiques
1986		No es troba cap informatiu sencer enregistrat. Es conserven 700 notícies aïllades.
1987	23/04/1987	Es conserven 1.559 notícies aïllades. Hi ha una capçalera de <i>L'Informatiu</i> sense àudio i una entrevista a Jordi Pujol també sense so. El presentador de plató Enric Sala dona pas a Jordi Llonch, qui entrevista al President de la Generalitat (2/4/87) Es troben dos informatius: - Primer Informatiu migdia a La2 en desconnexió. Està complet, amb àudio i presentat per Enric Sala. - Primer <i>Informatiu Vespre</i> a La2 en desconnexió. Enregistrat dins del plató. Només hi ha àudio dels dona-passos. Es veuen detalls del plató. El presenta Josep Mª Balcells. (23/4/87) Canvi decorat
1988		No es troba cap informatiu sencer enregistrat. Es conserven 1.754 notícies aïllades.
1989		No es troba cap informatiu sencer enregistrat. Es conserven 700 notícies aïllades, només del primer trimestre de l'any. Es conserva una promoció de la programació (01/01/89)
1990	11/04/1990	Es localitzen cinc documents. Una notícia i quatre informatius sencers: - <i>L'Informatiu migdia, presentat per Pitu Abril (11/04/90)</i> - <i>L'Informatiu vespre</i>, presentat per Rosa Gil (02/04/90) i (09/05/90) - <i>L'Informatiu cap de setmana</i>, presentat per Josep Puigbó (19/05/90) Canvi decorat
1991		No es troba cap informatiu sencer enregistrat. Es conserven només dos documents i dos programes especials, un de resum de l'any i un altre sobre l'atemptat d'ETA a Vic.
1992		No es troba cap informatiu sencer enregistrat. Es conserven nou documents amb imatges diverses. Canvi decorat
1993		No es conserva cap material vinculat a <i>L'Informatiu</i> .

1994		No es troba cap informatiu sencer enregistrat. Només es conserva un document vinculat a <i>L'Informatiu</i> .
1995	21/02/1995	Es localitzen sis documents i un informatiu sencer. - <i>L'Informatiu migdia</i>, presentat per Carme Ros i Xavi Díaz. (21/02/95) Canvi decorat
A partir de 1996 existeixen enregistraments del programa <i>L'Informatiu</i> , que permeten accedir a una mostra de la primera setmana completa del mes d'octubre de cada any.		
1996	7-11 octubre	Carme Ros i Xavi Díaz (Ana Cler + Santi Parés).
1997	6-10 octubre	Queco Novell i Susana Griso (Xavi Díaz + Santi Parés) Canvi decorat
1998	5-9 octubre	Queco Novell i Rosa M. Molló (+Xavi Díaz + Santi Parés)
1999	4-8 octubre	Queco Novell i Rosa M. Molló (+ Santi Parés)
2000	2-6 octubre	Queco Novell i Rosa M. Molló (+ Santi Parés)
2001	1-5 octubre	Rosa M. Molló (+Santi Parés). Canvi capçalera.
2002	7-11 octubre	Daniel Domenjó (+ Santi Parés). Canvi capçalera.
2003	6-10 octubre	Samanta Villar (+ Santi Parés). Canvi capçalera.
2004	4-8 octubre	Xavier Muixí (+ Jordi Miralles)
2005	3-7 octubre	Francesc Cruanyes (+ Jordi Miralles)
2006	2-6 octubre	Francesc Cruanyes (+ Jordi Miralles). Canvi decorat
2007	1-5 octubre	Mireia Bonache (+ Sònia Papell)
2008	6-10 octubre	Montse Tejera (+ Sònia Papell). Canvi decorat
2009	5-9 octubre	Montse Tejera (+ Sònia Papell)
2010	4-8 octubre	Macarena León (+ Sònia Papell)
2011	3-7 octubre	Mireia Bonache (+ Sònia Papell)
2012	1-5 octubre	Núria Ramírez (+ Sònia Papell). Canvi Capçalera. Passa a 16:9.
2013	7-11 octubre	Marta Ribas (+ Sònia Papell)
2014	6-10 octubre	Marc Sala (+ Sònia Papell)
2015	5-9 octubre	Marc Sala
2016	3-7 octubre	Marc Sala (+ Sònia Papell)

Font: Elaboració pròpia.

S'han escollit per la mostra els únics tres informatius existents anteriors a 1996 i cinc setmanes completes, de dilluns a divendres, del període posterior. La tria s'ha fet atenent a dos factors: primer, el canvi polític, tant al govern d'Espanya com de Catalunya; i segon, les dates dels dos ERO que s'han aplicat a la Corporació RTVE. La següent figura recull el resum de la mostra final analitzada amb informació sobre l'interès de l'any triat i altres dades addicionals de context i que en justifica la seva selecció.

Figura 55. Mostra final seleccionada amb el número identificatiu de RTVE per la seva localització i informacions addicionals de context

Data Identificador arxiu RTVE	Identificació	Director/a i Cap d'informatius TVE Catalunya	Partits als governs d'Espanya i de la Generalitat	Interès de la mostra
23/04/1987 VI000093619	Primer <i>L'Informatiu</i> a La2 en desconexió. Està complet, amb àudio i presentat per Enric Sala.	Agustí Farré Rafael Jorba	PSOE-CiU	Inici període analitzat a la tesi doctoral.
11/04/1990 VI000145871	<i>L'Informatiu migdia</i> , presentat per Pitu Abril. (11/04/90)	Enric Sopena Carme Páez	PSOE-CiU	Anterior al primer ERO.
21/02/1995 VI000101489	<i>L'Informatiu migdia</i> , presentat per Carme Ros i Xavi Díaz. (21/02/95)	Enric Sopena Carme Páez	PSOE-CiU	Tres anys després del primer ERO.
6-10 octubre de 1997 DASI0021213 DASI0021262 DASI0021395 DASI0021414 DASI0021422	<i>L'Informatiu migdia</i> presentat per Queco Novell, Susana Griso, Xavi Díaz i Santi Parés.	Aurora Catá Josep Sanz	PP-CiU	Primer canvi de signe polític al govern d'Espanya.
1-5 octubre de 2001 DASI0016042 DASI0016050 DASI0016062 DASI0016074 DASI0016118	<i>L'Informatiu migdia</i> presentat per Rosa M. Molló.	Javier Grima Valentín Villagrasa	PP-CiU	PP obté majoria absoluta al govern d'Espanya.
3-7 octubre de 2005 DASI0032817 DASI0032826 DASI0032835 DASI0032851 DASI0032886	<i>L'Informatiu migdia</i> presentat per Francesc Cruanyes i Jordi Miralles.	Joan Tapia Josep Vilar	PSOE-PSC	Abans del segon ERO.
6-10 octubre de 2008 DASI0040965 DASI0040971 DASI0040990	<i>L'Informatiu migdia</i> presentat per Montse Tejera i Sònia Papell.	Montse Abbad Pere Buhigas	PSOE-PSC	Tres anys després del segon ERO.

DASI0041016 DASI0041029				
3-7 octubre de 2016 VI000489137 VI000489985 VI000490601 VI000491265 VI000491779	<i>L'Informatiu migdia</i> presentat per Marc Sala i Sònia Papell.	Eladio Jareño Carles González	PP-CiU	Final període analitzat a la tesi doctoral.

Font: elaboració pròpia.

Per tant, la mostra sobre la que es realitza el treball de camp està constituïda per 28 peces del programa *L'Informatiu*, emeses entre els anys 1986 i 2016. D'elles, les tres primeres són úniques de la setmana i l'any que representen, però es considera rellevant utilitzar-les, donat que no hi ha possibilitat de disposar de sèries completes dels cinc dies de la setmana fins l'any 1996. La resta de peces (25), sí representen una mostra homogènia de les mateixes setmanes del mes d'octubre de cada any seleccionat. Com a criteri adicional per la tria, l'investigador s'ha aventurat a considerar que factors derivats dels canvis polítics i altres derivats dels dos EROS viscuts al centre, podrien ser moments especialment sensibles en els que s'haurien pogut produir canvis, sense que aquestes circumstàncies impliquin necessàriament un efecte detectable sobre les variables del nostre estudi.

5.5 Variables a considerar

Per l'estudi quantitatiu s'ha gestionat dades de dues procedències. D'una banda, les que podem considerar del programa enfora, com la seva inserció en la graella de programació de tota la cadena, l'horari i la durada. I, per una altra part, les derivades de l'escaleta de cada programa i la seva estructura interna. Aquí les variables serien el nombre de notícies, l'extensió del text, el temps de presència dels presentadors i el temps d'imatge.

5.5.1 Horari d'emissió i durada del programa

En aquest apartat es recullen els valors de durada en minuts del programa i el seu horari d'emissió. La comparativa permet avaluar si s'han fet més extensos o pel contrari, han vist reduïda la seva franja d'emissió. Per cada informatiu estudiat s'ha utilitzat una fitxa

d'anàlisi amb dades bàsiques identificatives del programa com la que es mostra a continuació.

Figura 56. Model de fitxa amb la informació bàsica fonamental de cada programa

FITXA Nº
PROGRAMA: : L'Informatiu Migdia
DATA:
DURADA:

Títol	<i>L'Informatiu migdia</i>
Data	
Hora d'emissió	
Durada en minuts	
Presentadors	
Realitzadora	
Editor	

Font: elaboració pròpia.

5.5.2 Nombre de notícies, durada i estructura temàtica

Mitjançant la reconstrucció de l'escala de cada mostra s'ha fet un resum de la durada i del nombre de notícies de cada una de les parts principals del programa, diferenciant els continguts de forma tematitzada. L'objectiu és poder quantificar el pes de cada tipus d'informació i posteriorment també verificar si existeix alguna tendència en quant a la densitat d'informació. Les dades s'han recollit en forma de taula seguint l'estructura següent. Cal destacar que els descriptors temàtics segueixen una classificació reduïda similar a la utilitzada pel CAC en els seus informes sobre l'audiovisual a Catalunya, però amb menys nombre de camps.

Figura 57. Descriptors temàtics

Tema	Durada en minuts	Nombre de notícies
Sumari o titulars		
Societat		
Cultura		
Internacional		
Política		
Economia		
Meteorologia		
Esports		

Font: elaboració pròpia.

5.5.3 Estils utilitzats i temps d'imatge

Aquest apartat analitza l'estructura narrativa i recull el temps total d'imatge de cada informatiu desglossat per estils, repartit entre imatges procedents de vídeo i imatges dels presentadors. En blau, capçaleres, cortinetes i bateries de titulars, normalment en forma d'una peça única editada amb un *off* incorporat; en rosat, fórmules en què apareixen els presentadors en pantalla, sigui per fer un donapàs des de plató o en un directe a l'exterior; en groc, presència del presentador de plató per fer el donapàs a una notícia o bé per llegir una informació que després el tapa amb imatges; en verd, els temps d'imatge en els que no apareix cap presentador, que corresponen a peces editades tancades.

Figura 58. Fitxa per quantificar el nombre de peces de cada programa i el temps només imatge o de presència de presentadors i reporters en pantalla

Estils	Nombre de peces	Temps d'imatge presentadors i reporters	Temps d'imatge vídeo
Capçalera i cortinetes			
Titulars			
CAM (Presentadors plató)			
CONNEX (Directes reporters)			
CAM-BETA (Presentadors plató amb imatge o gràfics) 2/3 (*)			
CONNEX-BETA (Reporters exteriors amb imatges o gràfics) 2/3 (*)			
BETA (Vídeos editats o declaracions)			
TOTAL			

Font: elaboració pròpia.

5.5.4 Quadre resum

La taula que es mostra a continuació recull el nombre de notícies, els diferents temps i percentatges de presència del presentador, de les imatges en vídeo i el nombre de paraules llegides, que es calcularan a part pel procediment que s'explica en l'apartat que ve a continuació.

A partir d'aquestes dades extretes de cada mostra es fan comparacions objectives sobre l'evolució dels informatius durant les tres dècades estudiades.

Figura 59. Fitxa resum amb els valors de cada programa i també amb la mitjana de cada sèrie d'informatius corresponents a una setmana

Durada total del programa l'informatiu	
Nombre de notícies	
Nombre de notícies per minut de programa	
Temps d'imatge en vídeo (sense presentadors)	
Temps d'imatge sense video (presentadors y reporters visibles)	
Percentatge d'imatge de presentadors i reporters respecte de la imatge en video que l'acompanya	
Nombre de paraules locutades	
Nombre de paraules locutades respecte del nombre de notícies	
Nombre de paraules locutades respecte de la durada total del programa	

Font: elaboració pròpia.

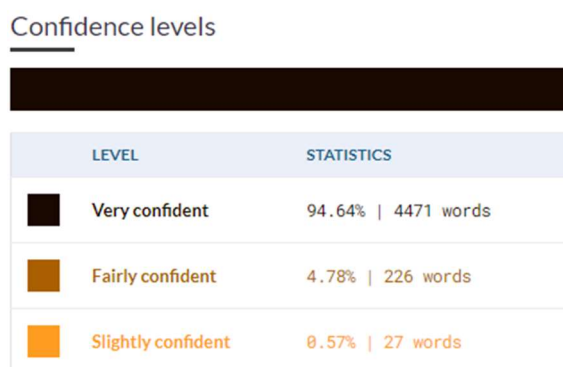
6. ESTUDI DE LA MOSTRA. Anàlisi dels informatius seleccionats

En aquest capítol s'analitzen 28 informatius emesos per La1 de TVE a Catalunya en desconexió territorial. Tots ells són del programa *L'Informatiu* i corresponen a diferents èpoques entre l'any 1986 i el 2016. De tots ells s'ha reconstruït manualment l'escaleta i això ha permès conèixer el comportament en el temps de 17 variables, que són indicadores per si mateixes de l'evolució d'aquest programes de notícies en català. El primer dels paràmetres que s'estudien a continuació és inèdit en els estudis sobre informatius de televisió, ja que quantifica la part parlada. Tot i ser un procés automàtic, han calgut moltes hores per fer la transcripció. Els valors obtinguts, són de gran interès per l'estudi que es pretenia, ja que permeten relacionar aquesta variable amb d'altres. Igualment, el mesurament de la durada de cada notícia i el seu anàlisi, s'ha fet de manera manual.

6.1 Extensió del text. Anàlisi i resultats

Per calcular l'extensió del text, és a dir, el nombre de paraules de l'informatiu s'ha utilitzat un procediment expressament pensat per obtenir aquestes dades. La majoria de programes traductors de veu a text (*speech to text*) no identifiquen prou bé l'idioma català i com a resultat presenten un gran nombre d'errors. Després d'alguns assajos s'ha decidit fer servir el software SONIX, que reconeix les veus en català amb un mínim error i que a més a més permet la ingesta directament en forma d'arxiu de vídeo mp4. El text resultant de la transcripció es pot comptar fàcilment en aquesta eina incorporada al Word i comparar-lo amb el que incorpora SONIX en la transcripció, que a més a més ofereix una estadística de la confiança del resultat, que en tots els casos és molt alta.

Figura 60. Valors de confiança ofert per SONIX en la transcripció de L'informatiu VI000491265 corresponent al dia 6 d'octubre de 2016

Font: Programa SONIX.

S'ha obtingut així la transcripció literal de tota la paraula objecte de la mostra i quantificat el text llegit que li correspon. A l'Annex 2 es presenta una mostra de la transcripció literal de dos informatius. El conjunt d'aquest material de font primària pot ser molt útil per estudis posteriors centrats en el contingut dels informatius de TVE a Catalunya.

En la següent figura s'expressen tots els resultats obtinguts referents a l'extensió del text mitjançant la comptabilització de les paraules llegides per minut de programa, que és una de les variables que es perseguia obtenir.

Figura 61. Valors obtinguts del nombre de paraules per programa i el càlcul del nombre de paraules llegides per minut

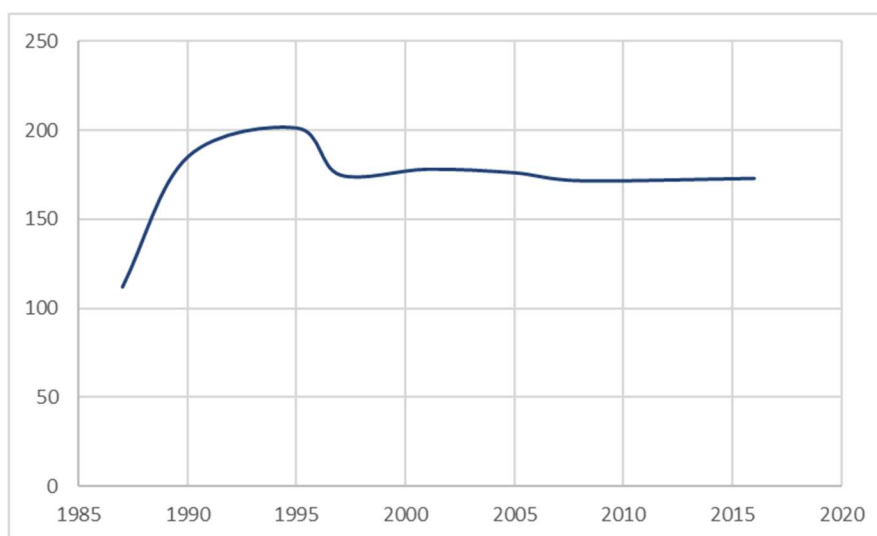
Data Identificador arxiu RTVE	Nombre paraules del programa	Durada de l'informatiu en minuts	Valor mitjà de paraules per cada sèrie	Durada en segons de cada programa	Durada mitjana en segons de cada sèrie	Paraules per segon de cada sèrie	Paraules per minut de cada sèrie
23/04/1987 VI000093619 Audio pista2	4179	27'11	4179	2236	2236	1,868	154,14
11/04/1990 VI000145871	4758	25'42"	4758	1542	1542	3,085	185,10
21/02/1995 VI000101489	5250	26'05"	5250	1565	1565	3,354	201,24
6-10 octubre 1997 DASI0021213 DASI0021262 DASI0021395 DASI0021414 DASI0021422	8670 8435 8449 8173 8127	49'09" 47'35" 47'33" 47'38" 47'22"	8370,8	2949 2855 2853 2858 2842	2871,4	2,915	174,91
1-5 octubre 2001 DASI0016042 DASI0016050 DASI0016062 DASI0016074 DASI0016118	3387 3281 3340 3186 3298	18'49" 18'27" 18'57" 17'34" 18'46"	3298,4	1129 1107 1137 1054 1126	1110,6	2,969	178,14
3-7 octubre 2005 DASI0032817 DASI0032826 DASI0032835 DASI0032851 DASI0032886	4734 4453 4326 4326 4357	25'27" 25'11" 25'54" 25'11" 25'06"	4439,2	1527 1511 1554 1511 1506	1521,8	2,936	176,16
6-10 octubre 2008 DASI0040965	3503	19'55"	3304,6	1195	1154,4	2,862	171,72

DASI0040971	3247	19'18"		1158			
DASI0040990	3334	19'19"		1159			
DASI0041016	3228	18'45"		1125			
DASI0041029	3211	18'55"		1135			
3-7 octubre 2016							
VI000489137	5006	27'57"	4784,8	1673	1659,8	2,882	172,96
VI000489985	4759	26'55"		1615			
VI000490601	4577	27'00"		1620			
VI000491265	4772	28'34"		1714			
VI000491779	4810	27'57"		1677			

Font: elaboració pròpia.

A partir dels valors obtinguts, s'ha fet una representació gràfica en la que es pot apreciar una certa estabilitat temporal en el nombre de paraules per minut llegides, llevat del període anterior a 1997. Un altre resultat és que el valor mitjà del nombre de paraules llegides per minut, és a dir, el ritme que segueix l'explicació de la informació al programa *L'Informatiu*, és de 176,79 paraules per minut.

Figura 62. Nombre de paraules llegides respecte de la durada total del programa (paraules/minut)

Font: elaboració pròpia.

6.2 Anàlisi de la resta de variables prefixades. Resultats

Ha estat necessari reconstruir manualment l'escala i el minutat de cadascun dels 28 informatius que conformen la mostra. Per aquesta farragosa tasca no s'ha disposat de cap altra ajuda que el visionat individual i un cronòmetre per realitzar el còmput de la durada de cada peça individualment⁶⁷. En primer lloc, s'ha fet l'estudi dels tres informatius més antics, que són els únics conservats i que corresponen als anys 1987, 1990 i 1995. I a continuació la resta. Com a exemple de la implementació metodològica a través de les taules descrites anteriorment en el punt es mostren en els següents figures les dades extretes del programa corresponent a 1987⁶⁸. La informació corresponent a uns altres dos programes de la mostra es pot consultar a l'Annex 1.

Figura 63. Fitxa de dades generals de L'Informatiu de 1987

PROGRAMA: : L'Informatiu Migdia
DATA: Dijous 23 d'Abril de 1987
DURADA: 27 min. 11 segons

Títol	<i>L'Informatiu</i>
Data	Dijous 23 d'Abril de 1987
Hora d'Emissió	19:00 per La2
Durada en minuts	27 minuts i 11 segons
Presentadors	Enric Sala Mercè Remoli Pérez Anna Cler
Realitzador	Jesús Sales Mateos
Editors	Enric Sala, Enric Juliana, Jordi Llonch

Font: elaboració pròpia.

⁶⁷ Val a dir que en el moment de finalitzar aquesta tesi doctoral, hi ha disponibles potents eines d'intel·ligència artificial que haguessin fet molt més ràpid i precisa la reconstrucció de les escaletes. A més d'oferir moltes dades de manera automatitzada.

⁶⁸ En tots els casos s'admet un marge de diferència d'un minut entre l'anotació de la durada total del programa, mesurada de començament a final, i la procedent de la suma del mesurament parcial de cada notícia.

Figura 64. Reconstrucció de l'escala del programa L'Informatiu del 23 d'abril de 1987

Nº	Origen	Títol	Dura	Temps
010	BETA	* Final programa especial	01.46	00.00
020	BETA	*CAPÇALERA	00.33	01.46
030	CAM	Presentació	00.37	02.19
040	BETA	Titulars	00.24	02.56
050	CAM	Titulars	00.21	03.20
060	BETA	Connex	00.29	03.41
070	BETA	Crònica Diada Sant Jordi	01.10	04.10
080	BETA	Connex	00.24	05.20
090	BETA	Increpat l'alcalde de Barcelona	00.30	05.44
100	BETA	Connex	00.21	06.14
110	CAM	Diada Sant Jordi	00.12	06.35
120	BETA	Connex	01.37	06.47
130	BETA	Connex	01.03	08.24
140	BETA	Connex	01.08	09.27
150	CAM	De Sant Jordi a altres informacions	00.28	10.35
160	BETA	Militants defensa llengua	00.57	11.03
170	CAM	Diada Rambla Barcelona	00.20	12.00
180	BETA	Crònica de la Diada a la Rambla	00.15	12.20
190	CAM	Vaga treballadors Tarragona	00.08	13.35
200	BETA	Vaga treballadors Tarragona	00.32	13.43
210	CAM	Prínceps Gales a Espanya	00.10	14.15
220	BETA	Prínceps Gales a Espanya	00.51	14.25
230	CAM	Alliberació director fàbrica	01.00	15.16
240	BETA	Informació internacional	01.09	16.16
250	CAM	Eleccions generals Indonesia	00.21	17.25
260	BETA	Eleccions generals Indonesia	00.59	17.46
270	CAM	Pas a Temps	00.14	18.45
280	CAM-LLIB	Temps	00.36	18.59
290	CAM	Esports	00.50	19.35
300	BETA	Ciclisme	00.15	21.25
310	CAM	Motociclisme	00.15	22.30
320	BETA	Motociclisme	00.03	22.45
330	CAM	Formacions nacionalistes	00.08	23.42
340	BETA	Resum	00.28	24.34
350	CAM	Comiat	00.36	25.02
360	BETA	Copy	01.33	26.35

Font: elaboració pròpia.

Figura 65. Estructura temàtica de L'Informatiu de 23 d'abril de 1987

Estructura	Durada en minuts	Nombre notícies
Sumari o titulars	1.22	1
Societat	8.35	6
Cultura	1.17	3
Internacional	2.29	2
Meteorologia	0.36	1
Esports	3.09	3
Resum sortida	0.28	1
Comiat	0.36	
6 Blocs	27	17

Font: elaboració pròpia.

Figura 66. Estils i temps d'imatge a partir de l'escala de L'Informatiu de 1987

Estils	Nombre de peces	Temps d'imatge Presentadors i reporters	Temps d'imatge vídeo
Capçalera i cortinetes	1 3		0.33 1.32
Titulars	1		1.22 (*)
CAM (Presentadors plató)	12	5.40	
CONNEX (Directes reporters)	6	5.02	
CAM-BETA (Presentadors plató amb imatge o gràfics) 2/3 (*)	1		0.36
CONNEX-BETA (Reporters exteriors amb imatges o gràfics) 2/3 (*)			
BETA (Vídeos editats o declaracions)	12		7.09
TOTAL (Capçaleres, cortinetes i titulars no es compten com a notícies)	20	10.42	8.67

(*) S'ha comprovat que la imatge ocupa aproximadament 2/3 part del temps de lectura de la notícia pels presentadors.

Font: elaboració pròpia.

Figura 67. Resum de les dades extretes de l'Informatiu del 23 d'abril de 1987 (en percentatges)

Durada total del programa l'informatiu (minuts)	27,11%
Nombre de notícies	20%
Nombre de notícies per minut de programa	1,35%
Temps d'imatge en vídeo	8,67%
Temps de presentadors i reporters visibles davant la càmera	10,42%
Percentatge de temps de presència de presentadors i reporters respecte del total de durada del programa	38,43%
Percentatge de temps d'imatge en vídeo respecte del total de durada del programa	31,98%
Nombre de paraules llegides	4.179
Nombre de paraules locutades respecte del nombre de notícies. Paraules per notícia.	208,95
Nombre de paraules locutades respecte de la durada total del programa. Paraules per minut.	154,14

Font: elaboració pròpia.

De la mateixa manera s'ha procedit amb els 27 informatius restants de la mostra, obtenint els següents que es detallen a continuació⁶⁹.

⁶⁹ Els valors dels anys 1987, 1990 i 1995 corresponen a un únic programa, mentre que els corresponents a 1997, 2001, 2005, 2008 i 2016 són la mitjana de la mostra dels cinc informatius seleccionats d'una mateixa setmana.

Figura 68. Valors obtinguts per cadascuna de les variables. Les tres primeres columnes corresponen a informatius únics del seu any i la resta a la mitjana dels cinc analitzats per cada setmana de la mostra

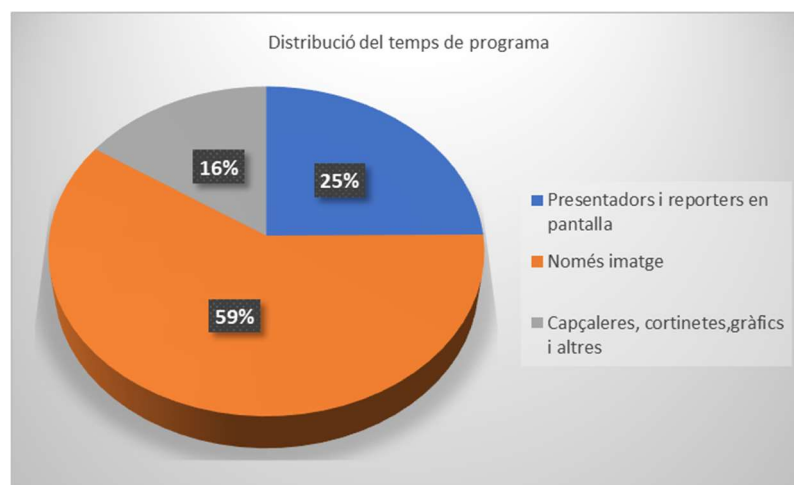
	1987	1990	1995	1997	2001	2005	2008	2016
Durada total del programa l'informatiu	27,11	25,42	26,05	47,8	18,51	25,3	19,24	27,66
Nombre de notícies	20	24	25	28,5	13	14,6	15	16,6
Nombre de notícies per minut de programa	1,35	1,08	1,12	1,69	1,42	1,73	1,28	1,66
Temps d'imatge en vídeo	8,67	16,38	20,05	28,94	12,01	11,93	13,15	17,15
Temps de presentadors y reporters visibles davant la càmera	10,42	6,38	6,17	11,7	4,07	4,1	4,1	7,77
Percentatge de temps de presència de presentadors i reporters respecte del total de durada del programa	38,43	25,1	23,68	24,47	21,9	16,2	21,3	28,09
Percentatge de temps d'imatge en vídeo respecte del total de durada del programa	31,98	64,43	76,9	60,54	64,88	47,15	68,34	62
Nombre de paraules locutades	4179	4758	5250	8370	3298,4	4439,2	3304,6	4784,8
Nombre de paraules locutades respecte del nombre de notícies. Paraules per notícia	208,95	198,25	210	297,8	253,72	304,05	220,3	288,24
Nombre de paraules locutades respecte de la durada total del programa. Paraules per minut	154,14	185,1	201,24	174,91	178,14	175,46	171,72	172,96

Font: elaboració pròpia.

D'aquesta figura s'extreuen diferents valors mitjans de tota la sèrie estudiada. Com ja s'ha avançat en un apartat anterior, el nombre de paraules per minut és de 176,79. Ara també podem afegir altres resultats, com el valor promig de 1,41 notícies per minut de programa o el nombre de paraules per notícia, que queda fixat en 247,66.

De tots els resultats obtinguts, possiblement el més rellevant és el que correspon al percentatge de temps en pantalla de presentador i reporters i al també el percentatge de només imatge. El repartiment del total del temps del programa entre les dues variables que s'ha obtingut és d'una relació de 24,89% per la presència en càmera dels presentadors i reporters davant d'un valor mitjà del 59,52%. El 15,59% restant cal atribuir-lo a capçaleres, cortinetes, gràfics, imatges fixes incrustades i altres variables. La següent figura mostra en representació gràfica aquest resultats.

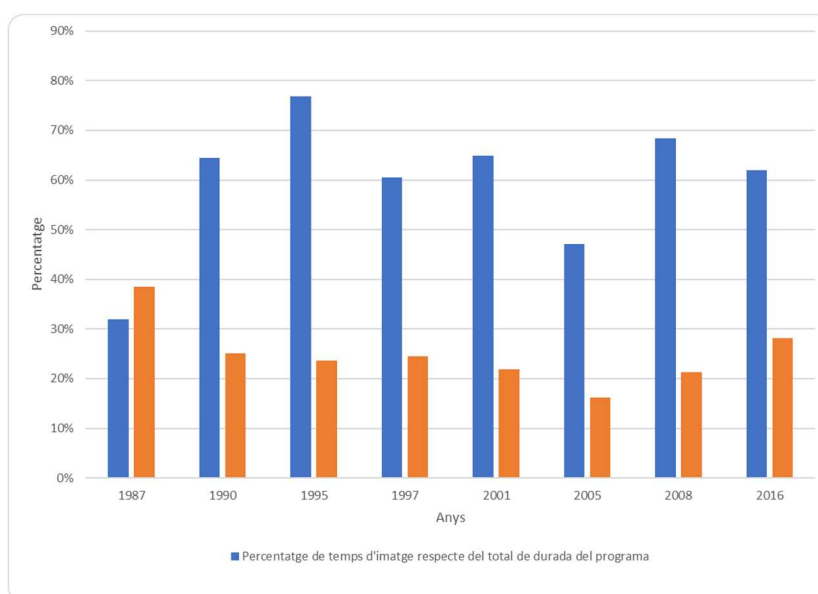
Figura 69. Valor mitjà de la distribució del temps total de la sèrie completa de l'Informatiu entre les variables de presència en càmera i només imatge. Valor arrodonit sense decimals

Font: elaboració pròpia.

En la següent figura es pot veure com s'ha repartit el pes de les dues variables principals en cada sèrie d'informatius analitzada també expressada de forma gràfica.

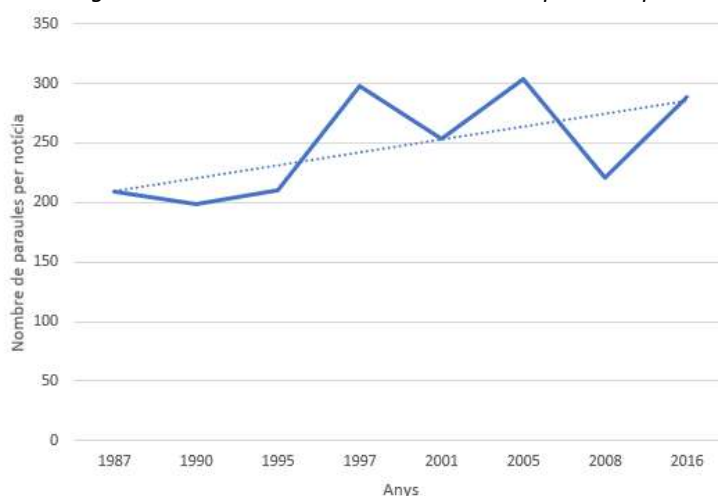
Figura 70. Comparativa del pes de la imatge i la presència en càmera dels presentadors en cada sèrie

Font: elaboració pròpia.

En el següent gràfic es mostren el resultats obtinguts resultants del nombre de paraules per notícia. S'observa que aquest valor ha anat creixent de mitjana al llarg dels anys. Hi ha doncs una tendència a farcir cada notícia amb més paraules. Una possible explicació seria que al mantenir-se o baixar el temps del programa i, paral·lelament, augmentar el nombre de notícies disponibles, els periodistes vulguin encabir més informació en el mateix espai de temps.

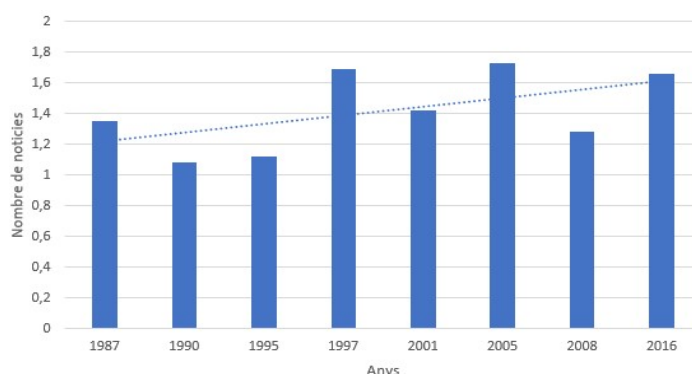
Figura 71. Evolució del valor del nombre de paraules per notícia

Font: elaboració pròpia.

Una altra variable considerada fa referència al nombre de notícies per minut de programa, un valor que considerem interessant obtenir ja que cada programa té una durada diferent. El resultat, mostrat en la següent figura, indica una tendència a l'alça i, per tant, sembla que cada cop es vol incloure més notícies en el mateix temps de programa, lògicament fent-les més curtes. Possiblement la raó sigui també en aquest cas la disponibilitat creixent d'informació que arriba a les redaccions.

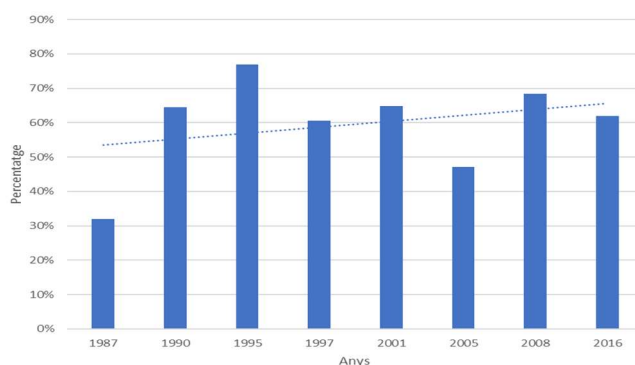
Figura 72. Nombre de notícies per minut de programa

Font: elaboració pròpia.

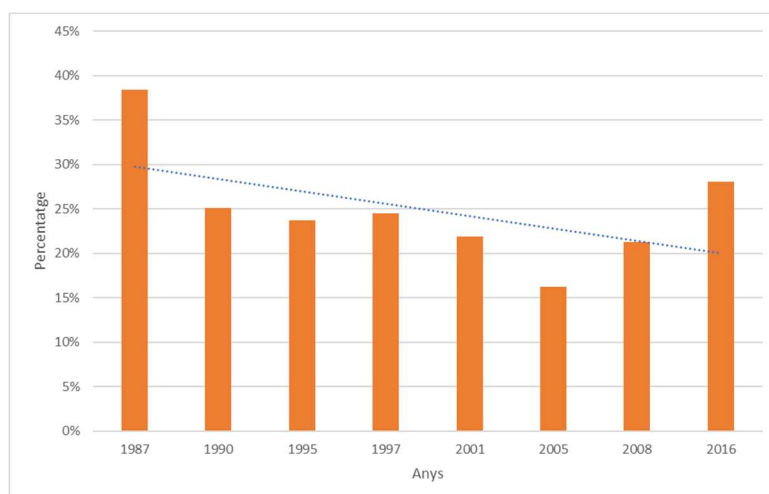
Pel què fa al pes de la presència de presentadors i reporters, davant de la quantitat d'imatge que cobreix completament la pantalla, s'ha obtingut uns gràfics que mostren clarament com la tendència es l'augment del pes de la imatge, respecte de la presència de presentadors, que també clarament disminueix al llarg del anys.

Figura 73. Percentatge de temps d'imatge, sense presentadors ni reporters

Font: elaboració pròpia.

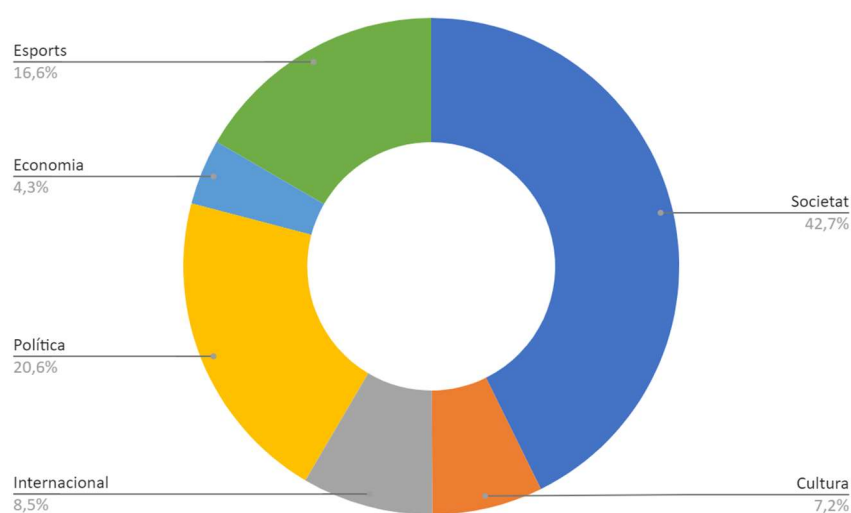
Figura 74. Percentatge de temps de presentadors i reporters visibles davant la càmera

Font: elaboració pròpia.

Tot i que no és objectiu d'aquesta tesi doctoral estudiar el contingut temàtic dels informatius, s'ha registrat el nombre de notícies de cada informatiu que responen a les categories descrites en el punt 4.5.2 d'aquest mateix treball. El resultat ofereix una idea aproximada dels continguts desenvolupats per la redacció de TVE a Sant Cugat en l'elaboració de l'informatiu territorial.

Figura 75. Percentatges temàtics en el període estudiat

Font: elaboració pròpia.

7. CONCLUSIONS

La televisió en català va néixer a Televisió Espanyola, un fet que tot sovint s'oblida y que les generacions més joves potser ni tan sols coneixen. TVE és la televisió de l'Estat a Catalunya i des dels seus inicis, s'expressa en les dues llengües pròpies del territori a qual serveix com a servei públic, català i castellà. Al juny de 1959 va començar la producció de programes a Catalunya des dels estudis de Miramar a la muntanya de Montjuïc a Barcelona. Primer en castellà i des d'octubre de 1964 en català. Ja des dels inicis es va convertir en el segon centre de producció en importància de TVE. Dos mesos abans d'aquesta data⁷⁰, s'havia inaugurat la seu central de TVE a Prado del Rey⁷¹, que substituiria als primers estudis del Paseo de la Habana, també a Madrid.⁷²

TVE va crear uns telenoticiaris en català que s'han mantingut, amb alts i baixos, al llarg dels darrers seixanta anys. A l'octubre de 1974 es va estrenar *Miramar*, considerat el primer programa informatiu diari en llengua catalana que apareix a la televisió. Després de la mort de Franco, a partir de 1976, augmenta la producció en català, tant de programes com d'informatius, tal com reclama la societat. L'any 1983, un després que el PSOE guanyes per primera vegada unes eleccions generals, les instal·lacions de TVE a Catalunya es traslladen a Sant Cugat del Vallès i la producció es modernitza. També és l'any de la posada en funcionament de TV3 i la fi del monopoli televisiu que s'havia mantingut a Catalunya fins llavors.

El naixement de TV3 va suposar una important sotragada per la plantilla de TVE a Catalunya, que no sols veia amenaçada l'hegemonia televisiva que havia gaudit fins llavors, sinó també el futur dels seus llocs de treball.

La programació oferta per TVE en català des de Miramar i, posteriorment des de Sant Cugat és un valuós testimoni del desenvolupament social i polític de la transició i la

⁷⁰ Els actuals estudis i seu central de RTVE a Prado del Rey, Municipi de Pozuelo de Alarcón, van ser inaugurats el 18 de juliol de 1964 pel cap d'Estat, Francisco Franco.

<https://www.rtve.es/rtve/20170727/inauguracion-estudios-prado-del-rey/1588124.shtml>

⁷¹ La seu central de RTVE és compartida entre els estudis de Prado del Rey i els de Torrespaña, al centre de la capital, on s'ubiquen els serveis informatius, i que va ser inaugurat el 7 de juny de 1982, coincidint amb els Mundials de Futbol. A les instal·lacions de Torrespaña també se les anomena "El Pirulí".

⁷² Al Paseo de la Habana, 75, es va inaugurar el 28 de octubre de 1956 la primera seu de la televisió a España. <https://efs.efeservicios.com/foto/madrid-28101956-primera-emision-televisi3n-espanola-estudios-paseo-habana/8000319604>

consolidació de la democràcia. El seu caràcter de monopoli fins l'arribada de TV3 li atorga un valor excepcional a les seves emissions per la influència positiva que varen tenir en la defensa de les llibertats, la política de partits i la rehabilitació de les institucions pròpies de Catalunya, després de la dictadura franquista.

Quan TV3 va emetre el seu primer telenotícies, el 16 de gener de 1984, el “*circuit català de TVE*” emetia més de 25 hores a la setmana de programació en català i dos anys després quasi 38 hores. D'aquestes, una tercera part corresponien a informatius. L'any 2024 el nombre d'hores a la setmana de programes en català és de 40 hores. Aquestes xifres donen una idea de l'estancament de l'oferta de programació en català que pateix TVE.

Els programes precursors de *L'Informatiu* varen ser *Panorama* (1960-1970), *Mare Nostrum* (1967-1974), *La Historia de la Semana*, *Giravolt* (1973), *Crónica* (1978-1980) i *Miramar* (1974-1978), d'aquest darrer, el primer completament en català va ser el 3 d'octubre de 1977. Tots ells van ser intents d'anar perfilant una manera d'oferir informació d'actualitat i de Catalunya. Aquestes aproximacions es van produir entre 1960 i 1977. Primer en castellà i amb format de reportatge, i al final ja com notícies que formaven part d'un telenoticiari.

Aquests informatius en català en format de telenoticiari per la primera cadena TVE1 van començar l'any 1977 i al llarg de la seva història han tingut quatre noms: *Miramar*, *Crònica*, *L'Informatiu Migdia* i *L'Informatiu*⁷³. Aquest darrer, és el que més anys porta en antena, amb diferència. En tot cas eren els inicis d'una nova manera d'informar als ciutadans de Catalunya, acompanyats de la transició política i de la reivindicació de més autonomia i catalanisme.

Després de 60 anys, la programació de TVE a Catalunya no té encara avui una denominació pròpia estable; “*circuit català*”, “*el canalet*”, “*La2*”, “*la desconnexió*”, “*el territorial*”, “*la de Sant Cugat*” o simplement “*Sant Cugat*”, “*la catalana de TVE*” o “*TVE Cat*” més recentment. Existeix una oferta concreta, però amb un problema d'identitat important. Els informatius en són una part molt important en hores d'aquesta

⁷³ Anteriorment a la desconnexió territorial de La1, es van emetre dos noticiaris en castellà; *Panorama* i *Unidades Regionales*.

programació i, per tant, aquesta manca de definició no ha contribuït positivament a la necessària connexió entre el mitjà i els espectadors de Catalunya.

Un indicador d'aquesta desafecció és en primer lloc la pèrdua del lideratge dels informatius territorials de TVE a Catalunya, a causa d'un declivi de l'interès per les seves emissions en aquest territori. El descens de seguidors ha estat constant i sense fre des de que tenim mesuraments, passant del 24,9% de *share* l'any 1995 al 5,2% l'any 2016, és a dir ha perdut més de tres quarts parts de l'audiència en 21 anys⁷⁴. A partir de les audiències, no es pot assegurar que hi hagi una relació directa entre el partit governant i l'acceptació de *l'Informatiu* per part dels espectadors. No hi ha prou evidències que els diferents signes polítics hagin influït en aquesta variable. En tot cas el canvi freqüent d'orientació política i el seu efecte sobre la governabilitat probablement hagi tingut responsabilitat sobre la manca d'un projecte estratègic a mig i llarg termini i conseqüentment s'hagi traduït en una tendència constant a la baixa en el seguiment per part de l'espectador.

La sensibilitat envers les emissions en català ha estat variable i conseqüència de les necessitats dels partits polítics d'arribar a acords per garantir la governabilitat de les institucions. Casos com l'anomenat "Pacte del Majestic" evidencien la condició de moneda de canvi que ha patit TVE a Catalunya. Aquesta estratègia de control i contenció ha estat exercida tant pel PSOE, el PP com per CiU i en menor mesura ERC⁷⁵. Així doncs, la conjuntura política en cada etapa de la història democràtica d'Espanya i de Catalunya ha produït directament canvis d'orientació sobre la governança de TVE, que al tractar-se d'un organisme públic no ha pogut distanciar-se d'aquesta utilització partidista. La subordinació a les decisions polítiques i els equilibris conseqüents, han condicionat els horaris i extensió de la programació en català en conjunt, i també la formulació dels programes informatius. Per tant, la influència política ha pesat sobre el funcionament no només de RTVE a nivell estatal, sinó també en els centres territorials i els de producció de programes com Catalunya. La coincidència o no de signe polític entre els

⁷⁴ A data 5/7/2024, el *share* de *L'Informatiu* se situa en el 4,8% . Font: RTVE a l'informe intern diari d'audiències de la data indicada.

⁷⁵ Tant CiU com ERC han disposat de membres afins en el Consell d'Administració de RTVE en diferents moments de la història de la radiotelevisió pública espanyola.

governos espanyol i català també ha complicat la gestió, les possibilitats i expectatives en diferents etapes.

Existeix una relació directe entre els canvis de signe polític succeïts als governs d'Espanya i de Catalunya i els nomenaments dels directius de RTVE a Catalunya. Es pot afirmar que la política ha condicionat la governabilitat de la televisió, tant a nivell estatal com territorial a través del nomenament directe dels responsables de la gestió i dels continguts.

La durada mitjana del mandat dels directors generals o presidents de RTVE (1975-2024) ha estat de 2,08 anys. El de les direccions d'informatius, de 2,47 anys. A Catalunya ha estat 2,28 anys per la direcció i 2,40 anys pels responsables d'informatius. Per tant, les direccions d'informatius han estat més estables que les direccions de gestió de l'empresa i la permanència dels càrrecs territorials igual o superior als de la cúpula de l'organigrama.

El centre de producció de programes de TVE a Catalunya (CPPC) és això, un centre de producció, una fàbrica de programes. És a dir, uns grans platós i tot allò necessari per fer televisió. En castellà i en català. Però no ha estat mai una cadena de televisió amb una programació completa, per més que alguns s'ho imaginin, confonent el desig amb la realitat. Certament, la desconexió territorial, s'ha volgut transformar en un canal de televisió propi en català i pels ciutadans de Catalunya, impulsat a vegades per la direcció i altres per la pròpia plantilla. Ho ha intentat amb energia en quatre ocasions. La realitat és que la programació en català i els recursos necessaris per fer-la possible, sempre han estat dependents de pactes polítics entre partits, i també de les necessitats de programació i de producció de la seu central a Madrid. Tots els intents han acabat en frustració.

El primer intent de fer una programació pròpia i ampla en català, per servir a la comunitat lingüística, va ser el "Circuit Català", que abastia a Catalunya i les Illes Balears. El segon intent d'un canal propi per TVE Catalunya va ser "El canalet", que tenia per estratègia anar augmentant paulatinament el nombre d'hores de desconexió, fins disposar d'una graella completa. CiU va desactivar aquesta aspiració per tal d'eliminar qualsevol competència a TV3. El tercer intent de crear un canal propi, consistia en duplicar l'emissió de La2 en el territori, donant la possibilitat a l'espectador de triar entre

La2 nacional o "La2 Catalunya". El quart i darrer intent de creació d'un canal propi per TVE Catalunya ha estat a través de la plataforma digital RTVEPlay. Sense necessitat de distribució per aire, "RTVECat" volia obrir una finestra en el nou entorn, que fos barreja de les emissions actuals i dels productes per les cadenes estatals produïts per Sant Cugat, doblats al català i les moltes hores de televisió de qualitat de que disposa l'arxiu. El PP i un sector del PSOE van desactivar un altre cop aquesta aspiració. En el decurs dels anys en què s'han anat produint aquests intents d'autonomia, ha estat freqüent el discurs dels gestors de la casa, possiblement seguint indicacions polítiques, que s'han esforçat a dir que si hi havia autonomies com Catalunya que ja tenien una cadena pròpia, com és TV3, no era necessari fer una programació en català a TVE més extensa que un parell d'hores. Totes aquestes situacions i fets desenvolupats en aquesta tesi doctoral donen resposta a la **primera pregunta d'investigació** que es referia als efectes que hagi pogut tenir la política i en un sentit més ampli, la governança, sobre el nostre objecte d'estudi.

L'existència d'una voluntat regionalitzadora a la cúpula de l'empresa ha condicionat l'orientació dels continguts. La supressió de la informació internacional l'any 2007 i en gran mesura sobre Espanya, ha constrenyit les possibilitats d'oferir una informació completa i universal. De res han servit els arguments de la major capacitat productiva de Sant Cugat, de la singularitat de la llengua, o del pes de Catalunya en la política de l'Estat. La pèrdua de control sobre el contingut i les possibles reivindicacions d'altres comunitats autònomes que es podrien derivar d'una asimetria, han liquidat qualsevol intent d'ampliació de *L'Informatiu*.

Els canvis freqüents en les graelles de programació, tant locals com estatals, han influït en les franges de desconexió, i per tant, en l'encaix dels programes en català. L'hora d'emissió, la durada del programa, el nombre de notícies, la relació entre la imatge i el text o l'estructura de l'escaleta, ofereixen dades rellevants sobre les característiques i variacions del programa *L'Informatiu* en aquest sentit. La graella no ha tingut suficient estabilitat a causa dels freqüents canvis en les desconexions de la programació estatal. Això ha dificultat la consolidació d'una oferta reconeixible per l'audiència.

No hi ha consens sobre si els informatius territorials de TVE a Catalunya van crear un model propi. El treball de camp realitzat demostra que no s'identifica un model concret, diferenciat d'altres informatius de tipus telenoticiari, llevat dels programes pioners com *Giravolt*, *Comarques*, *Teledues* o *Teleuna*. Amb tots aquests programes s'havia creat possiblement un model. Quan TV3 va néixer amb un altre model, TVE a Catalunya va deixar de desenvolupar el seu.

L'aplicació de canvis freqüents en el mètode d'organització interna, tant jeràrquics com derivats d'un rígid conveni laboral i la variació de plantilla a causa dels dos EROS, han reduït considerablement la força de treball o, si més no, ha conduït a un estancament que impedeix afrontar nous reptes.

La producció d'informatius en dues llengües i per dos àmbits, Catalunya i Espanya, ha condicionat les rutines de producció de la redacció, obligant a repartir els recursos tècnics i humans, habitualment d'una manera poc favorable a la producció en català.

La supressió de la publicitat el 2009 per efecte de la nova llei de finançament de la Corporación RTVE va complicar la gestió econòmica de l'empresa. La disminució del pressupost d'explotació ha fet que un cop reduïda la plantilla considerablement i davant de l'augment imparable dels costos estructurals, la única manera de no sobrepassar els límits autoritzats per la SEPI⁷⁶ ha estat retallar la producció de programes. Una situació que afecta molt directament a tota l'estructura territorial. L'endeutament va conduir a un estancament primer i a una reducció després del paper de la programació en desconexió del centres territorials.

Els telenoticiaris de TVE a Catalunya no han tingut l'impacte d'altres cadenes, pel diferents factors que ja s'han esmentat; control polític, canvis freqüents de governança, però també per les variacions en la intensitat de la producció, disposició erràtica de recursos econòmics i de personal. Aquest recursos, des de la creació del centre fins avui, es comparteixen amb altres àrees de producció com infantils, retransmissions esportives, i el canal Teledeporte.⁷⁷ Tot i això, els informatius de TVE a Catalunya i la

⁷⁶ SEPI. Sociedad Estatal de Participaciones Industriales és l'accionista única de la Corporación RTVE.

⁷⁷ El canal temàtic d'esports de RTVE, Teledeporte va iniciar les seves emissions el 12 de febrer de 1994. La direcció, producció i continuïtat del canal estan ubicats a Sant Cugat des de la seva creació.

important contribució als Telediarios nacionals, s'han adaptat a les novetats tecnològiques i les noves fórmules de relat periodístic, però no ha estat suficient per mantenir i donar-li una personalitat pròpia que la faci diferenciada de la resta de la oferta. Aquestes decisions empresarials són les que donen resposta a la **segona pregunta d'investigació** plantejada que pretenia esbrinar l'impacte de la gestió empresarial sobre l'objecte d'estudi.

La hipòtesi que es plantejava en aquesta tesi doctoral és que el programa de notícies *L'Informatiu* ha patit diferents factors que l'han fet inestable i que tot i així, s'ha mantingut amb unes característiques similars al llarg dels anys i que tot i haver evolucionat amb una personalitat pròpia, aquesta és poc diferenciada. La recerca duta a terme evidencia que s'ha produït una situació de pèrdua de pes de les emissions en català de TVE i especialment dels seus informatius, fruit de la concurrència i acumulació de múltiples circumstàncies, tant externes (com la política) com internes (les derivades de la governança de la pròpia empresa). I que aquestes han impedit l'estabilitat i han estat determinats per l'impacte del programa *L'Informatiu* en la societat catalana en diferents moments de la seva història. Les evidències obtingudes a ran de la recerca desenvolupada, permeten **validar la hipòtesi**, ja que han estat identificats nombrosos factors que han tingut una influència decisiva en la producció dels programes informatius territorials de TVE a Catalunya.

Hi ha escassetat de documentació pública⁷⁸ sobre l'activitat desenvolupada per Televisió Espanyola a Catalunya i especialment dels seus informatius en català. Aquesta tesi doctoral fa una reconstrucció històrica detallada i rigorosa d'aquesta important àrea de producció de programes duta a terme tant als estudis de Miramar, com als de Sant Cugat del Vallès.

L'encaix a la programació estatal ha estat una dificultat freqüent que ha condicionat l'emissió estable del programa *L'Informatiu*. L'horari d'inici de l'emissió de dilluns a divendres ha variat dins de la franja de desconexió de la programació estatal entre les 13:55 i les 14:30. La majoria d'anys a les 14:00 i només durant set anys al voltant de dos quarts de tres. I la durada del programa oscil·la entre els 20 minuts i una

⁷⁸ Ens referim a pressupostos, plantilles, graells, guions i programacions històriques especialment.

hora, amb una tendència a la baixa, des dels 37 minuts de Miramar de 1983 fins als 25 minuts de *L'Informatiu Migdia* de 2016. Durant la major part del temps analitzat, la durada de l'informatiu territorial ha estat de 30 minuts, excepte entre 1996 i 1998, que quasi va arribar a l'hora de programa. A l'altra banda de la forquilla, entre 2005 i 2012, va descendir fins els 20 minuts. Per tant, sembla clar que l'encaix a la programació estatal ha condicionat l'hora d'emissió i la durada dels programes i, consegüentment, ha afectat a l'estabilitat de *L'Informatiu*.

De 1981 a 2003 va ser el període de major nombre d'hores en desconnexió per oferir programació en català. Les graells tant de la primera cadena, com de La2, disposaven d'àmplies franges horàries de programes. També va ser un gran moment per la producció nacional, amb un rècord històric d'hores produïdes, que van arribar a ocupar prop del 50% de l'emissió de La2 i l'11% de TVE1.

Més enllà de l'informatiu territorial, la programació en català de TVE a Catalunya mai ha gaudit d'estabilitat, ni pels horaris de desconnexió on s'ha tingut d'ubicar, ni per la quantitat d'hores produïdes, que han variat significativament. Aquest fet ha estat més o menys pertorbador en funció de l'orientació política sobre la direcció de l'empresa en cada moment, de la sensibilitat dels directius envers la descentralització territorial, del pressupost d'explotació, de la plantilla de treballadors de cada moment històric i de la major o menor competència, tant de les televisions privades com de les autonòmiques i locals, públiques i privades.

El model territorial també ha estat una barrera infranquejable per augmentar les desconnexions. La voluntat uniformitzadora de donar un mateix tractament a totes les comunitats ha fet que especialment els informatius territorials hagin tingut la mateixa durada a Catalunya, com a la resta d'Espanya, sense tenir en compte la major capacitat de producció de Sant Cugat, que hauria permès fer uns telenoticiaris de major entitat.

Televisió Espanyola a Catalunya no ha arrelat perquè no ha tingut una programació sencera, continuada durant tot el dia, de programes adreçats a la població catalana, que permeti fidelitzar l'espectador. Amb aquest resultat, es dona resposta a la **tercera pregunta d'investigació** que feia referència als efectes de l'encaix de l'informatiu territorial i en general, de la programació en català, dins d'una graella estatal.

Respecte de l'estabilitat del programa *L'Informatiu* al llarg de trenta anys i mitjançant la mesura d'un bon nombre de variables de la mostra utilitzada, que permeten veure'n la seva evolució, es conclou que el programa *L'Informatiu* ha viscut canvis estructurals durant la seva existència. Més enllà dels avenços tecnològics visibles en el format de la imatge, decorats, grafisme i possibilitats de connexió exterior, tant el disseny del guió del programa, com els estils periodístics utilitzats presenten algunes variacions al llarg de tres dècades.

La mitjana de notícies per minut que s'ofereixen a *L'Informatiu* és de 1,41, seguint una tendència a l'alça. Caldria estudiar si aquest progressiu augment ha estat degut a la utilització de nous recursos tecnològics que faciliten la narrativa, la major disponibilitat de fonts informatives o la voluntat d'encabir més informació en el mateix temps de programa. També podria ser conseqüència d'un canvi en la manera de fer periodisme televisiu.

El ritme de lectura, calculat a partir del nombre de paraules llegides per minut d'emissió, evidencia que la quantitat de text redactat per elaborar els informatius en relació al temps disponible s'ha mantingut constant al llarg dels anys considerats. El valor mitjà de tota la sèrie analitzada és de 176,79 paraules per minut.

El nombre de paraules per notícia, que queda fixat en 247,66. És una variable que ha experimentat un ascens sostingut al llarg de tot el període estudiat. L'augment de l'extensió del text amb el què es redacta una notícia podria indicar que es vol encabir tota la informació que sigui possible en el mateix temps.

S'ha comprovat una la tendència a l'augment del pes de la imatge, respecte de la presència de presentadors, que també clarament disminueix al llarg del anys. El repartiment del total del temps del programa en aquestes dues variables que s'ha obtingut, en mitjana, dona un valor del 24,89% per la presència en càmera dels presentadors i reporters davant d'un valor mitjà del 59,52% per la imatge ocupant tota la pantalla. El 15,59% restant cal atribuir-lo a capçaleres, cortinetes, gràfics, imatges fixes incrustades i altres variables. Sembla doncs que prima mantenir l'espectador enganxat a les imatges per damunt de la presència del conductor. També podria ser una explicació que els presentadors de *L'Informatiu* no són prou coneguts com a identificatius del programa ni de la cadena. La seva aparició en pantalla es concreta en

la lectura d'un donapàs que introdueix un vídeo, una declaració, una connexió en directe, o en uns segons d'*off* sobre imatges.

El contingut temàtic en profunditat no ha estat objecte d'aquest estudi, si bé la reconstrucció artesanal que s'ha fet dels guions d'una mostra tant àmplia d'informatius ofereix algunes dades que obren la porta a posteriors anàlisis de la presència, en quantitat i durada, de cada categoria temàtica informativa. Així, en el període estudiat (1986-2016), destaquen el 42,7% del temps dedicat a notícies de societat, el 20,6% a les de política i el 16,6% als esports. Segueixen en menor percentatge, internacional amb el 8,5%, cultura amb el 7,2% i economia amb el 4,3% del temps total del programa.

Del conjunt històric d'informatius produïts per TVE a Catalunya, els programes de format telenoticiari han ocupat el 12,1% de la producció atenent a la classificació per subgèneres, si bé són els que més hores de producció sumen per la seva freqüència diària. El mateix percentatge el registren els programes magazine, seguits dels d'entrevistes amb un 14,6%, els de debat 19,5%. Finalment, el major nombre de programes informatius correspon a la tipologia de reportatges en conjunt, amb un 41,4% de la producció total.

Els programes de debat (19,5%), les entrevistes (14,6%) i els de reportatges d'actualitat (14,6%) són els que més s'han produït a TVE a Catalunya. Això evidencia que l'aposta per la informació televisiva en català no s'ha concentrat en l'oferta d'uns telenoticiaris territorials, sinó que de manera més àmplia ha fomentat el relat social, discussió i la confrontació d'idees a través d'altres formats com el debat, el reportatge o l'entrevista. Tots aquests resultats donen resposta a la **quarta i darrera pregunta d'investigació** que es formulava en l'apartat d'objectius de la recerca, que es referia a l'evolució de les principals característiques, formals i de contingut, de *L'Informatiu* des del seu inici fins al 2016.

Hi ha moltes possibilitats d'ampliar o de fer nous estudis sobre diferents aspectes vinculats a l'activitat informativa desenvolupada per RTVE a Catalunya. Un d'ells, que ja s'ha posat en marxa a partir de la informació recollida en aquesta tesi fa referència a la informació internacional i al paper destacat dels periodistes que des de Sant Cugat han fet de corresponsals estrangers o de guerra. Una important tasca dins de la professió, que no està a l'abast de qualsevol informador/a i que també posa en valor la capacitat

de l'empresa i l'entorn propici per poder accedir a aquesta oportunitat professional. Corresponsals o enviats especials que no cal dir-ho, també van enviar les seves cròniques i directes amb les dues llengües. Cal afegir que de Sant Cugat no només van sortir excel·lents periodistes, sinó que van fer equip amb grans professionals de la càmera, el so, la producció i la realització en exteriors. TVE a Catalunya ha estat un gran planter de periodistes i d'altres professionals de la comunicació. Encara ara n'és una característica del centre, no així la singularitat de ser banc de proves de nous programes, que després passaven a l'emissió per a tot l'Estat, que poc a poc s'ha anat perdent.

En una de les entrevistes realitzades per aquesta tesi, el periodista de TVE, Xavier Sitjà, expressa de manera molt sintètica el pensament assumit per molts dels treballadors de Sant Cugat. És un retrat de la situació de 2024 i una visió del què pot ser el futur, expressat en molt poques paraules, que crec interessant de subratllar per tancar aquestes conclusions: "Els informatius en català estan en coma induït. Sobreviuran perquè cal justificar que existeixen i ningú s'atrevirà a tancar el centre ni reformular-lo. Serà un informatiu més. Un dels valors de la redacció és la seva aportació als *Telediarios*. Els informatius territorials en general sobreviuran en la mesura que sobrevisqui la televisió actual". Les noves finestres digitals poden ser la fi de les desconexions i els informatius territorials o potser una gran oportunitat per un nou impuls. Tant de bo la voluntat política i la tecnologia donin noves oportunitats al centre de RTVE a Sant Cugat i a la seva excel·lent plantilla de professionals al servei d'una societat catalana que identifica poc la producció de Sant Cugat com una cosa pròpia.

8. BIBLIOGRAFIA

- Abad, L. (1999). *El servicio público de televisión ante el siglo XXI*. Dykinson.
- Aguilera, M. de (1985). *El Telediario: un proceso informativo*. Editorial Mitre.
- Azpurúa, F. (2005). La escuela de Chicago. Sus aportaciones para la investigación de las ciencias sociales. *Sapiens: Revista Universitaria de Investigación*, 6(2), 25-36.
- Albéndiz, N. (coord.) (2009). *50! Anys de TVE Catalunya: 50 anys d'una gran companyia*. Editorial Planeta, TVE Catalunya, Lunweg.
- Allern, S. (2002). Journalistic and commercial news values: News organizations as patrons of an institution and market actors. *Nordicom Review*, 23(1-2), 137-152.
- Alsius, S. (1997). *Catorce dudas sobre el periodismo en televisión*. CIMS.
- Alves Vianna, R.P. (2001). *La palabra, la imagen y el sonido en los informativos televisivos de Brasil y España: estudio comparativo y análisis del lenguaje textual y narrativo*. [Tesis Doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Amat, J. (2020). *El fill del xofer*. (2ª ed.). Tusquets Editors.
- Amela, V. (Marzo 2012). D'on ve i cap a on va la nostra televisió pública? En La televisió es reinventa. *Capçalera*, 155. Col·legi de Periodistes de Catalunya.
https://issuu.com/periodistescatalunya/docs/cap_alera_155
- Arias, F. (2004). *El Proyecto de Investigación: Introducción a la metodología científica*. (4ª ed.). Editorial Episteme.
- Arias Ruiz, A. (1970). *La televisión española*. Publicaciones Españolas.
- Avui. (10/07/1996). El PSC qualifica els càrrecs de TVE i RNE de "repartiment de cromos polítics". *Avui*. Arxiu Municipal de Girona.
- Azurmendi Adarraga, A., Pérez Moriones, A., Rodríguez Pardo, J., Muñoz Saldaña, M. (2007). *La reforma de la televisión pública española*. Tirant lo Blanc.
- Baena, G. (1980). *Instrumentos de investigación: Manual para elaborar trabajos de investigación y tesis profesionales* (4.ª ed.). Editores Mexicanos Unido.
- Baget, J.M. (1975). *18 años de TVE*. Diáfora.
- (1992). *Historia de la televisión en España: 1956-1975*. [Tesis Doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- (1993). *Historia de la Televisión en España (1956-1975)*. Feed-Back.

- (1994). *Història de la Televisió a Catalunya. Informes del Centre d'investigació de la comunicació*. Generalitat de Catalunya.
 - (1999). *Quaranta anys de televisió a Catalunya(1959-1999)*. Editorial Pòrtic.
 - (2003). *“La nostra”: vint anys de TV3*. Proa.
- Ball-Rokeach, S.J., DeFleur, M.L. (1976). A Dependency Model of Mass-Media Effects. *Communication Research*, 3(1), 3-21.
- Bandura, A. (1996). *Teoría social cognitiva de la comunicación de masas*. En Bryant, J., Zillmann, D. *Los efectos de los medios de comunicación Investigaciones y teorías* (pp. 89-126). Paidós.
- Berger, P.L., Luckmann, T. (1966). *The Social Construction of Reality. A treatise in the Sociology of Knowledge*. Penguin Books
- Bandrés, E. (2000). *El periodismo en la televisión digital*. Papeles de Comunicación nº 29. Paidós.
- Barcelona, J.L. (1992). *Tú puedes salir en la tele*. Edicomunicación.
- Barrera, C. (2005). Los Medios de Comunicación durante los gobiernos de Aznar (1996-2004): Un panorama cambiante. *Sphera Pública. Revista de Ciencias Sociales y de la Comunicación*, 5, 165-180.
- Barroso García, J. (1992). *Proceso de la información de actualidad en televisión*. Instituto Oficial de Radio y Televisión.
- (1996). *Realización de los géneros televisivos*. Síntesis.
 - (1998). *Técnicas de realización y documentales para televisión*. Instituto RTVE.
- Bates, R. (2002). *Cable TV systems and modem systems and technology*. McGraw-Hill.
- Benoit, H. (1998). *La televisión digital*. Ediciones Paraninfo.
- Berganza Conde, M.R. (1996). *La comunicación ante el reto de las nuevas tecnologías*. Universidad de Navarra.
- Blumler, J.G. (1993). *Televisión e interés público*. Bosch Comunicación.
- Boix Angelats, J. (18/07/1996). Problemas para cubrir la dirección de TVE en Cataluña. *El País*.
- https://elpais.com/diario/1996/07/18/sociedad/837640809_850215.html
- Boletín Oficial del Estado [BOE]. (1980). *Ley 4/1980, de 10 de enero, de Estatuto de la Radio y la Televisión*. 10/01/1980. (España).

- (1988). *Ley 10/1988, de 3 de mayo, de Televisión Privada*. 05/05/1988 (España).
 - (2006). *Ley 17/2006, de 5 de junio, de la radio y la televisión de titularidad estatal*. 06/06/2006 (España).
 - (2009). *Ley 8/2009, de 28 de agosto, de financiación de la Corporación de Radio y Televisión Española*. 31/08/2009 (España).
- Bourdieu, P. (1997). *Sobre la televisión*. Edicions 62.
- Bryant, J., Zillmann, D. (1996). *Los efectos de los medios de comunicación Investigaciones y teorías*. Paidós.
- Brown, A., Picard, R. (2005). *Digital Terrestrial Television in Europe*. Lawrence Erlbaum.
- Buhigas Cardó, P. (2013). *Anàlisi quantitativ de la paraula i de la imatge en els programes informatius de televisió. Estudi del cas de L'Informatiu de TVE a Catalunya (1983-2003)*. [Treball de Recerca de Doctorat]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Bustamante, E. (1999). *La televisión económica*. Gedisa
- (2006). *Radio y Televisión en España: Historia de una asignatura pendiente de la democracia*. Gedisa
- Bustamante, E., Villafañe, J. (1989). *La televisión en España mañana. Modelos televisivos y opciones ideológicas*. Siglo XXI de España editores.
- Bustamante, E., Álvarez Monzoncillo, J.M. (1999). *Presente y futuro de la televisión digital*. Universidad Complutense de Madrid
- Carreras i Serra, L. de (1987). *La ràdio i la televisió a Catalunya, avui*. Edicions 62.
- Cassetil, F., Di Chio F. (1999). *Análisis de la televisión: Instrumentos, métodos y prácticas de investigación*. Paidós.
- Castellnou, E. (compl.) (2004). *Reflexions a l'entorn de RTVE a Catalunya, a començaments del segle XXI*. Col·lecció "Textos i documents", 26. Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència.
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals [CCMA] (2023). Lideratge indiscutible de TV3: la cadena més vista per 14è any consecutiu. 29/12/2023. *3cat.cat*
<https://www.ccma.cat/premsa/lideratge-indiscutible-de-tv3-la-cadena-mes-vista-per-14e-any-consecutiu/nota-de-premsa/3268650/>

- Cebero, J. (2021). Las mentiras de Aznar. *El País*. (28/02/2021).
<https://elpais.com/television/2021-02-28/las-mentiras-de-aznar.html>
- Cebrián Herreros, M. (1992). *Géneros informativos audiovisuales*. Editorial Ciencia 3 Distribución.
- (1998). *Información televisiva: Mediaciones, contenidos, expresión y programación*. Síntesis.
- (2004). *La información en televisión. Obsesión mercantil y política*. Gedisa.
- Cipriani, I. (1982). *La Televisión*. Ediciones del Serval.
- Cobb, R., Elder, C. (1971). The politics of agenda-building: An alternative perspective for modern democratic theory. *Journal of Politics*, 33, 892-915.
- Colaboraciones de la RAM. (2013). Entrevista del mes: sobre Mariano Medina, el primer hombre del tiempo. *Meteored*. (28/12/2013).
<https://www.tiempo.com/ram/223/entrevista-sobre-mariano-medina/>
- Col·legi de Periodistes de Catalunya (1993). *TV3 i TVE-Sant Cugat, deu anys d'esforços per la normalització*. Revista Capçalera número 46. Informes al complir-se el desè aniversari tant de tv3 com de tve a Sant Cugat.
- Colom, R. (2006). *La indústria de la televisió*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Consell de l'Audiovisual de Catalunya [CAC] (2009). *Informe 2008: L'audiovisual a Catalunya*. Generalitat de Catalunya.
<https://www.cac.cat/documentacio/informe-del-sector-audiovisual-2008>
- Corominas, M., Llinés, M. (1988). *La televisió a Catalunya avui*. Edicions 62.
- Corporación RTVE [CRTVE] (2008). Història TVE Catalunya. *RTVE Catalunya*. (19 de novembre de 2008).
- (2009). *Ahora más que nunca*. Informe intern de gestió 2007-2009. RTVE.
- (2010). *Manual de estilo de RTVE: Directrices para los profesionales*. Corporación de Radio y Televisión Española. <https://manualdeestilo.rtve.es/crtve/1-1-la-informacion-en-crtve/1-1-2-informacion-y-opinion-espacios-de-opinion/>
- Costa, P.O. (1986). *La crisis de la televisión pública*. Paidós.
- Dearing, J.W., Rogers, E.M. (1996). *Agenda setting*. Sage.
- De la Torre, B., Llauredó, E. (1999). *Una imatge val més. La feina de l'ENG*. Editorial Pòrtic.

- Díaz, L. (1994). *La televisión en España: 1949-1995*. Alianza Editorial.
- (1999). *Informe sobre la televisión en España (1989-1998): la dècada abominable*. Ediciones B.
- (2006). *50 años de TVE*. Alianza Editorial.
- Díez, A. (1996). PP y PSOE aceleran las negociaciones para elegir al nuevo Consejo de RTVE. 18/07/1996. *El País*.
https://elpais.com/diario/1996/07/18/sociedad/837640807_850215.html
- Diversos Autors. (1981). *La televisió a la Catalunya autònoma*. Edicions 62.
- Domínguez Jiménez, C. (2010). *La televisión regional en el desarrollo de la identidad de Castilla y León. Nacimiento del Centro Territorial de TVE en Castilla y León. Análisis de su programación (1982-1987)*. [DEA]. Universidad de Valladolid.
- (2017). *TVE En Castilla y León, modelo de televisión de proximidad en una autonomía sin tercer canal. Historia del Centro Territorial de TVE y análisis de su programación (1982-2009)*. [Tesis doctoral publicada]. Universidad de Valladolid.
- Eco, U. (2001). *Cómo se hace una tesis*. Gedisa.
- EFE (13/05/2004). El 'comité de sabios' elaborará en nueve meses un informe para redactar una nueva ley sobre RTVE. *El Mundo*.
<https://www.elmundo.es/elmundo/2004/05/13/comunicacion/1084457740.html>
- El Mundo* (10/07/1996). El traslado de los archivos de TVE costará 12.000 millones. *El Mundo*.
- El País* (13/11/1987). Dimite el equipo directivo de TVE en Catalunya. *El País*.
- El País* (15/02/2009). El Madrid logra otra victoria imposible. *El País*.
https://elpais.com/diario/2009/02/15/deportes/1234652413_850215.html
- El Periódico de Catalunya* (12/07/2009). Especial 50 anys de Televisió Espanyola a Catalunya. Quadern del diumenge. *El Periódico de Catalunya*.
- Ente Público RTVE (1976). *RTVE 1976: Nuestro libro del año*. RTVE. Servicio de publicaciones RTVE.
- (1984). *El Anuario RTVE*. Servicio de publicaciones RTVE.
- (1985). *El Anuario RTVE*. Servicio de publicaciones RTVE.
- (1986). *El Anuario RTVE*. Servicio de publicaciones RTVE.
- (1987). *El Anuario RTVE*. Servicio de publicaciones RTVE.

- (1988). *El Anuario RTVE*. Servicio de publicaciones RTVE.
 - (1989). *El Anuario RTVE*. Servicio de publicaciones RTVE.
 - (2002). *Informe anual de cumplimiento de la función de Servicio público 2002*. RTVE.
 - (2004). *Memoria audiencias 2003: Servicio de Emisiones, Promociones y Audiencias TVE*. RTVE.
 - (2004). *Informe Anual sobre el Cumplimiento de la Función de Servicio Público del Grupo RadioTelevisión Española en 2003*. ED. Dirección Gerencia Internacional y Corporativa de RTVE.
 - (2004). *Informe Anual sobre el Cumplimiento de la Función de Servicio Público del Grupo RadioTelevisión Española en 2003*. Dirección Gerencia Internacional y Corporativa de RTVE.
- Entman, R. (1993). Framing, Howard a clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43, 51-58.
- Eveland, W. (2003). A 'mix of attributes' approach to the study of media effects and new communication technologie. *Journal of Communication*, 53(3), 395-410.
- Faus, Á. (1995). *La era audiovisual: historia de los primeros cien años de la radio y la televisión*. Ediciones Internacionales Universitarias.
- Fernández Areal, M. (1992). *El público como sujeto activo en la producción de mensajes informativos*. Universidad de La Laguna.
- Fernández Díez, F., Martínez Abadía, J. (1999a). *La dirección de producción en cine y televisión*. Papeles de Comunicación nº 3. Ediciones Paidós.
- (1999b). *Manual básico de lenguaje y narrativa audiovisual*. Papeles de Comunicación nº 22. Ediciones Paidós.
- Ferrer, I., Luzón, V., Sinta, V. (2012). La precepción de la audiencia sobre las noticias espectáculo en las cadenas españolas. En León, B. (coord.), *La Televisión ante el desafío de Internet* (pp. 69-280). Editorial Comunicación Social.
- Ferrer, I. (2012). *Análisis de la espectacularización de la información en los informativos televisivos de actualidad diaria y su incidencia en el espectador*. Tesis Doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.

- Galtung, J.; Ruge, M. (1965). News structure of foreign news. *Journal of Peace Research*, 2, 64-90.
- García Altadill, E. (1982). *Los servicios informativos diarios de televisión: teoría, práctica y análisis*. [Tesi de Llicenciatura]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- (1991). *TV3: del naixement a la consolidació*. [Tesis Doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- (1993). *TV3: deu anys de vida institucional en català*. Capçalera, 46. Col·legi de Periodistes de Catalunya.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6609241&orden=0&info=link>
- García Avilés, J.A. (1999). La imagen tótem: algunas paradojas sobre los informativos en el final del milenio. *Zer*, 7, 131-146.
- (2007). El infoentretenimiento en los informativos líderes de audiencia en la UE. *Análisi*, 35, 47-63.
- Generalitat de Catalunya (1983). *Llei 10/1983, de 30 de maig, de creació de l'ens públic Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i de regulació dels serveis de radiodifusió i televisió de la Generalitat de Catalunya*. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/1983/05/30/10>
- Gerbner, G., Gross, L., Jackson-Beeck, M., Jeffries-Fox, S., Signorielli, N. (1978). Cultural indicators violence profile no. 9. *Journal of Communication*, 28(3), 176-207.
- Ghanem, S. (1997). Filling in the Tapestry: The Second Level of Agenda Setting. En McCombs, M.; Shaw, D.; Weaver, D. (eds.). *Communication and Democracy. Exploring the Intellectual Frontiers in Agenda-Setting Theory* (pp. 3-14). Lawrence Erlbaum Associates.
- Grabe, M.E., Lang, A., Zhao, X. (2003). News content and form. Implications for memory and audience evaluations. *Communication Research*, 30(4), 387-413.
- Grabe, M.E., Zhou, S., Barnett, B. (2001). Explicating Sensationalism in Television News: Content and the Bells and Whistles of Form. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 45(4), 635-655.
- Grabe, M.E., Zhou, S., Lang, A., Bolls, P.D. (2000). Packaging Television News: The Effects of Tabloid on Information processing and evaluative responses. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 44(4), 581-598.

- Graber, D. (1994). The infotainment quotient in routine television news: A director's perspective. *Discourse & Society*, 5(4), 483-508.
- Gifreu, J. (1989). *Comunicació i reconstrucció nacional*. Editorial Pòrtic.
- Giró, X. (1991). *Conflictes de televisió a Catalunya*. Col·lecció Vaixells de paper. Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- (1993). *TVE - Sant Cugat: deu anys trampejant*. Capçalera, 46. Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- <https://www.raco.cat/index.php/Capcalera/article/view/323464>
- Gómez, R.G. (06/03/2006). El Congreso desmonta las principales sugerencias del 'comité de sabios' de RTVE. *El País*.
- https://elpais.com/diario/2006/03/06/sociedad/1141599605_850215.html
- González Ibáñez, J. (05/02/1997). Mónica Ridruejo dimitió el día en que se formó la plataforma digital de Telefónica. *El País*.
- https://elpais.com/diario/1997/02/05/sociedad/855097213_850215.html
- González Monge, F. (2013). *Els programes dramàtics en català a TVE, 1964-2005*. [Tesi Doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- González Requena, J. (1988). *El discurso televisivo: espectáculo de la modernidad*. Editorial Cátedra.
- (1989) *El espectáculo informativo o la amenaza de lo real*. Editorial AKAL.
- Gordillo, I. (2009). *Manual de narrativa televisiva*. Editorial Síntesis.
- Green, M.C., Brock, T.C. (2002). In the mind's eye. Transportation-imagery model of narrative persuasion. En Green, M.C., Strange, J.J., Brock, T.C. (eds.), *Narrative impact. Social and cognitive foundations* (pp. 315-341). Lawrence Erlbaum Associates.
- Gubern, R. (1965). *La televisión*. Editorial Bruguera.
- (2013). *Cultura audiovisual*. Escritos 1981-2011. Cátedra
- Guimerà, J.A. (2018). El papel de la comunicación en la construcción nacional de Cataluña: Jordi Pujol y la instrumentalización política de los medios (1968-1989). *Historia y Política*, 40, 363-387.
- Gutiérrez Lozano, J. F., Meléndez Malavé, N., Seisedos García, A., Díaz Estévez, M. (2012). *La televisión regional y el proceso de constitución del Estado de las*

- Autonomías. Los comienzos de la “identidad regional televisada” a través del Centro de TVE en Andalucía (1971-1982).* XII Congreso de la Asociación de Historiadores de la Comunicación. Universidad de Málaga.
- Guzmán, J. (2005). *Per una reforma de L’Informatiu. Els informatius que voldríem. Anàlisi i propostes.* Document intern TVE.
- Harrington, S. (2008). Popular news in the 21st century. Time for a new critical approach?. *Journalism*, 9(3), 266-284.
- Hendriks Vettehen, P., Nuijten, C., Beentjes, J. (2005). News in an age of competition: Sensationalism in Dutch television news 1995-2001. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 49(3), 282-295.
- Hendriks Vettehen, P., Nuijten, C., Peeters, A. (2008). Explaining Effects of Sensationalism on Liking of Television News Stories: The Role of Emotional Arousal. *Communication Research*, 35(4), 319-338.
- Horkheimer, M.; Adorno, T. (2006). *Dialéctica de la Ilustración*. Trotta.
- Ibáñez, J. (1998). *Nuevos avances en la investigación social: la investigación social de segundo orden*. (2ª ed.). Proyecto A Ediciones.
- (2000). *El análisis de la realidad social: métodos y técnicas de investigación*. Alianza.
- Ibáñez, I., Veiga, Y. (2006). *Religión catòlica. 50 años de televisión en España*. Rama Lama Music.
- Igartua, J.J. (2006). *Métodos cuantitativos de investigación en comunicación*. Editorial Bosch.
- Igartua, J.J., Humanes, M.L. (2004). El método científico aplicado a la investigación en comunicación social. *Portal de la Comunicació*.
[/https://incom.uab.cat/portalcom/wp-content/uploads/2020/01/6_esp.pdf](https://incom.uab.cat/portalcom/wp-content/uploads/2020/01/6_esp.pdf)
- Iriarte, J.B. (2012). Retransmisiones futbolísticas televisivas en España: perspectiva histórica de una relación de necesidad (1956-1988). *Historia y comunicación social*, 17, 249-268.
- Iyengar, S., Kinder, D. (1987). *News that Matters: Television and American Opinion*. University of Chicago Press.

- J. P. (2006). Televisió Espanyola a Catalunya va ser pionera de la televisió en català i escola de grans professionals. *Avui*. (28/10/2006).
<https://pandora.girona.cat/viewer.vm?id=1341851&view=hemeroteca&lang=ca>
- Kepplinger, H.M. (1989). Instrumentelle Aktualisierung. Grundlage einer Theorie publizistischer Konflikte. En Kaase, M.; Schulz, W, (ed.). *Massenkommunikation. Theorien, Methoden, Befunde* (pp. 199-220). Westdetscher Verlag.
- Katz, E. (1987). Communication Research since Lazarsfeld. *Public Opinion Quarterly*, 51, 4(2), Supplement: 50th Anniversary Issue, 25-45.
- Katz, E., Blumler, J.G., Gurevitch, M. (1973). Uses and Gratifications Research. *Public Opinion Quarterly*, 37(4), 509-523.
- Kuhn, T. (1975). *Estructura de les revolucions científiques*. Obrador Edèndum.
- La Vanguardia. (2024). Hemeroteca. <https://www.lavanguardia.com/hemeroteca>
- Lang, A. (2000). The Limited Capacity Model of mediated message processing. *Journal of Communication*, 50(1), 46-70.
- Lang, A., Bolls, P., Potter, R., Kawahara, K. (1999). The effects of production pacing and arousing content on the information processing of television messages. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 43(4), 451-457.
- Langer, J. (2000). *La televisión sensacionalista. El periodismo popular y las otras noticias*. Barcelona: Paidós.
- Larrégola, G. (1998). *De la televisión analógica a la televisión digital*. Libros de Comunicación global.
- Lasswell, H.D. (1985). Estructura y función de la comunicación en la sociedad. En Moragas, M. de. (ed.). (1985b), *Sociología de la comunicación de masas II. Estructura, funciones y efectos* (pp. 50-68). Gustavo Gili.
- Lazarsfeld, P.F. (1985). La campaña electoral ha terminado. En Moragas, M. de. (ed.). (1985c), *Sociología de la comunicación de masas III Propaganda política y opinión pública* (pp. 20-39). Gustavo Gili.
- Lazarsfeld, P.F., Merton, R.K. (1985). Comunicación de masas, gustos populares y acción social organizada. En Moragas, M. de (ed.) (1985b). *Sociología de la comunicación de masas II Estructura, funciones y efectos* (pp. 22-49). Gustavo Gili.

- Lippman, W. (1922). *Public Opinion*. Harcourt, Brace and Company.
- López Chaves, F. M. (2021). *Evolució històrica de Televisió Espanyola a Catalunya: Estudi i anàlisi de la producció de programes a TVE Catalunya (1959-2019)*. [Tesis doctoral publicada]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Lozano, J.C. (2004). Espectacularización de la información en noticiarios televisivos de Canadá, Estados Unidos y México. *Diálogo Político*, año XXI, 1, 101-115.
- Luzón, V. (2001). *La irrupción de Internet en las rutinas productivas de los informativos diarios televisivos. El caso de TV3, Televisió de Catalunya*. [Tesis Doctoral] Universitat Autònoma de Barcelona.
- Luzón, V., Ferrer, I. (2007). Cuando la noticia se convierte en espectáculo informativo. *Trípodos*, Extra (6), 267-277.
- Maciá, P. (1981). *Televisión, hora cero*. ERISA.
- Maduell, À. (1997). *Televisió catalana abans de TV3*. Maduixer.
- Maldita Hemeroteca. (2022). La hemeroteca del desastre del 'Prestige' 21 años después. *Maldita Hemeroteca*. (13/11/2022).
<https://maldita.es/malditahemeroteca/20221113/hemeroteca-desastre-prestige/>
- Marín, C. (2004). *El lenguaje en los informativos de televisión*. Calima Ediciones.
- Martín Medem, J.M. (2007). *La agonía de TVE o cómo se destruye la televisión pública*. Ediciones El Viejo Topo.
- Martín Sabarís, R.M. (1997). *La organización informativa y los procesos de producción de la noticia. La información diària en Euskal Telebista*. [Tesi doctoral]. Universidad del País Vasco.
- Martínez Abadía, J.M. (1988) *Introducción a la tecnología audiovisual*. (2ª ed.). Ediciones Paidós.
- Martínez Abadía, J.M., Vila Fumàs, P. (2004). *Manual básico de tecnología audiovisual y técnicas de creación, emisión y difusión de contenidos*. Ediciones Paidós.
- McCombs, M. (2006). *Estableciendo la agenda. El impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*. Paidós.
- (2005). A lot ad Agenda-setting: past, present and future. *Journalism Studies*, 6(4), 543-557.

- McCombs, M., Evatt, D. (1995). Los temas y los aspectos: explorando una nueva dimensión de la agenda setting. *Comunicación y Sociedad*, VIII(1). Disponible a: <https://revistas.unav.edu/index.php/communication-and-society/article/view/35616/32019>
[Consulta: 15/02/2024]
- McCombs, M.E., Shaw, D.L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36, 176-187.
- McCombs, M.; Shaw, D.; Weaver, D. (eds.). *Communication and Democracy: Exploring the intellectual Frontiers in Agenda-setting Theory*. Routledge Communication Series. Routledge.
- McDowell, W. (2006). *Broadcast television. A complete guide to the industry*. Peter Land.
- McLuhan, M. (1964). *Comprender los medios de comunicación: Las extensiones del ser humano*. Paidós Comunicación.
- McQuail, D. (1991). *Introducción a la teoría de la comunicación de masas*. Paidós.
- Menéndez, J.R.G. (1996). Los paradigmas y los programas de investigación en ciencias sociales. *Revista de ciencias sociales*, (5), 63-75. Disponible en RIDAA-UNQ Repositorio Institucional Digital de Acceso Abierto de la Universidad Nacional de Quilmes. <http://ridaa.unq.edu.ar/handle/20.500.11807/1436>
- Millà, R. (2000). *La realitat "en directe". Realització d'Informatius diaris a Televisió*. Editorial Pòrtic.
- Missika, J.L. (2006). *La fin de la télévision*. Ed. Seuil.
- Monclús, B. (2011). *Evolución de los noticiarios de primetime de las cadenas generalistas españolas: formato y contenidos*. [Tesis doctoral publicada]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Monclús, B., Vicente Mariño, M. (2009). Mensajes y masajes: la expansión del infoentretenimiento en los noticiarios televisivos españoles. *Trípodos*, Extra 2009, 1, 467-480.

- Montferrer, O. (06/07/1996). PP i CiU consensuen Francesc Pou com a director de TVE-Catalunya. *Avui*.
<https://pandora.girona.cat/viewer.vm?id=1143476&view=hemeroteca&lang=ca>
- Moragas, M. de, Prado, E. (2006). *La televisió pública en l'era digital*. Ed. Pòrtic.
- Moragas, M. de, Civil i Serra, M., Fernández Alonso, I., Blasco Gil, J.J., López López, B. (eds.)(2011). *Informe de la comunicació a Catalunya 2009-2010*. Generalitat de Catalunya. Lexikon Informes; 2. <https://ddd.uab.cat/record/213996>
- Moragas, M. de (ed.) (1985a). *Sociología de la comunicación de masas I. Escuelas y autores*. Gustavo Gili.
- (ed.) (1985b). *Sociología de la comunicación de masas II. Estructura, funciones y efectos*. Gustavo Gili.
- Morales Fernández, A.M. (2012) *La transformación de RTVE desde la VII legislatura. Legislación, digitalización y financiación*. [Tesi doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Munsó Cabús, J. (ed.)(1980). *Breu història dels programes en català a RTVE*. RTVE.
- (2001). *La otra cara de la televisión: 45 años de historia y política audiovisual*. Ediciones Flor del Viento.
- (2012). *Asociación de Veteranos de RTVE (1982-2012)*. Ediciones Rondas.
- Murdock, G. (2015). Los medios, la cultura y los tiempos modernos: investigaciones sobre las ciencias sociales. En Jensen, K.B. (ed.), *La comunicación y los medios: metodologías de investigación cualitativa y cuantitativa* (pp. 85-113). Fondo de Cultura Económica (FCE).
- Negrín Moreno, D. (2022). García Mediano, director de RTVE en Canarias: “Nuestra misión es potenciar el centro de producción de programas”. *Diario de Avisos*. (26/06/2022). <https://diariodeavisos.elespanol.com/2022/06/rtve-en-canarias/>
- Negroponte, N. (1995). *El mundo digital*. Ediciones B.
- Nieves, J.L. (1987). *La televisió per dintre*. Ajuntament de Barcelona i TVE Catalunya.
- Newhagen, J.E. (1998). TV news images that induce anger, fear and disgust: effects on approach-avoidance and memory. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 42, (2), 265-276.

- Noelle-Neuman, E. (1995). *La espiral del silencio*. Opinión pública: nuestra piel social. Paidós.
- Oliva, LL. (1996). *Normes bàsiques per als informatius de TVE Catalunya*. TVE. Manual intern.
- Oliva, LL. i Sitjà, X. (1990). *Les notícies a la televisió*. Instituto Oficial de Radio y Televisión.
- Östgaard, E. (1965). Factors influencing the flow of news. *Journal of Peace Research*, 2, 39-63.
- Palacio, M. (2001). Historia de la televisión en España. Gedisa
- (2006). *Las cosas que hemos visto. 50 años y más de TVE*. Madrid. Grupo investigación Televisión: memoria, representación e industria. Universidad Carlos III y RTVE. Instituto Oficial RTVE.
 - (2007). La televisión pública española (TVE) en la era de José Luis Rodríguez Zapatero. *Journal of Spanish Cultural Studies*, 8(1), 71-83.
 - (2009). *Historia de la televisión en España*. Gedisa.
 - (2012). *La televisión durante la transición española*. Ediciones Cátedra.
 - (2024). *La televisión en España (1990-2022): sociedad y cultura*. Ediciones Cátedra.
- Parés, M. (Ed.)(1981). *La televisió a la Catalunya autònoma*. Edicions 62.
- Pastor, C. (1996). Aznar logra el apoyo de Pujol para formar Gobierno. *El País*. (27/04/1996).
- https://elpais.com/diario/1996/04/27/espana/830556018_850215.html
- Patterson, T.E. (2000). *Doing well and doing good: How soft news are shrinking the news audience and weakening democracy*. Harvard University Press.
- Peiró Marzal, M.C. (1998). *Evolución del prime-time televisivo en Cataluña 1990-1995*. [Tesis Doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Peralta Mas, M. (2003). *La Crónica televisiva institucional i política. Jordi Pujol i TVE a Catalunya: estudi de cas*. [Tesi Doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- (2005). *Teleinformatius: la transmissió televisiva de l'actualitat*. Trípodos.
- Pérez, M. (2015). *Televisión de proximidad en el ámbito autonómico. El caso de TVE Castilla y León 1982-2012*. [Tesis doctoral]. Universidad de Burgos.

- Pérez de Silva, J. (2000). *La televisión ha muerto. La nueva producción audiovisual en la era Internet: la tercera revolución industrial*. Gedisa.
- Pérez Ornia, J.R. (1989). *Peculiaridades de una televisión gubernamental, I. El modelo. Historia de los medios de comunicación en España*. Ariel.
- Petty, R.E., Cacioppo, J.T. (1986). *Communication and persuasion. Central and peripheral routes to attitude change*. Springer-Verlag.
- Prado, E. (1991). *Televisión local: tipología y aportaciones de la experiencia catalana*. Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- (1992). Nuevas tendencias internacionales de programación televisiva. *Telos: Cuadernos de comunicación, tecnología y sociedad*, 31 (setembre-novembre 1992), 66-69.
 - (2003). La espectacularización de la realidad. En GECA, *El anuario de la Televisión 2003* (pp. 178-186). GECA.
<http://www.campusred.net/telos/articulocuaderno.asp?idarticulo=1&rev=57>
 - (2004). *La televisión local entre el limbo regulatorio y la esperanza digital*. Fundación Alternativas.
 - (2005). *La Televisión Digital. La televisión del futuro: El panorama digital en España*. Ediciones La Verde.
- Prósper Ribes, J., López Catalán, C. (2001). *Elaboración de noticias y reportajes audiovisuales*. Fundación Universitaria San Pablo CEU.
- Puente, S. (1994). *La estructura dramática en la información televisiva*. [Tesis Doctoral]. Universidad de Navarra.
- Quintà, A. (1983). *El projecte de tercer canal de TV*. Generalitat de Catalunya.
- Raney, A.A. (2003), Disposition-based theories of enjoyment. En Bryant, J., Roskos-Ewoldsen, D., Cantor, J.U. (eds.), *Communication and emotion. Essays in honor of Dolf Zillmann* (pp. 61-84), Lawrence Erlbaum Associates.
- Ramonet, I. (2002). *La tiranía de la comunicación*. Nuevas Ediciones de Bolsillo.
- Retamozo, M. (2014). ¿Cómo hacer un proyecto de tesis doctoral en Ciencias Sociales? *Ciencia, docencia y tecnología*, 25(48), 173-202.
https://www.memoria.fahce.unlp.edu.ar/art_revistas/pr.6533/pr.6533.pdf

- Richeri, G. (1994). *La transición de la televisión: análisis del audiovisual como empresa de comunicación*. Editorial Bosch.
- Rodrigo, M. (1989). *La Construcción de la noticia*. Paidós
- Rodríguez Pastoriza, F. (2003). *La mirada en el cristal. La información en Televisión*. Editorial Fragua.
- Rogers, E.M. (1962). *Diffusion of innovations*. Free Press.
- Rosengren, K.E. (1970). International news: Intra and extra media data. *Acta Sociologica*, 13, 96-109.
- Rovira, J. (Director). (Julio-septiembre, 2008). 25 anys després. Origen i evolució de TV3 i Catalunya Ràdio. *Capçalera*, 142. Col·legi de Periodistes de Catalunya.
<https://www.raco.cat/index.php/Capcalera/issue/view/24886>
- RTVE Catalunya. (2003). *Full de la Secció Sindical del Sindicat de Periodistes de Catalunya a RTVE*. RTVE. <http://www.rtve.es/television/20081119/historia-tve-catalunya/196195.shtml>
- (14/07/2009). *Recull de premsa dels actes de commemoració dels 50è aniversari*. Direcció de Comunicació d' RTVE a Catalunya. Document intern.
- Rueda, J.C., Chicharro, M.M. (2006). *La televisión en España (1956-2006)*. Editorial Fragua.
- Ruiz, C. (2007). *El silencio de los periodistas ante la censura empresarial*. Universitat Ramón Llull.
- Salmon, A. (2009). La Cataluña de TVE. *El Mundo*. (12/07/2009).
- Sanabria, F. (1994). *La información audiovisual. Teoría y técnica de la información radiofónica y televisiva*. Editorial Bosch.
- Sánchez, C. (2019). Normas APA 7ma (sèptima) edició. <https://normas-apa.org/>
- Saperas, E. (1985). Comunicación y anticipación utópica. Contribuciones de la teoría crítica de la Escuela de Frankfurt a la Sociología de la Comunicación. En Moragas, M. de (ed.). *Sociología de la comunicación de masas. Escuelas y autores* (pp. 163-178). Gustavo Gili.
- Saperas, E., Gifreu, J. (1995). El formato de la información en las televisiones europeas. Elementos comunes y peculiaridades significativas. *Telos*, 42.
http://www.campusred.net/telos/anteriores/num_042/opi_perspectivas4.html

- Sartori, G. (1998). *Homo videns y sociedad teledirigida*. Taurus
- Schulz, A. Levy, D.A.L., Nielsen, R.K. (2019). *Old, Educated, and Politically Diverse: The Audience of Public Service News*. Reuters Institute for the Study of Journalism at the University of Oxford.
[https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2019-09/The audience of public service news FINAL.pdf](https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2019-09/The%20audience%20of%20public%20service%20news%20FINAL.pdf)
- Schulz, W. (1976). *Konstruktion von Realität in den Nachrichtenmedien. Analyse der aktuellen Berichterstattung*. Freiburg/München: Alber.
- Schulz, W. (1982). News structure and people awareness of political events. *Gazette*, 30, 139-153.
- Shoemaker, P., (1996). Media gatekeeping. En Salwen, M.B., Stacks, D.W. (eds.), *An integrated approach to communication theory and research* (pp. 79-91). Lawrence Erlbaum Associates.
- Shoemaker, P., Reese, S. (1994). La mediatización del mensaje. Teorías de las influencias en el contenido de los medios de comunicación. Editorial Diana.
- Shrum, L.J. (2004), The cognitive processes underlying cultivation effects are a function of whether the judgments are on-line or memory-based. *Communications. The European Journal of Communication Research*, 29(3), 327-340.
- Segovia, C. (28/06/2014). La Sepi salva de la quiebra a RTVE. *El Mundo*.
<https://www.elmundo.es/economia/2014/06/28/53ae093522601d1a348b4571.html>
- Semetko, H.A. (1989). Television News and the "Third Force" in British Politics: A Case Study of Election Communication. *European Journal of Communication*, 4(4), 453-479. <https://doi.org/10.1177/0267323189004004006>
- Shannon, C. E., Weaver, W. (1949). *The mathematical theory of communication*. University of Illinois Press.
- Soengas, X. (2007). El control de la información en televisión. *Ámbitos. Revista Internacional de Comunicación*, 16, 325-341.
- Soengas, X., Rodríguez, A. (2015). El control gubernamental de RTVE y el pluralismo en los informativos. *Estudios sobre el mensaje periodístico*, 21(2), 1225-1240.

- Soengas, X. S., Castro, M. R., Freire, F. C. (2023). La credibilidad de los informativos de la televisión pública en España. *Comunicar: Revista Científica de Comunicación y Educación*, 76, 73-84.
- Solanes Piñol, R. (2009). *La tele sota Franco. L'aventura de Miramar*. Ara Llibres, S.C.C.L.
- Soler, L. (1991). *La televisión: Una metodología para su aprendizaje*. Gustavo Gili.
- Sparks, G. (2002). Media effects research. A basic overview. Wadsworth/Thompson Learning.
- Tarrés, L. (2009). Entrevista: Montse Abbad: La directora de TVE-Catalunya a Sant Cugat celebra els 50 anys de l'emisora i parla dels projectes de futur del centre. *Avui*. (12/07/2009).
<https://pandora.girona.cat/viewer.vm?id=1389489&view=hemeroteca&lang=ca>
- Taylor, S.J., Bogdan, R. (1986). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación. La búsqueda de significados*. Editorial Paidós.
- Thussu, D.K. (2007). *News as Entertainment*. London: Sage.
- Teleradio. (1957-1986). Tele radio revista semanal de TVE-RNE (primera època).
Revistes del 31 de desembre de 1957 al 24 d'agost de 1986. *TVE-RNE*
– (1989-1996). Teleradio (segona època). Revistes de l'1 d'abril de 1989 a l'1 de desembre de 1996. *Ente públic RTVE*.
- TMBroadcast. (2021). Museo RTVE. Un acercamiento único a nuestra historia a través de la tecnología televisiva. (17/10/2021).
<https://tmbroadcast.es/index.php/museo-rtve/>
- Tortosa Verdu, F. (1992). *La documentación en la redacción de los centros territoriales de TVE*. [Tesis Doctoral]. Universidad Complutense de Madrid.
- Trullàs, J. (1987). *Prado del Rey, hora cero*. Plaza & Janés.
- Tuchman, G. (1983). *La producció de la notícia. Estudi sobre la construcció de la realitat*. Gustavo Gili.
– (1993). *Metodologías cualitativas de investigación en comunicación de masas*. Editorial Bosch.
- TVE. Dirección de SSII (s/d). *Un estilo para los Telediarios*. Document intern.

- (s/d). *Relaciones entre la redacción central en Torrespaña y las redacciones de los Centros Territoriales de TVE*. Document intern.
- TVE. (2004). Servicio de Emisiones, Promociones y Audiencias. *Memoria audiencias 2003*.
- TVE Catalunya. (1991). Nueva programación primer trimestre de 1991. Document intern.
- (2004 a 2007). Informes de programació 2004, 2005, 2006, 2007. Documents interns.
- Uribe, R., Gunter, B. (2007). Are ‘Sensational’ News Stories More Likely to Trigger Viewers’ Emotions than Non-Sensational News Stories? A Content Analysis of British TV News”. *European Journal of Communication*, 22(2), 207-228.
- Valkenburg, P.M., Semetko, H.A., Vreese, C.H. de (1999). The Effects of News Frames on Readers’ Thoughts and Recall. *Communication Research*, 26(5), 550-569.
<https://doi.org/10.1177/009365099026005002>
- Valles, M. (2007). *Técnicas cualitativas de investigación social. Reflexión metodológica y práctica profesional* (4a ed.). Editorial Síntesis.
- Varguillas Carmona, C.S., Ribot de Flores, S. (2007). Implicaciones conceptuales y metodológicas en la aplicación de la entrevista en profundidad. *Laurus*, 13(23), 1-15.
- Vaz Guerrero, J. (1999). *Las fuentes de información y el proceso de producción de las noticias en TVG y TVE en Galicia*. [Tesis doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Vázquez Montalbán, M. (1973). *El libro gris de Televisión Española*. Ediciones 99.
- Vicente Mariño, M. (2007). El noticiario en la historia de la televisión del siglo XXI: ¿devaluación o vigencia de un elemento clave en la imagen de las cadenas?. En Moreno, E. (eds.). *Los desafíos de la televisión pública en Europa* (pp. 341-354). EUNSA.
- (2009). *La cobertura televisiva de la crisis del Prestige. Agendas, encuadres y discursos en los noticiarios españoles*. Tesis doctoral. Bellaterra: Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat, Universitat Autònoma de Barcelona.

- Vicente Mariño, M., Monclús, B. (2009). La creación de imagen de marca a través de los servicios informativos: claroscuros en los noticiarios españoles. En Marzal, J., Casero, A., Gómez, F.J. (eds.). *Tendencias del periodismo audiovisual en la era del espectáculo* (pp. 207-215). Universitat Jaume I.
- Vidal, A. (2012). *El servicio público audiovisual y la construcción del Estado autonómico: RTVE 1980-2006*. [Tesis Doctoral]. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Vila-San Juan, J.F. (1981). *La trastienda de TVE: Los primeros 25 años de televisión y los últimos 25 de política en España*. Plaza & Janés.
- Vilches, L. (1989). *Manipulación de la información televisiva*. Paidós Comunicación.
- (1993). *La televisión. Efectos del bien y del mal*. Paidós.
- (2001). *La migración digital*. Gedisa.
- Villafañé, J., Bustamante, E., Prado, E. (1987). *Fabricar noticias. Las rutinas productivas en radio y televisión*. Editorial Mitre.
- Villafañé, J., Mínguez, N. (2000). *Principios de Teoría General de la Imagen*. Ediciones Pirámide.
- VV.AA. (1978 a 1981). *Sintonía. Revista de televisión*. Exemplars dels los anys 1978, 1979, 1980 i 1981.
- Wimmer, R.D., Dominik, J.R. (1996). *La investigación científica de los medios de comunicación. Una Introducción a sus métodos*. Editorial Bosch.
- Wolf, M. (1987). *La investigación de la comunicación de masas: Críticas y Perspectivas*. Paidós Ibérica.
- (1994). *Los efectos sociales de los media*. Paidós.
- Wolton, D. (1995). *Elogio del gran público: una teoría crítica de la televisión*. Gedisa.
- Zabaleta, I. (2003). *Tecnología de la información audiovisual*. Editorial Bosch.
- Zillmann, D. (1988). Mood management through communication choices. *American Behavioral Scientist*, 31(3), 327-344.
- (1991a). Empathy: affect from bearing witness to the emotions of others. En Bryant, J., Zillmann, D. (eds.), *Responding to the screen. Reception and reaction processes* (pp. 135-167). Lawrence Erlbaum Associates.

- (1991b). The logic of suspense and mystery. En Bryant, J., Zillmann, D. (eds.), *Responding to the screen. Reception and reaction processes* (pp. 281-303). Lawrence Erlbaum Associates.
- Zillmann, D., Brosius, H.B. (2000). *Exemplification in Communications. The influence of case reports on the perception of issues*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Zúñiga Redenas, J. (2006). *Realización en televisión*. Escuela de cine y vídeo.

Webgrafia

Consell Assessor de RTVE a Catalunya. (1981). Llei 6/1981, de 19 de juny, reguladora del Consell Assessor de RTVE a Catalunya. (19/06/1981).

<https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/1981/06/19/6>

Consell Audiovisual de Catalunya. (2000). LLEI 2/2000, de 4 de maig, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya. (04/05/2000).

<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=229914>

RTVE Catalunya. (2024). *Corporación RTVE Catalunya*.

<https://www.rtve.es/television/catalunya/>

Programes

Adéu Miramar. Bon dia Sant Cugat. (27/06/1983). [Programa de televisió]. RTVE.

Barcelona, J. L. (Coordinador y documentació) i Rato, M. (Realizador).

<https://www.rtve.es/television/20081215/adeu-miramar-bon-dia-sant-cugat/209002.shtml>.

Sant Cugat, any 10. (18/07/1983). [Programa de televisió]. Esteve, A. (Director);

Martín, M. Á. (Realizador); Amillano, A. (Productor). TVE Barcelona.

<https://www.rtve.es/play/videos/arxiu-tve-catalunya/axiu-tve-catalunya-sant-cugat-any-10/6565686/>

TVE Catalunya, 50 anys en companyia. (2009) [Documental]. RTVE Barcelona.

<https://www.rtve.es/play/videos/programa/50-anys-companyia/6905358/>

Memòries de la tele. Especial 50 anys. (15/07/2009) [Programa de televisió]. Albéndiz,

N. (Realizador); Díaz, R. (Director); Pérez, Á. (Productor ejecutivo). RTVE.

<https://www.rtve.es/play/videos/memories-de-la-tele/memories-tele-especial-50-anys/544717/>

Tesi doctoral
Document Annex

**Els informatius territorials de TVE a
Catalunya.
El programa *L'Informatiu* (1986-2016)**

Autor: Pere Buhigas Cardó
Direcció: Dra. Belén Monclús Blanco
Dr. Josep Maria Martí Martí

Facultat de Ciències de la Comunicació
Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat
Doctorat en Comunicació Audiovisual i Publicitat
Juliol de 2024

ÍNDEX ANNEXOS

Annex 1	2
A1. Escaleta i dades del programa <i>L'Informatiu</i> del 23 d'abril de 1987	2
B1. Escaleta i dades del programa <i>L'Informatiu</i> del 10 d'octubre de 1997	5
C1. Escaleta i dades del programa <i>L'Informatiu</i> del 8 d'octubre de 2008	9
Annex 2	12
A2. Escaleta i dades del programa <i>L'Informatiu</i> del 8 d'octubre de 2008	12
B2. Transcripció de la veu del programa <i>L'Informatiu</i> del 10 d'octubre de 1997 ...	21
C2. Transcripció de la veu del programa <i>L'Informatiu</i> del 8 d'octubre de 2008	41

Nota: En aquests annexos s'adjunta una mostra de la recopilació, classificació i explotació de tres informatius corresponents a tres períodes diferents per a mostrar el seu procés d'anàlisi, incloses les seves transcripcions. Donada l'extensió d'aquesta documentació, per consultar la totalitat de l'anàlisi de la mostra, es pot sol·licitar directament a l'autor de la tesis doctoral (pbuhigas@periodistes.org).

Annex 1

A1-Escaleta i dades del programa L'Informatiu del 23 d'abril de 1987

B1-Escaleta i dades del programa L'Informatiu del 10 d'octubre de 1997

C1-Escaleta i dades del programa L'Informatiu del 8 d'octubre de 2008

A1. Escaleta i dades del programa *L'Informatiu* del 23 d'abril de 1987

PROGRAMA: : L'Informatiu Migdia

DATA: Dijous 23 d'Abril de 1987

DURADA: 27 min. 11 segons

Dades generals

Títol	L'Informatiu
Data	Dijous 23 d'Abril de 1987
Hora d'Emissió	19:00 per La2
Durada en minuts	27 minuts i 11 segons
Presentadors	Enric Sala Mercè Remoli Pérez Anna Cler
Realitzador	Jesús Sales Mateos
Editors	Enric Sala, Enric Juliana, Jordi Llonch

Escaleta

Nº	Origen	Títol	Dura	Temps
010	BETA	* Final programa especial	01.46	00.00
020	BETA	*CAPÇALERA	00.33	01.46
030	CAM	Presentació	00.37	02.19
040	BETA	Titulars	00.24	02.56
050	CAM	Titulars	00.21	03.20
060	BETA	Connex	00.29	03.41
070	BETA	Crònica Diada Sant Jordi	01.10	04.10
080	BETA	Connex	00.24	05.20
090	BETA	Increpat l'alcalde de Barcelona	00.30	05.44
100	BETA	Connex	00.21	06.14
110	CAM	Diada Sant Jordi	00.12	06.35

120	BETA	Connex	01.37	06.47
130	BETA	Connex	01.03	08.24
140	BETA	Connex	01.08	09.27
150	CAM	De Sant Jordi a altres informacions	00.28	10.35
160	BETA	Militants defensa llengua	00.57	11.03
170	CAM	Diada Rambla Barcelona	00.20	12.00
180	BETA	Crònica de la Diada a la Rambla	00.15	12.20
190	CAM	Vaga treballadors Tarragona	00.08	13.35
200	BETA	Vaga treballadors Tarragona	00.32	13.43
210	CAM	Prnceps Gales a Espanya	00.10	14.15
220	BETA	Prnceps Gales a Espanya	00.51	14.25
230	CAM	Alliberació director fàbrica	01.00	15.16
240	BETA	Informació internacional	01.09	16.16
250	CAM	Eleccions generals Indonèsia	00.21	17.25
260	BETA	Eleccions generals Indonèsia	00.59	17.46
270	CAM	Pas a Temps	00.14	18.45
280	CAM-LLIB	Temps	00.36	18.59
290	CAM	Esports	00.50	19.35
300	BETA	Ciclisme	00.15	21.25
310	CAM	Motociclisme	00.15	22.30
320	BETA	Motociclisme	00.03	22.45
330	CAM	Formacions nacionalistes	00.08	23.42
340	BETA	Resum	00.28	24.34
350	CAM	Comiat	00.36	25.02
360	BETA	Copy	01.33	25.38

(#). És un off del presentador cobert tot el temps per imatge.

Estructura temàtica

Estructura	Durada en minuts	Nombre notícies
Capçalera	0.33	
Sumari o titulars	1.22	1
Societat	8.35	9
Cortineta	0.28	
Política	1.17	3
Internacional	2.29	2
Cortineta temps	0.14	
Meteorologia	0.36	1
Cortineta esports	0.50	
Esports	3.09	3
Resum sortida	0.28	1
Comiat	0.36	
6 Blocs	27	20

Estils i temps d'imatge

Estils	Nombre de peces	Temps d'imatge Presentadors i reporters	Temps d'imatge vídeo
Capçalera i cortinetes	1 3		0.33 1.32
Titulars	1		1.22 (*)
CAM (Presentadors plató)	12	5.40	
CONNEX (Directes reporters)	6	5.02	
CAM-BETA (Presentadors plató amb imatge o gràfics) 2/3 (*)	1		0.36
CONNEX-BETA (Reporters exteriors amb imatges o gràfics) 2/3 (*)			
BETA (Vídeos editats o declaracions)	12		7.09
TOTAL (Capçaleres, cortinetes i titulars no es compten com a notícies)	20	10.42	8.67

(*) S'ha comprovat que la imatge ocupa aproximadament 2/3 part del temps de lectura de la notícia pels presentadors.

Quadre resum

Durada total del programa l'informatiu (minuts)	27,11
Nombre de notícies	20
Nombre de notícies per minut de programa	1,35
Temps d'imatge en vídeo	8.67
Temps de presentadors i reporters visibles davant la càmera	10.42
Percentatge de temps de presència de presentadors i reporters respecte del total de durada del programa	38,43%
Percentatge de temps d'imatge en vídeo respecte del total de durada del programa	31,98
Nombre de paraules llegides	4179
Nombre de paraules locutades respecte del nombre de notícies. Paraules per notícia.	208,95
Nombre de paraules locutades respecte de la durada total del programa. Paraules per minut.	154,14

B1. Escaleta i dades del programa *L'Informatiu* del 10 d'octubre de 1997

PROGRAMA: : L'Informatiu Migdia
DATA: Divendres 10 de Octubre de 1997
DURADA: 47 min. 22 segons

Dades generals

Títol	L'Informatiu Migdia	
Data	Divendres 10 d'Octubre de 1997	
Hora de Emissió	14:00 per TVE1	
Durada en minuts	47 minuts i 22 segons	
Presentadors	Francesc Novell Clausells Susanna Griso	Santi Pares
Realitzador	Xavier Gispert	
Editor	Joaquim Cuixart	

Escaleta

Nº	Origen	Títol	Dura	Temps
010	BETA	* CAPÇALERA	00.10	00.00
020	CAM	Titulars	00.15	00.10
030	BETA	Titulars	00.30	00.25
040	CAM	Titulars	00.20	00.55
050	BETA	Titulars	00.45	01.15
060	CAM	Titulars	00.15	02.00
070	BETA#	Titulars	00.15	02.15
080	CAM	Titulars	00.05	02.30
090	BETA#	Titulars	00.25	02.35
100	BETA	CORTINETA	00.05	03.00
110	CAM	Huracà Pauline	00.20	03.05
120	BETA	Huracà Pauline	01.10	03.25
130	CAM	Alteracions climàtiques	00.20	04.35
140	BETA	Alteracions climàtiques	01.25	04.55
150	CAM	Atur	00.20	06.20
160	BETA	Atur (Infografia)	01.00	06.40
170	BETA	Atur (Declaració)	00.25	07.40
180	BETA#	Borsa	00.35	08.05
190	CAM	PP Galícia	00.10	08.40
200	BETA#	PP Galícia	00.30	08.50
210	BETA	CORTINETA	00.05	09.20

220	CAM	Premi Nobel de la Pau	00.25	09.25
230	BETA	Premi Nobel de la Pau	00.55	09.50
240	BETA	Premi Nobel Literatura	00.25	10.45
250	BETA	Premi Nobel Literatura	00.30	11.10
260	CAM	Cimera europea Estrasburgo	00.20	11.40
270	BETA	Cimera europea Estrasburgo	01.05	12.00
280	CAM	Avenç	00.20	13.05
290	BETA	CORTINETA + Avenç	00.35	13.25
300		-Pausa-	02.00	14.00
310	BETA	CORTINETA	00.05	16.00
320	CAM	Dia Salut Mental	00.05	16.05
330	BETA #	Dia Salut Mental	00.45	16.10
340	BETA	Dia Salut Mental	00.30	16.55
350	CAM	Carretera Tarragona-Torredembarra	00.20	18.25
360	BETA	Carretera Tarragona-Torredembarra	00.25	18.45
370	BETA #	Trambaix	00.30	20.10
380	BETA #	Trambaix	00.35	20.40
390	CAM	Cadàver	00.20	21.15
400	BETA	Cadàver	00.35	21.35
410	CAM	Fira immobiliària	00.15	23.10
420	BETA	Fira immobiliària	00.40	23.25
430	CAM	Averia dels semàfors	00.05	24.05
440	BETA #	Averia dels semàfors	00.55	24.10
450	CAM	Ús Himne Nacional	00.25	25.05
460	BETA	Ús Himne Nacional (Declas)	00.30	25.30
470	CAM	Querella abocador	00.25	26.00
480	BETA	Querella abocador	00.55	26.25
490	CAM	Badalona romana	00.05	27.20
500	BETA #	Badalona romana	00.15	27.25
510	BETA	CORTINETA ESPORTS	00.10	27.40
520	CAM	Barça Sony Anderson	00.30	27.50
530	CAM-CONNEX	Barça Sony Anderson	00.10	28.20
540	CONNEX	Barça Sony Anderson	00.40	28.30
550	BETA	Barça Sony Anderson	01.10	29.10
560	CONNEX	Barça Sony Anderson	00.30	30.20
570	BETA	Barça Sony Anderson (Decla)	00.45	30.50
580	CONNEX	Barça Sony Anderson	00.25	31.35
590	BETA	Barça Sony Anderson	00.10	32.00
600	CONNEX	Barça Sony Anderson	00.15	33.10
610	CAM	Selecció Nacional Futbol	00.10	33.25
620	BETA #	Selecció Nacional Futbol	00.25	33.35
630	CAM	RCD Espanyol	00.20	34.00
640	BETA	RCD Espanyol	00.55	34.20
650	CAM	Eurolliga Bàsquet	00.15	35.15
660	BETA	Eurolliga Bàsquet	01.30	35.30
670	BETA	CORTINETA	00.05	37.00
680	CAM	Ambulatori Esparreguera	00.15	37.05
690	BETA	Ambulatori Esparreguera	02.00	37.20
700	CAM-BETA	Toro	00.05	39.20
710	BETA #	Toro	00.15	39.25
720	CAM	Festival Cine Catalunya	00.20	39.40
730	BETA	Festival Cine Catalunya	01.40	40.00
740	CAM	Subsòl Badalona romana	00.15	41.40
750	BETA	Subsòl Badalona romana	03.00	41.55
760	BETA	CORTINETA TEMPS	00.05	44.55
770	CAM-LLIB	Temps	00.55	45.00
780	BETA	CORTINETA	00.10	45.55
790	CAM	Resum	00.05	46.05
800	BETA	Resum	01.05	46.10
810	CAM	Comiat	00.07	47.15
820		Copy		47.22

(#). És un off del presentador cobert tot el temps per imatge.

Estructura temàtica

Tema	Durada en minuts	Nombre de notícies	Percentatge sobre el temps total
Capçalera	0.10		
Sumari o titulars	2.50		
Societat	17.50	14	
Cortinetes	0.45 (7)		
Cultura	7.50	4	
Internacional	3.40	2	
Política			
Economia			
Meteorologia	0.55	1	
Esports	8.30	4	
Resum sortida	1.10	1	
Comiat	0.07		
Altres	0.20	1	
6 blocs		27	

Estils i temps d'imatge

Estils	Nombre de peces	Temps d'imatge Presentadors i reporters	Temps d'imatge vídeo
Capçalera i cortinetes	8		1.25
Titulars	1(8)		2.50
CAM (Presentadors plató)	24	6.32	
CONNEX (Directes reporters)	5	2.00	
CAM-BETA (Presentadors plató amb imatge o gràfics) 2/3 (*)	2	0.40	1.20
CONNEX-BETA (Reporters exteriors amb imatges o gràfics) 2/3 (*)			
BETA (Vídeos editats o declaracions)	29		26.30
TOTAL (Capçaleres, cortinetes i titulars no es compten com a notícies)		9.12	30.40

(*) S'ha comprovat que la imatge ocupa aproximadament 2/3 part del temps de lectura de la notícia pels presentadors.

(**) No compta com a temps d'imatge

Quadre resum

Durada total del programa l'informatiu (minuts)	47.27
Nombre de notícies	27
Nombre de notícies per minut de programa	*
Temps d'imatge en vídeo (sense presentadors)	30.40
Temps d'imatge sense video (presentadors y reporters visibles)	9.12
Percentatge d'imatge de presentadors i reporters respecte de la imatge en video que l'acompanya	*
Nombre de paraules llegides	*
Nombre de paraules llegides respecte del nombre de notícies	*
Nombre de paraules llegides respecte de la durada total del programa	*

(*) Els valors no representats van ser anotats directament en la fulla de càlcul de mitjanes.

C1. Escaleta i dades del programa *L'Informatiu* del 8 d'octubre de 2008

PROGRAMA: : L'Informatiu Migdia
DATA: Dimecres 8 de Octubre de 2008
DURADA: 19 min. 20 segons

Dades generals

Títol	L'Informatiu Migdia	
Data	Dimecres 8 d'Octubre de 2008	
Hora de Emissió	14:00 per TVE1	
Durada en minuts	18 minuts i 46 segons	
Presentadors	Montse Tejera	Sonia Papell
Realitzadora	Horténsia Vélez	
Editor	Montse Tejera	

Escaleta

Nº	Origen	Títol	Dura	Temps
010	BETA	* CAPÇALERA	00.11	00.00
020	BETA	Titulars	01.00	00.11
030	CAM-BETA	Economia	01.39	01.11
040	CAM-BETA	Borsa	00.35	01.50
050	BETA#	Borsa	00.30	02.25
060	CAM	Economia	00.13	02.55
070	BETA	Economia	01.07	03.08
080	CAM-BETA	Plans de pensions	00.28	04.15
090	BETA	*Plans de pensions (Decla)	00.17	04.43
100	BETA	CORTINETA	00.05	05.00
110	CAM-BETA	Construcció	00.30	05.05
120	CAM	Carrers de Barcelona	00.05	05.35
130	BETA#	Carrers de Barcelona	00.35	05.40
140	CAM-BETA	*Carrers de Barcelona (Decla)	00.22	06.15
150	CAM	Violència de gènere	00.20	06.37
160	BETA	Violència de gènere	01.00	06.57

170	CAM-BETA	Violència laboral	00.26	07.57
180	CAM	Investigació càncer	00.17	08.23
190	BETA	Investigació càncer	01.07	08.40
200	CAM	Urbanisme Barcelona	00.24	09.47
210	BETA	Urbanisme Barcelona	00.03	10.11
220	CAM	Investigació natura	00.22	11.08
230	BETA	Investigació natura	01.00	11.30
240		Anuncis	00.10	12.30
250	BETA	CORTINETA ESPORTS	00.05	12.40
260	CAM	Barça	00.18	12.45
270	BETA	Barça	01.00	13.03
280	BETA#	Futbol	00.20	14.03
290	CAM	Bàsquet	00.32	14.23
300	BETA	Bàsquet	00.15	14.55
310		Anuncis	00.10	15.40
320	BETA	CORTINETA	00.1	15.50
330	BETA	Musicals	00.17	15.51
340	CAM	Comiat a temps	00.30	17.08
350	BETA	CORTINETA TEMPS	00.04	17.38
360	CAM-LLIB	Temps	01.32	17.42
370		Copy	00.14	19.14

(#). És un off del presentador cobert tot el temps per imatge.

Estructura temàtica

Tema	Durada en minuts	Nombre de notícies	Percentatge sobre el temps total
Capçalera	0.11		
Cortinetes	0.24 (4)		
Sumari o titulars	1.00	1	
Societat	6.24	6	
Cultura	0.17	1	
Internacional			
Política			
Economia	4.49	4	
Meteorologia	1.32	1	
Esports	2.25	2	
Resum sortida			
Comiat	0.30		
Altres			
blocs		15	

Estils i temps d'imatge

Estils	Nombre de peces	Temps d'imatge Presentadors i reporters	Temps d'imatge vídeo
Capçalera i cortinetes	1(4)		0.26
Titulars	1		1.00
CAM (Presentadors plató)	9	3.01	
CONNEX (Directes reporters)			
CAM-BETA (Presentadors plató amb imatge o gràfics) 2/3 (*)	7	1.31	3.02
CONNEX-BETA (Reporters exteriors amb imatges o gràfics) 2/3 (*)			
BETA (Vídeos editats o declaracions)	14		8.10
TOTAL (Capçaleres, cortinetes i titulars no es compten com a notícies)		4.32	12.12

(*) S'ha comprovat que la imatge ocupa aproximadament 2/3 part del temps de lectura de la notícia pels presentadors.

(**)No compta com a temps d'imatge

Quadre resum

Durada total del programa l'informatiu (minuts)	19.14
Nombre de notícies	15
Nombre de notícies per minut de programa	0,78
Temps d'imatge en vídeo (sense presentadors)	12.12
Temps d'imatge sense vídeo (presentadors y reporters visibles)	4.32
Percentatge d'imatge de presentadors i reporters respecte de la imatge en vídeo que l'acompanya	*
Nombre de paraules llegides	*
Nombre de paraules llegides respecte del nombre de notícies	*
Nombre de paraules llegides respecte de la durada total del programa	*

(*) Els valors no representats van ser anotats directament en la fulla de càlcul de mitjanes.

Annex 2

A2-Transcripció de la veu del programa *L'Informatiu* del 23 d'abril de 1987

B2-Transcripció de la veu del programa *L'Informatiu* del 10 d'octubre de 1997

C2-Transcripció de la veu del programa *L'Informatiu* del 8 d'octubre de 2008

A2. Escaleta i dades del programa *L'Informatiu* del 8 d'octubre de 2008

Filename: Info87.m4a

Length: 37m 16s

Estadísticas:

Páginas	8
Palabras	4.179
Caracteres (sin espacios)	20.413
Caracteres (con espacios)	24.554
Párrafos	38
Líneas	305

Speaker1: Hola bona tarda! Comença ara mateix mitja hora nova d'informació televisiva en català. Avui és un assaig, una experiència pilot. Però a partir del dilluns 11 de maig, cada dia a aquesta hora, l'informatiu del vespre us portarà els fets més destacats de l'actualitat. Avui la notícia del dia és la celebració del dia de Sant Jordi, patró de Catalunya. La jornada ha transcorregut sota els signes de la normalitat i la tradició. Un cop més, el llibre i la rosa han estat els símbols que han definit aquesta festa. Repassarem el que ha donat de sí aquest 23 d'abril, tant a Catalunya com a la resta del món. Després d'aquests titulars.

Speaker2: Si el bon temps ha ajudat perquè milers de catalans sortissin al carrer a celebrar la diada de Sant Jordi.

Speaker1: Els Estats Units ofereixen a la Unió Soviètica de fer una primera verificació in situ d'una planta d'eliminació d'armes químiques.

Speaker2: El ciclista belga Jean Luc Tandem Broker ha guanyat l'etapa pròleg de la Volta Ciclista a Espanya. La contrarellotge venidor venidor.

Speaker1: El primer punt de destinació informativa és obligat. La Rambla de Barcelona, el passeig més tradicional del cap i casal, és on s'uneixen millor els dos elements del dia d'avui el llibre i la rosa des de la Rambla. Xavier Capdevila ens explica com ha anat la jornada a Barcelona. Bona tarda! Hola! Bona tarda des de la Rambla de Barcelona. Diuen que avui sol a Catalunya s'han venut cinc milions de roses i vint vegades més llibres dels que es venen en un dia normal. Segurament moltes d'aquestes roses i molts d'aquests llibres s'han venut aquí, a la Rambla de Barcelona, on ara que tot just passen uns minuts de les vuit del vespre, encara hi ha tanta gent que s'hi fa difícil el transitar. Avui la gent ha sortit al carrer. La majoria d'institucions han celebrat la festa del patró i els escriptors s'han apropat un xic més als ciutadans.

Speaker2: Avui s'ha imposat sortir de la rutina diària. Els escriptors han canviat la màquina d'escriure per la ploma o el bolígraf i han anat a una cita obligada la signatura de les seves obres. Per Sant Jordi es venen vint vegades més llibres que els altres dies de l'any. A més dels carrers, un altre punt d'atenció ha estat el Palau de la Generalitat. S'hi han repetit els actes tradicionals de cada Sant Jordi, amb la presència d'autoritats polítiques, militars i eclesiàstiques, la missa a la capella de Sant Jordi i l'esmorzar d'autoritats al Pati dels Tarongers i la benedicció de les roses han estat els actes més importants. Sense oblidar l'actuació de l'Escolania de la Catedral. Els ciutadans han tingut avui l'oportunitat d'entrar dins del Palau de la Generalitat convertit en una gran exposició de roses. Justament de Mercabarna ha sortit un milió i mig dels cinc milions de roses que avui s'han venut a tot Catalunya. Un altre acte destacat de la jornada ha estat la concessió dels Premis Lazarillo de literatura infantil i juvenil, que, coincidint amb el dia de Sant Jordi, han estat lliurats per primera vegada a Catalunya, concretament a Barcelona.

Speaker1: La diada de Sant Jordi i pel bon temps que us comentàvem, ha estat fonamentalment festiva. Aquí la Rambla, a més de parades de llibres i de roses, també ja la de molts partits polítics i d'altres associacions, sobretot de tipus radical. D'incidents, però, no n'hi ha hagut o n'hi ha hagut molt pocs. En un d'ells s'hi ha vist implicat aquesta tarda l'alcalde Pasqual Maragall, sense.

Speaker2: La signatura de l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, del seu llibre Per Barcelona ha estat interrompuda per un grup d'independentistes que li han escridassat. El grup demanava la llibertat de l'independentista Miquel Rovira i de l'objecció de consciència Miquel Rodríguez Méndez, tancat a la presó militar de Cartagena. Finalment, li han lliurat un

document amb aquestes i altres reivindicacions. Tot i els incidents, l'alcalde ha continuat, signen el llibre amb tota normalitat.

Speaker1: Ara mateix a la Rambla, que encara està plena de gent, es convocava al capdamunt, a Canaletes, una manifestació de signe independentista i independentista. De moment, però, la jornada, com us dèiem, continua amb aquest aire festiu que l'ha caracteritzat durant tot el dia. Speaker1: Això és tot des de la Rambla de Barcelona davant Sant Cugat. Gràcies Xavier Capdevila. Animació pel que veiem en aquestes imatges a la Rambla de Barcelona. Sapiguem, però, com ha transcorregut aquesta jornada de Sant Jordi en altres punts del país, per exemple a les comarques de Ponent. Bona tarda Montserrat Castaño.

Speaker2: Hola, bona tarda al migdia i la tarda han estat els moments de més aflluència de públic per a comprar el llibre i la rosa a Lleida i també per a passejar se, ja que la temperatura ha estat força estiuenca. Els carrers Major i Sant Antoni han aplegat la majoria de parades i a hores d'ara és prou difícil passar hi. Els actes als barris també s'han concentrat durant la tarda amb tallers de pintures de rosa, berenars i vetllades. Els reclusos dels centres penitenciaris de Lleida 1 i 2 també han volgut participar en la jornada de Sant Jordi i han exposat durant tot el dia els seus treballs i pintures al local social del barri de Pardinyes. Aquesta mostra ha aplegat molts curiosos i s'han venut alguns dels objectes. Pel que fa als llibres, les Rutes de Ponent de Vidal Vidal Culleré, guanyador del tercer premi d'assaig Josep Vallverdú, ha estat un dels més venuts, malgrat que els gustos han estat molt variats. Segons els llibreters de Lleida.

Speaker1: No hi ha un vencedor absolut del tema, però sí el perfume. El nom de la rosa. Hi ha autors lleidatans. Rutes de Ponent i el Bellmunt amb. Costums de la Segarra n'hi ha molts. Està bastant variat. Es nota una progressió del català i molta gent jove comprensiva.

Speaker2: Les col·leccions infantils i juvenils, així com els darrers premis literaris també s'han venut bé. I això és tot des de Lleida.

Speaker1: Gràcies Montserrat Castany i de Lleida a Tarragona. Informació de les comarques meridionals. Bona tarda, Lila Montagut.

Speaker2: Hola, bona tarda Enric. La bona temperatura que gaudim aquesta tarda ha fet sortir al carrer a milers de tarragonins que han omplert de gom a gom la Rambla Nova. Com cada any, per Sant Jordi, els ciutadans de Tarragona s'han apropat a la Rambla per cercar les darreres novetats literàries o aquells llibres que feia temps que desitjaven comprar. Segons el Gremi de Llibreters. Els llibres més venuts durant aquesta diada han estat en especial el de

Maria Mercè Roca, El seny que m'acull i el llibre El cap de turc del periodista alemany Hunter Juanra. Pel que fa als llibres en castellà destaca el Terenci Moix. No dic és que fos un sueño i El libro de los amores ridículos, del Milan Kundera. Així mateix, a la Diputació de Tarragona s'ha inaugurat aquesta tarda la nova sala de sessions situada a l'antiga capella de la Mare de Déu de la Mercè. Les obres de restauració de la capella de finals del segle XVII han tingut un cost de més de 20 milions de pessetes. Res més de Tarragona.

Speaker1: Gràcies Elisa! Anem ara a l'altre punta del país. Girona. Dolors Domènech. Bona tarda.

Speaker2: Bona tarda. Després de passar al gironins durant molts anys, la diada de Sant Jordi sota la pluja, avui per fi s'ha trencat aquesta tradició. El sol ha lluit intensament durant tot el dia. Tot i així, enguany han estat menys les persones que han anat a la Rambla de Girona a comprar la rosa i el llibre n'ha estat la causa. El fet que cada vegada es celebren més actes culturals, d'animació i d'espectacle arreu de les poblacions d'aquestes comarques. La gent prefereix gaudir de la Diada en el seu mateix poble. La Rambla de Girona, però, ha estat gairebé animada durant tot el dia. Sols a primera hora de la tarda no hi ha hagut aglomeracions i els gironins han complert la tradició de comprar avui un llibre. El més venut ha estat, sens dubte, la darrera obra de la gironina Maria Mercè Roca, El present que m'acull, guardonat aquest any amb el premi Sant Jordi. Curiosament, aquesta autora ja va ser la que més llibres va vendre també l'any passat en aquesta mateixa diada. Les roses no s'han arribat a esgotar en aquestes comarques. Els més espavilats les compren ara, ja que el preu és molt més baix que a primera hora del matí.

Speaker1: Gràcies també Dolors Domenech per aquesta informació de les comarques del nord del Principat, una tònica comuna a tot el territori o gran part del territori de Catalunya, com heu pogut comprovar, és que ha fet bon temps. Fets aquest recorregut és l'hora de saber altres aspectes destacats d'aquesta diada d'avui.

Speaker2: La diada d'avui, la diada de Sant Jordi, també té un aspecte reivindicatiu. El moviment nacionalista Crida a la Solidaritat ha fet una colla d'accions de caire pacífic per exigir la normalització lingüística.

Speaker1: La primera acció de la Crida a Barcelona ha tingut per objectiu rètols i cartelleres publicitàries escrites en castellà. A primera hora del matí, membres de la Crida han tapat amb pintura de color rosa alguns d'aquests anuncis. A Girona, dues persones vinculades a la Crida han estat detingudes per la policia després d'haver arrencat unes plaques escrites en castellà. La Prefectura Provincial de Trànsit. Poca estona després han estat posats en llibertat. Finalment, cap al migdia i un altre cop a Barcelona, la Crida ha protagonitzat una altra acció propagandística en desplegar una gran pancarta a la façana d'uns grans magatzems de la plaça

de Catalunya. Altrament, la Joventut Nacionalista, l'organització juvenil vinculada a Convergència Democràtica, ha fet una curiosa acció. Un reduït grup dels seus militants han anat a la Delegació del Govern amb un cistell amb quinze quilos de cols de Brussel·les. La simbòlica ofrena tenia per motiu recordar que els joves que estan sota el lideratge de Jordi Pujol volen que Catalunya sigui demarcació única en les eleccions al Parlament Europeu.

Speaker2: La Diada de Sant Jordi es caracteritza a tot Catalunya pels milers de persones que passen pels carrers en busca de la rosa i del llibre. I això és un bon motiu perquè fer diners estudiants, grups polítics, comerciants i espontanis s'aboquen al carrer per treure'n algun profit. Avui Barcelona ha viscut ben bé aquest ambient.

Speaker1: Avui passejar-se per la Rambla no ha estat fàcil. Fins alguns dels seus habitants naturals s'han hagut de refugiar. Per això només alguns escollits han pogut veure bé el panorama. Mentre els polítics començaven els contactes amb l'electorat, personatges coneguts aprofitaven l'aglomeració per passejar-se tranquils. L'ambient l'ha captat amb detall fins alguna televisió de fora. Parades de tota mena han ocupat la Rambla de les més tradicionals, les que no porten tanta feina d'instal·lar. A les vuit de la tarda, manifestació. Tampoc no hi han faltat els grups polítics que han fet costat a les floristes. Les roses valien unes 250 pessetes i la feina de Rosa Diez pesseta. La competència ha fet la guitza. Des de grups d'escoltes, passant per universitaris fins als que van per ells han fet diners. Les roses han donat color a la ciutat, tant se val que no fossin del to tradicional o que s'hagin fet créixer a mà gràcies a Sant Jordi. Moltes escoles fan diners per les seves activitats extraescolars, com aquesta del Guinardó, on per 100 pessetes els nens podien formar part de la llegenda. Com a Gràcia. Hi ha hagut sardanes a molts altres barris barcelonins i de tota la festa. Potser el que enguany ha quedat més deslluït a Barcelona són les banderes als balcons. Avui se n'han vist ben poques. El Port de Tarragona està parcialment parat des d'aquest matí per causa de la vaga d'una part dels treballadors de la Junta d'Obres. La vaga és per exigir millores en la negociació del conveni col·lectiu que té lloc a Madrid. Els treballadors demanen un augment salarial del 7 per cent, mentre que l'administració de qui depenen només n'ofereix el 5 per cent. També exigeixen una reducció de la jornada laboral, que és de 38 hores i mitja. La vaga al Port de Tarragona afecta bàsicament la càrrega i la descàrrega dels vaixells que transporten productes sòlids i que se serveixen del treball de la Junta d'Obres del Port. L'aturada, que avui només ha afectat dos vaixells, continuarà demà i els dies 29 i 30.

Speaker2: Avui ha estat la tercera jornada dels Prínceps de Gal·les a Espanya. Carlos i Diana han anat a Salamanca en companyia de les infantes Elena i Cristina i han visitat la catedral i la universitat.

Speaker1: Els prínceps Charles i Diana de Gal·les han visitat avui Salamanca en el marc de la seva visita a l'Estat espanyol. Allà han estat rebuts per les primeres autoritats. L'alcalde de la ciutat, Jesús Màlaga, els ha donat la benvinguda dient que Carles i Diana representaven la

tradició d'una monarquia que ha estat exemple per a qualsevol règim polític. El príncep Carles ha respost dient que fa 170 anys Salamanca era plena de soldats britànics que lluitaven juntament amb l'exèrcit espanyol, fent referència així a les tropes del duc de Wellington que van participar en la Guerra del Francès. El príncep Carles ha afegit que se sentia especialment vinculat a Salamanca pel fet que la seva universitat i la de Cambridge, on ell va estudiar, eren de les més antigues del món. En un moment de la visita a la Universitat dels Prínceps, Charles i Diana de Gal·les, un grup d'estudiants de filologia anglesa els han lliurat una nota en què explicaven els hereus de la corona britànica que mantenien una lluita reivindicativa en contra del projecte d'ensenyament universitari. A mitja tarda, els Prínceps han tornat a Madrid. Considerant més informació. El director de la fàbrica Refracta, a La Felguera, Astúries. Ha estat alliberat a primera hora de la tarda per forces de la policia. Familiars dels treballadors l'havien retingut durant tot el matí a la seu de l'empresa. A dos quarts de quatre, sis furgons de la policia han entrat a la fàbrica després d'una conversa amb els treballadors. En l'operació no hi ha hagut cap incident. Les dones i els fills dels treballadors de Refracta volien amb aquesta acció aconseguir millores en el conveni i mostrar el seu desacord amb la regulació de plantilla proposada per l'empresa. I passem ja a les notícies de l'estranger. Avui soviètics i nord americans s'han tornat a veure les cares a Suïssa per parlar de desarmament.

Speaker2: Ha començat la seu diplomàtica soviètica de Ginebra. La vuitena tongada de negociacions Estats Units i Unió Soviètica, que cerca el desmantellament total dels míssils d'abast mitjà d'Europa. Coincidint amb la represa del diàleg, els Estats Units han convidat oficialment una delegació soviètica a visitar l'octubre vinent les seves instal·lacions de destrucció d'armes químiques. El cap de la delegació soviètica en les converses sobre míssils d'abast mitjà ha lliurat avui el seu col·lega americà el projecte definitiu del tractat que eliminaria aquestes armes de l'escenari europeu. Washington, que ja va lliurar el mes passat el seu esborrany als soviètics, ha posat damunt la taula alguns protocols addicionals sobre verificació del desmantellament dels coets. A aquest punt cal afegir la limitació d'armes de curt abast. L'urss té actualment cent coets d'un abast inferior als 1.000 quilòmetres estacionats a Txecoslovàquia i a Alemanya Oriental, des d'on poden arribar sense problemes a diverses capitals de l'OTAN. El 10 d'aquest mes, Gorbtxov ja va reconèixer la vinculació entre tots dos tipus de míssils. Paral·lelament a aquesta negociació, els Estats Units han donat avui un exemple de bona voluntat en convidar experts soviètics perquè comprovin in situ la destrucció d'armes químiques prohibides per a totes les convencions internacionals, però que pràcticament totes les grans potències continuen fabricant. Fa uns mesos, Gorbtxov va anunciar la decisió unilateral de suspendre la fabricació de noves armes químiques.

Speaker2: Per la seva banda, els Estats Units asseguren que observen aquesta moratòria des del 1969. Avui hi ha hagut eleccions generals a Indonèsia. Aquests comicis són els quarts des que el general Suharto és a la presidència del país. Totes les previsions indiquen una victòria tranquil·la del partit del president Suharto, el volcà que es disputa els vots amb dos partits més. No sembla que aquests partits puguin aconseguir gaire més del 30% del total dels vots. Aquestes eleccions contrasten amb les darreres de fa cinc anys per l'ambient pacífic del país. Els resultats electorals configuraran els noms de 400 dels 500 membres de l'Assemblea Nacional. Els membres restants corresponen a cent militars, que seran nomenats directament

pel president Suharto, encara que Suharto. El moment de votar s'ha mostrat convençut de la netedat del procés electoral. Els altres partits no han descartat la possibilitat de manipulacions. Indonèsia és un país molt poblat, amb 160 milions d'habitants. El cens electoral sobrepasa els 90 milions de persones, de les quals potser votaran el 90 per cent. El PDI, el Partit Nacionalista Democràtic Indonesi, el més minoritari, ha basat la campanya electoral en la reivindicació de la figura de Sukarno, fundador del partit nacionalista, que va ser desplaçat del poder per l'actual president el 1966. L'altre partit, l'islàmic PP, ha basat la campanya en aspectes religiosos i cerimonials.

Speaker1: Avui la metrologia ha acompanyat una bona celebració de la diada de Sant Jordi. Podem dir que ha fet bon temps a la majoria de comarques, encara que en alguns punts, sobretot al Pirineu, hi ha hagut xàfecs aïllats. En canvi, per demà es preveu un augment de la nebulositat i risc de tempestes aïllades.

Speaker2: Les altes pressions són la causa de la nebulositat d'avui, especialment al Pirineu, on ha plogut. Les temperatures han estat una mica més baixes aquestes darreres hores. La més alta s'ha registrat a Lleida i Girona, amb 27 graus. La mínima ha estat a Camprodon, amb un grau sota zero. La previsió per demà és de núvols i tempestes aïllades, sobretot al Pirineu. A la depressió de l'interior i de l'interior hi haurà boira aquesta nit i les temperatures seran una mica més altes. A la costa sembla que hi haurà núvols i tempestes aïllades. Les temperatures tornaran a pujar.

Speaker1: I pel que fa als esports, el bàsquet acapara avui tota l'atenció, perquè potser aquest vespre mateix ja sabrem qui és l'equip campió de la lliga espanyola. En tot cas, però, serà un equip català.

Speaker2: Serà a les 9 del vespre quan començarà al pavelló del Joventut de Badalona el tercer partit de la final de la lliga de bàsquet entre el Roma de Joventut i el Futbol Club Barcelona. En els dos primers matx al Palau, el Barça se'n va endur la victòria. El resultat del primer va ser de 104 97 en la pròrroga i el del segon, de 90 72. Per tant, si el Barça guanya, avui el Joventut es proclamarà campió de Lliga, perquè recordem que la final és el millor de cinc partits. Connectem tot seguit amb Badalona per saber quin ambient hi ha moments abans de començar aquest partit, però Ferreres. Bona tarda! Atenció Pere Ferreres. Em sembla que de moment no és possible connectar amb el pavelló del Joventut de Badalona. En tot cas, continuem amb una altra notícia, també relacionada amb el món del bàsquet i malgrat que el fins ara segon entrenador del Cacaolat Granollers ha fitxat com a primer tècnic d'aquest equip per a la temporada que ve, recordem que Txus Codina va deixar aquest càrrec quan el Cacaolat va ser eliminat en els quarts de final pel play off pel títol. El Raig Verd va néixer a Barcelona fa vint i set anys i ha estat jugador durant onze anys. Feia dos anys que era el segon entrenador d'aquest equip del Vallès i passem ara a la Vuelta a Espanya. Benidorm ha estat escenari aquesta tarda de l'etapa pròleg de la Vuelta a Espanya, 1987. Un pròleg planer, favorable als

ciclistes estrangers. Òbviament, ha guanyat un dels favorits, el belga de 32 anys Jean Luc van der Bruch.

Speaker1: Amb un temps de 8 minuts i 9 segons, El belga Van der Bruch ha guanyat la contrarellotge d'avui, de la qual era el favorit. En segona posició ha quedat el màxim aspirant al triomf final d'aquesta edició de la Vuelta a Espanya, l'irlandès Sir Kelly, que ha fet sis segons més que el guanyador del pròleg. L'espanyol millor classificat ha estat José Blanco Villar, que amb un temps de 8 minuts i 18 segons ha fet tercer. El suís Ackermann ha quedat en quarta posició i cinquè ha estat un altre corredor espanyol, Federico Cave, que ha fet 17 segons més que el guanyador de la contrarellotge d'avui. Demà hi haurà ja la primera etapa de la Vuelta 87 entre Benidorm i Albacete, a partir de dos quarts d'onze del matí. Són 219 quilòmetres d'etapa amb dos colls, el quilòmetre 80 de cursa, el de la Torreta, de quarta categoria i el quilòmetre 126 el d'Almansa, ja en província d'Albacete i també de quarta categoria. L'etapa de demà tindrà dues metes volants i dos esprints especials que per primera vegada a la Vuelta a Espanya tindrà una bonificació de 8 segons per al primer classificat, set per al segon i sis per al tercer. En cada una d'aquestes metes volants i esprints especials.

Speaker2: Una notícia relacionada amb el món del motociclisme. El pilot català Carles Cardús ha sortit aquest migdia de la Clínica Dexeus de Barcelona, on es recuperava d'una lesió del genoll. Cardús ha anat a Jerez, on diumenge prendrà part en la segona prova del campionat del món dels 250 centímetres cúbics.

Speaker1: El doctor Josep Maria Vilarrúbies acompanyà Carles Cardús. En principi, la reaparició d'en Carles Cardús era prevista pel Gran Premi d'Alemanya el 17 de maig, però la tenacitat del pilot català en la recuperació sota la vigilància del doctor Vilarrúbies ha fet que demà Carles Cardús pugui participar en els entrenaments del Gran Premi d'Espanya. Bé, el miracle és que estem aquí per agafar l'avió per anar cap a Jerez i aquest ara el Carlos provarà la moto. Tindrà dos dies per aclimatar se en tots sentits amb ella i jo no descarto que estigui el diumenge a la parrilla de sortida. I per tu, quina és la teva impressió a Carla? Bé, la meva primera impressió.

Speaker2: És que estic aquí. Vaig a muntar me la moto.

Speaker1: Que la que em fa més il·lusió. No m'importa el resultat que jo pugui fer a Jerez. El que m'importa és muntar me la moto per estar al màxim possible, recuperat ja per a Alemanya. Si la lesió de Carles Cardús, produïda fa vint i quatre dies, se l'hagués fet un futbolista, aquest hauria estat sis mesos pel cap baix, sense poder jugar a pilota. Euskadiko Ezkerra, PS. Esquerra Galega, Partit Socialista de Mallorca de Menorca i l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra es presentaran en coalició a les pròximes eleccions al Parlament Europeu, que seran el dia 10 de juny. Aquest acord vol dir que els Nacionalistes d'Esquerra,

pel que fa a les eleccions europees, no aniran conjuntament amb el PSUC i el Partit dels Comunistes de Catalunya. La nova coalició portarà el nom d'Esquerra de les Nacions d'Europa i serà encapçalada pel dirigent de Euskadiko Ezkerra Mario Onaindia. D'altra banda, segons que s'ha sabut aquesta tarda, cinc persones han estat detingudes a Bilbao i Barakaldo com a presumptes membres d'un escamot d'ETA militar. Entre els detinguts hi ha dos funcionaris caps de negociat de l'Ajuntament de Barakaldo. A hores d'ara, els detinguts es troben a la Direcció General de la Guàrdia Civil a Madrid. Amb aquesta notícia arribem ja el moment del balanç, les notícies més importants d'aquesta informatiu de tarda. Us la recordem tot seguit en aquests titulars.

Speaker2: El bon temps ha ajudat perquè milers de catalans sortissin al carrer a celebrar la diada de Sant Jordi.

Speaker1: Els Estats Units ofereixen a la Unió Soviètica de fer una primera verificació in situ d'una planta d'eliminació d'armes químiques.

Speaker2: El ciclista belga Jean-Luc Van de Groc ha guanyat l'etapa pròleg de la Volta Ciclista a Espanya. La contrarellotge de Benidorm Benidorm.

Speaker1: Aquí acaba aquest primer informatiu del vespre del Circuit Català de Televisió Espanyola. Com us hem dit en començar, avui ha estat un assaig general, una mena de programa pilot preparatiu del que hi haurà cada dia de manera continuada. A partir del dilluns 11 de maig hi haurà un informatiu cada dia a les 8 del vespre, en el marc de la programació de desconnexió que hi haurà entre 7 i 9 de la tarda per aquesta mateixa segona cadena. La informació la reprendrem pel que fa a aquest circuit català, demà a les dues del migdia a l'Informatiu. Fins aleshores, bona tarda.

B2. Transcripció de la veu del programa *L'Informatiu* del 10 d'octubre de 1997

DASI0021395.mp4

Estadísticas:

Páginas	22
Palabras	8.449
Caracteres (sin espacios)	41.963
Caracteres (con espacios)	50.281
Párrafos	116
Líneas	757

Minuts: 47' 33''

Speaker1: [00:00:20] Hola, bon dia! Vint i quatre hores després de la reunió a la Moncloa entre José María Aznar i Jordi Pujol, totes les parts analitzen avui i en fred aquesta trobada i ho fan de manera coincident. Sembla clar que el suport de Convergència i Unió queda garantit fins a primers de gener de l'any 99 i que abans no acabi aquest 97. Aznar i Pujol es tornaran a trobar, potser llavors per renegociar el pacte que els uneix. El malestar que els nacionalistes han fet públic durant el setembre sembla que ha quedat aparcat. Anit, Jordi Pujol deia que farà tots els possibles per mantenir l'estabilitat.

Speaker2: [00:00:53] I en els pròxims minuts de l'informatiu també sentirem les contundents declaracions d'Adolfo Cíngol, militar argentí penedit que va denunciar la repressió durant la dictadura militar. Detingut pel jutge Garzón silenci, ha explicat a Televisió Espanyola com llançaven persones vives des d'avions al mar. Hi ha implicat l'Església en aquesta mena d'execucions conegudes com vols.

Speaker3: [00:01:12] De la mort. Europa.

Speaker1: [00:01:15] Són els dos temes destacats d'aquest informatiu que té, però, altres notícies d'interès, les que resumeixen aquests titulars.

Speaker4: [00:01:24] L'impuls al procés de pau de l'Orient Mitjà. Per sorpresa, Netanyahu i Arafat han decidit aquesta matinada reprendre la cooperació israeliano palestina en matèria de seguretat.

Speaker2: [00:01:34] Arriba al Port de Tarragona el portaavions de l'armada nord americana John Fitzgerald Kennedy. El vaixell té uns 4.700 tripulants i pot transportar uns 90 avions de combat.

Speaker4: [00:01:45] El ministre de Foment, Rafael Arias Salgado, vol consensuar amb les administracions el trasllat dels espais naturals del Delta del Llobregat que resultin afectats per la tercera pista de l'aeroport.

Speaker2: [00:01:56] Phil Collins estrena a Barcelona les actuacions europees. L'excantant de Genesis va convocar unes 12.000 persones al Sant Jordi que van poder gaudir del darrer disc d'ells, Into the Delight.

Speaker4: [00:02:07] El primer entrenador del Barça comença a descobrir els seus secrets quan fa cent dies que ocupa el càrrec. Van Gaal reconeix que el Madrid juga millor que el Barça i que la plantilla no està tan compensada com ell volia. Però la imatge del dia és aquesta que ens ha arribat des de Guadalajara, on ahir a la tarda el català Jordi Lardín va tenir un accident de trànsit. L'excapità de l'Espanyol i ara jugador de l'Atlètic de Madrid, que encara és a l'hospital, té unes guies cervical però és fora de perill.

Speaker2: [00:02:32] El telèfon de l'informatiu ens arriba avui una trucada de Gironella al Berguedà. Els veïns del sector del cap del Pla reivindiquen enllumenat al carrer. Hi ha pocs fanals i poca llum. L'ajuntament els dóna la raó, però els demana paciència. Diu que l'organització es fa per fases i que la il·luminació encara no toca.

Speaker1: [00:02:55] Aquest matí de dimecres ha estat de valoracions polítiques de la reunió d'ahir a la Moncloa entre Aznar i Pujol. L'estat d'ànim dels nacionalistes catalans és molt positiu. Radicalment diferent del que va seguir l'última trobada del mes de maig.

Speaker4: [00:03:10] L'encaixada de mans a peu d'escala ja va ser tot un símptoma de com aniria la reunió entre tots dos presidents. Més llarga i cordial, si més no, que l'anterior trobada, ara fa cinc mesos. El missatge que van donar totes dues administracions és el mateix garantir l'estabilitat política per assegurar la continuïtat de la bona marxa econòmica. No obstant això, sembla que Jordi Pujol va expressar José María Aznar la queixa per com s'han anat deteriorant les relacions entre els populars i els socis nacionalistes catalans. Ahir a la nit, el president de la Generalitat ratificava l'esforç que cal fer per garantir l'actual estabilitat política i explicar el país que pot tenir confiança en el futur. Des d'un punt de vista econòmic, des del punt de vista de l'evolució social, les coses estan ben orientades i farem tots els possibles perquè es mantinguin ben orientades. Tot el possible des d'un punt de vista econòmic, de la integració europea. I sobretot, procurarem que hi hagi l'estabilitat política que cal que hi hagi i ho provarem. Farem el màxim possible perquè hi hagi la política, fa el possible. Ara això que expliquem a la gent del país també hem d'explicar als estrangers que estan disposats a invertir. Avui, Joaquim Molins, en declaracions a Televisió Espanyola, també ha dit que intentaran donar continuïtat a l'estabilitat, però sense terminis prefixats. Òbviament tenen una relació de Hay mucha gente que rompa con dificultades, ha añadido. En el nostre quefer diari, per reafirmar nos en la voluntat que duri la màxima possible perquè l'estabilitat se converti en un progrés econòmic, en una creació de empleo que es necesaria en este momento. El vicepresident econòmic, Rodrigo Rato, ha dit avui que l'estabilitat parlamentària queda garantida, però que l'estabilitat parlamentària està garantida. Primer, perquè coincidim en el projecte de modernització d'Espanya i els resultats de nostra col·laboració són satisfactoris. Rato ha destacat la coincidència que hi ha entre el Govern i els nacionalistes en el projecte de modernització d'Espanya i que els resultats de col·laboració són satisfactoris.

Speaker2: [00:05:04] Passem ara la segona notícia destacada del dia, el del fusell mongol. Militar argentí penedit, ha tornat a declarar aquest matí davant el jutge Baltasar Garzón. Ahir ho va fer per primera vegada voluntàriament i ha passat la nit a la presó. L'excapità reconeix haver participat en execucions i tortures durant la dictadura militar i, a més dels seus caps, hi ha implicat també l'Església.

Speaker4: [00:05:25] Adolfo Xile ha reiterat a Televisió Espanyola el que ha dit el jutge Garzón, que va participar en els anomenats vols de la mort i.

Speaker1: [00:05:32] Que també l'Església estava implicada en aquesta.

Speaker4: [00:05:33] Mena d'execució durant la dictadura militar argentina.

Speaker5: [00:05:37] Complíem el precepte bíblic que.

Speaker4: [00:05:42] Se les narrava acogidos por los pies i les mans. No, no, no.

Speaker5: [00:05:48] No era adormida.

Speaker4: [00:05:50] Ja no tenia sentit, com se desenvolupada dels avions.

Speaker5: [00:05:53] Si els acabava de trobar.

Speaker4: [00:05:58] Ningú no grito. O a. Entre els anys 76 i 83, el règim militar argentí va matar.

Speaker1: [00:06:05] Milers de ciutadans. Alguns van ser llançats vius a l'oceà des d'uns avions culpables.

Speaker4: [00:06:10] De no combregar amb la dictadura. L'excapità Adolfo Xile va reconèixer fa dos anys que havia participat en els vols de la mort i des de llavors se'l considera un penedit. Així, ningú no ha estat mai perseguit a l'Argentina.

Speaker1: [00:06:21] Perquè s'ha beneficiat de les lleis de.

Speaker4: [00:06:23] Punt final i d'obeir i degut així s'esborra la responsabilitat dels.

Speaker1: [00:06:27] Militars en la desaparició de més de 30.000 persones.

Speaker4: [00:06:30] Xile ha volgut explicar voluntàriament el que sap el jutge Garzón, però a les portes de l'Audiència. Familiars dels desapareguts i alguns supervivents dels camps de concentració reclamen justícia i acusen Xile de genocida.

Speaker1: [00:06:43] Després d'aquestes esgarrifoses declaracions del militar argentí, recuperem el tema que obria aquest informatiu perquè estem en condicions d'establir connexió directa amb Barcelona, on ens espera el conseller de la Presidència de la Generalitat, el senyor Xavier Trias, conseller.

Speaker4: [00:06:57] Bon dia. Bon dia!

Speaker1: [00:06:59] Aquest matí li he sentit dir a vostè que si tot va bé, el suport de Convergència i Unió al govern del Partit Popular està garantit fins a l'any 99, que és el que pot fer que les coses deixin d'anar bé.

Speaker4: [00:07:11] En això no hi hem de pensar. El que hem de pensar és com ho fem perquè les coses vagin bé. No pensar que pot passar perquè vagin malament i perquè les coses vagin bé vol dir que ha de funcionar bé l'economia. Hi ha d'haver una bona sintonia entre les persones, entre el funcionament dels nostres grups parlamentaris, i això és el que espero i desitjo que hagi succeït.

Speaker1: [00:07:33] El balanç que tant vostès com des del Partit Popular fan de la reunió d'ahir és altament positiu. Ara bé, la reunió té lloc després d'un mes de setembre en què destacats dirigents de Convergència i Unió no han amagat un cert malestar pel moment que travessaven les relacions amb el Govern. Li consta que el president Pujol va transmetre aquest malestar a José María Aznar.

Speaker4: [00:07:51] És cert, i quan es discuteixen els pressupostos sempre es creen situacions difícils, complexes, que hauríem de procurar evitar. Jo crec que tots som conscients que en les nostres relacions hi han hagut moments que les coses no han funcionat bé. Jo tampoc crec que això escolti. A partir d'ara ja tot funcionava molt bé. Jo crec que marca una línia, es marca un camí per a què les coses vagin bé i ara el que hem de demostrar és que som capaços de fer les funcionar bé.

Speaker1: [00:08:21] Conseller, voldríem que escoltés unes declaracions que aquest matí ha fet a l'Informatiu el president del Partit Popular a Catalunya, Alberto Fernández Díaz. D'una banda, demana un tracte com el que vostès sembla que rebran des d'ahir al vespre a Madrid i, sobretot, demanen també un tracte preferent a l'hora de negociar els pressupostos catalans per a l'any que ve. Si li sembla, escoltem lo. Bé, jo crec que lo.

Speaker4: [00:08:45] Lògic seria que si es vol el suport del govern de Catalunya hi hagués una negociació abans de la mateixa presentació dels pressupostos. Després de la seva presentació i aprovació pel Consell Executiu de la Generalitat i també el debat parlamentari. En qualsevol cas, jo crec que hi han tres eixos que fixarien la possibilitat de relacionar-se entre Convergència del Partit Popular, que jo crec que són les mateixes direccions en que han treballat a Madrid per garantir aquesta governabilitat a Espanya. És a dir, objectius compartits, diàleg i reconeixement de la capacitat d'influència i per tant, aquest serien els tres eixos que haurien de marcar també les relacions entre Convergència i Unió i el Partit Popular a Catalunya. I, per tant, aquests tres eixos que s'han reconegut a Convergència i Unió a Madrid haurien de reconèixer el Partit Popular a Catalunya. Perquè aquesta col·laboració es pogués traslladar.

Speaker1: [00:09:29] Al conseller Trias. Atendran aquestes peticions?

Speaker4: [00:09:32] Jo crec que sempre hem tingut una bona relació amb el grup popular. La continuem mantenint en la negociació del pressupost i és evident que se'ls tindrà en compte d'una manera especial i per tant, jo crec que les coses s'han d'anar bé. El que hem de procurar és treballar. Jo crec que hem de procurar entre tots no fer declaracions que molestin uns als altres, sinó que el que hem de procurar és veure com fem les coses perquè les coses vagin millor del que han anat fins ara.

Speaker1: [00:10:03] Tornem a la reunió d'ahir. Els dos presidents van fixar per abans de Nadal una nova trobada al Palau de la Moncloa on diuen que és previst renegociar l'actual pacte. Amb quins objectius? En quina direcció es renegociarà?

Speaker4: [00:10:17] No és que jo crec que el que és normal és que els dos presidents es vegin sovint. Jo crec que el que és anòmal és que el senyor Aznar i el senyor Pujol no reuneixin amb una certa freqüència. Per tant, jo crec que és bo dintre de dos mesos veure com van les coses, si es van marcant etapes. Si s'aconsegueix un acord que permeti que l'any 98 sigui un any de tranquil·litat i que puguem aprofitar el bon moment econòmic. I jo crec i crec que la disponibilitat de tothom és en aquesta direcció que hem de fer dintre de dos mesos. Que hi hagi aquesta reunió per veure si les coses van anant. El que no podem plantejar és que les reunions del president Aznar i el president Pujol cada cop és com si tanqués una etapa i en comencés una de nova. Jo crec que això no ha de ser així. Si han de ser unes reunions normals en què dos estadistes discuteixen sobre els temes del país i es veu com es van complint unes etapes que després la feina és que hi ha un conjunt de gent que haurem de fer la feina i fer que les coses funcionin.

Speaker1: [00:11:23] El conseller Trias gràcies per ser en directe a l'informatiu i bona tarda.

Speaker4: [00:11:25] Gràcies a vostès.

Speaker2: [00:11:28] Nova jornada del judici pel cas Hèrnia i la vista ha quedat ajornada fins al dia 21 d'aquest mes, mentre esperen que el tribunal decideixi sobre els arguments que les defenses dels diferents imputats han exposat en aquestes primeres jornades. Avui ha tornat a haver espectacle per part d'alguns d'aquests imputats quan han arribat al Palau de Justícia de Sevilla.

Speaker4: [00:11:47] Ara, alguns lletrats han demanat avui que el tribunal accepti com a prova les entrevistes que el testimoni número 1 va fer a diferents televisions. En aquestes declaracions, el testimoni, identificat com Eduardo, es va fer enrere de les acusacions que van originar el cas. També acusava el grup de menors de la policia d'haver lo coaccionat perquè denunciés als imputats. Els jutges hauran de decidir si la vista es farà en audiència pública, com demana el fiscal. També hauran de pronunciar-se sobre la petició de nul·litat del judici per vulneració de drets que han fet els advocats defensors. La nota de color d'avui l'ha tornat a posar l'imputat Luis Miguel Rodríguez Pueyo, que s'hi ha presentat amb un passamuntanyes. Cristina Almeida, que ha arribat acompanyada del seu defensat Javier Gurrutxaga, ha dit que els imputats estan indignats perquè s'han sentit sotmesos a linxament públic durant aquests dos anys.

Speaker2: [00:12:32] La setmana passada el ministre de Foment, Rafael Arias Salgado, va obrir la polèmica sobre les obres d'ampliació de l'aeroport de Barcelona, afirmant que la distància entre les pistes hauria de ser de 1.450 metres, que és l'opció que més afecta els aiguamolls del delta del Llobregat. Avui, el ministre ha afirmat que s'hauria de debatre el possible trasllat d'aquests aiguamolls.

Speaker4: [00:12:52] Política Arias Salgado ha dit que el seu ministeri no actuarà en contra de l'opinió pública ni en contra de les administracions locals. El ministre de Foment ha assenyalat que si s'ha arribat a l'acord per traslladar la llera del riu Llobregat per ampliar el port, també s'hauria de trobar el consens en el trasllat de les zones humides. Si cabe el cambio del cauce de un río, por que no va acabe, en principio, el cambio de ubicación de esas marismes que tienen.

Speaker3: [00:13:22] Un valor medioambiental.

Speaker4: [00:13:24] Esta es una cuestión de debate, de legítimo debate y de sano debate.

Speaker3: [00:13:29] No hay confrontación.

Speaker4: [00:13:30] Arias Salgado ha fet aquesta declaració a la inauguració del congrés immobiliari que es fa a Barcelona i que ha tingut la presència del conseller de Política Territorial, Pere Macias, i de l'alcalde de Barcelona, Joan Clos. A l'acte, el ministre ha destacat que els tipus d'interès baixos que hi ha actualment i el bon ritme de creació de llocs de treball han de dinamitzar la demanda d'habitatges els propers mesos. A destacar.

Speaker1: [00:13:52] El Port de Tarragona té des d'avui un convidat excepcional. Es tracta del portaavions John Fitzgerald Kennedy, un dels més importants del món, autèntic símbol de la Cinquena Flota dels Estats Units. Transporta una tripulació de 4.700 persones i pot arribar a portar entre 85 i 95 avions de combat.

Speaker2: [00:14:12] El portaavions John Fitzgerald Kennedy ha entrat al port de Tarragona a les nou del matí després de fer escala a la ciutat de Mallorca i Benidorm. Les 5.200 persones que conformen la tripulació, 700 de les dones, fan una visita de cortesia de sis dies. Durant aquest temps faran recorreguts per la ciutat en diversos torns.

Speaker4: [00:14:28] Entenem que comporta, pel que som els únics representant a la Marina de Estados Unidos que comporta. Com s'havia dit anteriorment, no hay nada fío de que vamos a ser aquí, además de disfrutar de l'ambient d'aquí Tarragona.

Speaker2: [00:14:46] El vaixell de guerra es va inaugurar l'any 67, quatre anys després de la mort del president Kennedy. Té 321 metres d'eslora i un calat de més d'onze, i viatja a una velocitat de 30 nusos. Té capacitat per cent avions, quatre helicòpters i sis embarcacions. És el vaixell insígnia d'una de les flotes de batalla dels Estats Units. Va sortir del port de Florida fa quatre mesos i després de Tarragona tornarà a casa. La primera de les nostres destinacions un cop creuem fronteres és el Pròxim Orient. Les converses de pau han fet un gir inesperat després de mesos de distanciament. Els líders israelià i Palestina i de Pau i Arafat s'han reunit aquesta matinada amb la voluntat de donar un nou impuls a les negociacions. El procés de pau a l'Orient Mitjà s'ha tornat a encarrilar. Una altra cosa serà que avanci, però el diàleg s'ha reprès. De matinada, Netanyahu i Arafat s'han trobat cara a cara després de vuit mesos de girar se l'esquena. El primer ministre israelià i l'Autoritat

Palestina han insistit en els arguments respectius. Netanyahu ha d'aturar els assentaments de jueus a Gaza i Cisjordània. Arafat ha d'evitar els atemptats integristes contra Israel. L'impulsor de la cita, l'enviat nord americà Dennis Ross, ho ha qualificat de nou començament de les relacions entre tots dos dirigents. De fet, tornar a començar pot ser el més operatiu, sobretot pel dirigent israelià, esquitxat per l'atemptat frustrat contra el líder polític de Hamàs. I la seva principal conseqüència. L'alliberament del fundador d'aquesta organització, el xeic Asim. Jo sí m'ha tornat a Gaza amb declaracions conciliadores. Les dues parts han d'aturar les agressions contra civils. Arafat, que fins ara tenia la policia palestina perseguint els grups de Hamàs, no ha tingut més remei que donar li la benvinguda. Però els episodis truculents no s'acaben. Avui James ha desmentit les fonts israelianes, que ahir afirmaven que James havia ofert un alto el foc a Israel dos dies abans de la temptativa d'assassinat del dirigent islamista Amman. Segons els integristes, es tracta d'una operació sionista destinada a minimitzar les victòries de Hamàs.

Speaker1: [00:16:46] El primer ministre italià, Romano Prodi, té una cita avui amb el president de la República per mirar de solucionar la crisi política que viu el país, la més boja de la història. Segons paraules textuais de Prodi mateix, la retirada de suport dels neo comunistes aboca Itàlia a una situació difícil davant la futura entrada a la Unió Monetària Europea.

Speaker4: [00:17:04] Continua en perill l'estabilitat del govern italià. El primer ministre, Romano Prodi, es reunirà avui amb el president de la República, Òscar Luigi. Escalfa ho per informar lo de la crisi parlamentària. Aquest matí, Prodi ha comparegut davant el Senat, on ha repetit el discurs pronunciat ahir davant la Cambra dels Diputats. L'actual coalició de govern s'ha quedat sense el suport de l'ala comunista en l'aprovació dels pressupostos de l'any que ve. El primer ministre italià ha recordat als seus socis de coalició els avenços obtinguts en matèria econòmica durant els setze mesos de govern. Però sembla que això no ha convençut la refundació comunista, que ha rebutjat les noves concessions i ha demanat la dimissió de Prodi. Per la seva part, l'oposició qüestiona la permanència de Prodi al capdavant del Govern si no aconsegueix recuperar la majoria parlamentària. El debat sobre els polèmics pressupostos s'acabarà demà. A Itàlia hi pot haver eleccions anticipades abans d'acabar l'any o un recanvi al capdavant del govern.

Speaker1: [00:17:57] Com és habitual en aquest punt de l'informatiu, fem una pausa molt ràpida.

Speaker2: [00:18:01] Us avancem algunes de les notícies que veurem i després de la publicitat, tornem de seguida.

Speaker4: [00:18:07] La Comissió Europea arxiva el procediment que el mes de juliol va obrir contra Espanya per la llei de televisió digital. El Govern qualifica de lògica la decisió. La Generalitat ordena el sacrifici de 2.100 porcs d'una granja d'engreix d'Alcarràs davant la sospita que hi hagi un altre focus de pesta porcina. Ja fa cent dies que Fanals s'ha fet càrrec del Barça i ja ha patit moltes de les experiències que es viuen a la banqueta. La darrera, la guerra mèdica oberta pel cas Guardiola.

Speaker2: [00:20:21] Últimament s'ha posat de manifest que els accidents de treball van augmentant i avui a Barcelona, experts en salut laboral estudien l'aplicació de la Llei del 1995 de prevenció de riscos laborals.

Speaker1: [00:20:31] Els representants de les mútues d'accidents de treball han demanat a l'Administració que s'afanyi a donar l'acreditació necessària per poder fer prevenció. La jornada s'ha centrat sobretot en el risc laboral al sector sanitari.

Speaker2: [00:20:45] Però les lumbàlgies dels treballadors dels hospitals són les dolències més freqüents d'aquest sector que tracten a les mútues de malalties professionals. Altres riscos coneguts són els derivats de treballar en materials radioactius o contaminats. Però més enllà d'això, el Servei Català de la Salut vol impulsar un estudi que analitzi tots els riscos dels diferents professionals de l'àmbit sanitari. Des del Servei Català de la Salut opinen també que la millora de la prevenció dels riscos laborals hauria d'afavorir la negociació en els convenis col·lectius.

Speaker4: [00:21:11] La relació empreses, empresaris, treballadors o representants treballadors en les seves estratègies de negociació s'han de plantejar. De fet, ja s'estan plantejant d'aquí als propers anys una dinàmica no tant en la línia d'incrementar la llista. Anem a veure què podem aconseguir més a nivell dels increments retributius, l'estructura retributiva. Sinó en contrari, doncs probablement enfocar ho a aspectes com aquest de la salut laboral dels seus treballadors.

Speaker2: [00:21:35] Quan els accidents laborals en general, i no sols en l'àmbit sanitari. Un estudi de meitat mútua indica que no augmenten en termes relatius sí, però en termes absoluts, per l'augment d'ocupació i d'hores extres.

Speaker4: [00:21:45] Però les hores extres normalment no es coneixen totes les hores extres que es fan i per tant, en aquest moment que l'economia està pujant, es treballa més, es treballa més ritme i es treballen més hores. I si hi han més hores, el mateix senyor que abans

feia set hores i ara en fa prou, està dues hores més exposat al risc. Per tant, té més possibilitats d'accidentar se.

Speaker2: [00:22:03] Les mútues han demanat a l'administració que s'afanya a donar les acreditacions previstes en la llei de salut laboral per poder fer prevenció a les empreses.

Speaker1: [00:22:11] I no deixem encara els accidents laborals perquè el sindicat UGT convoca una vaga al sector de la construcció pel dia 20 a Catalunya en defensa, precisament, de la prevenció de la sinistralitat laboral. A la resta de l'Estat, la protesta tindrà lloc el dia 22. Segons dades de la UGT. Entre gener i agost d'enguany hi va haver a Catalunya dinou accidents laborals mortals, quatre més que l'any passat en el mateix període. El sindicat en responsabilitza les empreses i l'administració.

Speaker2: [00:22:41] I els estudiants de la Facultat de Farmàcia de Barcelona s'ha manifestat aquest migdia a la Diagonal de Barcelona. Han aturat les classes i han tallat el trànsit, cosa que ha causat embussos. Protesten contra la massificació a les aules i contra la falta d'equipament. Reclamen més laboratoris per fer pràctiques en condicions. A més, diuen que els han reduït el període d'exàmens i que per això hi ha coincidència d'exàmens en un sol dia. Demà tornaran a classe, però volen que els atenguin les peticions.

Speaker1: [00:23:10] La policia ha desarticulat a Barcelona un grup de delinqüents internacionals especialitzats en estafes i falsificació de documents. Entre els tretze detinguts hi ha un espanyol i els altres són de diverses nacionalitats. Els diners estafats poden arribar a centenars de milions de pessetes perquè havien cobrat fraudulentament més de 20.000 xecs.

Speaker2: [00:23:30] La banda de detinguts, que tenia com a base d'operacions a Barcelona, es dedicava a robar xecs de viatge i documentació a turistes per tot el litoral català i, després de falsificar los, es cobraven als bancs. Han detingut tretze persones, entre ells els caps de l'organització, un matrimoni uruguaià i el seu fill. Aquesta és la seva documentació autèntica. El frau durant els últims cinc mesos a l'Estat espanyol i a Itàlia podria ser de centenars de milions de pessetes. Calculen que han estat cobra i de forma fraudulenta més de 20.000 euros xecs.

Speaker4: [00:23:58] És el fraude. Desde que nosotros nos hemos detectado hoy en los últimos meses, quizás haciendo science millones de pesetas, porque si hicieran una operación matemática con el número de pagadores que tienen y con todo lo que nosotros

hem detectado, de pases que han hecho y multiplicado por los meses que llevan aquí, podrían haber a lo mejor en los últimos cinco, seis meses, haber cobrado de 15 veinte mil euros.

Speaker2: [00:24:23] La investigació va començar a primers d'any en sis pisos de Barcelona i en un de Castelldefels han confiscat tot aquest material. Hi ha molts utensilis per falsificar documents 2.000 euros, xecs, diverses armes i diners en efectiu en pessetes i dòlars. Calculem que hi han implicades més de 40 persones. El cas continua obert i els detinguts han passat a disposició judicial.

Speaker1: [00:24:42] Avui, de nou, hem de tornar a parlar d'un brot de pesta porcina al Departament d'Agricultura de la Generalitat va sacrificar ahir 2.100 porcs d'una granja d'Alcarràs, població molt pròxima a l'Aragó. Es tracta d'un sacrifici preventiu tot esperant que es confirmi si cal tornar a posar la zona en quarantena.

Speaker2: [00:24:59] Quan encara no fa quinze dies que l'administració va aixecar la quarantena a la zona d'Alcarràs. Un nou ensurt ha posat en alerta als ramaders de la zona. Aquesta vegada han estat els 2.100 porcs d'aquesta granja de Vall Companys. Els símptomes sospitosos han obligat a sacrificar los aquesta matinada. Ha estat un sacrifici preventiu mentre esperen el resultat de les anàlisis. El que encara és una incògnita és saber com va arribar el virus fins aquí. L'administració investiga ara les possibles vies d'infecció d'aquests animals, una mesura necessària tant per saber el recorregut de la malaltia com per prevenir futurs casos. Si confirmen el Rebrot d'Alcarràs. Seran tres els focus de l'epidèmia a les comarques lleidatanes. Els altres dos són a la Sentiu de Sió i a Ponts. L'administració, però, és optimista.

Speaker4: [00:25:39] En aquests moments. En aquests últims dies podem dir sense dubte que tenim, doncs, la millor situació.

Speaker2: [00:25:46] Però no tothom pensa el mateix.

Speaker4: [00:25:48] O hauríem ja de tallar o vacunant com fos, perquè al final no pot pagar l'administració tants milions com ha de pagar.

Speaker2: [00:25:52] De moment, el cost de l'epidèmia puja a 14.000 milions de pessetes. I és que els sacrificis superen els 600.000 porcs. Recuperem ara la informació política amb una notícia que teníem pendent el sector crític d'Iniciativa, el que es coneix com a col·lectiu roig, verd i violeta, s'ha entrevistat avui a Madrid amb Julio Anguita. Després del trencament de relacions entre Ribó i Anguita, pretenen convertir-se en el referent d'Esquerra Unida a Catalunya i per això demanen tenir presència als òrgans directius de la coalició estatal i la dimissió de Rafael Ribó. La direcció d'Esquerra Unida s'ha reunit avui a Madrid amb una delegació del col·lectiu Roig Verd violeta. Aquest grup s'ha mantingut alineat amb Esquerra Unida malgrat la crisi i el posterior trencament de la coalició liderada per Julio Anguita amb Iniciativa per Catalunya. Anguita va dir ahir que els crítics d'Iniciativa, entre els quals es troba el col·lectiu tricolor, s'han d'afanyar que hi ha una proposta que sigui el referent d'Esquerra Unida a Catalunya i els va advertir que si no és així, ells mateixos hauran d'obrir una delegació a Catalunya. El president d'Iniciativa per Catalunya, Rafael Ribó, ha dit aquest matí a Madrid que Anguita comet un error creient que des de Madrid es pot fer un partit a Catalunya. Ribó ha desafiat Anguita a expulsar els dos diputats d'Iniciativa per Catalunya del grup parlamentari i ha afegit que ningú a Esquerra Unida no s'atreveix a fer ho, però que algú s'haurà de retratar. La Comissió Europea ha arxivat el procediment d'infracció obert contra la llei espanyola de televisió digital. Segons la Comissió, les modificacions que el Govern ha introduït a la normativa digital han eliminat les possibles violacions del mercat únic. La Comissió Europea va comminar el Govern a modificar diversos articles que podien violar el dret comunitari, cosa que el Govern va fer el mes passat. El ministre de Foment, Rafael Arias Salgado, ha dit que quan s'acabi l'actual legislatura a Espanya hi haurà més pluralisme informatiu que els darrers catorze anys. La Comissió Europea vetllarà perquè es compleixi la llei i s'ha assegurat que cap descodificador sigui discriminat.

Speaker1: [00:27:51] Després dels esports, viatjarem fins al Principat de Mònaco o allà fan una fira internacional que enguany dedica una setmana a Catalunya. Castellans i altres mostres de cultura catalana han sorprès aquests dies els visitants d'aquesta fira. També les característiques econòmiques i industrials catalanes són al Firal monegasque. Hi són per ensenyar Catalunya i per captar també possibles inversions. Tot això i un petit recorregut per Monte-Carlo. A la recta final de l'informatiu, després de la informació esportiva. Si els governants se'ls fa un examen els primers cent dies d'arribar al càrrec, els entrenadors de futbol els passa exactament el mateix. Louis van Gaal compleix cent dies al capdavant del primer equip del Barça i la veritat és que ja n'ha vist de tots colors. Xavi.

Speaker4: [00:28:40] Aprovat o suspès, aprovat, va estar.

Speaker2: [00:28:43] Molt generós. Avui no t'has llevat.

Speaker4: [00:28:45] Però ho està fent bé. Ho està fent bé. Però Van Gaal ha aprovat l'examen més important, que és el de la plantilla. Tots els jugadors li fan costat, combreguen amb el seu sistema i tenen ganes d'aprendre més coses. L'equip és el líder de Primera i a la Copa d'Europa encara pot fer moltes coses bones. Anem cap al Camp Nou, on Lluís Torres ens ampliarà els detalls. Bon dia Lluís!

Speaker3: [00:29:03] Bon dia! Just davant de la porta de l'estadi, el Barça ha fet aquest matí un entrenament breu i tranquil. L'únic fet destacable ha estat els tres quarts d'hora que Van Gaal ha estat amb els jugadors al vestidor fent la seva teràpia habitual de grup. També també ha estat molt comentat el canvi d'impressions, certament molt apassionat entre el segon entrenador, Van der Aalst i Pep Guardiola. Però el tema més comentat avui al vestidor blaugrana ha estat les declaracions de Van Gaal amb motiu dels cent dies que fa que l'entrenador holandès és a la banqueta blaugrana. Pel que fa a les declaracions de Van Gaal, ell creu que en aquests moments el Real Madrid juga millor que el Barça i que la plantilla blaugrana està encara descompensada. Els jugadors del Futbol Club Barcelona, diuen, reconeixen que el Madrid en aquests moments té un bloc més consolidat, però que en futbol només compten els resultats i aquests, de moment, afavoreixen el Barça.

Speaker4: [00:30:00] Rangel compleix avui cent dies al capdavant del Barcelona en una valoració feta al diari Marca. L'entrenador holandès diu que ara com ara, el Real Madrid juga millor perquè té un bloc ja consolidat de l'any passat. Els jugadors blaugrana li responen que amb els resultats arribarà també el bon joc. Yo soy consciente o Todos somos consciente de que este equipo todavía. No ha rendido al máximo. Pero lo que es esperanzador y que no solo no motiva mucho es que sin haber dado o sin haber rendido al máximo. Vamos líderes con el cien por ciento de los puntos. Potser la declaració més sorprenent de Rangel és quan diu que la seva plantilla no és tan àmplia com voldria perquè no té dos jugadors per a cada posició. I de Sergi destaca que és baixet, d'una alçada semblant. També és per. És un tema molt particular d'entrenador del que ell pensi i res més, vull dir. Cadascú ha de rendir amb el que té. I en aquests moments, doncs a nosaltres, gràcies a Déu, no ens han anat gens malament les coses en totes les que portem de club i per això hem d'estar molt tranquils. El missatge de Rangel per arribar al no és que dribla quan no toca. Faci espectacle o no, el Barça sempre és objecte de desig, fins i tot per veure els entrenaments. N'hi ha que fan escalada. Avui l'entrenament ha estat tranquil, però abans de començar una mica més mogut. No sabem de què, però Guardiola i l'ajudant de Rangel van, parlem, parlaven acaloradament.

Speaker3: [00:31:25] L'actualitat blaugrana. Precisament encara cueja la guerra mèdica per la lesió de Pep Guardiola. Ahir, el doctor del club Ferran Baños acusava el doctor Cugat, que va tractar Guardiola de posar-se medalles pel guariment del jugador. Avui ha parlat el doctor Cugat. Ha dit que ell va agafar el jugador lesionat i el va deixar a punt per jugar.

Speaker4: [00:31:46] Fisioterapèutic. El doctor Ramon Cugat no comprèn el malestar dels.

Speaker1: [00:31:49] Responsables dels serveis mèdics del Barcelona.

Speaker4: [00:31:52] I ha afirmat que va limitar se a aplicar un tractament a Pep Guardiola perquè el jugador no trobava la solució dels seus problemes físics i jo no sé si l'havien diagnosticat o no l'havien diagnosticat. Jo el que sé que el noi amb un problema potser l'havien diagnosticat, potser van aplicar tractaments. És clar que havia aplicat tractaments, però no havia sorgit efecte. O sigui, jo no em rendeixo pel que ells diuen més lleigeixo, pel que jo veig. Pep Guardiola diu que no va actuar d'esquenes al club i que en tot moment va informar al Barça que el visitava el doctor Cugat. El jugador ha volgut treure ferro a la polèmica mèdica a veure si un malentendido habrá sido una parada, a veces un poco fuera del tono respecto a otro y ha podido ver creído una mala interpretación. El partit, però, ha tingut paraules d'agraïment tant a l'autor Cugat com a l'autor Borrell, com a autor. Baños com a autor. Fugir a Barcelona per por, intentar de tots los medios solucionar el problema lo antes posible. El doctor Cugat ha negat que tingui afany de protagonisme i ha recordat que gairebé ningú no es va assabentar quan va operar el davanter Pitxi.

Speaker3: [00:32:56] Per acabar, direm que el Barcelona ha signat aquest migdia un acord amb una multinacional japonesa per substituir els actuals marcadors de l'estadi, que amb aquesta substitució seran una mica més petits i costaran uns 850 milions de pessetes. De moment, això és tot des de l'estadi pel que fa a l'actualitat blaugrana. Tornem la connexió als estudis centrals de Televisió Espanyola a Catalunya.

Speaker4: [00:33:21] Molt bé, Lluís. A Madrid estan ara per altres històries i amb la reelecció del president Lorenzo Sanz sembla que tot va bé. El francès Cristi encara bé serà madridista d'aquí a dos mesos. I tot gràcies al Barça, que ha desbloquejat el compromís que tenia amb el Smpdoria. En absolut. Després de rebre moltes decepcions en els intents de fitxatge dels francesos, en Rick. Ara bé, el president del Reial Madrid. S'ha tornat prudent a l'hora de parlar. Tot i això, Lorenzo Sanz confia fitxar que ben bé el desembre podria haver en diciembre. Jo no dic que no perquè està allí i que Itàlia és tan convenient que si no venen diciembre en junio no cobraran un duro excepto el que les pagui el Barcelona. En este caso no sé si todavía és prematur o no va venir. Segons que sembla, ha estat el Barcelona que ha desbocat el fitxatge de cara ben bé pel Reial Madrid. Ho hauria fet alliberant el Smpdoria del compromís assolit amb el Barça, però no pas de franc. A canvi, el Barcelona s'assegura l'opció de fitxar jugadors del Smpdoria. Qui més interessa és l'argentí Juan Verón. També d'Itàlia podrien arribar dos jugadors al Barcelona. El Milan ha declarat transferibles dhàbits i Bogarde perquè Fabio Capello no compta amb ells. Tots dos són holandesos i van coincidir

amb Van Gaal a l'Ajax, però curiosament no eren titulars fixos. El Milan demana 1.000 milions per a tots dos. Els jugadors encara no hi han dit la seva i sembla tenir més opcions de ser blaugrana.

Speaker4: [00:34:41] És el migcampista d'hàbits. El defensa de Bogarde apunta amb més força cap a Anglaterra. Miló el veig el darrer fitxatge de l'Espanyol. Podria debutar aquesta nit a Figueres, on els blanc i blaus s'estrenen a la Copa del Rei. Que maco farà jugar des de bon principi el porter Raúl i també els tres joves del filial Sánchez, Charcos i Tamudo. Al marge d'aquests, l'Espanyol ha marxat aquest matí amb més novetats, com ara Aldana, Javi i Àlex Fernández. I com a novetat, també cal destacar el sopar que anit van fer diversos accionistes del club, on havien de tractar del possible canvi de nom de l'entitat. L'enderrocament del camp de Sarrià ha fet que alguna cosa hagi canviat a l'Espanyol. Des de fa unes setmanes en diferents àmbits de l'Espanyol. Es parla de la possibilitat de posar al club un nom nou. A mi em va tenir lloc una reunió sopar de socis accionistes amb el vicepresident Lara Bosch i el conseller Josep Maria Alarcón per parlar d'aquesta qüestió. És un tema que mai s'ha parlat a nivell del Consell, que no es va plantejar, tan sols s'han plantejat i que no hi ha cap debat ni cap d'opinió del Consell, ni que ni s'ha parlat. En qualsevol cas, qualsevol dia que algú parlés és un tema de junta d'accionistes. No és un tema de consell. I també s'ha de dir que el meu cas personal i les accions el 22 per cent o vint i quatre, no sé quantes de l'Espanyol.

Speaker4: [00:35:56] Jo podria dir que la meua opinió és que no tindria cap sentit canviar el nom.. Lara Bosch va desmentir que aquesta reunió hagi servit per esperonar un acte d'oposició a l'actual consell d'administració i fins i tot del nou president. Precisament, Daniel Sánchez Llibre no va assistir perquè no va ser convidat al sopar. D'altra banda, l'Espanyol demanarà informació a la policia de Saragossa sobre l'actuació contra seguidors de l'Espanyol de dissabte passat. L'excapità de l'Espanyol Jordi Lardín es troba encara en observació a l'Hospital General de Guadalajara i, segons el metge de l'Atlètic de Madrid, té un esquinç cervical. Ahir a la tarda, Lardín va tenir un accident de cotxe quan anava de Barcelona a Madrid amb el seu germà. Ara està conscient i d'aquí a unes hores ja podria tenir l'alta mèdica. Aquest migdia, els serveis mèdics de l'Hospital General de Guadalajara han fet un comunicat informant de la salut de Jordi Lardín. El jugador manresà ja té l'alta per deixar el centre hospitalari. Heridas insisto, contusiones, erosions i cefalea. Hematoma en cuero cabezudo es quince cervical leve traumatismo craneoencefálico leve sin sintomatología neurológica y sin lesiones intracraniales objetivables en el momento actual. La dona de Jordi Lardín, Dolo, decidida, no va poder viatjar amb el seu marit i el seu cunyat perquè no cabia el cotxe esportiu de dues places. El germà de Larry, David, que era qui conduïa el cotxe, va avisar la des del mateix lloc de l'accident, al quilòmetre 93 de la carretera N-II.

Speaker2: [00:37:20] Si Girona és perfectament, o sea, mi marido está perfectament consciente y no tiene la cabeza todavía en los puntos que lo han hecho. I ja està.

Speaker4: [00:37:31] Segons els metges que l'han atès a l'Hospital General de Guadalajara, Larrey podrà tornar a jugar d'aquí a deu dies. I qui també va tenir ahir un accident fou el ciclista català Àngel Ledo, que va caure quan s'entrenava per una carretera. Edu, però, ja va poder viatjar fins a Donosti i diumenge participarà a la prova en carretera dels Mundials del 97. Des de la capital guipuscoana rebem la crònica de Carles de Andrés. Melcior Mauri, ha recorregut aquest matí amb Juan Carlos Domínguez el circuit de la contrarellotge de demà. Són 42 quilòmetres suaus al principi, però durs en la segona meitat del circuit. Després de conèixer al corredor català, és optimista pel que fa a aconseguir una medalla perquè creu que s'adapta bé a les seves característiques. M'ha agradat. És un recorregut també bastant sinuós. El principi és el que es fa més còmode i a la part final és on vénen els repetxons. Hi ha més dusos, sobretot hi ha l'últim qui de moment encara no veuen tant optimisme. Aquest Mundial és l'altre català de l'equip. Angelet va patir ahir un accident en l'últim entrenament abans de venir aquí a Sant Sebastià. L'àngel té un cop molt fort al genoll que li molesta al pedalar i a més li van posar tres punts al cap per tancar un tall que es va fer a la cama. És el que el que em preocupa. Tinc el cap bastant dur. Això dels grans problemes ha sigut un problema que he tingut al vas intern i està bastant inflammat i fa mal. El corredor català té il·lusió de recuperar-se per diumenge perquè sap que és la millor opció de la selecció espanyola per aconseguir un bon resultat en les.

Speaker1: [00:39:00] Els veïns del sector del CAP del Pla Gironella, al Berguedà, han trucat al telèfon de l'informatiu perquè a les fosques hi ha pocs fanals al carrer i a sobre fan poca llum. L'ajuntament reconeix el problema però diu que la il·luminació es fa per fases i que encara no els ha tocat.

Speaker4: [00:39:16] Es fa fosc i els veïns del sector del cap del Pla no poden estar-se al carrer si no és amb una llanterna. A quarts de nou, els únics fanals que hi ha resulten insuficients. El focus de la càmera i els llums del cotxe guien els veïns que vénen a explicar el seu problema. Penso que és evident, vull dir, sobren les paraules. Portem dos anys, vull dir amb tràmits. Jo personalment, fet o inclús una instància van dient que sí o quan hi hagi pressupost, etcètera. Però bé, això no s'arregla. Per baixar al centre del poble a peu, l'única opció és aquest camí, també a les fosques, tot i que afortunadament fins ara no ha passat res. Aquestes hores els pares tenen por de deixar sortir els fills sols al carrer. A la nit. És tan fosc que avui fa por anar pel carrer. Tot. Inclús la gent gran, vull dir, no s'hi veuen. Vull dir, és vergonyós. L'ajuntament diu que el sector no s'ha acabat d'urbanitzar, però que aviat hi haurà llum. Possiblement que sigui l'únic lloc de la vila que està mancada de llum, molt mancada de llum. Hem fet un projecte que està acabat de fer, doncs la il·luminació de tot el poble i inclús el que són monuments a la zona esportiva està molt il·luminada.

Speaker3: [00:40:22] L'avinguda de Catalunya, tots els barris. Bé ens queda aquell sector perquè anem fent per sectors.

Speaker4: [00:40:28] Els veïns es conformarien amb uns quants fanals dels que il·luminen el barri antic o els monuments del poble. Troben que seria més ètic i econòmic assegurar primer llum a tots els carrers i per això han trucat al telèfon de l'informatiu, el 5 8 2 37 57.

Speaker2: [00:40:43] Catalunya és el país convidat d'una fira internacional que fan a Mònaco. A més de promoure l'economia i les indústries catalanes, la mostra s'ha aprofitat per donar a conèixer tradicions, fins i tot a la terra dels casinos i les models, i han exportat la figura del caganer.

Speaker4: [00:41:06] Poc s'esperava el príncep Albert de Mònaco la rebuda que li van oferir els grups de cultura popular que inauguraven la Setmana Catalana al Principat. El Príncep estrenava una fira internacional que enguany té Catalunya com a país convidat. Un estand mostrava algunes de les característiques de Catalunya des del seu potencial econòmic i industrial fins al folklore, amb una exposició de caganers inclosa enmig d'una galeria comercial. Catalunya també hi ha exportat la iniciativa de l'hipermercat de Barcelona, on es poden comprar obres originals d'artistes catalans a uns preus assequibles. Enguany, la fira multisectorial i internacional que es fa cada any aquí a Mònaco i que té a Catalunya aquest any com a país convidat, coincideix amb els actes institucionals del 700 aniversari de la dinastia Grimaldi. Entre els actes més institucionals es destaquen unes jornades econòmiques per atraure alguns dels nombrosos capitals inversors monegasca. El Principat de Mònaco és un lloc de concentració de capitals i inversors, per tant, aquí segur que hi havia gent representant. Vaja, segur que consten a la llista gent representant de bancs d'inversió que poden aconsellar als seus clients sobre on fer les coses. El barri de Montecarlo és el més conegut de Mònaco. Allí hi ha el Casino, el Cafè de París i els hotels més luxosos. També és on es poden veure més executius amb aparença de milionaris, més senyores enjoiades i més cotxes de luxe, alguns al mateix preu del que aquí pot costar un apartament.

Speaker2: [00:42:34] Passem ara l'agenda cultural. Ahir va ser nit d'estrena i per partida doble al Teatre Nacional de Catalunya, Els Comediants i van presentar el darrer espectacle Tempus! Màscara i personatges fantàstics com el mateix Cronos, que personifica el temps. Contribueixen a crear un espectacle fabulós que serveix per reflexionar sobre el temps. Amb Tempus es va inaugurar la Sala petita del Teatre Nacional de Catalunya. Aquesta vegada, el director del teatre, Josep Maria Flotats, va fer un discurs gens crític, a diferència de l'anterior, que, recordem ho, va originar la polèmica que finalment li va costar el càrrec.

Speaker1: [00:43:06] I del teatre, la música. El cantant britànic Phil Collins va triomfar anit al Palau Sant Jordi de Barcelona. Era l'inici de les actuacions per presentar a Europa el seu nou disc, Dens into the light, Ballant a la llum. Diuen les cròniques que Fila Molins es va buidar damunt l'escenari circular situat al mig del Sant Jordi. Un gran concert del qual en van gaudir les dotze mil persones que van pujar fins a l'Anella Olímpica de Montjuïc.

[00:43:31] S'ubicaven. És hora.

Speaker1: [00:43:37] La música de fi alcalins ens porta fins a la crònica meteorològica. Portem 8 dies d'octubre i ningú no ho diria, sobretot pel temps que està fent. Hem patit dies de calor i diuen que encara patirem una mica més. Santi Parés, que espera arribar la tardor.

Speaker4: [00:43:50] Doncs espera encara quatre dies perquè diumenge sembla que baixaran les temperatures i la setmana vinent podríem tenir l'ambient més típic d'aquesta època de l'any, cosa que a les últimes hores, lògicament, no s'ha produït. De cara a demà tornem a posar un sol com una casa que lluirà gairebé a tot arreu, però amb vents de ponent que seran responsables de que tota la franja litoral l'ambient sigui especialment calorós. De cara demà es preveuen temperatures màximes que poden arribar a 32 graus. En concret, que això es preveu a punts com Girona i també a Tortosa. A Blanes sembla que el termòmetre pot assolir els trenta un graus i els 30. A Manresa, en canvi, més cap a l'interior. Lleida farà calor, però no tanta. 29 graus a punts com la Seu d'Urgell es pot arribar demà. Temperatures de 28 graus. Amb el Meteosat continuem veient els efectes d'una llengua d'aire càlid que en aquests moments cobreix tota la península. Això què fa? Doncs desvia els fronts atlàntics de latituds més altes, de manera que a nosaltres no ens poden afectar. Aquesta situació es mantindrà les properes quaranta vuit hores amb vents apuntats que escalfaran l'aire, però especialment a tota la franja litoral. Si fem una anàlisi ens apareix el nucli d'un anticicló que es troba al sud de la península i que ens acompanyarà encara les properes vint i quatre hores.

Speaker4: [00:45:05] I aquest front fred no provocarà cap canvi de temps perquè sempre passarà per damunt la península. De fet, en aquests instants la fotografia ampliada ens ensenya el cel net de núvols. N'hi ha alguns que són prims, l'únic que fan, per tant, és enteranyinat una mica el cel. Aquesta tarda si que pot aparèixer algun núvol més el mapa significatiu. Hem indicat fins i tot la possibilitat d'algun ruixat que podria escapar-se al sector oriental del Pirineu, però de molt poca quantitat d'aigua. Per tant, tan sols alguns núvols i puntualment aquesta precipitació a la resta de cel força fort, força serè i temperatures com les línies de cara a demà. Les temperatures podrien pujar més, com us hem dit, i l'ambient amb una humitat més baixa. Només núvols al Pirineu sense possibilitat de pluja. Divendres i

dissabte es mantindrà aquest bon temps a tot arreu. Dissabte les temperatures una mica més altes encara i diumenge és quan es pot produir aquest canvi de temps. D'entrada ens portaria alguns ruixats i a partir de diumenge les temperatures podrien començar a baixar.

Speaker2: [00:46:06] En un minut. Ens acomiadem, però abans recordem el més destacat d'aquesta edició.

Speaker4: [00:46:13] Satisfacció al Partit Popular i a Convergència i Unió per la voluntat d'Aznar i Pujol de garantir l'estabilitat política més enllà de la unió monetària. Els dos líders descarten qualsevol avançament electoral.

Speaker2: [00:46:25] El militar argentí Adolfo Xiringo reconeix a Televisió Espanyola que va participar en els vols de la mort. Assegura que l'Església també estava implicada en les execucions.

Speaker4: [00:46:35] Impuls al procés de pau de l'Orient Mitjà. Per sorpresa, Netanyahu i Arafat han decidit aquesta matinada reprendre la cooperació israeliano palestina en matèria de seguretat.

Speaker2: [00:46:44] Arriba al Port de Tarragona el portaavions de l'armada nord americana John Fitzgerald Kennedy i el vaixell té uns 4.700 tripulants i pot transportar uns 90 avions de combat.

Speaker4: [00:46:55] Pel ministre de Foment, Rafael Avia. Salgado vol consensuar amb les administracions l'ampliació dels espais naturals del Delta del Llobregat que resultin afectats per la tercera pista de l'aeroport.

Speaker2: [00:47:05] Fa cent dies que Van Gaal s'ha fet càrrec del Barça i ja ha patit moltes de les experiències que es viuen a la banqueta. La darrera, la guerra mèdica oberta pel cas Guardiola.

Speaker1: [00:47:15] Ho deixem aquí. El telediari de les tres ens demana pas.

Speaker2: [00:47:18] Fins a les dues.

C2. Transcripció de la veu del programa *L'Informatiu* del 8 d'octubre de 2008

DASI0021395.mp4

Estadísticas:

Páginas	22
Palabras	8.449
Caracteres (sin espacios)	41.963
Caracteres (con espacios)	50.281
Párrafos	116
Líneas	757

Minuts: 47' 33''

Speaker1: [00:00:20] Hola, bon dia! Vint i quatre hores després de la reunió a la Moncloa entre José María Aznar i Jordi Pujol, totes les parts analitzen avui i en fred aquesta trobada i ho fan de manera coincident. Sembla clar que el suport de Convergència i Unió queda garantit fins a primers de gener de l'any 99 i que abans no acabi aquest 97. Aznar i Pujol es tornaran a trobar, potser llavors per renegociar el pacte que els uneix. El malestar que els nacionalistes han fet públic durant el setembre sembla que ha quedat aparcad. Anit, Jordi Pujol deia que farà tots els possibles per mantenir l'estabilitat.

Speaker2: [00:00:53] I en els pròxims minuts de l'informatiu també sentirem les contundents declaracions d'Adolfo Cíngol, militar argentí penedit que va denunciar la repressió durant la dictadura militar. Detingut pel jutge Garzón silenci, ha explicat a Televisió Espanyola com llançaven persones vives des d'avions al mar. Hi ha implicat l'Església en aquesta mena d'execucions conegudes com vols.

Speaker3: [00:01:12] De la mort. Europa.

Speaker1: [00:01:15] Són els dos temes destacats d'aquest informatiu que té, però, altres notícies d'interès, les que resumeixen aquests titulars.

Speaker4: [00:01:24] L'impuls al procés de pau de l'Orient Mitjà. Per sorpresa, Netanyahu i Arafat han decidit aquesta matinada reprendre la cooperació israeliano palestina en matèria de seguretat.

Speaker2: [00:01:34] Arriba al Port de Tarragona el portaavions de l'armada nord americana John Fitzgerald Kennedy. El vaixell té uns 4.700 tripulants i pot transportar uns 90 avions de combat.

Speaker4: [00:01:45] El ministre de Foment, Rafael Arias Salgado, vol consensuar amb les administracions el trasllat dels espais naturals del Delta del Llobregat que resultin afectats per la tercera pista de l'aeroport.

Speaker2: [00:01:56] Phil Collins estrena a Barcelona les actuacions europees. L'excantant de Genesis va convocar unes 12.000 persones al Sant Jordi que van poder gaudir del darrer disc d'ells, Into the Delight.

Speaker4: [00:02:07] El primer entrenador del Barça comença a descobrir els seus secrets quan fa cent dies que ocupa el càrrec. Van Gaal reconeix que el Madrid juga millor que el Barça i que la plantilla no està tan compensada com ell volia. Però la imatge del dia és aquesta que ens ha arribat des de Guadalajara, on ahir a la tarda el català Jordi Lardín va tenir un accident de trànsit. L'excapità de l'Espanyol i ara jugador de l'Atlètic de Madrid, que encara és a l'hospital, té unes guies cervical però és fora de perill.

Speaker2: [00:02:32] El telèfon de l'informatiu ens arriba avui una trucada de Gironella al Berguedà. Els veïns del sector del cap del Pla reivindiquen enllumenat al carrer. Hi ha pocs fanals i poca llum. L'ajuntament els dóna la raó, però els demana paciència. Diu que l'organització es fa per fases i que la il·luminació encara no toca.

Speaker1: [00:02:55] Aquest matí de dimecres ha estat de valoracions polítiques de la reunió d'ahir a la Moncloa entre Aznar i Pujol. L'estat d'ànim dels nacionalistes catalans és molt positiu. Radicalment diferent del que va seguir l'última trobada del mes de maig.

Speaker4: [00:03:10] L'encaixada de mans a peu d'escala ja va ser tot un símptoma de com aniria la reunió entre tots dos presidents. Més llarga i cordial, si més no, que l'anterior trobada, ara fa cinc mesos. El missatge que van donar totes dues administracions és el mateix garantir l'estabilitat política per assegurar la continuïtat de la bona marxa econòmica. No obstant això, sembla que Jordi Pujol va expressar José María Aznar la queixa per com s'han anat deteriorant les relacions entre els populars i els socis nacionalistes catalans. Ahir a la nit, el president de la Generalitat ratificava l'esforç que cal fer per garantir l'actual estabilitat política i explicar el país que pot tenir confiança en el futur. Des d'un punt de vista econòmic, des del punt de vista de l'evolució social, les coses estan ben orientades i farem tots els possibles perquè es mantinguin ben orientades. Tot el possible des d'un punt de vista econòmic, de la integració europea. I sobretot, procurarem que hi hagi l'estabilitat política que cal que hi hagi i ho provarem. Farem el màxim possible perquè hi hagi la política, fa el possible. Ara això que expliquem a la gent del país també hem d'explicar als estrangers que estan disposats a invertir. Avui, Joaquim Molins, en declaracions a Televisió Espanyola, també ha dit que intentaran donar continuïtat a l'estabilitat, però sense terminis prefixats. Òbviament tenen una relació de Hay mucha gente que rompa con dificultades, ha añadido. En el nostre quefer diari, per reafirmar nos en la voluntat que duri la màxima possible perquè l'estabilitat se converti en un progrés econòmic, en una creació de empleo que es necesaria en este momento. El vicepresident econòmic, Rodrigo Rato, ha dit avui que l'estabilitat parlamentària queda garantida, però que l'estabilitat parlamentària està garantida. Primer, perquè coincidim en el projecte de modernització d'Espanya i els resultats de nostra col·laboració són satisfactoris. Rato ha destacat la coincidència que hi ha entre el Govern i els nacionalistes en el projecte de modernització d'Espanya i que els resultats de col·laboració són satisfactoris.

Speaker2: [00:05:04] Passem ara la segona notícia destacada del dia, el del fusell mongol. Militar argentí penedit, ha tornat a declarar aquest matí davant el jutge Baltasar Garzón. Ahir ho va fer per primera vegada voluntàriament i ha passat la nit a la presó. L'excapità reconeix haver participat en execucions i tortures durant la dictadura militar i, a més dels seus caps, hi ha implicat també l'Església.

Speaker4: [00:05:25] Adolfo Xile ha reiterat a Televisió Espanyola el que ha dit el jutge Garzón, que va participar en els anomenats vols de la mort i.

Speaker1: [00:05:32] Que també l'Església estava implicada en aquesta.

Speaker4: [00:05:33] Mena d'execució durant la dictadura militar argentina.

Speaker5: [00:05:37] Complíem el precepte bíblic que.

Speaker4: [00:05:42] Se les narrava acogidos por los pies i les mans. No, no, no.

Speaker5: [00:05:48] No era adormida.

Speaker4: [00:05:50] Ja no tenia sentit, com se desenvolupada dels avions.

Speaker5: [00:05:53] Si els acabava de trobar.

Speaker4: [00:05:58] Ningú no grito. O a. Entre els anys 76 i 83, el règim militar argentí va matar.

Speaker1: [00:06:05] Milers de ciutadans. Alguns van ser llançats vius a l'oceà des d'uns avions culpables.

Speaker4: [00:06:10] De no combregar amb la dictadura. L'excapità Adolfo Xile va reconèixer fa dos anys que havia participat en els vols de la mort i des de llavors se'l considera un penedit. Així, ningú no ha estat mai perseguit a l'Argentina.

Speaker1: [00:06:21] Perquè s'ha beneficiat de les lleis de.

Speaker4: [00:06:23] Punt final i d'obeir i degut així s'esborra la responsabilitat dels.

Speaker1: [00:06:27] Militars en la desaparició de més de 30.000 persones.

Speaker4: [00:06:30] Xile ha volgut explicar voluntàriament el que sap el jutge Garzón, però a les portes de l'Audiència. Familiars dels desapareguts i alguns supervivents dels camps de concentració reclamen justícia i acusen Xile de genocida.

Speaker1: [00:06:43] Després d'aquestes esgarrifoses declaracions del militar argentí, recuperem el tema que obria aquest informatiu perquè estem en condicions d'establir connexió directa amb Barcelona, on ens espera el conseller de la Presidència de la Generalitat, el senyor Xavier Trias, conseller.

Speaker4: [00:06:57] Bon dia. Bon dia!

Speaker1: [00:06:59] Aquest matí li he sentit dir a vostè que si tot va bé, el suport de Convergència i Unió al govern del Partit Popular està garantit fins a l'any 99, que és el que pot fer que les coses deixin d'anar bé.

Speaker4: [00:07:11] En això no hi hem de pensar. El que hem de pensar és com ho fem perquè les coses vagin bé. No pensar que pot passar perquè vagin malament i perquè les coses vagin bé vol dir que ha de funcionar bé l'economia. Hi ha d'haver una bona sintonia entre les persones, entre el funcionament dels nostres grups parlamentaris, i això és el que espero i desitjo que hagi succeït.

Speaker1: [00:07:33] El balanç que tant vostès com des del Partit Popular fan de la reunió d'ahir és altament positiu. Ara bé, la reunió té lloc després d'un mes de setembre en què destacats dirigents de Convergència i Unió no han amagat un cert malestar pel moment que travessaven les relacions amb el Govern. Li consta que el president Pujol va transmetre aquest malestar a José María Aznar.

Speaker4: [00:07:51] És cert, i quan es discuteixen els pressupostos sempre es creen situacions difícils, complexes, que hauríem de procurar evitar. Jo crec que tots som conscients que en les nostres relacions hi han hagut moments que les coses no han funcionat bé. Jo tampoc crec que això escolti. A partir d'ara ja tot funcionava molt bé. Jo crec que marca una línia, es marca un camí per a què les coses vagin bé i ara el que hem de demostrar és que som capaços de fer les funcionar bé.

Speaker1: [00:08:21] Conseller, voldríem que escoltés unes declaracions que aquest matí ha fet a l'Informatiu el president del Partit Popular a Catalunya, Alberto Fernández Díaz. D'una banda, demana un tracte com el que vostès sembla que rebran des d'ahir al vespre a Madrid i, sobretot, demanen també un tracte preferent a l'hora de negociar els pressupostos catalans per a l'any que ve. Si li sembla, escoltem lo. Bé, jo crec que lo.

Speaker4: [00:08:45] Lògic seria que si es vol el suport del govern de Catalunya hi hagués una negociació abans de la mateixa presentació dels pressupostos. Després de la seva presentació i aprovació pel Consell Executiu de la Generalitat i també el debat parlamentari. En qualsevol cas, jo crec que hi han tres eixos que fixarien la possibilitat de relacionar-se entre Convergència del Partit Popular, que jo crec que són les mateixes direccions en que han treballat a Madrid per garantir aquesta governabilitat a Espanya. És a dir, objectius compartits, diàleg i reconeixement de la capacitat d'influència i per tant, aquest serien els tres eixos que haurien de marcar també les relacions entre Convergència i Unió i el Partit Popular a Catalunya. I, per tant, aquests tres eixos que s'han reconegut a Convergència i Unió a Madrid haurien de reconèixer el Partit Popular a Catalunya. Perquè aquesta col·laboració es pogués traslladar.

Speaker1: [00:09:29] Al conseller Trias. Atendran aquestes peticions?

Speaker4: [00:09:32] Jo crec que sempre hem tingut una bona relació amb el grup popular. La continuem mantenint en la negociació del pressupost i és evident que se'ls tindrà en compte d'una manera especial i per tant, jo crec que les coses s'han d'anar bé. El que hem de procurar és treballar. Jo crec que hem de procurar entre tots no fer declaracions que molestin uns als altres, sinó que el que hem de procurar és veure com fem les coses perquè les coses vagin millor del que han anat fins ara.

Speaker1: [00:10:03] Tornem a la reunió d'ahir. Els dos presidents van fixar per abans de Nadal una nova trobada al Palau de la Moncloa on diuen que és previst renegociar l'actual pacte. Amb quins objectius? En quina direcció es renegociarà?

Speaker4: [00:10:17] No és que jo crec que el que és normal és que els dos presidents es vegin sovint. Jo crec que el que és anòmal és que el senyor Aznar i el senyor Pujol no reuneixin amb una certa freqüència. Per tant, jo crec que és bo dintre de dos mesos veure com van les coses, si es van marcant etapes. Si s'aconsegueix un acord que permeti que l'any 98 sigui un any de tranquil·litat i que puguem aprofitar el bon moment econòmic. I jo crec i crec que la disponibilitat de tothom és en aquesta direcció que hem de fer dintre de dos mesos. Que hi hagi aquesta reunió per veure si les coses van anant. El que no podem plantejar és que les reunions del president Aznar i el president Pujol cada cop és com si tanqués una etapa i en comencés una de nova. Jo crec que això no ha de ser així. Si han de ser unes reunions normals en què dos estadistes discuteixen sobre els temes del país i es veu com es van complint unes etapes que després la feina és que hi ha un conjunt de gent que haurem de fer la feina i fer que les coses funcionin.

Speaker1: [00:11:23] El conseller Trias gràcies per ser en directe a l'informatiu i bona tarda.

Speaker4: [00:11:25] Gràcies a vostès.

Speaker2: [00:11:28] Nova jornada del judici pel cas Hèrnia i la vista ha quedat ajornada fins al dia 21 d'aquest mes, mentre esperen que el tribunal decideixi sobre els arguments que les defenses dels diferents imputats han exposat en aquestes primeres jornades. Avui ha tornat a haver espectacle per part d'alguns d'aquests imputats quan han arribat al Palau de Justícia de Sevilla.

Speaker4: [00:11:47] Ara, alguns lletrats han demanat avui que el tribunal accepti com a prova les entrevistes que el testimoni número 1 va fer a diferents televisions. En aquestes declaracions, el testimoni, identificat com Eduardo, es va fer enrere de les acusacions que van originar el cas. També acusava el grup de menors de la policia d'haver lo coaccionat perquè denunciés als imputats. Els jutges hauran de decidir si la vista es farà en audiència pública, com demana el fiscal. També hauran de pronunciar se sobre la petició de nul·litat del judici per vulneració de drets que han fet els advocats defensors. La nota de color d'avui l'ha tornat a posar l'imputat Luis Miguel Rodríguez Pueyo, que s'hi ha presentat amb un passamuntanyes. Cristina Almeida, que ha arribat acompanyada del seu defensat Javier Gurrutxaga, ha dit que els imputats estan indignats perquè s'han sentit sotmesos a linxament públic durant aquests dos anys.

Speaker2: [00:12:32] La setmana passada el ministre de Foment, Rafael Arias Salgado, va obrir la polèmica sobre les obres d'ampliació de l'aeroport de Barcelona, afirmant que la distància entre les pistes hauria de ser de 1.450 metres, que és l'opció que més afecta els aiguamolls del delta del Llobregat. Avui, el ministre ha afirmat que s'hauria de debatre el possible trasllat d'aquests aiguamolls.

Speaker4: [00:12:52] Política Arias Salgado ha dit que el seu ministeri no actuarà en contra de l'opinió pública ni en contra de les administracions locals. El ministre de Foment ha assenyalat que si s'ha arribat a l'acord per traslladar la llera del riu Llobregat per ampliar el port, també s'hauria de trobar el consens en el trasllat de les zones humides. Si cabe el cambio del cauce de un río, por que no va acabe, en principio, el cambio de ubicación de esas marismes que tienen.

Speaker3: [00:13:22] Un valor medioambiental.

Speaker4: [00:13:24] Esta es una cuestión de debate, de legítimo debate y de sano debate.

Speaker3: [00:13:29] No hay confrontación.

Speaker4: [00:13:30] Arias Salgado ha fet aquesta declaració a la inauguració del congrés immobiliari que es fa a Barcelona i que ha tingut la presència del conseller de Política Territorial, Pere Macias, i de l'alcalde de Barcelona, Joan Clos. A l'acte, el ministre ha destacat que els tipus d'interès baixos que hi ha actualment i el bon ritme de creació de llocs de treball han de dinamitzar la demanda d'habitatges els propers mesos. A destacar.

Speaker1: [00:13:52] El Port de Tarragona té des d'avui un convidat excepcional. Es tracta del portaavions John Fitzgerald Kennedy, un dels més importants del món, autèntic símbol de la Cinquena Flota dels Estats Units. Transporta una tripulació de 4.700 persones i pot arribar a portar entre 85 i 95 avions de combat.

Speaker2: [00:14:12] El portaavions John Fitzgerald Kennedy ha entrat al port de Tarragona a les nou del matí després de fer escala a la ciutat de Mallorca i Benidorm. Les 5.200 persones que conformen la tripulació, 700 de les dones, fan una visita de cortesia de sis dies. Durant aquest temps faran recorreguts per la ciutat en diversos torns.

Speaker4: [00:14:28] Entenem que comporta, pel que som els únics representant a la Marina de Estados Unidos que comporta. Com s'havia dit anteriorment, no hay nada fío de que vamos a ser aquí, además de disfrutar de l'ambient d'aquí Tarragona.

Speaker2: [00:14:46] El vaixell de guerra es va inaugurar l'any 67, quatre anys després de la mort del president Kennedy. Té 321 metres d'eslora i un calat de més d'onze, i viatja a una velocitat de 30 nusos. Té capacitat per cent avions, quatre helicòpters i sis embarcacions. És el vaixell insígnia d'una de les flotes de batalla dels Estats Units. Va sortir del port de Florida fa quatre mesos i després de Tarragona tornarà a casa. La primera de les nostres destinacions un cop creuem fronteres és el Pròxim Orient. Les converses de pau han fet un gir inesperat després de mesos de distanciament. Els líders israelià i Palestina i de Pau i Arafat s'han reunit aquesta matinada amb la voluntat de donar un nou impuls a les negociacions. El procés de pau a l'Orient Mitjà s'ha tornat a encarrilar. Una altra cosa serà que avanci, però el diàleg s'ha reprès. De matinada, Netanyahu i Arafat s'han trobat cara a cara després de vuit mesos de girar se l'esquena. El primer ministre israelià i l'Autoritat

Palestina han insistit en els arguments respectius. Netanyahu ha d'aturar els assentaments de jueus a Gaza i Cisjordània. Arafat ha d'evitar els atemptats integristes contra Israel. L'impulsor de la cita, l'enviat nord americà Dennis Ross, ho ha qualificat de nou començament de les relacions entre tots dos dirigents. De fet, tornar a començar pot ser el més operatiu, sobretot pel dirigent israelià, esquitxat per l'atemptat frustrat contra el líder polític de Hamàs. I la seva principal conseqüència. L'alliberament del fundador d'aquesta organització, el xeic Asim. Jo sí m'ha tornat a Gaza amb declaracions conciliadores. Les dues parts han d'aturar les agressions contra civils. Arafat, que fins ara tenia la policia palestina perseguint els grups de Hamàs, no ha tingut més remei que donar li la benvinguda. Però els episodis truculents no s'acaben. Avui James ha desmentit les fonts israelianes, que ahir afirmaven que James havia ofert un alto el foc a Israel dos dies abans de la temptativa d'assassinat del dirigent islamista Amman. Segons els integristes, es tracta d'una operació sionista destinada a minimitzar les victòries de Hamàs.

Speaker1: [00:16:46] El primer ministre italià, Romano Prodi, té una cita avui amb el president de la República per mirar de solucionar la crisi política que viu el país, la més boja de la història. Segons paraules textuais de Prodi mateix, la retirada de suport dels neo comunistes aboca Itàlia a una situació difícil davant la futura entrada a la Unió Monetària Europea.

Speaker4: [00:17:04] Continua en perill l'estabilitat del govern italià. El primer ministre, Romano Prodi, es reunirà avui amb el president de la República, Òscar Luigi. Escalfa ho per informar lo de la crisi parlamentària. Aquest matí, Prodi ha comparegut davant el Senat, on ha repetit el discurs pronunciat ahir davant la Cambra dels Diputats. L'actual coalició de govern s'ha quedat sense el suport de l'ala comunista en l'aprovació dels pressupostos de l'any que ve. El primer ministre italià ha recordat als seus socis de coalició els avenços obtinguts en matèria econòmica durant els setze mesos de govern. Però sembla que això no ha convençut la refundació comunista, que ha rebutjat les noves concessions i ha demanat la dimissió de Prodi. Per la seva part, l'oposició qüestiona la permanència de Prodi al capdavant del Govern si no aconsegueix recuperar la majoria parlamentària. El debat sobre els polèmics pressupostos s'acabarà demà. A Itàlia hi pot haver eleccions anticipades abans d'acabar l'any o un recanvi al capdavant del govern.

Speaker1: [00:17:57] Com és habitual en aquest punt de l'informatiu, fem una pausa molt ràpida.

Speaker2: [00:18:01] Us avancem algunes de les notícies que veurem i després de la publicitat, tornem de seguida.

Speaker4: [00:18:07] La Comissió Europea arxiva el procediment que el mes de juliol va obrir contra Espanya per la llei de televisió digital. El Govern qualifica de lògica la decisió. La Generalitat ordena el sacrifici de 2.100 ports d'una granja d'engreix d'Alcarràs davant la sospita que hi hagi un altre focus de pesta porcina. Ja fa cent dies que Fanals s'ha fet càrrec del Barça i ja ha patit moltes de les experiències que es viuen a la banqueta. La darrera, la guerra mèdica oberta pel cas Guardiola.

Speaker2: [00:20:21] Últimament s'ha posat de manifest que els accidents de treball van augmentant i avui a Barcelona, experts en salut laboral estudien l'aplicació de la Llei del 1995 de prevenció de riscos laborals.

Speaker1: [00:20:31] Els representants de les mútues d'accidents de treball han demanat a l'Administració que s'afanyi a donar l'acreditació necessària per poder fer prevenció. La jornada s'ha centrat sobretot en el risc laboral al sector sanitari.

Speaker2: [00:20:45] Però les lumbàlgies dels treballadors dels hospitals són les dolències més freqüents d'aquest sector que tracten a les mútues de malalties professionals. Altres riscos coneguts són els derivats de treballar en materials radioactius o contaminats. Però més enllà d'això, el Servei Català de la Salut vol impulsar un estudi que analitzi tots els riscos dels diferents professionals de l'àmbit sanitari. Des del Servei Català de la Salut opinen també que la millora de la prevenció dels riscos laborals hauria d'afavorir la negociació en els convenis col·lectius.

Speaker4: [00:21:11] La relació empreses, empresaris, treballadors o representants treballadors en les seves estratègies de negociació s'han de plantejar. De fet, ja s'estan plantejant d'aquí als propers anys una dinàmica no tant en la línia d'incrementar la llista. Anem a veure què podem aconseguir més a nivell dels increments retributius, l'estructura retributiva. Sinó en contrari, doncs probablement enfocar ho a aspectes com aquest de la salut laboral dels seus treballadors.

Speaker2: [00:21:35] Quan els accidents laborals en general, i no sols en l'àmbit sanitari. Un estudi de meitat mútua indica que no augmenten en termes relatius sí, però en termes absoluts, per l'augment d'ocupació i d'hores extres.

Speaker4: [00:21:45] Però les hores extres normalment no es coneixen totes les hores extres que es fan i per tant, en aquest moment que l'economia està pujant, es treballa més, es treballa més ritme i es treballen més hores. I si hi han més hores, el mateix senyor que abans

feia set hores i ara en fa prou, està dues hores més exposat al risc. Per tant, té més possibilitats d'accidentar-se.

Speaker2: [00:22:03] Les mútues han demanat a l'administració que s'afanya a donar les acreditacions previstes en la llei de salut laboral per poder fer prevenció a les empreses.

Speaker1: [00:22:11] I no deixem encara els accidents laborals perquè el sindicat UGT convoca una vaga al sector de la construcció pel dia 20 a Catalunya en defensa, precisament, de la prevenció de la sinistralitat laboral. A la resta de l'Estat, la protesta tindrà lloc el dia 22. Segons dades de la UGT. Entre gener i agost d'enguany hi va haver a Catalunya dinou accidents laborals mortals, quatre més que l'any passat en el mateix període. El sindicat en responsabilitza les empreses i l'administració.

Speaker2: [00:22:41] I els estudiants de la Facultat de Farmàcia de Barcelona s'ha manifestat aquest migdia a la Diagonal de Barcelona. Han aturat les classes i han tallat el trànsit, cosa que ha causat embussos. Protesten contra la massificació a les aules i contra la falta d'equipament. Reclamen més laboratoris per fer pràctiques en condicions. A més, diuen que els han reduït el període d'exàmens i que per això hi ha coincidència d'exàmens en un sol dia. Demà tornaran a classe, però volen que els atenguin les peticions.

Speaker1: [00:23:10] La policia ha desarticulat a Barcelona un grup de delinqüents internacionals especialitzats en estafes i falsificació de documents. Entre els tretze detinguts hi ha un espanyol i els altres són de diverses nacionalitats. Els diners estafats poden arribar a centenars de milions de pessetes perquè havien cobrat fraudulentament més de 20.000 xecs.

Speaker2: [00:23:30] La banda de detinguts, que tenia com a base d'operacions a Barcelona, es dedicava a robar xecs de viatge i documentació a turistes per tot el litoral català i, després de falsificar los, es cobraven als bancs. Han detingut tretze persones, entre ells els caps de l'organització, un matrimoni uruguaià i el seu fill. Aquesta és la seva documentació autèntica. El frau durant els últims cinc mesos a l'Estat espanyol i a Itàlia podria ser de centenars de milions de pessetes. Calculen que han estat cobra i de forma fraudulenta més de 20.000 euros xecs.

Speaker4: [00:23:58] És el fraude. Desde que nosotros nos hemos detectado hoy en los últimos meses, quizás haciendo science millones de pesetas, porque si hicieran una operación matemática con el número de pagadores que tienen y con todo lo que nosotros

hem detectado, de pases que han hecho y multiplicado por los meses que llevan aquí, podrían haber a lo mejor en los últimos cinco, seis meses, haber cobrado de 15 veinte mil euros.

Speaker2: [00:24:23] La investigació va començar a primers d'any en sis pisos de Barcelona i en un de Castelldefels han confiscat tot aquest material. Hi ha molts utensilis per falsificar documents 2.000 euros, xecs, diverses armes i diners en efectiu en pessetes i dòlars. Calculem que hi han implicades més de 40 persones. El cas continua obert i els detinguts han passat a disposició judicial.

Speaker1: [00:24:42] Avui, de nou, hem de tornar a parlar d'un brot de pesta porcina al Departament d'Agricultura de la Generalitat va sacrificar ahir 2.100 porcs d'una granja d'Alcarràs, població molt pròxima a l'Aragó. Es tracta d'un sacrifici preventiu tot esperant que es confirmi si cal tornar a posar la zona en quarantena.

Speaker2: [00:24:59] Quan encara no fa quinze dies que l'administració va aixecar la quarantena a la zona d'Alcarràs. Un nou ensurt ha posat en alerta als ramaders de la zona. Aquesta vegada han estat els 2.100 porcs d'aquesta granja de Vall Companys. Els símptomes sospitosos han obligat a sacrificar los aquesta matinada. Ha estat un sacrifici preventiu mentre esperen el resultat de les anàlisis. El que encara és una incògnita és saber com va arribar el virus fins aquí. L'administració investiga ara les possibles vies d'infecció d'aquests animals, una mesura necessària tant per saber el recorregut de la malaltia com per prevenir futurs casos. Si confirmen el Rebrot d'Alcarràs. Seran tres els focus de l'epidèmia a les comarques lleidatanes. Els altres dos són a la Sèntiu de Sió i a Ponts. L'administració, però, és optimista.

Speaker4: [00:25:39] En aquests moments. En aquests últims dies podem dir sense dubte que tenim, doncs, la millor situació.

Speaker2: [00:25:46] Però no tothom pensa el mateix.

Speaker4: [00:25:48] O hauríem ja de tallar o vacunant com fos, perquè al final no pot pagar l'administració tants milions com ha de pagar.

Speaker2: [00:25:52] De moment, el cost de l'epidèmia puja a 14.000 milions de pessetes. I és que els sacrificis superen els 600.000 porcs. Recuperem ara la informació política amb una notícia que teníem pendent el sector crític d'Iniciativa, el que es coneix com a col·lectiu roig, verd i violeta, s'ha entrevistat avui a Madrid amb Julio Anguita. Després del trencament de relacions entre Ribó i Anguita, pretenen convertir-se en el referent d'Esquerra Unida a Catalunya i per això demanen tenir presència als òrgans directius de la coalició estatal i la dimissió de Rafael Ribó. La direcció d'Esquerra Unida s'ha reunit avui a Madrid amb una delegació del col·lectiu Roig Verd violeta. Aquest grup s'ha mantingut alineat amb Esquerra Unida malgrat la crisi i el posterior trencament de la coalició liderada per Julio Anguita amb Iniciativa per Catalunya. Anguita va dir ahir que els crítics d'Iniciativa, entre els quals es troba el col·lectiu tricolor, s'han d'afanyar que hi ha una proposta que sigui el referent d'Esquerra Unida a Catalunya i els va advertir que si no és així, ells mateixos hauran d'obrir una delegació a Catalunya. El president d'Iniciativa per Catalunya, Rafael Ribó, ha dit aquest matí a Madrid que Anguita comet un error creient que des de Madrid es pot fer un partit a Catalunya. Ribó ha desafiat Anguita a expulsar els dos diputats d'Iniciativa per Catalunya del grup parlamentari i ha afegit que ningú a Esquerra Unida no s'atreveix a fer ho, però que algú s'haurà de retratar. La Comissió Europea ha arxivat el procediment d'infracció obert contra la llei espanyola de televisió digital. Segons la Comissió, les modificacions que el Govern ha introduït a la normativa digital han eliminat les possibles violacions del mercat únic. La Comissió Europea va comminar el Govern a modificar diversos articles que podien violar el dret comunitari, cosa que el Govern va fer el mes passat. El ministre de Foment, Rafael Arias Salgado, ha dit que quan s'acabi l'actual legislatura a Espanya hi haurà més pluralisme informatiu que els darrers catorze anys. La Comissió Europea vetllarà perquè es compleixi la llei i s'ha assegurat que cap descodificador sigui discriminat.

Speaker1: [00:27:51] Després dels esports, viatjarem fins al Principat de Mònaco o allà fan una fira internacional que enguany dedica una setmana a Catalunya. Castellans i altres mostres de cultura catalana han sorprès aquests dies els visitants d'aquesta fira. També les característiques econòmiques i industrials catalanes són al Firal monegasque. Hi són per ensenyar Catalunya i per captar també possibles inversions. Tot això i un petit recorregut per Monte-Carlo. A la recta final de l'informatiu, després de la informació esportiva. Si els governants se'ls fa un examen els primers cent dies d'arribar al càrrec, els entrenadors de futbol els passa exactament el mateix. Louis van Gaal compleix cent dies al capdavant del primer equip del Barça i la veritat és que ja n'ha vist de tots colors. Xavi.

Speaker4: [00:28:40] Aprovat o suspès, aprovat, va estar.

Speaker2: [00:28:43] Molt generós. Avui no t'has llevat.

Speaker4: [00:28:45] Però ho està fent bé. Ho està fent bé. Però Van Gaal ha aprovat l'examen més important, que és el de la plantilla. Tots els jugadors li fan costat, combreguen amb el seu sistema i tenen ganes d'aprendre més coses. L'equip és el líder de Primera i a la Copa d'Europa encara pot fer moltes coses bones. Anem cap al Camp Nou, on Lluís Torres ens ampliarà els detalls. Bon dia Lluís!

Speaker3: [00:29:03] Bon dia! Just davant de la porta de l'estadi, el Barça ha fet aquest matí un entrenament breu i tranquil. L'únic fet destacable ha estat els tres quarts d'hora que Van Gaal ha estat amb els jugadors al vestidor fent la seva teràpia habitual de grup. També també ha estat molt comentat el canvi d'impressions, certament molt apassionat entre el segon entrenador, Van der Aalst i Pep Guardiola. Però el tema més comentat avui al vestidor blaugrana ha estat les declaracions de Van Gaal amb motiu dels cent dies que fa que l'entrenador holandès és a la banqueta blaugrana. Pel que fa a les declaracions de Van Gaal, ell creu que en aquests moments el Real Madrid juga millor que el Barça i que la plantilla blaugrana està encara descompensada. Els jugadors del Futbol Club Barcelona, diuen, reconeixen que el Madrid en aquests moments té un bloc més consolidat, però que en futbol només compten els resultats i aquests, de moment, afavoreixen el Barça.

Speaker4: [00:30:00] Rangel compleix avui cent dies al capdavant del Barcelona en una valoració feta al diari Marca. L'entrenador holandès diu que ara com ara, el Real Madrid juga millor perquè té un bloc ja consolidat de l'any passat. Els jugadors blaugrana li responen que amb els resultats arribarà també el bon joc. Yo soy consciente o Todos somos consciente de que este equipo todavía. No ha rendido al máximo. Pero lo que es esperanzador y que no solo no motiva mucho es que sin haber dado o sin haber rendido al máximo. Vamos líderes con el cien por ciento de los puntos. Potser la declaració més sorprenent de Rangel és quan diu que la seva plantilla no és tan àmplia com voldria perquè no té dos jugadors per a cada posició. I de Sergi destaca que és baixet, d'una alçada semblant. També és per. És un tema molt particular d'entrenador del que ell pensi i res més, vull dir. Cadascú ha de rendir amb el que té. I en aquests moments, doncs a nosaltres, gràcies a Déu, no ens han anat gens malament les coses en totes les que portem de club i per això hem d'estar molt tranquils. El missatge de Rangel per arribar al no és que dribla quan no toca. Faci espectacle o no, el Barça sempre és objecte de desig, fins i tot per veure els entrenaments. N'hi ha que fan escalada. Avui l'entrenament ha estat tranquil, però abans de començar una mica més mogut. No sabem de què, però Guardiola i l'ajudant de Rangel van, parlem, parlaven acaloradament.

Speaker3: [00:31:25] L'actualitat blaugrana. Precisament encara cueja la guerra mèdica per la lesió de Pep Guardiola. Ahir, el doctor del club Ferran Baños acusava el doctor Cugat, que va tractar Guardiola de posar-se medalles pel guariment del jugador. Avui ha parlat el doctor Cugat. Ha dit que ell va agafar el jugador lesionat i el va deixar a punt per jugar.

Speaker4: [00:31:46] Fisioterapèutic. El doctor Ramon Cugat no comprèn el malestar dels.

Speaker1: [00:31:49] Responsables dels serveis mèdics del Barcelona.

Speaker4: [00:31:52] I ha afirmat que va limitar se a aplicar un tractament a Pep Guardiola perquè el jugador no trobava la solució dels seus problemes físics i jo no sé si l'havien diagnosticat o no l'havien diagnosticat. Jo el que sé que el noi amb un problema potser l'havien diagnosticat, potser van aplicar tractaments. És clar que havia aplicat tractaments, però no havia sorgit efecte. O sigui, jo no em rendeixo pel que ells diuen més llegeixo, pel que jo veig. Pep Guardiola diu que no va actuar d'esquenes al club i que en tot moment va informar al Barça que el visitava el doctor Cugat. El jugador ha volgut treure ferro a la polèmica mèdica a veure si un malentendido habrá sido una parada, a veces un poco fuera del tono respecto a otro y ha podido ver creído una mala interpretación. El partit, però, ha tingut paraules d'agraïment tant a l'autor Cugat com a l'autor Borrell, com a autor. Baños com a autor. Fugir a Barcelona per por, intentar de tots los medios solucionar el problema lo antes posible. El doctor Cugat ha negat que tingui afany de protagonisme i ha recordat que gairebé ningú no es va assabentar quan va operar el davanter Pitxi.

Speaker3: [00:32:56] Per acabar, direm que el Barcelona ha signat aquest migdia un acord amb una multinacional japonesa per substituir els actuals marcadors de l'estadi, que amb aquesta substitució seran una mica més petits i costaran uns 850 milions de pessetes. De moment, això és tot des de l'estadi pel que fa a l'actualitat blaugrana. Tornem la connexió als estudis centrals de Televisió Espanyola a Catalunya.

Speaker4: [00:33:21] Molt bé, Lluís. A Madrid estan ara per altres històries i amb la reelecció del president Lorenzo Sanz sembla que tot va bé. El francès Cristi encara bé serà madridista d'aquí a dos mesos. I tot gràcies al Barça, que ha desbloquejat el compromís que tenia amb el Sompdoria. En absolut. Després de rebre moltes decepcions en els intents de fitxatge dels francesos, en Rick. Ara bé, el president del Reial Madrid. S'ha tornat prudent a l'hora de parlar. Tot i això, Lorenzo Sanz confia fitxar que ben bé el desembre podria haver en diciembre. Jo no dic que no perquè està allí i que Itàlia és tan convenient que si no venen diciembre en junio no cobraran un duro excepto el que les pagui el Barcelona. En este caso no sé si todavía és prematur o no va venir. Segons que sembla, ha estat el Barcelona que ha desbocat el fitxatge de cara ben bé pel Reial Madrid. Ho hauria fet alliberant el Sompdoria del compromís assolit amb el Barça, però no pas de franc. A canvi, el Barcelona s'assegura l'opció de fitxar jugadors del Sompdoria. Qui més interessa és l'argentí Juan Verón. També d'Itàlia podrien arribar dos jugadors al Barcelona. El Milan ha declarat transferibles dhàbits i Bogarde perquè Fabio Capello no compta amb ells. Tots dos són holandesos i van coincidir

amb Van Gaal a l'Ajax, però curiosament no eren titulars fixos. El Milan demana 1.000 milions per a tots dos. Els jugadors encara no hi han dit la seva i sembla tenir més opcions de ser blaugrana.

Speaker4: [00:34:41] És el migcampista d'hàbits. El defensa de Bogarde apunta amb més força cap a Anglaterra. Miló el veig el darrer fitxatge de l'Espanyol. Podria debutar aquesta nit a Figueres, on els blanc i blaus s'estrenen a la Copa del Rei. Que maco farà jugar des de bon principi el porter Raúl i també els tres joves del filial Sánchez, Charcos i Tamudo. Al marge d'aquests, l'Espanyol ha marxat aquest matí amb més novetats, com ara Aldana, Javi i Àlex Fernández. I com a novetat, també cal destacar el sopar que anit van fer diversos accionistes del club, on havien de tractar del possible canvi de nom de l'entitat. L'enderrocament del camp de Sarrià ha fet que alguna cosa hagi canviat a l'Espanyol. Des de fa unes setmanes en diferents àmbits de l'Espanyol. Es parla de la possibilitat de posar al club un nom nou. A mi em va tenir lloc una reunió sopar de socis accionistes amb el vicepresident Lara Bosch i el conseller Josep Maria Alarcón per parlar d'aquesta qüestió. És un tema que mai s'ha parlat a nivell del Consell, que no es va plantejar, tan sols s'han plantejat i que no hi ha cap debat ni cap d'opinió del Consell, ni que ni s'ha parlat. En qualsevol cas, qualsevol dia que algú parlés és un tema de junta d'accionistes. No és un tema de consell. I també s'ha de dir que el meu cas personal i les accions el 22 per cent o vint i quatre, no sé quantes de l'Espanyol.

Speaker4: [00:35:56] Jo podria dir que la meua opinió és que no tindria cap sentit canviar el nom.. Lara Bosch va desmentir que aquesta reunió hagi servit per esperonar un acte d'oposició a l'actual consell d'administració i fins i tot del nou president. Precisament, Daniel Sánchez Llibre no va assistir perquè no va ser convidat al sopar. D'altra banda, l'Espanyol demanarà informació a la policia de Saragossa sobre l'actuació contra seguidors de l'Espanyol de dissabte passat. L'excapità de l'Espanyol Jordi Lardín es troba encara en observació a l'Hospital General de Guadalajara i, segons el metge de l'Atlètic de Madrid, té un esquinç cervical. Ahir a la tarda, Lardín va tenir un accident de cotxe quan anava de Barcelona a Madrid amb el seu germà. Ara està conscient i d'aquí a unes hores ja podria tenir l'alta mèdica. Aquest migdia, els serveis mèdics de l'Hospital General de Guadalajara han fet un comunicat informant de la salut de Jordi Lardín. El jugador manresà ja té l'alta per deixar el centre hospitalari. Heridas insisto, contusiones, erosions i cefalea. Hematoma en cuero cabezudo es quince cervical leve traumatismo craneoencefálico leve sin sintomatología neurológica y sin lesiones intracraneales objetivables en el momento actual. La dona de Jordi Lardín, Dolo, decidida, no va poder viatjar amb el seu marit i el seu cunyat perquè no cabia el cotxe esportiu de dues places. El germà de Larry, David, que era qui conduïa el cotxe, va avisar la des del mateix lloc de l'accident, al quilòmetre 93 de la carretera N-II.

Speaker2: [00:37:20] Si Girona és perfectament, o sea, mi marido está perfectament consciente y no tiene la cabeza todavía en los puntos que lo han hecho. I ja està.

Speaker4: [00:37:31] Segons els metges que l'han atès a l'Hospital General de Guadalajara, Larrey podrà tornar a jugar d'aquí a deu dies. I qui també va tenir ahir un accident fou el ciclista català Àngel Ledo, que va caure quan s'entrenava per una carretera. Edu, però, ja va poder viatjar fins a Donosti i diumenge participarà a la prova en carretera dels Mundials del 97. Des de la capital guipuscoana rebem la crònica de Carles de Andrés. Melcior Mauri, ha recorregut aquest matí amb Juan Carlos Domínguez el circuit de la contrarellotge de demà. Són 42 quilòmetres suaus al principi, però durs en la segona meitat del circuit. Després de conèixer al corredor català, és optimista pel que fa a aconseguir una medalla perquè creu que s'adapta bé a les seves característiques. M'ha agradat. És un recorregut també bastant sinuós. El principi és el que es fa més còmode i a la part final és on vénen els repetxons. Hi ha més dusos, sobretot hi ha l'últim qui de moment encara no veuen tant optimisme. Aquest Mundial és l'altre català de l'equip. Angelet va patir ahir un accident en l'últim entrenament abans de venir aquí a Sant Sebastià. L'àngel té un cop molt fort al genoll que li molesta al pedalar i a més li van posar tres punts al cap per tancar un tall que es va fer a la cama. És el que el que em preocupa. Tinc el cap bastant dur. Això dels grans problemes ha sigut un problema que he tingut al vas intern i està bastant inflammat i fa mal. El corredor català té il·lusió de recuperar-se per diumenge perquè sap que és la millor opció de la selecció espanyola per aconseguir un bon resultat en les.

Speaker1: [00:39:00] Els veïns del sector del CAP del Pla Gironella, al Berguedà, han trucat al telèfon de l'informatiu perquè a les fosques hi ha pocs fanals al carrer i a sobre fan poca llum. L'ajuntament reconeix el problema però diu que la il·luminació es fa per fases i que encara no els ha tocat.

Speaker4: [00:39:16] Es fa fosc i els veïns del sector del cap del Pla no poden estar-se al carrer si no és amb una llanterna. A quarts de nou, els únics fanals que hi ha resulten insuficients. El focus de la càmera i els llums del cotxe guien els veïns que vénen a explicar el seu problema. Penso que és evident, vull dir, sobren les paraules. Portem dos anys, vull dir amb tràmits. Jo personalment, fet o inclús una instància van dient que sí o quan hi hagi pressupost, etcètera. Però bé, això no s'arregla. Per baixar al centre del poble a peu, l'única opció és aquest camí, també a les fosques, tot i que afortunadament fins ara no ha passat res. Aquestes hores els pares tenen por de deixar sortir els fills sols al carrer. A la nit. És tan fosc que avui fa por anar pel carrer. Tot. Inclús la gent gran, vull dir, no s'hi veuen. Vull dir, és vergonyós. L'ajuntament diu que el sector no s'ha acabat d'urbanitzar, però que aviat hi haurà llum. Possiblement que sigui l'únic lloc de la vila que està mancada de llum, molt mancada de llum. Hem fet un projecte que està acabat de fer, doncs la il·luminació de tot el poble i inclús el que són monuments a la zona esportiva està molt il·luminada.

Speaker3: [00:40:22] L'avinguda de Catalunya, tots els barris. Bé ens queda aquell sector perquè anem fent per sectors.

Speaker4: [00:40:28] Els veïns es conformarien amb uns quants fanals dels que il·luminen el barri antic o els monuments del poble. Troben que seria més ètic i econòmic assegurar primer llum a tots els carrers i per això han trucat al telèfon de l'informatiu, el 5 8 2 37 57.

Speaker2: [00:40:43] Catalunya és el país convidat d'una fira internacional que fan a Mònaco. A més de promoure l'economia i les indústries catalanes, la mostra s'ha aprofitat per donar a conèixer tradicions, fins i tot a la terra dels casinos i les models, i han exportat la figura del caganer.

Speaker4: [00:41:06] Poc s'esperava el príncep Albert de Mònaco la rebuda que li van oferir els grups de cultura popular que inauguraven la Setmana Catalana al Principat. El Príncep estrenava una fira internacional que enguany té Catalunya com a país convidat. Un estand mostrava algunes de les característiques de Catalunya des del seu potencial econòmic i industrial fins al folklore, amb una exposició de caganers inclosa enmig d'una galeria comercial. Catalunya també hi ha exportat la iniciativa de l'hipermercat de Barcelona, on es poden comprar obres originals d'artistes catalans a uns preus assequibles. Enguany, la fira multisectorial i internacional que es fa cada any aquí a Mònaco i que té a Catalunya aquest any com a país convidat, coincideix amb els actes institucionals del 700 aniversari de la dinastia Grimaldi. Entre els actes més institucionals es destaquen unes jornades econòmiques per atraure alguns dels nombrosos capitals inversors monegasca. El Principat de Mònaco és un lloc de concentració de capitals i inversors, per tant, aquí segur que hi havia gent representant. Vaja, segur que consten a la llista gent representant de bancs d'inversió que poden aconsellar als seus clients sobre on fer les coses. El barri de Montecarlo és el més conegut de Mònaco. Allí hi ha el Casino, el Cafè de París i els hotels més luxosos. També és on es poden veure més executius amb aparença de milionaris, més senyores enjoiades i més cotxes de luxe, alguns al mateix preu del que aquí pot costar un apartament.

Speaker2: [00:42:34] Passem ara l'agenda cultural. Ahir va ser nit d'estrena i per partida doble al Teatre Nacional de Catalunya, Els Comediants i van presentar el darrer espectacle Tempus! Màscara i personatges fantàstics com el mateix Cronos, que personifica el temps. Contribueixen a crear un espectacle fabulós que serveix per reflexionar sobre el temps. Amb Tempus es va inaugurar la Sala petita del Teatre Nacional de Catalunya. Aquesta vegada, el director del teatre, Josep Maria Flotats, va fer un discurs gens crític, a diferència de l'anterior, que, recordem ho, va originar la polèmica que finalment li va costar el càrrec.

Speaker1: [00:43:06] I del teatre, la música. El cantant britànic Phil Collins va triomfar anit al Palau Sant Jordi de Barcelona. Era l'inici de les actuacions per presentar a Europa el seu nou disc, Dens into the light, Ballant a la llum. Diuen les cròniques que Fila Molins es va buidar damunt l'escenari circular situat al mig del Sant Jordi. Un gran concert del qual en van gaudir les dotze mil persones que van pujar fins a l'Anella Olímpica de Montjuïc.

[00:43:31] S'ubicaven. És hora.

Speaker1: [00:43:37] La música de fi alcalins ens porta fins a la crònica meteorològica. Portem 8 dies d'octubre i ningú no ho diria, sobretot pel temps que està fent. Hem patit dies de calor i diuen que encara patirem una mica més. Santi Parés, que espera arribar la tardor.

Speaker4: [00:43:50] Doncs espera encara quatre dies perquè diumenge sembla que baixaran les temperatures i la setmana vinent podríem tenir l'ambient més típic d'aquesta època de l'any, cosa que a les últimes hores, lògicament, no s'ha produït. De cara a demà tornem a posar un sol com una casa que lluirà gairebé a tot arreu, però amb vents de ponent que seran responsables de que tota la franja litoral l'ambient sigui especialment calorós. De cara demà es preveuen temperatures màximes que poden arribar a 32 graus. En concret, que això es preveu a punts com Girona i també a Tortosa. A Blanes sembla que el termòmetre pot assolir els trenta un graus i els 30. A Manresa, en canvi, més cap a l'interior. Lleida farà calor, però no tanta. 29 graus a punts com la Seu d'Urgell es pot arribar demà. Temperatures de 28 graus. Amb el Meteosat continuem veient els efectes d'una llengua d'aire càlid que en aquests moments cobreix tota la península. Això què fa? Doncs desvia els fronts atlàntics de latituds més altes, de manera que a nosaltres no ens poden afectar. Aquesta situació es mantindrà les properes quaranta vuit hores amb vents apuntats que escalfaran l'aire, però especialment a tota la franja litoral. Si fem una anàlisi ens apareix el nucli d'un anticicló que es troba al sud de la península i que ens acompanyarà encara les properes vint i quatre hores.

Speaker4: [00:45:05] I aquest front fred no provocarà cap canvi de temps perquè sempre passarà per damunt la península. De fet, en aquests instants la fotografia ampliada ens ensenya el cel net de núvols. N'hi ha alguns que són prims, l'únic que fan, per tant, és enteranyinat una mica el cel. Aquesta tarda si que pot aparèixer algun núvol més el mapa significatiu. Hem indicat fins i tot la possibilitat d'algun ruixat que podria escapar-se al sector oriental del Pirineu, però de molt poca quantitat d'aigua. Per tant, tan sols alguns núvols i puntualment aquesta precipitació a la resta de cel força fort, força serè i temperatures com les línies de cara a demà. Les temperatures podrien pujar més, com us hem dit, i l'ambient amb una humitat més baixa. Només núvols al Pirineu sense possibilitat de pluja. Divendres i

dissabte es mantindrà aquest bon temps a tot arreu. Dissabte les temperatures una mica més altes encara i diumenge és quan es pot produir aquest canvi de temps. D'entrada ens portaria alguns ruixats i a partir de diumenge les temperatures podrien començar a baixar.

Speaker2: [00:46:06] En un minut. Ens acomiadem, però abans recordem el més destacat d'aquesta edició.

Speaker4: [00:46:13] Satisfacció al Partit Popular i a Convergència i Unió per la voluntat d'Aznar i Pujol de garantir l'estabilitat política més enllà de la unió monetària. Els dos líders descarten qualsevol avançament electoral.

Speaker2: [00:46:25] El militar argentí Adolfo Xiringo reconeix a Televisió Espanyola que va participar en els vols de la mort. Assegura que l'Església també estava implicada en les execucions.

Speaker4: [00:46:35] Impuls al procés de pau de l'Orient Mitjà. Per sorpresa, Netanyahu i Arafat han decidit aquesta matinada reprendre la cooperació israeliano palestina en matèria de seguretat.

Speaker2: [00:46:44] Arriba al Port de Tarragona el portaavions de l'armada nord americana John Fitzgerald Kennedy i el vaixell té uns 4.700 tripulants i pot transportar uns 90 avions de combat.

Speaker4: [00:46:55] Pel ministre de Foment, Rafael Avia. Salgado vol consensuar amb les administracions l'ampliació dels espais naturals del Delta del Llobregat que resultin afectats per la tercera pista de l'aeroport.

Speaker2: [00:47:05] Fa cent dies que Van Gaal s'ha fet càrrec del Barça i ja ha patit moltes de les experiències que es viuen a la banqueta. La darrera, la guerra mèdica oberta pel cas Guardiola.

Speaker1: [00:47:15] Ho deixem aquí. El telediari de les tres ens demana pas.

Speaker2: [00:47:18] Fins a les dues.